

DERSİM'DE GERİLLA GÜNCEİ

Rıdvan ÇELİK

**DERSİM'DE
GERİLLA GÜNCEİ**

**Basım Yeri: Azadi Matbaası
Basım Tarihi: 2021**

Rıdvan ÇELİK

ÖNSÖZ

İmzadan da anlaşılacağı gibi, elinizdeki kitap 2015 yılında Bolu Hapishanesinde yazılmıştır. Bir Dersim sonbaharındaki gerilla anılarını içermektedir. Yazar Rıdvan Çelik(Salihê Reş) yaşamını Kürdistan özgürlük mücadelesine adanmış ve yaşamının yirmi yılını Zagros, Dersim ve Karadeniz dağlarında gerilla mücadelesi içinde geçirmiş bir devrimcidir. 2011 yılında Karadeniz’de esir düştüğünden bu yana da sömürgeci zindanlarda kalmakta ve özgürlük direnişine burada devam etmektedir.

Yazar hazırladığı kitabı bana göndererek hem yayına hazırlamamı ve hem de bir önsöz yazmamı talep etmiştir. Kitabı yayına hazırlamak için elimden geleni yapmaya çalıştığımı belirtebilirim. Gerisi okuyucunun takdirine kalmaktadır. Önsöz yazmaya gelince, aslında mevcut giriş varken ayrıca bir önsöz yazmanın fazla gerekli ve anlamlı olmayacağını düşünmekteyim. Çünkü önsöz olarak söylenmesi gerekenleri yazar, kendi üslubuyla ve çarpıcı ifadelerle zaten belirtmiştir. Bu belirtilenleri herkesin yeterli göreceğine inanmaktayım.

Yazar kitabı bize ulaştırdığında bazı bilgiler de vermiştir. Örneğin kitabın üç cilt olarak planlanıp yazıldığı belirtilmektedir. Altı aydan fazla beklememize rağmen, bundan sonraki iki cilde ait hiçbir bilgi bize ulaşmamıştır. Sonuçta

daha fazla beklemeyi gereksiz bularak, bu ilk cildi bir kitap olarak yayınlamanın daha doğru olacağını değerlendirdim ve böylece hazırlayıp basıma ulaştırdım.

Yine yazar, Zagros'tan yola çıkıp önce Dersim'e ve oradan da Karadeniz'e yürüdüğü için, üç cilt olarak planladığı kitabın genel ismi olarak "Bir Yol Hikâyesi-Karadeniz'e Gidiş" ismini düşünmüş ve tartışmıştır. Şehit gerillacıların anılarını içerdiği için de ikinci bir isim olarak "Ölümsüzlerin Güncesi" ismini değerlendirmiştir. İsim konusunda da son seçimi bize bırakmıştır. Eğer diğer iki cilt de ulaşmış olsaydı ve Karadeniz gerilla yaşamının anlatımı gerçekleşmiş bulunsaydı, o zaman birinci ismi tercih ederdim. Fakat henüz bu gerçekleşmedi ve sonucun nasıl olacağını da bilemiyorum. Bu nedenle, mevcut cildi bir kitap olarak ve "Dersim'de Gerilla Güncesi" ismiyle yayınlamayı uygun gördüm. Çünkü yazar da "Günce" ismini kullanmıştı. Kitapta yer alan gerilla yaşamı ise bir sonbahar mevsiminde Dersim'de geçmişti. Dolayısıyla mevcut isim kitabın içeriğiyle uyumludur. Eğer bundan sonraki ciltler de ulaşırsa, o zaman onları da içeriklerine göre ve yazarın planladığı biçimde yayınlarız. Ve doğal olarak bu kitap birinci cilt olarak yer alır. Şimdiden bu bilginin de okuyucuya ulaşması ilerisi için bir hazırlık olmaktadır.

Bildiğimiz ve araştırdığımız kadarıyla kitapta yazılanların hepsi aslında doğrudur ve yaşanmış gerçeği ifade etmektedir. Sadece isimlerin önemli bir kısmının takma olduğunun bilinmesinde yarar vardır. Zaten Kürdistan gerillası genel olarak takma isim kullanmaktadır ki, bu da herhangi bir tahrif etme durumu olmamaktadır.

Elinizdeki kitap Dersim gerilla yaşamını çok çarpıcı biçimde vermektedir. Kendi deyimiyle gerillada rapor bile yazmayan yazar, iş başa düşünce ve görev gereği olarak

en çarpıcı gerilla kitabını yazmayı başarmıştır. Bu temelde kutluyor ve tüm zindan direnişçilerini şahsında selamlıyoruz. Sizleri kahramanlar yurdu olan Dersim'in Apocu kahraman gerillasının fedai özgür yaşamını okumak ve özümsemekle baş başa bırakıyoruz. Kolay gelsin!..

19 Aralık 2020

Abbas Arkadaş

GİRİŞ

91 yılından itibaren 20 yıl gerilla saflarında kaldıktan sonra 2011 yılında esir düştüm. Kürdistan dağlarından sonra Karadeniz dağlarında da özgürlük mücadelesi verip de ardından zindana düşmek benim için hiç kolay olmadı. Kişilik özelliklerimden tutalım, yaşam alışkanlıklarıma kadar, hatta fiziksel yapım bile gerillanın güzellik kattığı direniş dağlarına göre şekillenmişti. Açık söylemeliyim ki, ilk yıllarımda çok bocaladım. Şok halini yaşıyordum. Ne esir düşmenin psikolojisini aşabiliyordum, ne de zindanda olmayı kabullenebiliyordum. Üstelik uzun mücadele yılları boyunca yanı başımda yıldızlaşan yoldaşlarımın anılarını yaşatma sorumluluğı da önümde duruyordu. Şimdi ne yapacaktım? ‘Cezaevinde ne yapılabilir, kendimi nasıl konumlandırabilirim’ diye uzun süre kendimle boğuştu. Bir tek yolu vardı: Yazmak.

Kararımı vermiştim artık. Cezaevinde yazarak direneceğim ve yoldaşlara olan borcumu bir nebze de olsa yazarak ödeyecektim. İyi de, mecburi haller dışında eline kalem almaya bile üşenen birisi için yazmak öyle kolay mıydı? Zira gerillaya katıldıktan sonra uzun yıllar boyunca hareketimizin istediğı raporları bile çoğı zaman ben söylerdim başka arkadaşlar da yazardı. Hani A. Arif ‘Pasaporta ısınmadı içimiz’ diyor ya, benim de hiçbir zaman kaleme ısınmamıştı içim. Bir romannivis, bir şair olmaya hevesli değildim. Doğrusu yazar olma iddiam da yok. Ama gerilla çantam bu kez yoldaşlarımın anılarıyla dolu ve omuzlarımdan ta yüreğıme kadar ağırlık oluşturunuyordu. Bu çantanın yüküyle yürüyemeyecektim. Bu nedenle, önce yazabilmek için bolca okudum, sonra da yazmayı öğrendim.

Bu kitabın yazılması sürecine böyle geldim. Ama bir yazardan daha şanslıyım. Çünkü bir şiir veya bir roman kurgulamak için uğraşmayacak, kahramanlarıma isim bulmak için bile günlerce düşünmeyecektim. Herkesi cezbedecek bir 'Kaf Dağı' imgesi yaratmak için hayal dünyamı betimlemelerle süsleyip sunmayacaktım. Bir ütopya oluşturup anlatmayacaktım. Benim kahramanlarım belliydi. Hem öyle sadece romanların kahramanları değil, ülkemin çocuklarının hayallerini süsleyen halkımın özgürlük savaşçısı kahramanlardı. Ben bir ütopyayı, Novalis'i değil, yok sayılan halka varlık kazandıran gerilla mücadelesini anlatacaktım. Bu nedenle 'Kaf Dağı' gibi imgelere ihtiyacım yoktu. Beni baştan yaratan Zagros'lar'dan ve kendimi bulduğum Karadeniz Dağları'ndan bahsedecektim. Yani işim kolaydı; gerçeği, sadece gerçeği aktaracaktım. Ancak bunu yaparken kupkuru, ajitatif bir propaganda dilinden uzak durmaya çalışmalıyım. Bu kitapta da bunu yaptım; gerilla yaşamını tüm renkleriyle olduğu gibi aktarmaya çalıştım. Elbette gerilla yaşamında sadece kahramanlar yok. Umudunu yitirenler ve ihanete koşanlar da var. Bir biçimde bunların da anlatılması gerekiyor. Ama bu kitapta 'Umut zaferden daha değerlidir' sözünü kendine esas alarak Karadeniz yolculuğuna çıkan ve yıldızlaşan kahramanların Dersim günceleri etrafında gerilla yaşamının kısa bir kesitini anlattım.

Anılarını yaşatma sözünü verdiğim kahraman yoldaşlarıma dair borcumu bir nebze ödeyebilmek için bu satırları yazmamda bana yardımcı olan, cesaretlendiren, teşvik eden ve destek veren herkese, esaret yaşamını paylaştığım arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Bu kitabı, çoraklaştırılan Kürdistan topraklarına yeniden kanlarıyla hayat veren özgürlük için direniş şehitlerine; Celal Başkale, Pale Mêrdîn, Eylem Amed, Mazlum Volkan, Seyit Rıza, Rojhat Batman, Özgür Efrîn ve Murad Var-to'ya ithaf ediyorum.

Rıdvan Çelik

I. BÖLÜM

-1-

Dersim sonbaharı.

Havalar artık serinlese de o gün hava açık ve güneşli, gökyüzü bir okyanus gibi berrak ve pırıl pırıldı.

Ramin, her yanı meşe ağaçlarıyla kaplı Kırmızı Dağın zirvesinde, çalıların arasında uzanmış etrafı gözetliyordu.

Aşağıda Dersim-Pülümür yolu Harçık suyunu takip ederek uzayıp gidiyordu. Düzgün Baba tepesi tüm heybetiyle tam karşıdaydı. Kızıl Kayaların ise yıkık surları andıran tepeleri görünüyordu.

Ansızın Dersim tarafından askeri araçlar belirdi. Konvoy ikisi zırhlı toplam altı araçtan oluşuyordu. Ramin hemen dürbünüyle araçları takip etmeye başladı. Konvoy yavaş ilerliyordu. Pak köprüsüne sapacak gibi olsa da kısa bir kararsızlıktan sonra yola devam etti. Asma köprüyü de geçtikten sonra Kırmızı Dağın altına doğru girdiğinden artık görünmüyordu. Ya Nazi-miye'ye ya da Pülümür'e gitti diye düşündü. Çünkü karşısındaki Kortan köprüsünden geçseydi görürdü. Ama konvoy aniden asfalt yoldan çıkıp Kutudere köyüne giden şose yola sapmıştı.

Kutudere köyü Harçık vadisinde Kırmızı Dağın yamacındaydı. İsmi Kutudere vadisinden almıştı. Araçlar köye doğru giderken, köylüler günlük işleriyle uğraşıyorlardı. Evinin bahçesinde çapa yapan orta yaşlı beyaz bııklı, iri yapılı bir köylü konvoyun sesini duyunca yola dikkat kesildi. Konvoy köye gelen yola sapınca evine koşup çabucak elini yüzünü yıkadı. Telaşını eşine yansıtmamaya çalışıyordu.

Kadın bir tuhafılık olduğunu hemen anlamıştı. Adamı izliyordu. Dayanamadı. “Ne oldu, bir şey mi var?” diye sordu.

Adam “Yok yok” dedi. Telaşlı olmadığını kanıtlamak için yapay bir soğukkanlılık gösteriyordu. “Bir şey yok. Köye asker geliyor.”

Kadının yüzüne bir korku yerleşti. “Öyle mi?!” dedi.

Evlerinde rutin işlerini yapmaya devam ettiler. Ama kulakları dışarıdan gelecek seslere odaklanmıştı.

Arabalar köye girince askerin biri elindeki megafonla çağrı yapmaya başladı: “Köydeki herkes en kısa sürede köy meydanında toplansın. Geç gelenler, oyalananlar cezalandırılacaktır.”

Birkaç çağrıdan sonra köylüler korku ve şaşkınlık içinde evlerden çıkıp yola koyuldular. Yaşlı, çocuk, genç, kadın, erkek tüm köy halkı yukarıdaki meydana gidiyorlardı.

Konvoy meydanın yukarısında, toprak yolun üzerindeydi. Konvoyun önünde ayakta durmuş güneş gözlüklü rütbeli, köylüleri uzaktan izliyordu. Tüm köylülerin geldiğini anlayınca askerlere “haydi gidin” dedi. Yirmi kadar asker hızla köye girip evlerde arama yapmaya koyuldular.

Akrep isimli zırhlı aracın yanındaki rütbeli köylülere doğru ilerleyince, yanındaki askerler rütbelinin etrafında koşuşturdular. Yine rütbelinin işaretiyle askerler hızla köylülerin üstünü aramaya başladılar. Arama mı tartaklama mı yapıyorlardı, belli değildi.

Üstü aranan orta yaşlı köylü ansızın tepki gösterdi: “Biraz yavaş olsana!”

Arama yapan asker durup rütbeliye baktı. Diğer askerler de durmuştu. Yaşlı, genç, kadın tüm köy halkı dikkat kesilmişlerdi.

Rütbeli, köylünün yanına gelip onu baştan aşağı süzdü, etrafını dolaştı. Hemen yanındaki eşine baktı. Elini suratına götürüp adama döndü. “Adın ne?” diye sordu.

Adam rütbeliye kaçamak bir bakış attı. Ansızın arkasına dönüp köylülere baktı. Herkes nefesini tutmuş olanları izliyordu. Adam, “Xıdır” dedi en son.

Geç cevap vermesine bozulmuştu rütbeli. “Ara!” deyince, asker Xıdır’ın kollarını tutup sert bir şekilde yukarı savurdu aniden.

Xıdır acıyla omuzlarını tutup ani bir refleksle askeri itti.

Rütbeli sırtıyordu. Zevklenmişti. “Ne o silah mı saklıyorsun?!”

“Ne silahı sizin amacınız farklı.” Kolları omuzundan çıkacak gibiydi.

“Ya! Neymiş amacımız

“Onu siz daha iyi bilirsiniz. Benim anlatmama gerek yok.”

Rütbeli Xıdır’ı bırakıp eşine yöneldi. Arama bahanesiyle kadının memelerine dokununca kadın çığlık attı.

Xıdır askerden sıyrılıp rütbeliyi arkadan yakalasa da bir anda onlarca asker üzerine çullanıp onu yere yatırdılar.

Rütbeli sırtarak tekrar kadına yönelince birkaç asker kadını yere yatırıp elbiselerini parçalamaya başladı. Kadının çığlık bağırışları yükseldi.

Xıdır askerlerin elinden kurtulmaya çalışsa da çabaları nafileydi. Askerler onu araya almış, postallarıyla vücudunu çiğniyor, işkence ediyorlardı.

Cinnet hali, rütbelinin “bu kadar yeter” demesiyle son buldu. Ama dahası da vardı. Rütbeli Xıdır’ın önünde durup, “ayağa kalk” dedi.

Xıdır’ın ayağa kalkacak hali de niyeti de yoktu. Ama belli ki askerler bu işi yapa yapa profesyonelleşmişlerdi. Xıdır’ı anında dikili hale getirdiler. Elbiseleri paçavraya dönüşmüş, suratı mosmor olmuş, burnundan akan kan elbisesine bulaşmıştı.

Rütbeli Xıdır’ı süzüyordu. Gözlerinde kibirli muktedir bir ifade vardı.

Xıdır’ın eşi, yerde, saç başı dağınık, elbiseleri yırtık halde içten içe inliyordu.

Rütbeli kadını işaret etti: “Bir dahaki sefere farklı olacak, yarıda kalmayacak.”

Sonra köylülere dönüp bağırmaya başladı: “Devlet güçlü-

dür. Devlete karşı gelenler bedelini en ağır şekilde öder. Bunu hiçbir zaman unutmamalısınız. Burada olanlar sadece bir hatırlatma. Uymayanlar en ağır şekilde cezalandırılacaklar.”

Konvoy kısa sürede köyden çıkıp Dersim’e doğru yol aldı.

O esnada Ramin, Kırmızı Dağda halen keşif yapıyordu. Araçları saydı, zırhlı araçlar ve cemseler aynı sayıdaydı. Yaklaşık iki saat önce gördüğü konvoy Dersim’e geri gidiyordu. Araçlar yoksa başka bir yere mi gitmişti? Çelişkiye düştü.

Ertesi gün Kutudere noktasında Jivan ile faaliyetler hakkında sohbet ediyorlardı. Ramin çayından bir yudum aldı. Jivan’a baktı. “Dün bir şey oldu” dedi.

Jivan yeğelinin cebinden çıkardığı telsizle uğraşıyordu. Ramin’in dediklerini duymuyor gibiydi.

“İlginç bir şey oldu dedim” diye sesini yükselterek konuştu Ramin.

Jivan’ın yüzünde utangaç bir tebessüm belirdi. Ramin’in kendisine bir şeyler anlattığını yeni fark etmişti. Hemen toparlandı, ama kulağı kucağındaki cihazdaydı.

“Dün ben keşifteyken, Dersim’den küçük bir konvoy geldi. Nazimiye ya da Pülümür’e gitti diye düşünmüştüm. Ama iki saat geçmeden o konvoy tekrar Dersim’e döndü” dedi. jivan’ın gözlerine bakarak konuşuyordu.

Jivan onun söyledikleriyle ilgileniyormuş gibi başını sallasa da Ramin onun başka bir yerde olduğunu hissediyordu.

“Sen ne düşünüyorsun bu konuda?” dedi tok bir sesle.

Jivan etrafına bakındı, “Ben mi?” dedi. Meseleyi halen anlamamıştı. “Ben mi ne düşünüyorum?”

Ramin burnundan solumaya başladı. Hayret etti. ‘Bu kadarı da fazla’ dedi içinden.

“Yani hangi konuda ne düşünüyorum?”

“Neyse boş ver” dedi Ramin, biraz kırılmıştı. Oysaki o konvoyun Nazimiye’ye ya da Pülümür’e gitmediğini, dolayısıyla başka işler çevirdiğini düşünüyor ve Jivan’la bu işlerin neler olabileceğini konuşmak istiyordu. Ama Jivan telsize öyle odaklanmıştı ki, onun dışında başka bir konuya dikkatini veremiyordu.

Ramin de cihazda sıra dışı bir şey olduğunu fark etmişti ve az sonra o şeyin temel gündemleri olacağını hissediyordu. Gündemin değişmesinden önce, dünden beri kafasında evirip çevirdiği düşünceleri bir sonuca ulaştırmak istiyordu. Fakat Jivan bunu anlayacak durumda değildi.

Ramin artık teslim olmuştu. “Tamam öyle olsun! Aç bakalım telsizin sesini. Neymiş öğrenelim.”

Jivan “ha!” dedi utangaç bir gülümsemeyle. Telsizin sesini açtı.

Tahmin ettiği gibi cihazda sıra dışı bir hareketlilik vardı. Jivan’la bakışıyorlardı.

Çaylarını da yeni içmeye başlamışlardı.

Ramin hemen ayaklanıp silahını kaptı.

“Heval yakın bir şey yok gibi görünüyor. Ben kontrol ederim” dedi Jivan.

Ama Ramin çoktan yola çıkmıştı. “Haydi sen de gel” dedi Jivan’a bağırarak.

Koşar adım Kırmızı Dağ’a doğru tırmanmaya başladılar. Operasyon vardı. Ama onlara değil, başka bir alana yönelikti.

O esnada Fırat, Nazımiye tepesindeydi. Yanındakilerle birlikte mevziinin içinde çember şeklinde oturuyorlardı. Mevziyi çıplak tepede zorbela buldukları kayalarla yapmışlardı. Siper bir metre kadar yüksekti. Bundan dolayı içeride rahat hareket edebiliyorlardı.

Saat sabahın onu olmasına rağmen, Eylül’ün ilk günlerinde sıcak bir hava vardı. Güneş masmavi gökyüzünde parlıyordu.

“Eğer askerler gelirse silah almaya ben gideceğim” dedi Diljîn, kararlı bir şekilde. Fırat’a bakıyordu, ondan onay bekleyen gözlerle.

“Heval niye böyle yapıyorsun” diyerek araya girdi Delil, “Ben senden daha hızlıyım. Niye bu kadar ısrar ediyorsun?”

Fırat ikisine kuşkulu şekilde baktı. Şaşırmıştı. Kaçırdığı şeyler vardı herhalde. Bu tür tartışmaları daha önce de yapmış olmalıydılar. Yorum yapmadı. Bu kızgın güneşin altında akşama kadar bekleyecek olmak onun düşüncelerini yeterince meşgul

ediyordu. Diljîn ile Delil askerlerin gelme ihtimali üzerine epey kafa yoruyor olmalıydılar. Hayret! Oysaki onda öyle bir beklenti oluşmamıştı. Onların oyununa katılmadığı için, Diljîn ile Delil 'ben silah almaya gideceğim' tartışmasını devam ettiriyorlardı. Acaba bunlar bana şov mu yapıyorlar diye onları süzdü. Mevziinin içi ne kadar da dağınıktı. Çantalar bir tarafta, yiyecekler bir taraftaydı. Dağınıklığa dikkatini verince öfkelenmeye başladı. 'Madem öyle askerlerin gelme ihtimalini hesaplayarak tartışıyorsunuz da bu dağınıklık neyin nesi' diye onlara çıkışmayı düşündü, ama son anda vazgeçti. Morallerini bozmak istemedi.

Fırat arkaya dönüp diğer mevzilere baktı. Sol taraftaki Zinarîn'in mevziisinde hiç hareketlilik yoktu. Yoksa yatıyorlar mıydı? Kesin yatıyorlar. Başka ne yapacaklar ki. Ben silahı alacağım tartışmalarını yapacak değiller ya!

Sonra sağdaki mevziye baktı. Rojhat'ın mevzisi hareketliydi. Bak hele!... Resmen birisinin belden yukarısını tümüyle görmüştü. Böyle açık hareket edilir mi? Nırç nırç etti. Rojhat ne yapıyor, niye müdahale etmiyor ki? Elimden çekeceğin var!

Diljîn ile Delil'e baktı. Halen didişiyorlardı. İçini bir sıkıntı kapladı. Bu sabah bir tuhafılık olduğu kesindi. Sürünerek ön tarafa geçti. Fırat'ın sürünerek hareket etmesi dikkatlerini çekmişti. Susup dikkat kesildiler.

Fırat, Delil'in yanında askerlerin olası geliş yönünü izlemeye başladı. Refleksle elini dürbüne attı. Ama çıplak gözle bile karşıdan gelenleri görebiliyordu.

Gelenler acaba köylüler olabilir miydi? Mesafe halen uzaktı. Asker mi, köylü mü, anlaşılmıyordu. Ayağının yanındaki çantanın içine elini daldırdı. Dürbünü arıyordu. Bulamadı. Gözünü gelenlerden ayırmıyordu. "Dürbün?!... Dürbünü verin" dedi öfkeyle.

Dürbün dağınık malzemelerin içindeydi. Delil hızla atılıp dürbünü uzattı.

Delil ile Diljîn de taş mevziinin aralıklarından gelenleri izlemeye başladılar.

Fırat gelenleri izlerken parlamaması için dürbünün merceklelerini eliyle kamufle etmişti. En son haberi verdi, gözlerini

gelenlerden ayırmadan. “Evet, evet bunlar TC askeri.”

Uzağa bakınca, daha önce fark etmedikleri bir tepeciğe yığınak yapıldığını gördü. Navdar ile mevzilenme konusundaki tartışmalarını hatırladı.

Bir hafta önce tepedeki mevzilenmeyi tartışmışlardı. Navdar, Fırat’ın olduğu yeri işaret ederek “Ön mevzi burada, diğer iki mevzi de ön mevziinin savunması olacak şekilde tepede olur” demiş, kendisini dikkatle izleyen Fırat’a kaçamak bir bakış atmıştı.

Tepe kampın savunması amacıyla rutin olarak tutulacak bir tepeydi, ama mevzilenmeye çok elverişli değildi. Hafif eğimli olarak Nazımiye’nin sırtlarına kadar uzanıyordu. Tepenin altında, Bezik tarafında kamp vardı. Orada lojistik faaliyeti yürütüyorlardı.

“Ön mevzi uygun değil” demişti Fırat, “Ta uzaktan gelecek askerlere bile hedef olur. Üç mevziyi de tepenin başına kurmalıyız.”

“Önemli olan askerleri daha ileride karşılamaktır. Tepeye yaklaşmalarına fırsat verirse, tepeyi tutamayabiliriz.” Navdar’ın son söyledikleri talimattı.

Fırat Mazan’a bakmıştı, ama o da hiç yorum yapmamıştı. Kaygılar, kaygılar... Yine yanlış yapmaktan çekinmişti Mazan.

Delil’in sorusu Fırat’ı düşüncelerinden uyandırdı. “Değişik bir şey var mı?”

“Yok, bir şey yok. Adamlar avcı kolu geliyorlar. Birkaç dakikaya ulaşırlar...” Fırat biraz sağa kayıp başka bir mevzi deliğinden bakmaya başladı. “Ben izlemeye devam edeceğim, diğer mevzilere işaret verin. Malzemeleri toparlayın. Hazır olun!”

Delil ile Diljîn eşyaları topladıkları esnada işaretleşiyorlardı. Biri “ben”, diğeri de “ben” diyordu.

Fısıldaşmalar Fırat’ın kulağına da geliyordu. Elindeki dürbünü bırakıp arkaya döndü. Çocukça bir coşku yüzlerine konmuştu. İkisi de daha önce çatışmalara girmelerine rağmen, halen savaşta pişmemişlerdi. Fırat, bu coşkunun cesaret ve toyluk karışımı bir duygu olduğunun farkındaydı. Toyluklarına öfkelense de cesaretlerine bir şey diyemiyordu.

Elindeki dürbünü ve silahı yere koyup iyice eğilerek yanındaki çantasını sırtına aldı. Dürbünü boynuna astı. Artık ona ihtiyacı yoktu. Silahı eline alıp tarama pozisyonuna getirdi. Yüzünde keskin bir ifade vardı. Delil ile Diljîn'e baktı. Çoktan hazır konumdaydılar. "Silahlarınızı iyice kontrol edin. İlk ben ateş edeceğim. Beni takip edersiniz" dedi.

Kayaların arasından askerleri izlemeye başladı. Öndeki askerler görünmüyordu. Aradakiler daha alçak bir sırta ulaşmışlardı. Ama arkadakiler çok iyi görünüyordular. Az sonra askerler gerillaların önündeki düzlüğe çıkacaklardı. Sesleri şimdiden işitiliyordu. Derin derin nefes alıyor, kontrollü hareket ediyorlardı.

"İşte kafaları görünmeye başladı" diye söylendi Fırat. Avcı kolu ilerliyordular. Her sıra beş kişiden oluşuyordu. Yandan aralarında ikişer, sıraların arasında da beşer metre mesafe vardı. Çıplak düz tepeyi enlemesine tümüyle kaplayarak geliyorlardı.

Fırat, Delil'e sol tarafı işaret etti. Diljîn'e de sağ tarafı... İşaret parmağını göğsüne doğru tutup, sonra avcı grubunun ortasını... İkisi de kafasını salladı.

Dikkatini askerlere verdi. Ve derin bir nefes çekti. Adeta beş dakika yetecek kadar nefes almıştı.

Askerler öyle yavaş hareket ediyorlardı ki Fırat sabırsızlanmaya başladı. Vurulmamak için vurmak, tepeyi savunmak, ölüme tutmak zorundaydılar. Aksi halde salt tepedeki üç mevzi değil, kamptaki onlarca gerilla da imha ile karşı karşıya kalacaktı.

Askerlerin silahları çalışmaya hazır haldeydi. Fırat çıplak gözle bile açık emniyetleri görebiliyordu. Mevzileri cırlıçıplak tepede örülmüş yapay bir mevziydi. Dikkatli bakıldığında onun bir mevzi olduğu hemen anlaşılabilirdi. Bu ihtimali düşünüyor-du. "Ya en az beş metreye kadar yaşayacaklar ya da bizi fark ettiklerinde vuracağız" diyordu.

Tahmin ettiği şey oldu. Ortadaki asker birden hareketlenip çevresine bir şeyler söylemeye başladı. Ateş edeceği esnada Fırat, mevziinin ardından ayağa kalkıp taramaya başladı. Diljîn ile Delil de... Bir anda düzlükte toz dumana karıştı.

Diğer gerilla mevzileri de ateş etmeye başlamışlardı. Silah sesleriyle birlikte düzlükteki askerlerin tümü yere yatmıştı. Öndeki askerlerin çoğu vurulmuştu. Ama vurulanların kaçının ölümcül yara aldığı belli değildi. Bazıları da savunma amacıyla yere yatmışlardı.

Mermiler isabet ettiği yerlerden bir şeyler koparıp savuruyordu. Fırat ilk şarjörü bitirince, şarjör değiştirmek için siperin arkasına sırtını dayadı. Aynı esnada Delil'in de şarjörü bitmişti. İkisinin de şarjör değiştirdiğini gören Diljîn zaman kazanmak amacıyla silahını tek tek porsiyonuna aldı.

Arkadaki gerilla mevzileri de kesintisiz tarama yapıyorlardı. Diljîn yerde hareket eden her şeye ateş ediyordu.

Fırat ile Delil aynı anda tekrar ateş etmeye başladılar. Şimdi şarjör değiştirme sırası Diljîn'deydi.

"Mermileri idareli kullanın" diye bağırdı Fırat, "genel taramadan ziyade nişan alıp öyle ateş edin." Az sonra askerler çekilir diye düşünüyordu, ama o uzaktaki tepe kafasına takılmıştı. Orayı yeni fark etmişti ve asker ilk başta oraya çıkmıştı.

Birden mevzilerinin ön tarafında bir ışık parladı. Ardından kulakları sağır eden metalik bir patlama oldu.

Fırat gözlerini açtığında bir şey duymuyor, sadece görüntüleri görebiliyordu. Bu duyguyu çok iyi tanıyordu. Kafası ne kadar da ağrıyordu. Düşünceleri, algıları az sonra geri gelecekti. Biliyordu. Ve işte mermi seslerini işitmeye başlamıştı. Mermiler üzerinden cızıldayarak uçuyordu. Belli bir hızda uçan bir hızar misali, yere paralel şekilde karşısına çıkan her şeyi biçiyordu.

Mevzilerinden üç metre geriye uçmuşlardı. Delil'e baktı. Hemen yanı başında yüzü ona dönük yatıyordu. Sağ şakağında kanlı bir delik, gözlerinde donmuş bir çılgılık vardı. "Delil" diye fısıldadı. Ses yoktu. Kafasının arkasında kandan bir göl oluşmuştu.

"Pat pat" diye sesler geliyordu. İlk anda anlamamıştı. Kendisini daha da yere yapıştırmaya, bastırmaya başladı. Adeta yer yarılсын da içinde mevzileneyim diyordu. Elbisesine, çantasına ve belki de ona çarptıkça pat pat sesi çıkartıyordu mermiler.

Merminin biri yüzünün yanına toprağa isabet etti ansızın.

Toprak ve taş parçaları suratına sıçradı. Ağzı toprak doldu. Bur-
nu tıkanı. Nefes alamaz hale geldi. Soluk borusuna bir şeyler
kaçmıştı. Kıvrandı. Öksürdü. Yuttuklarını sarsılarak tükürdü.
Zangır zangır titriyordu. Diljîn'i ancak yandan görebiliyordu. Az
önceki yerindeydi. Mevziinin kenarına çömelmiş, kafası elleri-
nin arasında, hareketsiz duruyordu.

Fırat ne yapacağını şaşırmıştı. Kontrolsüz hareket etse kur-
şunlara hedef olabilirdi. "Diljîn, Diljîn" diye bağırmaya başladı,"
Yere yat, yere yat!"

Ancak Diljîn hiç tepki vermedi. Başı ellerinin arasında, çö-
melmiş halde donup kalmıştı.

Fırat nihayet ona doğru yavaşça sürünmeye başladı. Mer-
milerin isabet ettiği yerleri gözetiyordu. Ayağını uzattı. Onu
dürttü. Cansız bir şeye dokunuyor gibiydi. Diljîn hiçbir tepki
vermiyordu. Hayret etti. Bu mermi sağanağı altında halen nasıl
olmuş da vurulmamıştı.

Fırat bu sefer sol taraftan sürünmeye başladı. En sonunda
sol eli Diljîn'in koluna yetişti. Ve tüm gücüyle onu kendisine
doğru çekti. Hızla kafasını yere yapıştırdı. En önemli yer kafay-
dı. Başka yerden mermi yersen yine de şansın var, ama kafadan
yersen şansın hemen hemen yoktur.

"Diljîn" diye fısıldadı Fırat. Kafaları yan yanaydı. En ufak bir
kışkırtı yoktu. Kilitlenmişti.

Diljîn'in kolunu ısırmağa başladı. Neredeyse bir parça et ko-
paracaktı.

Nihayet Diljîn'den kısık bir "ay" sesi çıkıverdi.

Fırat olanları fısıltıyla anlatmaya başladı. Diljîn çok sınırlı
tepki veriyordu. Geç anlıyordu. Henüz beyin sarsıntısının etki-
sini aşamamıştı.

Fırat ne yapacağını bilmez haldeydi. Aniden silah sesleri
azaldı. Ancak o zaman insan sesleri işitilir oldu.

"Fırat, Fırat. Ses ver, seees!" Nevdar'ın sesiydi gelen. De-
mek Navdar da tepeye çıkmıştı. Temas olalı en az on dakika geç-
miş olmalıydı.

Birden "Komutanım ilk mevzi düştü. Tamam" sesi geldi.

Kısa bir kesinti oldu. “Üçü de hareket etmiyor. Tamam.” Asker telsizden rapor veriyordu.

Fırat bağırarak cevap verecekti Navdar’a, ama askerlerin telsiz konuşması onu vaz geçirdi. Yeleğinin cebindeki telsizi dikkatlice çıkarıp fısıltıyla çağrı yapmaya başladı:

“Navdar Navdar. Ben Fırat.”

“Navdar dinliyor, durumunuz nedir, kayıp var mı?”

“Delil Şehit düştü. Benle Diljîn iyiyiz. Size doğru geleceğiz. Savunmamızı yapın.”

“Biz başladığımızda siz de hareket edersiniz.”

“Biraz bekleyin, biz hazır olunca çağrı yaparım.”

“Fırat oyalanma! Adamlar mevziinin dibinde. Hemen harekete geçin!”

“Delil’in naaşını getireceğiz. Onun için biraz zamana ihtiyacımız var.”

“Fırat naaşı bırak! Diljîn’le birlikte hemen şimdi hareket edin!”

“Mümkün değil. Naaşı almadan gelmeyeceğiz.”

Fırat cihazı kapattı. Diljîn ona onaylayan gözlerle bakıyordu. Kendisine gelmeye başlamıştı. Ama halen ağzından tek kelime çıkmamıştı. İşaretlerle iletişim kuruyorlardı.

“Sen silahı al yeter. Ben Delil’in çantası ile naaşını alırım.”

Diljîn, Fırat’ı duymamış gibiydi. Uzanıp Delil’in çantasının kayışını yakaladı.

“Çantayı bırak sadece silahı al yeter” dedi Fırat. Ama Diljîn çantaya yapışmıştı kararlıca.

Israr etmedi Fırat, ama gözleri Diljîn’deydi. Halen çok ağır hareket ediyordu. Bu da onu kaygılandırıyordu.

İyi ki mermilerin yoğunluğu düşmüştü. Yoksa oradan çıkmazlardı. Hızla Delil’e doğru sırt üstü süründü. Çabucak onu yatık şekilde üzerine çekti. En az yirmi metre sürünecekti.

Harekete hazır olunca Diljîn’e baktı. O da hazırdı. Cihazı açıp kısık bir sesle “Geliyoruz” dedi.

Birden ortalık yangın yerine döndü. Gerillalar askerlere var

güçleriyle yükleniyorlardı; BKC'lerle, diğer makineliyle tarıyorlardı.

Fırat ile Diljîn de mermi sağanağının altından gerillalara doğru sürünmeye başladılar. Az sonra düzlükte gerillalara karşılık verecek asker kalmamıştı. Ama küçük tepedeki askerler halen oradaydılar.

Delil'i çekerken Fırat, iradesinin üzerinde bir güç harcıyordu. Dili damağına yapışmış, boğazı kurumuş, susuzluktan ölmek üzereydi.

Diljîn de onun yanında yavaşça ilerliyordu. Fırat'ın gücü tükendiğinde Delil'e el atıyor, yardım ediyordu.

Fırat bir iki kez "sen bekleme arkadaşlara ulaş" dese de Diljîn onu bırakmıyordu.

Görelî sessizlik bitmişti. Sabah erkenden askerlerin tuttuğu küçük tepeden karşılık gelmeye başlamıştı. Yoğun tarama sesleri az yukarılarında bir fırtına etkisi yaratmıştı. Mermiler Fırat'ın yanına, yöresine isabet ediyordu. Az aşağılarına bir lav mermisi düştü. Ortalığı alev aldı. Ama yanacak bir şey olmadığı için kısa sürede siyah bir duman çıkarıp söndü.

İçgüdüsel olarak durup kendilerini korumaya aldılar. Delil onların siperi haline gelmişti. Vurulduğunu düşündü Fırat, ama her tarafını oynatabiliyordu neyse ki. Mermiler Delil'e gelmişti.

Navdar bağıırıyordu: "Az kaldı. Acele edin. Çabuk olun!"

"Ancak bu kadar hızlı gelebiliyoruz." Delil'i taşımaktan takati tükenmişti Fırat'ın. Mermiler sağına soluna çarpıyordu.

Ansızın Fırat'ın kafasına taş parçaları yağmaya başladı. Patlama hemen yukarılarında olmuştu. Durdu, kafasını sakladı. Yana dönüp arkaya baktı. Bir metre yukarılarından tepeye kadar her yeri gözleri alıyordu. Kalan kısım dik, düzlük, açık bir yerdi.

Hareketsiz kaldılar. Öylece arada kalmışlardı.

On metre yukarılarındaki gerillalar onlara cesaret vermek için kendilerini paralıyorlardı.

Fırat Diljîn'le bakıştı. İçini bir hüznün kapladı. İkisi de diğerrinin ne hissettiğini anlıyordu. Ağzını açıp bir şey söyleyecek

oldu. Ona 'Kalk, hızla koş' diyecekti, ama boşuna nefesini tüketmedi. O gelmeden Diljîn gitmeyi kabul etmezdi.

O anda "Fırat Fırat!" sesleri geldi. Çağırın Mazan'dı.

Fırat sesini daha iyi duyurmak için yana döndü. "Gelelimiyoruz. Hareket edemiyoruz."

"Az sonra koşun. Koşun!"

"Yav gelelimiyoruz, görmüyor musunuz?! Gelelimiyoruz!"

"Hazırlanın, az sonra patlama olacak. Patlamadan sonra."

Fırat, Mazan'ın ne demek istediğini yeni anlamıştı. "Tamam, tamam. Biz hazırız" dedi.

Diljîn'e döndü: "Hazırlan gidiyoruz, gidiyoruz."

Saniyeler sonra bir roket mermisi üzerlerinden askerlere doğru uçup gitti. Patlama ile askerlerin atışları ansızın kesili-verdi.

Mazan, "Şimdi, şimdi" diye bağırdı.

Fırat Diljîn'e "haydi kalk gidiyoruz" deyip ayağa kalktı. Bir dengesizlik yaşadı. Sanki asırlardır ayağa kalkmamış da yatık haldeydi. Ama kısa sürede dengesini sağlayarak Delil'i sırtlayıp koşmaya başladı.

Fırat mevzilere yaklaştığı esnada tepedeki tüm gerillalar ayağa kalkıp Fırat'ın sağından solundan ateş etmeye başladılar. Tepeye ulaştığında arka tarafa var gücüyle atıldı. Boşluğa atılmıştı. Kontrolünü sağlayamayarak metrelerce aşağıya yuvarlandı.

Diljîn de tepeye ulaşır ulaşmaz mevzilenip askerlere karşılık vermeye başladı.

Delil de Fırat ile birlikte aşağıya yuvarlanmıştı. Fırat'ın yanı başında gökyüzüne bakıyordu.

Fırat'ın sevinci kursağında kaldı. İçini hüznü kapladı. Ayağa fırladı. Çantasından kefiyesini çıkarıp Delil'in üstüne örttü. Şimdilik yapacak bir şey yoktu. Daha akşama çok zaman vardı.

Kırmızı Dağda gün boyu telsizden Nazımiye'deki çatışmayı takip etmişlerdi. Kayıpların olduğu kesindi. Saatlerdir hiç konuşmamışlardı. Güneş batıyordu ama hava henüz kararmamıştı.

Birden mandallama sesi geldi. Mandal telsizle konuşurken basılan düğmenin adıdır. Mandala basıldığında konuşmasan bile karşıya sinyal gider.

Ramin Telsizi kulağına dayadı, ama cevap yoktu.

Jivan başını kaldırıp sessizliği bozdu: "Şimdi ne yapacağız? Geç oldu."

Ramin Nazımiye tarafına baktı. Patlama sesleri halen derinden geliyordu. "Navdar'dan rapor aldıktan sonra karar veririz... Toplantı yapmayı düşünüyorum."

Jivan gözlerini kıstı: "Toplantı mı?"

"Niye, olamaz mı?"

"Yok o anlamda değil, ama çalışmalar..."

"Çatışmada kayıplar var. Aslında uzun toplantıdan ziyade belki bir düzenleme yaparız diyorum"

Cihazda yine mandallama oldu. Ama yine çağrı yoktu. Hava artık kararmak üzereydi. Ramin güneşin battığı ufka baktı. Derin bir nefes alıp çağrı yapmaya başladı:

"Navdar Navdar. Ben Ramin"

"Ramin selamlar saygılar. Ben Navdar"

"Mandallamayı siz mi yapıyordunuz."

"Evet bizdik."

"Madem öyle, niçin çağrı yapmıyorsunuz?" Ramin öfkelen-

mişti. Kesik kesik nefes alıyordu.

“Muhabereye çıkmamış olabilirsiniz...”

“Tamam boş ver”. Biraz sessizlik oldu. “Çatışma hakkında bilgi ver.”

Navdar şaşırmişti. Ramin’in hemen konuya girmesi gün boyu çatışmayı takip ettiğini gösteriyordu. Kilometrelerce ötede, çatışmanın başladığı andan akşama kadar, telsizden her şeyi anı anına takip etmişti.

“Çatışma saat onda başladı...”

“Navdar kayıp ve yaralıları aktarın yeterli.”

“Delil şehit düştü. Yaralı yok.”

“Alındı. En kısa sürede bize ulaşın.”

Navdar “ama” dedi, duraksadı. Gitmemek için gerekçe sunacaktı. Ama Ramin’in sesi epeyce kararlıydı. Vazgeçti. “Tamam en kısa sürede size ulaşıyoruz” dedi.

Gerillalar halen çatışma tepesinde, askerler de silsilenin Nazımiye tarafındaki tepedeydiler. Ama hareket hazırlıkları çoktan başlamıştı.

Navdar telsizi yeleğinin cebine koyarken, Mazan “Niye böyle acele bizi çağırırdı ki” dedi.

“Bilemiyorum. Belki bilmediğimiz gelişmeler var.”

“Niye olacak. Toplantı için” dedi Fırat. “En değerli arkadaşımızı şehit verdik. Öyle geçiştirilecek bir şey değil.”

Navdar’ın kaşları çatıldı: “Sonuçta bir savaş içindeyiz. Savaşta kayıplar olur. Bu bir savaş kaybıdır.”

Fırat’ın gözü seğirmeye, kulakları uğuldamaya başladı. Navdar’ın gözlerinin içine bakıp, dişlerini gıcırdattı: “Yok bu bir savaş kaybı değil, bir yanlış mevzilenme kaybıdır.”

Tartışma alevleneceğe benziyordu.

Mazan “Tamam heval” dedi araya girerek, “Biz şimdi harekete geçmeliyiz. Bunları konuşacak yer burası değil. Meşru platformlarımız var. Orada kim ne dile getirecekse getirir. Lütfen biz şimdi işimize bakalım.”

Havanın kararmasıyla birlikte hızla Kutudere noktasına

doğru harekete geçtiler. Yol boyunca Navdar ile Fırat hiç karşılaşmadılar.

Kutudere'ye erken ulaştılar. Gerillalar hemen dinlenmeye çekildiler. Çatışma sonrasında buna ihtiyaçları vardı. Her şeye rağmen, bölükteki diğer gerillalarla buluşmak için sabırsızlanıyorlardı.

Gerilla bölümünün faaliyet yürüttüğü bu alanda, daha önce kalıcı bir çalışma yürütülememişti. Dersim Eyaleti Doğu Karagahına bağlı bir alandı. Zaman zaman geçici çalışmalar yapılmış olmasına rağmen, kalıcı çalışmayı ilk defa Ramin'in bölümü yapacaktı. Yeni bir alan olması nedeniyle hemen hemen her şeyi sıfırdan yaratmaları gerekiyordu.

Gerillaların öncelikli görevi örgütleme yapmak ve o alanda tutunabilmek için ihtiyaç olan alt yapıyı hazırlamaktı. Eğer imkân bulurlarsa askeri bir mücadele de yürüteceklerdi. Ama asıl görev, gelecek için hazırlık yapmaktı. Yine de çalışmalarının yönünü gelişmeler belirleyecekti. İnisiyatifliydi.

Ramin'in bölümü iki erkek takımı ile bir kadın takımından oluşuyordu. Her takım da altışar kişilik üçer mangadan oluşuyordu. Bölük komutan yardımcısı Navdar; takım komutanları da Mazan, Fırat ve Jivan'dı.

Alana gelir gelmez iş bölümü yapmışlardı. Ramin örgütleme, Navdar da lojistik işleri ile görevlendirilmişti. İş bölümü temelinde bölük ikiye bölünmüştü. Ramin faaliyetlerini Kutudere'de yaparken, Navdar da bir süredir Nazımiye alanında idi.

Nazımiye grubu deşifre olmuş, çatışma çıkmış ve bir gerilla yaşamını yitirmişti. Şimdi gruplar tekrar toplanmıştı. Ve işte Kırmızı Dağın yamacındaki Kutudere noktasına gelmişlerdi.

Kırmızı Dağ bölgenin en yüksek dağı olmasa da Dersim-Erzincan yolunu kontrol etmesi nedeniyle önemli bir yerd. Arka tarafı Kutudere, ön tarafı da Harçık Vadisiydi. Ormanlık ve kayalık bir yer olması nedeniyle hem manevra hem de çatışma açısından elverişliydi. Toprağı, kayaları, genel görünüşü kırmızı olmasından buraya Kırmızı Dağ denmişti.

Kutudere noktası, Kırmızı Dağın yol tarafında değil, arka tarafında dağın zirvesine yakın ormanlık bir yerd. Gerillaların

kaldıkları yere yakın bir kaynak suyu vardı. Su ihtiyaçlarını oradan karşılıyorlardı.

Kadın ve erkek takımlarının kalacakları yerler önceden belirlenmişti. Oraya geldiklerinde herkes kendi yerine geçiyordu.

Her manga yeri, beş metrekafe civarında düzeltilmiş yerlerden oluşuyordu. Gerillalar bu manga yerlerinde tam bir komün düzeninde yaşarlardı. Orada uyunur, dinlenilir, tekmiller alınır, demirbaş malzemeler bulundurulurdu. Çay içmek ve yemek yemek gibi tüm yaşamsal faaliyetler mangada cereyan ederdi.

Kutudere noktasının tam ortasında bir boşluk vardı. Mera-simler, toplantılar orada yapılıyordu. Boşluğun alt ucunda kocaman bir kaya vardı. Bu kaya, düşmanla ilgili ani bir durumda siper işlevi görebilirdi. Aynı zamanda noktayı ikiye bölüyordu. Kayanın alt tarafı kadın, üst tarafı da erkek gerillalara ayrılmıştı. Noktada nöbet yeri, mutfak yeri, gözetleme vb. her şey yerli yerine oturmuştu.

Ramin kampın ortasındaki büyük kayanın üzerinde nöbetçinin yanında oturmuş, dürbünle etrafı gözlüyordu. Arada bir arkaya dönüp toplantı yerinde birikmiş gerillalara bakıyordu. Düzlüğün üst kenarındaki seyrek ağaçlı yamaçta toplantı yapılacaktı.

Ramin dürbünü nöbetçiye uzatıp kayadan inince gerillalar da hareketlenmeye başladılar. Belli ki toplantı başlayacaktı.

Toplantı yerinin kenarında demir renginde büyük bir kaya vardı. Kayanın kenarına silahlar yığılmış, güneşte parlamamaları için kefiye ile kamufle edilmişti.

Kayanın yanında içi su dolu büyük bir bidon vardı. Ramin bidonun kulpundan tutup bacağıyla çelme atarak eğdi, elindeki bardağa ustaca su doldurup içti. Bir tane daha içti. Konuşma öncesi boğazını temizliyordu. Aslında oyalanıyordu. Kadın gerillaların gecikmiş olması canını sıkmaya başlamıştı.

“Geliyorlar mı?” diye Ramin arkaya dönüp nöbetçiye seslendi.

Kayanın üzerindeki nöbetçi, kadın gerillaların geliş hattını görüyordu. “Hiçbir hareketlilik yok. Gelmiyorlar” diye cevap verdi.

Bunun üzerine Ramin, “Tamam arkadaşlar biz başlayalım. Kadın arkadaşlar gelince dahil olurlar” dedi.

Bu söz üzerine toplantı yerinde hazır olan gerillalar gülüş-tüler. Kadın gerillaların gecikmiş olması belli ki hoşlarına git-miştii.

Ramin yetenekli, güçlü, kararlı, cesur, sempatik, sevilen bir komutandı. Orta boylu, açık tenli ve kumraldı. Yetenekli oldu-ğundan kısa sürede yükselmiş, en son bölük komutanı olmuştu.

Gözleri, bakışları adeta bir kamera gibi çevredeki tüm ay-rıntıları yakalamaya çalışıyordu. Elleri arkada, yamaçta oturan gerillaların önünde bir ileri bir geri yürümeye başladı. Sanki son anda kadın gerillalar yetişir diye bekliyordu. Ama kafasını kaldırıp kurşun gibi ağır sessizliği bozdu:

“Olağanüstü bir toplantı için buradayız. Beklenmedik bir şekilde lojistik grubumuz operasyona takıldı. Ve bir yoldaşımı-zı şehit verdik. Delil yoldaş kendisini halkına adayan kahraman bir fedaiydi. Hayat dediğimiz şey insanın inançları doğrultusun-da yaşaması, bağlandığı hakikat uğruna yeri geldiğinde kendi-sini feda etmesi değil mi? Bir hakikat savaşçısı olarak Delil ar-kadaşımız da inandığı dava uğruna kendisini feda etti. Ne mutlu ona. Onun anısı önünde saygıyla eğiliyoruz!”

Tam saygı duruşu için çağrı yapacaktı ki, kadın gerillalar-dan biri arkasında belirdi. Silahının dipçığı yerde, namlusunu da sağ eliyle tutuyordu. Toplantıya katılmak için izin istiyordu: “Heval müsaade var mı?” dedi. Yüzü kızarmıştı Soring’in. Zaten hep kırmızıydı yüzü, ama böylesi durumlarda kıpkırmızı kesili-yordu.

Ramin boş bulunmuştu. Soring’e sert bir bakış fırlattı. Sö-zünün kesilmesine bozulmuştu. “Diğerleri nerede!?” dedi kız-gınlıkla.

Soring arka tarafı işaret etti. “Onlar da geliyorlar”

Kadın gerillalar karşıdan koşuşuyorlardı.

Ramin, yamaçtaki gerillalara döndü. “Arkadaşlar ön tarafı kadın arkadaşlara ayıralım. İlk iki sıra yukarı çıksın” dedi. Son-ra kadın gerillalara seslendi: “Önce silahları koyun. Haydi biraz acele edelim. İki dedik saat üç oluyor, halen başlayamadık.”

Ramin yanından geçen kadın takımının komutanı Mazan'a bakıp kaşlarını çatarak konuşuyordu.

Herkes yerleştikten sonra Mazan söz alıp geç kalmaları üzerine bir şeyler söylemeye başladı ki, konunun kadınların geç kalmalarının özeleştirisi olduğunu anlayınca Ramin, "Tamam heval, dikkat edersiniz" diyerek fazla uzatmasına izin vermedi.

Saygı duruşundan sonra toplantı gündemine geçildi. Ramin, gözleriyle Rojhat'ı aradı. Bulunca da "Evet Rojhat arkadaş, bize çatışmayı anlat. Kişisel yorumlardan önce çatışmanın nasıl geliştiğini öğrenelim" dedi.

Gerillaların ortasında oturan Rojhat etrafa baktı, olabildiği kadar çok kişiyle göz teması kurmak istemişti. Çatışmayı baştan sona anlattı. Ondan sonra kalkıp konuşan Zinarîn de hemen hemen aynı şeyleri ifade etti.

Ramin ayakta bir sağa bir sola doğru yürüyor, arada bir durup anlatılanları dikkatlice dinliyor, bazen dudak büküyor, bazen de kafa sallıyordu. Anlatılanların duygu ve düşünceleri üzerinde yaptığı etkiler bir ayna gibi vücut diliyle dışarıya yansırıyordu.

Zinarîn henüz bitirmemişken Ramin araya girdi. "Tamam Zinarîn heval, anlaşıldı. Oturabilirsin" dedi. Sesini biraz daha yükseltti. "Evet arkadaşlar, çatışmanın öyküsü anlaşıldı, artık eleştiri ve çözümleme temelli değerlendirmelere geçeceğiz" diyerek yeni gündemi açtı. Biraz sustu, gerillaların önünde durdu, onları süzdü. "Evet var mı konuşmak isteyen?" dedi.

Gerillalar bakışlarını kaçırıyorlardı. Herkes bir diğerinin konuşmasını bekliyordu.

Gerillalara bakmaktan sıkılan Ramin, bir süre sonra sağa sola gidip gelmeye başladı. Ne ki başlangıçlar her zaman sancılı oluyordu. Sitemkâr bir edası vardı. Sesini yükseltti. "Ne yani, kimse konuşmadan toplantıyı bitirelim mi?!" dedi.

Bunun üzerine "Heval müsaade var mı?" diyen Agit elini kaldırmış, söz hakkı istiyordu.

Kenarda oturduğu için, Ramin, onun elini kaldırdığını görmemişti. "Ha! Sen misin heval Agit" dedi. Hayal kırıklığına uğramıştı. Agit çatışma grubunda değildi. Ona rağmen kimse el

kaldırmayınca, o sessizliği bozmaya karar vermişti. Oysaki asıl değerlendirme yapması gerekenler öncelikle direkt çatışmaya katılmış olanlardı. Söz hakkı verip vermeme de tereddüt etti. ‘Sen bekle, öncelikle çatışmada yer almış olan arkadaşlar değerlendirme yapsınlar, sen sonra yaparsın’ diyebilirdi. Arkaya, sağa sola baktı. Başka kimse el kaldırmıyordu. ‘Ya kimse söz almazsa’ diye düşündü. Sonra “Buyur heval Agit, seni dinliyoruz” dedi.

Agit, öncelikle çatışmada yer almış arkadaşlara emeklerinden dolayı teşekkür etti. “Her ne kadar bir yoldaşımızı şehit vermişsek de tepenin düşmemesini, kayıpların fazla olmamasını, erzakların ele geçmemesini, düşmana darbe vurulmuş olmasını göz önünde bulundurmalıyız. Şehit vermek savaşın doğasında var. Bu bir savaş kaybıdır” dedi ve yerine oturdu.

“Bu bir savaş kaybıdır” cümlesi Fırat’ın kulaklarında çınlamıştı. Akşam Navdar ile tartıştıklarında o da aynı cümleyi kullanmıştı. Neredeyse cümlelerin tonlamalarını bile Navdar’ın gibi yapmıştı. Fırat’ın kafasında bir sürü düşünce oluştu. Yoksa Agit’e Navdar mı “Bu bir savaş kaybıdır” demişti? Ama olumsuz fikirleri kafasından atmalıydı. Belki de bu bir tesadüftü.

Fakat az sonraki konuşmacı da aynı cümleyle sözünü bitirmişti. Konuşmacıların çoğu benzer şeyleri söylüyorlardı. Değerlendirmeler Navdar’ın fikirlerine yakın şekilde geliyordu. Fırat epey sıkıntılı bir ruh haline bürünmüştü. Kızgındı.

Navdar da söz alıp ‘kendisinden önce yapılan değerlendirmelere katıldığını’ ifade ederek konuşmasına başladı. Ve yaşanan kaybın bir savaş kaybı olduğunu üstüne basarak vurguladı. İş yaptıkları için düşman onlara yönelmişti. Bu da onların doğru yolda olduğunu kanıtlıyordu. Dozu öyle bir kaçırdı ki, özeleştirel bir pratikten ziyade övülecek bir pratik tasviri yaptı.

Ramin, Navdar’ın değerlendirmeleri karşısında hayal kırıklığına uğradı. Fırat ile aralarındaki tartışma kulağına gelmişti. Fırat’ın bazı şeyleri abarttığını düşünmüştü. En mükemmel planı da yapsan savaşta işler farklı gelişir, savaş kendi mecrasında akar giderdi her zaman. Ama Navdar’ı dinledikçe Fırat’a hak vermeye başladı. Navdar’ın verdiği kayıptan dolayı özeleştiri vermesi gerekirken adeta ödüllendirilmesi gerektiğini ifade et-

mesi ‘yok artık’ dedirtti.

Navdar konuşurken Fırat birkaç kez söz hakkı istemesine rağmen Ramin onu durdurdu. “Dur bir dakika, sıra sana da gelecek” demek istedi.

Fırat’ın coşkulu söz isteme girişimi toplantının tansiyonunu yükseltti. Hava artık kurşun gibi ağırdı.

Nihayet sıra Fırat’a geldi. Öfke ve heyecan karışımı bir duyguyu yaşıyordu. Konuşamıyordu. Aşırı heyecan, duygu ve düşüncelerini esir almıştı.

Durumu anlayan Ramin, imdadına yetişti. “Bir dakika, tekrar olmaması için bir iki şey söyleyeyim” dedi.

Ramin, toplantıda dile getirilenleri birkaç cümleyle özetledi. “Sen bu noktaların dışında farklı bir şey belirtiyorsan veya dile getirilenlerden katılmadığın noktalar varsa onlara değinirsen daha iyi olur. Tekrara girmeyelim” diyerek sözlerini tamamladı.

Bu durum Fırat’a nefes aldırdı. Duygu ve düşünceleri üzerindeki kontrolünü sağlamıştı. Ramin’e minnet duyuyordu. “Madem öyle bir özet yaptınız, ben genel çerçeveye katılıyorum. Ama bir konuya, daha doğrusu tespite katılmıyorum” dedi. Duraksadı. Katılmıyorum kelimesini adeta bağırarak söylemişti. Halen gerginliği tümüyle aşamamıştı. Gerillaların kafaları bir refleks gibi ona dönmüştü. “Delil arkadaşın şahadetini bir savaş kaybı olarak değerlendirmek doğru değildir. Çünkü böyle bir değerlendirme yapılan yanlışların üstünü örten bir değerlendirmedir. Sanki o arkadaşı şehit vermemiz kadermiş gibi değerlendirmeler yapılıyor. Bu doğru değil” diye ekledi. İlk birkaç cümleyi sıkılarak ifade etmişti. Kendisini kasiyordu, ama konuştuğu açılmaya başladı. Kendisini ifade etmede sorunlar yaşıyordu, ama havaya girdiği zaman öyle etkili konuşuyordu ki onu dinleyenleri adeta büyülüyordu. “Bu bir savaş kaybı değil, bir yanlış mevzilenme kaybıdır” diye üstüne basarak ifade etmişti.

Fırat konuşurken Navdar konuşmak için elini kaldırıp araya girmek istedi, ama Ramin bırakmadı. “Bir dakika. Önce dinle, sonra itirazlarını yaparsın” dedi. Fırat’a döndü. “Evet devam

edebilirsin.”

“Eğer mevzilenmeyi doru yapsaydık o arkadaşımızı kaybetmeyecektik” dedi Fırat. “Öndeki mevzi savunmaya elverişli değildi. Ta uzaktaki küçük tepeden bile mevziimiz görünüyordu. Zaten bizim mevziyi düşüren atışlar oradan yapıldı. Yamaca değil, tüm mevzileri zirveye yapsaydık hiçbir kayıp vermezdik.”

Ramin bunları duyunca kesik kesik solumaya başladı. Sinirlenmişti. “İyi de sen de bu bölükte takım komutanı değil misin? Madem öyle yanlışı önceden biliyordun, niçin düzeltmedin?”

“Düzeltmeye çalıştım, mevzilenmeyi planladığımız akşam bunu dile getirdim, ama Navdar arkadaş dikkate almadı. ‘Bir şey olmaz, tecrübelerime dayanarak söylüyorum’ deyip kesti-rip attı.”

Navdar yine araya girdi. Ama bu sefer Ramin müdahale etmedi. “Arkadaş ‘mevziimizi yüz metre ötedeki küçük tepe düşürdü’ diyor. Bunu şimdi dile getiriyor. Ama o akşam öyle bir tepeden bahsetmedi ki! Farazi gerekçeler sunuyordu” dedi.

“Farazi gerekçeler diyor arkadaş, bu doğru değil” dedi Fırat, “Düzlükte iyi mevzilenmiş askerler bu mevziyi düşürür dedim o akşam. İddia ediyorum ki, o küçük tepe olmasaydı da normal koşullarda o mevzide duramayacaktık. Mevzi yamaçta, yeri kazıyamıyorsun. Siper diye birkaç tane taş üst üste yığmışız, mevziinin içi neredeyse yüzlerce metre öteden görülüyor. Böyle bir yer nasıl tutulabilir?”

“İşin orasına bakarsak tepedeki mevzileri de bırakabilirdik. Sonuna kadar savunulacak ya da hiç savunulamayacak mevzi yoktur” dedi Navdar.

“Peki o zaman ilk mevzi düşmesine rağmen, nasıl oldu da diğer mevzilerde akşama kadar helikopterlere rağmen çatışa-bildik. Demek ki aynı değilmiş” diye cevap verdi Fırat.

“Fırat heval her şeye mükemmeliyetçi yaklaşıyor” dedi Navdar, “Söyledikleri kâğıt üzerinde iyi duruyor, ama savaş gerçekliğiyle uyuşmuyor.”

Fırat artık konuşmuyor, dinliyordu. Oysa ki konuşmasını tamamlamamıştı. Sessizlik olunca Ramin ona döndü, “Var mı ekleyeceğin bir şey” dedi.

“Ekleyeceğim bir şey yok, ama önerim var.”

“Tamam, o zaman önerini yap” dedi Ramin sertçe.

“Delil hevalin şehadeti yanlış mevzilenmeden kaynaklandı. Bunun sorumlusu da Navdar arkadaşıştır. Bundan dolayı Navdar arkadaşın görevden alınıp, hakkında soruşturma açılmasını öneriyorum.”

Ramin’in eli gayri ihtiyari ensesine gitti. Bu kadarını bekle-miyordu. Toplantıdan fısıldaşmalar yükselmeye başladı. Kafası-nı kaldırıp gerillaları süzünce sükûnet hemen sağlandı.

Ramin, “Önerinin lehine ya da aleyhine konuşmak isteyen var mı?” dedi, ama özel olarak Navdar’a bakıyordu. Ona kendi-sini savunma fırsatı veriyordu.

Navdar’ın epey sıkıntılı bir hali vardı. Tereddütlüydü. Acaba konuşsa mıydı?

Ramin, Navdar’a dikkat kesilmişti, “Evet! Bir şey eklemek istiyor musun?” dedi.

Navdar sağına soluna baktı. Kendisini savunsa ters tepebi-lir, aleyhine işleyebilirdi. Kararını verdi en son: “Ekleyeceğim bir şey yok!”

Kimse konuşmayacak sanılırken, hatta öneri oylamaya su-nulmaya başlamışken Mazan söz hakkı istedi.

Sessizlik oluştu. Herkes burnundan soluyordu. Ramin Ma-zan’a bakarken tereddütlüydü. Az sonra ne olacağını tahmin ediyor gibiydi. Derin bir nefes aldı. “Buyur seni dinliyoruz” dedi.

Mazan en önde olduğu için, Ramin’e yakın bir yerdeydi. Ya-maçta olduğundan ayağa kalkınca Ramin’dan daha yüksek gö-ründü. Bir altmış beş boyunda, açık tenli ve yapılıydı. Kaşları çatılmıştı. Refleksle sağa sola baktı. Tereddütsüz konuşmaya başladı: “Ben Fırat hevalin önerisine katılmıyorum. Bence arka-daş savaş gerçekliğinden uzak, mükemmeliyetçi bir değerlen-dirme yaptı. Evet mevzilenmenin karara bağlandığı akşam ben de oradaydım. Ve Fırat heval bazı şeylere itiraz etti. Belirtildiği gibi, Navdar heval bir noktadan sonra kestirip attı. Bence de Navdar heval biraz daha sabırlı, dinleyici olmalıydı. Ama yine de Fırat hevalin getirdiği öneriyi hak etmediğini düşünüyorum ve katılmıyorum.”

Mazan bir yandan Navdar'ı eleştiriyor, bir yandan da onun hakkında gelen önerinin aleyhine tavrı koyuyordu. Navdar'a yaptığı eleştirilerle tavrını dengelemeye çalışıyordu.

Mazan'ın değerlendirmesi toplantıda ani bir değişiklik yarattı. Ondan sonra söz alan başka bir gerilla daha bir yandan Navdar'ı eleştirip bir yandan da öneriye katılmadı. Fakat daha sonrakiler Navdar'a eleştiri bile getirmeyip, doğrudan öneriyi reddettiler. Artık Fırat'ın önerisine karşı yapılan yorumlar ona karşı tepkiye dönüşüyordu.

Sonunda öneri oy çokluğuyla reddedildi.

Elini kaldıran Navdar, "Heval müsaade var mı?" dedi.

Ramin bunu bekliyordu. "Tamam önerini yap. Ama kısa olsun. Artık bitireceğiz. Çok uzadı."

Ayağa kalkan Navdar, "Ben Fırat arkadaşın tutuklanmasını öneriyorum. Çünkü talimata karşı geldi. Arkadaşların yaşamını tehlikeye attı. Bundan dolayı bu öneriyi yapıyorum" dedi.

Ramin şaşırdı. Hayal kırıklığına uğradı. Fırat böyle bir şey yapmazdı. Savaş içinde talimata karşı gelmek kabul edilemezdi. "Biraz daha aç. Nerede ve nasıl talimatı boşa çıkardı?" diye sordu.

Navdar, "Çatışma içinde verdiğim talimatı boşa çıkardı" dedi. Ama başka bir açıklama yapmadı.

Ramin'in olaydan haberi yoktu. Bilmece gibiydi. Navdar açıklama gereği duymadığına göre, boşa çıkarılan talimattan herkesin haberi vardı. Fırat'a baktı. Savunma yapıp yapmayacağını anlamak istiyordu. Ama konuşmayacağını tahmin ediyordu.

Bu sefer Rojhat söz hakkı istedi. Fırat'ın savunmasını yapacaktı. Toplantı Ramin'in kontrolünden çıkmış gibiydi.

"Evet Fırat arkadaş bir talimatı uygulamadı" dedi Rojhat, "ama haklıydı. Çünkü Navdar arkadaş Şehit Delil'in naaşını almadan manevra yapılması talimatını verdi." Toplantıda sessizlik oluştu. İlk defa 'Şehit Delil' tabiri kullanılmıştı. Dünden beri Şehit Delil'den 'Delil heval', 'Delil arkadaş' gibi tabirlerle bahsedilmişti. Şehit Delil'in cenaze merasimi yapılmasına rağmen, artık yanlarında olmayacağı farkındalığı henüz gelişmemişti.

Rojhat çok da farkında olmadan Delil'den geçmişte kalmış bir anı gibi bahsetmişti. Sesi artık kırık çıkıyordu. Sanki bir suç işlemişti. Ama devam etti. "Fırat heval işte bu talimatı uygulamadı. Öneriye katılmıyorum" deyip yerine oturdu. Sözlerini zar zor bitirmişti.

Zınarîn daha derli toplu bir değerlendirme yaptı: "Fırat heval, Şehit Delil'in naaşını alarak hem kendisini hem de Diljîn hevali tehlikeye attı. Ama eğer o risk alınmasaydı, yoldaşımızın naaşı düşmanın elinde kalacaktı. Ben Fırat heval için ifade edilen 'savaş gerçekliğine uzaklık' eleştirilerinin doğru olmadığını, bir önyargı olduğunu düşünüyorum. Öneriye de katılmıyorum."

Diljîn de söz alıp konuşmaya başladı. O zamana kadar susmuştu. Biraz da suçluluk hissediyordu. Delil ile silah almayı tartışmışlardı. Ama beklenmedik patlama onu şoka sokmuştu. Kilitlenip kalmıştı. İlk defa başına böyle bir şey gelmişti. Halen de etkisini tam aşamamıştı. Saatlerdir çatışmayı ve öncesini kafasında tekrar tekrar yaşıyordu. Ama bir bölüm vardı ki, orası her şeyi hatırlatıyordu. Öfkeliydi. "Ben de öneriye katılmıyorum. Fırat heval hem benim hayatımı kurtardı hem de Delil hevalin naaşını aldı. Ama burada ne tartışılıyor. Bu adaletsizliktir" dedi.

Yapılan değerlendirmeler Ramin'e rahat bir nefes aldirmişti. "Evet savaşın temelinde düzen, disiplin, emir, talimat var. Bunlar olmadan hiçbir ordu savaşılamaz. Ama bazı anlar vardır ki talimatı dinlememek kaçınılmaz olur. O da her zaman kendi içinde bir risk taşır. Bu her zaman ahlaki değerlerimiz ile savaş gerçekliği arasındaki ikilemele alakalıdır. Eğer Fırat arkadaşın talimatı dinlememesinin sonucunda bir arkadaşımızı kaybetseydik bugün çok farklı şeyleri tartışıyor olurduk. Ama mevcut halde ben Fırat'ın tavrının doğru olduğunu düşünüyorum" dedi.

Ramin, tavrını açık bir şekilde Fırat'tan yana koymuştu. Bir risk alıyordu. Bölük önemli bir konuda iki ayrı tutumu benimsemişti. Bir süredir Navdar ile Fırat arasındaki gerilim Nazımıye'deki çatışma ile birlikte bir kamplaşmaya dönüşmüştü. Ramin'in lojistik grubunu toplantıya çağırmasının bir nedeni de buydu. Aralarında uyumsuzluk olduğunu düşündüğünden, onları ayrı yerlerde görevlendirmeyi planlamıştı.

Fırat, Navdar'ın faaliyetlere ciddi yaklaşmadığını, duyarsız

olduğunu düşünüyordu. Ramin Fırat'ın buna tepkilendiğinin farkındaydı. Ama kendisi bir bölük komutanıydı. Daha kapsayıcı bir tutum geliştirme konusunda kendisini sorumlu görüyordu. Hem Navdar'ı hem de Fırat'ı çalıştırmak zorundaydı. "Tüm sınıflar çatışır, parti kazanır" diyordu. Çatışmanın geliştirici bir şeye hizmet ettiğine inanıyordu.

Fırat'a karşı geliştirilen öneri de kabul edilmedi.

Önemli bir sorunu böylece geride bıraktılar. Toplantıda birçok şey açığa çıkmıştı. Bölükteki suni dengelerin yıkıldığını hissediyordu Ramin. Bunun ne getirip ne götüreceği belli değildi. Bir süredir geldikleri bu yeni alanda artık savaşın yakıcılığı onların yaşamına, toplantılarına sirayet ediyordu. Her şeye rağmen bunun iyiye işaret olduğuna kanaat getirdi. Savaşın yakıcılığını, ciddiyetini hissetmekti asıl olan. Olanlar da buna hizmet etmişti.

"Çatışma gündemini bitiriyoruz" dedi Ramin, gür bir sesle.

-3-

Çatışma gündeminden sonra planlama ve düzenleme yapıldı. Bölük yine ikiye ayrılacaktı. Eskisi gibi bir grubun başında Ramin, diğerinde de Navdar olacaktı. Tek farklılık Fırat ile Jivan'ın yerlerinin değiştirilmesiydi. Ertesi gün hava kararınca Lojistik grubu Xıran'a doğru yola çıktı. Ramin'in grubu da örgütleme faaliyetine döndü.

Navdar'ın grubu gittikten sonra güvenlik işleriyle Fırat ilgilendi. Nöbet planını çıkardı; boğaza gidecek devriyeyi, tepecileri ayarladı. Yatmaya gitmeyi düşünüyordu, ama gözü Ramin'deydi. Oyalanacak başka iş bulamayınca mangasına gitti. Yatacaktı. Fakat tahmin ettiği gibi Ramin'in onunla konuşacakları vardı.

Ramin "burada fazla kalabiliriz" diye başladı. Fırat'ın yüzüne bakıyordu. Hissettiklerini anlamaya çalışıyordu. Manga yerinin kenarındaki yükseklikte oturuyordu. Toplantıda haksız yere hırpalandığını düşündüğü Fırat'a moral vermek istiyordu. Ama konuyu nereden başlayacağını kestirememişti.

Fırat konuyu hemen anlamıştı. "Evet. Doğru, kalabiliriz."

"Burada uzun süre kalacağımızdan bazı kurallara dikkat etmeliyiz" diye devam etti Ramin. Konuşurken diğer yandan da Fırat'ın tepkilerini ölçmeye çalışıyordu. "Öncelikle güvenlik tedbirlerine dikkat etmeliyiz. Tabi uzun süre kalacağız dedimse illa bu noktada kalacağız anlamında değil. Ama sonuçta bu bölgede kalacağız ve burada yapacağımız faaliyetler için en ideal nokta burası." Konuşmaya yanlış bir yerden başlamıştı ve gittikçe değinmek istediği konudan uzaklaşıyordu. Konuyu nasıl getirip toplantıya bağlayacağını bilemiyordu.

Fırat da ona tuhaf tuhaf bakıyordu. Bu genel geçer şeyleri konuşmanın zamanı mıydı şimdi?

Ramin parmaklarının ucu ile burnunun kenarını kaşıdı. “Ama arada bir Kırmızı Dağın başka yerlerini, mesela Dersim Merkeze yakın yerleri de kullanabiliriz. Fakat eninde sonunda sürekli geleceğimiz nokta burası olacak. Biz buradan Dersim-Erzincan yolunu, Nazımiye’yi, Zel, Kutudere, Yolçatı, Tülik Karakollarını kontrol altına alabiliyoruz ki, bu az bir şey değil. Ve en önemlisi de bu bölgedeki halkı örgütleyebilirsek önemli sonuçlara ulaşabiliriz. İhtiyaç olursa bazı eylemler de yapabiliriz. Ama öncelikli görevimiz örgütlemedir. Köylülerle diyalogu benim de bulunduğum yerlerde ben kuracağım. Ben olmadığım zaman sen kurarsın” dedi. Biraz nefes aldı. Fırat itiraz edebilir diye beklemişti, ama Fırat bir şey sormamıştı. Olumsuz bir tepki almayınca devam etti: “Çünkü gruptaki diğer arkadaşlar fazla hakim değiller örgütleme işlerine. Halkı ikna etmek öyle kolay bir iş değildir. Tetiğe basmaya benzemez. Akla, mantığa ve kalbe hitap edecek bir dil kullanmak gerekiyor.”

Fırat ‘zaten bunları biliyorum’ der gibi etrafına bakınıp esnemeye başladı.

Ramin “son bir şey daha” dedi, “gerçi her seferinde aynı şeyleri hatırlatıyorum, suya gidilirken açık yerden kimse geçmesin. İzler mutlaka silinsin. Çöpler rastgele atılmasın. Sonra toparlayamıyoruz.” Fırat’ın gözleri kayıyordu. “Tamam sen git, dinlen. Yarın tekrar konuşuruz” diye bitirdi. Toplantı hakkında konuşmak istemişti. Ama o konuya girememişti. Sonrasında da Fırat ile o konuyu konuşma fırsatı bulamayacaktı hiçbir zaman.

Fırat, “Tamam, yarın görüşürüz” diyerek kalkıp yatmaya gitti.

Ramin de tepeye çıkmaya hazırlanan tepecilere katıldı. Onlarla birlikte keşif yapacaktı.

Keşif, günlük ihtiyaçlar, dinlenme derken akşam erken gelmişti. Ramin bir grupta birlikte dağın arka yamacındaki Kutudere köyüne gidecekti.

Öncü grubu olan Soring ile Pelşin önden hareket edip boğaza giden patikaya girmişlerdi. Boğaza yaklaştıklarında Soring, arkadaki gerillaya ‘dur’ işareti yaptı. Patikada ayak üzeri çöktü. Bir ağacı kendisine siper yaparak en az on dakika dinledi.

Boğazda asker olursa bu mesafeden mutlaka bir şeyler fark ederdi. Ama en ufak bir işaret yoktu. Gruba devam işareti verdi. Ormanın içinden ve patikanın sağ tarafından yukarı doğru tırmandı. Elli metre yukarısına çıktıktan sonra patıkaya paralel olarak ilerlemeye başladı. Olabildiğince sessiz ilerliyor, özellikle kuru dallara basmamak için azami çaba harcıyordu. Boğazın hizasına ulaştığında yine çöktü. Oradan aşağılarındaki boğazı gözlemeye, dinlemeye koyuldu. Temiz gibiydi. Boğazda asker olsa bile daha yukarıda olduklarından gözcü grubu avantajlıydı. Aşağı inince boğazda asker olmadığı anlaşılıyordu. Artık çıplak gözle bile etraf görölüyordu.

Soring hızla boğaza indi. İz bırakmadan hemen karşı tepeye geçti. Orada da bir şey yoktu. Boğazın güvenliği alınmıştı. Uygun bir yere mevzilenip görev grubunun gelmesini beklemeye koyuldular.

Az sonra görev grubu gürültü çıkararak onlara doğru geliyordu. Nasılsa öncüler yolu kontrol etmişlerdi. Rahat hareket ediyorlardı.

Grup boğaza girince Soring mevziinden çıkıp onları karşıladı. Ramin yavaşlamasına rağmen durmamıştı. Ramin'in arkasından yürüyüş grubuna dahil oldu.

"Olumsuz bir şey var mı?" diye sordu Ramin. Ön tarafa dikkatli bakarak yürüyordu.

Soring daha iyi duymak için Ramin'in arkasından koşturdu. "Heval hiçbir hareketlilik yok" dedi.

"Devriye falan da mı geçmedi?" Şaşırmıştı.

"Şey! Tabi devriye geçti. Üç tane panzer."

Önceden böyle bir uygulama olmamasına rağmen, alanda gerilla hareketliliği başlayınca zırhlı araçlarla devriye başlatılmıştı. Birkaç gün önce o virajlı yolda öyle hızlı yol almasına Ramin hayret etmişti. Devriyelerle karşılaşması tesadüfen olmuştu. Elinde silah yolun üzerindeyken, birden karşıdan panzerler belirmişti. Grup bir anda büyük bir tehlike ile karşı karşıya gelmişti. Anlık bir şey. Keleşler panzerlere ne yapabilir ki?! Panzerleri ilk fark eden Ramin, ani bir refleksle arkaya dönerek, "Arkadaşlar yolun kenarına mevzilensinler" demişti. Gerillalar

saniyeler içinde yolun kenarına çömelerek mevzilenmişlerdi. Ve üç tane panzer o virajlı yolda hızla yanlarından geçip gitmişti. Sonradan şunu anlamıştı ki, bu devriye uygulamasının amacı güvenlik sağlamak değil, bölge halkına 'biz buradayız' mesajını vermektir.

Derken yarım saati bulmadan Kutudere köyüne ulaştılar. Burası elli haneli küçük bir köydü. Hem gerilla alanlarına hem de Dersim merkeze yakındı. Faaliyetleri açısından kritik bir yer olması nedeniyle köyü örgütlemeleri gerekiyordu. Bununla beraber Ramin, geçen günkü konvoy hakkında bir şeyler öğrenmeyi umuyordu.

Köye yaklaştıklarında Ramin bir kayanın kenarına çömeldi. Diğerleri de... Aşağılarındaki köyü dinlemeye başladılar. Büyük bir sessizlik vardı. Köpekler havlamıyordu. Demek ki köyde asker yoktu.

Ramin silahını alıp, geniş patikadan köye doğru hızla ilerlemeye başladı. Gerillalar da onu takip ediyorlardı. Halen köye girmemişlerdi ki havlama sesleri işitilir oldu. Köpekler onlara doğru koşuyorlardı. Onlara beş metre yaklaştıklarında daha fazla ilerlemeden havlamalarını o mesafeden sürdürmeye devam ettiler.

Ramin istifini bozmadan köpekleri hızla geçerek köye girdi. Yamaçta inşa edilmiş köy, yukarıdan aşağıya doğru taa Harçık suyuna kadar uzanıyordu. Aşağılara doğru evleri tek tek geçti. Oranın ileri gelenlerden birini arıyordu. O kişi askerlerin işken- ce yaptığı orta yaşlı köylü idi. Köyü kazanabilmeleri için, öncelikle o köylüyü kazanmaları gerekiyordu. Öyle bir bilgi almışlardı.

Aradıkları eve ulaştıklarında iki gerilla hemen hem köyün girişine hem de eve hakim olan bir yere nöbete çıktı.

Kapıyı genç gerilla Şiyar vurdu. İçeriden hemen karşılık geldi.

"Kimsiniz?"

"Em hevalın!"

"Biz hevalleri tanımıyoruz?"

Şiyar geriye dönüp Ramin'e baktı.

‘Bekle’ anlamında bir işaret yaptı Ramin. Kapiya yanaştı. “Peki misafir kabul etmez misiniz?” dedi.

Köylü hemen kapıyı açtı.

Köylü ile tokalaştıktan sonra içeri girdi. Sevinçliydi. Çünkü adamın ismi Xıdır’dı ve aradıkları kişiydi.

Burası tipik bir köy eviydi. Yerde bağdaş kurup oturdu. Ramin çayını yudumlarken, aynı zamanda odanın içini süzüyordu. Duvardaki geyik resimli halı, yerde örme kilimler ve yer minderleri vardı.

“Küçük ama yetiyor” dedi Xıdır, Ramin’in bakışlarını yakalamıştı.

Xıdır sessizliği bozmuştu. Adeta ‘sadede gelelim ne istiyorsunuz’ diyordu.

“Gerçekten bizi daha önce hiç görmediniz mi?” Ramin’in gözleri kuşkuyla kısılmıştı.

“Yok hiç görmedim” dedi Xıdır, mırıldanır gibi söylemişti.

“Peki bizim buralarda dolaştığımızı, savaştığımızı da mı duymadınız?” diye sordu. Savaşmak kelimesini rastgele söylemişti. Çelişkiye düşmüştü. Onlar halen orada eylem yapmamışlardı. Ama geçen yıllarda geçici olarak bu alana gelen gerilla birliklerinin bazı eylemler yaptığını hatırlıyor gibiydi. Yoksa yanlış mı hatırlıyordu. Köylüye şüpheli şüpheli baktı. Ama o sanki orada değildi.

Birden “şey” dedi Xıdır, içgüdüsel olarak elini yüzüne götürerek, “tabi sizin buralarda olduğunuzu biliyordum, ama acaba kapıdaki siz misiniz, başka birileri mi, emin olmak istedim.”

Demek kontralardan şüpheleniyordu. Çevrede gerilla kılığına girmiş kontraların dolaştığını o da duymuştu. “Anlıyorum” dedi Ramin, köylünün yüzüne bakarak.

Xıdır’ın yüzünde morluklar vardı. İşkencenin izleri halen duruyordu. Morlukları soracak oldu. Köylüyü ürkütmekten çekindi. Tüm meselenin kontralar olmadığını hissediyordu. Köylü gerillaya açıkça mesafe koyuyordu.

Konuyu konvoy meselesine getirmeliydi, ama nasıl? “Buralarda çok asker var mı? Size rahatsızlık veriyorlar mı?” diye

sordu.

“Yok, fazla asker yok. Olanlar da yoldan geçip gidiyorlar. Arada bir köye de uğruyorlar. Formalite işler, yaşamımızı engellemiyor.”

“İyi, yani kardeş kardeşe geçiniyorsunuz desene!” Köylünün söylediklerine bozulmuştu.

“Kardeş kardeşe değil, mecburen birlikte yaşıyoruz. Yoksa benimsediğimizden değil. Kim köyüne yüzlerce askerin gelmesini ister ki?” Adamın sesi titremişti.

Köylünün duyguları anında Ramin’e bulaştı. “Demek ki siz de memnun değilsiniz” dedi. Nihayet tutacak bir nokta yakalamıştı.

“Memnun olup olmamanın önemi yok. Yaşamak için mecburuz. Başka bir şey de elimizden gelmez. Bu bizim kaderimiz. Benim çocuklarım var. Onları büyütmem lazım. Sadece benim değil, herkesin durumu aynı.” Otomatığe bağlamış gibi gerekçeler sıralıyordu.

“Hiçbir şeye mecbur değilsiniz” dedi Ramin, “Size mecburiyet dayatanların, halkımıza baskı uygulayanların elini kırmak için biz varız.”

“Altı kişiyle mi yapacaksınız?!” dedi köylü. Odadaki diğer gerillalara bakmıştı. “Bu elinizdeki keleşlerle mi yaşayacaksınız? Adamın tankı, topu, uçağı var. Elinizdekiler ne işe yarar?” Köylü küçümseyici, ama biraz da duygusal bir edayla konuşuyordu.

“Keleşin tanka karşı şansı yok, doğru ama özgürlüğe karar kılmış ve örgütlenmiş bir halkın karşısında hiçbir silah etkili olamaz” dedi Ramin.

Adam acı acı güldü. Yüzündeki kırışıklar öyle derin hale gelmişti ki, o yüzde adeta asırların hüznü belirmişti. Köylü önüne bakıp bir şeyler söyledi, ama anlaşılmadı. Mırıldanır gibiydi. Kafasını kaldırıp Ramin’e baktı. “Özgürlüğe karar vermiş halktan bahsediyorsun. Nerede bu halk? Ben de halktan biriyim. Kendi adıma söyleyeyim, ailemi ve çocuklarımı tehlikeye atacak bir işe giremem” dedi.

Ramin adama bakıp alamaya çalıştı. Düşünce tarzını kavradıkça öfkeleniyordu. Öğrenilmiş çaresizlik böyle bir şey olma-

lıydı. Kaderciliği nasıl da kararlıca dile getiriyordu. Fakat yine de sinirlerine hakim olmalıydı. Daha ilk görüşmede köylüden devrimci bir tutum beklemek gerçekçi ve de doğru değildi. Bir şekilde olumlu bir atmosfere çevirmeliydi. “Yani elbette Kürdistan’da her şey pir u pak değil. Halk durup dururken özgürlüğe karar kılmaz. Ona özgürlük bilincini aşlamak gerekir. Bu da bizim görevimiz.”

Bunun üzerine “Bak heval” dedi köylü, yüzüne küçümseyici bir ifade yerleşmişti. Ama Ramin’e ilk defa heval diyordu. Belki de duygusal bariyer aşıliyordu. “Şu tahtayı görüyor musun?” diye devam etti. TV’nin üzerinde olduğu ahşap komidini işaret ediyordu. “Bu tahtayı ekersen yeşerir mi?” Sol tarafa uzanıp, eliyle komidine birkaç kez vurdu. Tahtadan “tak tak tak” sesleri odanın içinde yankılandı. “Siz işte bu tahtayı yeşertmeye çalışıyorsunuz. Ama ne yaparsanız yapın tahta yeşermez. Canlı değil ki, ölmüş!”

Köylü kendisini kaptırmıştı. Söyledikleri isyan mı teslimiyet mi belli değildi. Duygusal bir atmosfer oluştu.

Ramin hemen cevap vermedi. Biraz sessizlik oluştu. Köylüye baktı. Bakışlarında öfkeden ziyade şefkat vardı. “Evet onlar bizi tahtaya çevirmeye çalışıyorlar. Bu doğru, ama halkımız halen ölmedi. Bunu er ya da geç sen de anlayacaksın” dedi en son.

Lojistik grubu Xıran'a gelmişti. Cephe grubu burada bir süredir erzak hazırlıyordu. Mazgirt ovasından temin edilen erzaklar ilk etapta Xıran'a taşınacak, daha sonra Kutudere, Bezik, Pokus gibi alanlara götürülecekti. Çünkü gerillaların kış üslenme alanları oralardı.

Gerillalar, Peri suyunun kenarındaki Ferec karakoluna yakın sık bir ormanlıkta konumlanmışlardı. Burayı çok kullanmıyorlardı. Çünkü sık ağaçlık olmasına rağmen, kalabalık gerilla grupları için riskli bir yerdi. Yakın yerlerde birçok köy vardı. Yollar çok yakına kadar geliyordu. Bundan dolayı genellikle geçici olarak burada konumlanıyorlardı. Ancak cephecilerin kullandığı bir araziydi.

Orman öyle sıkı ki, noktada kalmak için uygun yer bulmakta zorlanmışlardı. Mangalar ancak ağaçların diplerinde konumlanabilmişlerdi. Görüş mesafesi birkaç metreyi geçmiyordu.

Erzaklar hazır olmasına rağmen taşıma işlerine başlayamamışlardı. Cephecilerin kimi teknik sorunları hal etmeleri gerekiyordu. Bu yüzden gerillalar zaman öldürmeye çalışıyorlardı.

Güneşli bir gün olmasına rağmen, yüksek meşe ağaçlarından dolayı gerillaların kampı neredeyse karanlıktı. Keşif faaliyetinden dönen Jivan, selam verip oturdu. Mangada oturan Navdar cephecilerin ona getirdiği marka ayakkabı ile uğraşıyordu. Giydiği ayakkabı sağlam olmasına rağmen yeni bir ayakkabı sıparişi vermişti.

Jivan yerdeki diğer ayakkabıyı eline alınca, iki büyük elin arasındaki ayakkabı ufacık göründü. Hayret etti. "Vay be! Ne kadar da hafif. Ayağında bu ayakkabı olursa yokuş, taş, çamur vız gelir."

“Sanki çok beğendin. Sana da bu markadan sipariş verelim mi?” dedi Navdar, başını eğmiş fısıltıyla konuşmuştu.

Jivan etrafına bakındı. Kimse yoktu. Navdar’ın niçin fısıltıyla konuştuğunu anlamamıştı. Ona saf saf baktı. Üstelemedi. “Yani onun için söylememiştim” dedi. İçten bir kahkaha attı. Sesi ormanın içinde yankılandı. Sevinmişti. “Ama ayakkabı olsa yok demem.”

Navdar’ın suratı düştü. Jivan’ın kahkahası hoşuna gitmemişti.

Birden ormanın içinden Mazan çıktı. “Merhaba” diyerek onların karşısına oturdu. Jivan’ın keşiften geldiğini duyunca gelmişti. Doğal bir toplantı ortamı oluşmuştu.

Jivan halen ayakkabıyı evirip çeviriyordu. Yüzündeki güleç ifade kaybolmamıştı.

Navdar konuşmayınca, Mazan söze girdi: “Bugün erzağa gidiyor muyuz?”

Navdar’ın kaşları çatıldı: “Erzak halen hazır değil ki. Belki birkaç güne hazır olur. Şimdilik yapacak bir şey yok.”

“On gündür bir şey yaptığımız yok. Madem böyle boş boş bekliyoruz, çevre karakollara keşif grupları çıkarmak iyi olmaz mı?”

“Ne keşfi? Biz burada lojistik faaliyeti için bulunuyoruz. İşimizi bitirince ancak o zaman olur. Şimdi başımıza iş açmayalım.”

“Zaten öneri olsun diye değil, tartışmak için söyledim. Geldiğimizden beri tekmil de almadık. Acaba bu arada tekmil alırsak nasıl olur?”

Navdar daha da sertleşti: “Ne tekmili, bir şey yapmadık ki neyin tekmilini alacağız. Hepsi laf kalabalığı.”

Mazan şaşırды. Toplantı türü faaliyetlere Navdar’ın soğuk yaklaştığını biliyordu. Yine de kendi geri anlayışını açıkça dışa vurması tuhafına gitti. Jivan’a baktı. Onda hiçbir tepki belirtisi yoktu.

O gün ne Mazan ne de Jivan bir tepki ortaya koymamışlardı. Konu orada kapanmıştı. Navdar’ın olduğu yerde şöyle böyle iş-

ler yürüyordu. Büyük sorunlar yaşanmıyordu. Yaşam gevşekti. Eleştiri yoktu. Kimse durumdan şikayetçi değildi.

Navdar duyarsız, ciddiyetsiz ve keyfiyetçiydi. Fırat onun gurubundayken kendisini dizginlemek zorunda kalıyordu. Çünkü Fırat düzen, disiplin, duyarlılık konusunda titizdi. Ama Ramin ile Fırat'ın orada olmaması Navdar'a rahat hareket etme olanağı vermişti.

Navdar orta yaşlı, geniş omuzlu, esmer, bir seksen boyun-daydı. Yerde oturunca vücudu daha geniş görünüyordu. Hem köylü hem de küçük burjuva özellikleri bir arada taşıyordu. Yaşamının bir bölümü köyde bir bölümü de şehirde geçmişti. Gerilla mücadelesinin yükselmesiyle çevreden etkilenecek katılım sağlamıştı. Ama katılımı bilinçli bir katılım değildi. Savaş içinde yılları geçmesine rağmen, mücadelenin nedenlerine ilişkin yeterli bir ilgisi gelişmemişti.

Navdar'ın anonsuyla sessizlik bozuldu: "Akşam Muxindi'nin yanındaki köye gideceğiz. Hava kararmadan herkes hazır olsun!"

Jivan köye gitmeye dünden hazırıldı. Mazan'ın da karşı çıkmaya niyeti yoktu.

Gerillalar Xıran'a geldikleri günden beri bir iki istisna dışında her gece köylere gitmişlerdi. Her gurupta öyle bir denge oluşmuştu ki, hangi köye gidileceğini ve orada ne kadar kalacağını Navdar tek başına belirliyordu. Genelde de noktaya ulaşabilecekleri süreyi göz önünde bulundurup sabaha doğru ulaşacak şekilde harekete geçiyordu. O gece Navdar'ın üzerinde bir atalet vardı. Köy evinde kanepeye oturmuş habire TV ile oynuyordu. Saatler peş peşe geçiyordu. Ama o istifini bozmuyordu.

Mazan kadın gerillalarla birlikte farklı bir evdeydi. Saatin ilerlediğini fark edince iki kez haber yollamıştı. Ama Navdar, "daha zamanı değil" karşılığını vermişti.

Navdar "tüm arkadaşlar hazırlansın" talimatını verdiği zaman artık iş isten geçmişti. Köylüler de şaşkındı. Sabah olmak üzereydi. Gerillalar nereye gidebilirlerdi ki! Köyün dışına çıksalar bile kısa süre sonra hava aydınlanacağından uzağa gitmeleri

mümkün değildi.

Gerillalar Navdar'ın kaldığı evin önünde toplanmıştı. Kim-seden çıt çıkmıyordu.

Navdar evin ahalisi ile vedalaşıp dışarı çıktı. Gerillalarla göz göze gelmişti aniden. Hiçbir şey söylemeden hızla toprak yola girdi. Saati mi şaşırmıştı, yoksa böyle geç hareket etmeyi önceden mi planlamıştı, belli değildi.

Bu ova köyü kalabalık ve büyük bir köydü. Birkaç mahalle-den oluşuyordu. Varlıklıydı. İçinde geniş bir toprak yol da vardı. İki evden birinin önünde araba vardı.

Navdar ilerledi. Köy meydanına ulaştığında aşağıya yöneldi. Gurup onu takip ediyordu. Ara bir sokağa sapıp iki katlı, beyaz renkli, çatılı bir evin önünde durdu. Gerillalar sokağın iki tarafını kontrol ederken, o bahçe kapısının sürgüsünü çekip içeri girdi. Evin kapısını açtı. Anahtarı konuk olduğu evin sahibi vermişti. Ev boştu.

Mazan'a döndü: "Burada kalacağız. İki kişi görevlendirin, geldiğimiz yoldaki izleri silsinler."

Kamuflaj işi bitince hızla eve yerleşmiş, perdeleri kapatıp sessizce dinlenmeye koyulmuşlardı. Nöbetçiler çatı katındaydılar. Hava aydınlanınca oradan köyün girişini ve çevreyi izleyeceklerdi.

Gerillaların eve yerleşmesinin üzerinden yarım saat geçmişti ki iki tane panzer hızla köye girdi. Operasyon vardı. Az sonra askeri cemseler de geldi. Köyün hakim tepelerinde de asker vardı. Geceden gelmiş olmalıydılar.

Navdar nöbet yerinden etrafı izliyor, askerlerin pozisyonunu inceliyordu. Durum hiç iç açıcı değildi. Beti benzi atmıştı. Mazan ile Jivan'ın sert bakışlarından gözlerini kaçırdı. "Köyden fark edilmeden çıkmamız mümkün değil. Fark edilirse de bu ovada imha oluruz. Alt kattakiler çatı katına çıkmalı. Sessizce ne olacağını beklemeliyiz" dedi. Öneri mi yapıyor, talimat mı veriyor belli değildi.

Gerillalar hızla çatı katına çıkıp, beklemeye koyuldular. Artık evin ön tarafını ve ara sokağı göremiyorlardı; ama halen köyün girişini, meydanı ve diğer yerleri görebiliyorlardı.

Askerler köyde cirit atıyorlardı. Evlere girip çıkıyorlardı. Belli ki arama yapıyorlardı. Acaba orada olduklarının istihbaratını mı almışlardı? Yoksa bu rutin bir arama faaliyeti miydi? Tam emin olamıyorlardı.

Navdar çatının ahşap zemininde oturan gerillalara dönüp “Şişşt” işareti yaptı. Evin yakınından asker sesleri geliyordu. Artık nefeslerini bile kontrol etmeliydiler.

Askerin biri kapıyı vurdu: “Kimse yok mu? Kapıyı açın!” Kapıyla biraz uğraştıktan sonra, “Komutanım burası açılmıyor” diye bağırdı.

Kısa süre sonra rütbeli asker geldi: “Dur bir dakika!” Bu sefer o uğraştı, ama kapıyı açamadı. Evin etrafını dolaştı. Askerler de peşinden koşturuyorlardı. Teçhizatları şangır şungur ses çıkarıyordu. Arka pencereden içeri baktı. “Burası boş yahu!” dedi.

Tekrar kapıyla uğraşmaya başlamışlardı ki köylünün biri nefes nefese sokağa girdi. Hızla çiti geçip askerlerin yanına geldi. Konuşmak istedi, tıkanı. Alnında boncuk boncuk ter oluşmuştu.

Rütbeli gözlerini kısıp köylüyü süzdü: “Senin evin yukarıda değil mi? Yoksa burası da mı sana ait?”

Köylü derin bir nefes aldı: “Yok benim değil, ama ev boş. Sahibi Almancı. Yılda birkaç hafta kullanıyor, o kadar.”

“Anahtarı var mı, bir bakmak istiyoruz?”

“Valla anahtarı yok. Hem içeride eşya namına bir şey de yok. Boşuna zamanınızı alır.”

Köylüye şüpheli şüpheli baktı rütbeli, “Kapıyı açın!” diye bağırdı.

“Yazıktır!” dedi köylü, “Kapıyı kıracaksınız. Bana biraz zaman verin, belki evin anahtarını bulurum. Köyde birilerinde olabilir.”

Rütbeli kızgınlıkla işaret parmağını salladı: “Tamam hadi git. Sana on dakika süre veriyorum. Yoksa...”

“On dakikada nasıl bulurum. Yukarı mahalleye gitmek bile o kadar zaman alır” dedi köylü.

El kol hareketleri yapmaya başladı rütbeli, “Hadi git, kaybol.

Sabrımı taşıırma” dedi.

Köylü koşarak uzaklaştı.

Rütbeli askere döndü, “Burada bekle. Köylü gelince kapıyı açarsınız, ama telsizle beni haberdar et” dedi. Diğer askerlerle çekip gitti.

Evin etrafında, bahçede, karşıda her yerde asker vardı. Otuz gerilla eller tetikte bekliyorlardı. Fark edilseler çatışacaklardı. Bir sürü asker vuracakları kesindi, ama oradan kurtulmak da çok zordu.

Asker telsizinden çağrı yapılyordu. Yarım saat geçmişti: “Köylü anahtarı getirmedi mi?”

“Halen bekliyoruz!”

“Ha siktir!” dedi rütbeli, “Tamam boş verin. Hemen yola çıkın. Köyün dışında buluşuruz. Tamam.”

“Alındı, beş dakikaya kadar girişteyiz. Tamam.” Kısa süre sonra çekip gittiler.

Kutudere noktasının üzerinde, Kırmızı Dağın alt tepelelerinden birinde Ramin, yüz üstü uzanmış dürbünüyle çevreyi izliyordu. Saatlerdir arazideki her ayrıntıyı merakla inceliyor; Harçık vadisindeki köyleri, karakolları, yolları didik didik edip oradaki yaşamı anlamaya çalışıyordu.

Bir ara on araçlık bir konvoy Dersim merkezden gelip sağ taraftaki düzlük karakoluna gitti. Yarım saat sonra aynı araçlar Dersim'e geri döndü. Pülümür tarafından üç tane panzer hızla asfalt yoldan geçip uzaklaştı. Yolçatı Karakolundan bir takımlik asker yaya olarak asfalt yola indi. Nazımiye'ye doğru yol alıyordu. Az sonra bir panzer ve iki "Dağ Geyiği" Harçık vadisinin üzerindeki asma köprünün yanına gelip durdu.

Bu arada vadi içindeki insanlar rutin işlerini yapıyorlardı. Uzaktan belli belirsiz patlamalar oluyordu. Havanlar, top sesleri eksik olmuyordu. Kırmızı Dağın yamacında koyun otlatan çoban, her patlamada refleksiyle ufka bakıyor, sonra işine geri dönüyordu.

Bir ara Fırat, ormanın içinden çevreye görüntü vermeden Ramin'in yanına geldi. "Heval yoruldunsa dürbünü ver, biraz da ben etrafı izleyeyim" dedi.

Ama Ramin'in dürbünü bırakmaya niyeti yoktu. "Etrafı biraz daha izleyeceğim. Beni beklemeyin, siz bir şeyler atıştırın" dedi.

Saatler geçmiş olmasına rağmen bir şey yememişlerdi. Keşif grubu Ramin'i bekliyordu. O gelmeden bir şey yemeyeceklerdi.

Az sonra bir hareketlilik fark etti Ramin. Tülük Karakolu ile asfalt yolun arasındaki köyü izlerken birden kadınlar, çocuklar koşmaya başladı. Evlerine gidiyor olmalıydılar. Şaşkındı. Anlam

veremedi. Birkaç dakika sonra bir askeri konvoy köyün kenarındaki toprak yoldan geçip karakola gitti. Demek ki konvoyun sesini duyduklarından dolayı kaçmışlardı. İçini bir sıkıntı kapladı.

Konvoy geçtikten sonra çocuklar tekrar evlerden çıkıp oyun oynamaya başladılar. Derken yine bir koşuşturmaca oldu. Yeşil fistanlı bir kadın koşup çocuğun birini kucakladı ve köye doğru koşmaya başladı.

Askeri araçlar karakoldan inip köyün kenarından Dersim'e doğru gittiler.

Ramin'in içinde bir şeyler koptu. O küçücük çocuğun oyun oynarken birden kafasını kaldırıp ufka bakması, sonra koşmaya başlaması dayanılır gibi değildi. Ağzını açıp bir dolu küfür etti. Etrafına bakındı. Acaba kimse onu duymuş muydu? 'Bir gerilla küfür etmez. Küfür etmek aciz insanların işidir' derdi her zaman. Ama şimdi öfkesinden, isyanından kendi koyduğu ölçüyü çiğnemişti.

Dürbünü boynuna asıp geriye doğru süründü. İki metrelik çıplak yeri geçtikten sonra ormanın içinde doğrularak aşağı indi.

Fırat radyo dinliyordu. Diğerleri uzanmış, dinleniyorlardı.

Ramin yanlarına ulaştığında Fırat bir aksilik olduğunu anlamıştı. Sanki tüm olumsuz duygular üzerine üşüşmüştü. Öfke, hüznün, belki çaresizlik, belki de yılgınlık! Aslında Fırat ne olduğunu biliyordu. Alana geldiklerinden beri işler istedikleri gibi gitmiyordu. Bundan da en fazla Ramin etkileniyordu.

"Hadi gel bir şeyler atıştıralım" dedi Fırat. Elindeki kapaklı radyoyu ağaca dayayıp yiyecek poşetleriyle uğraşmaya başladı. Sofrayı hazırlayacaktı.

Ramin başıyla olur işareti yaptı, Fırat'ın yanına oturdu. Diğer gerillalar da hareketlenmişlerdi. Tepedeki sık meşe ağaçlarının arasında yer sofrası kurup bir şeyler atıştırmaya başladılar.

Yemek esnasındaki sessizliği Fırat bozdu: "Akşam ne yapacağız?"

Ramin, "Bilmem, sen ne düşünüyorsun" dedi. Yanındaki su

petini kavrayarak kafasına dikti. Mendiliyle ağzını sildi, pratik bir hareketle mendili katlayıp cebine koydu. Doymuştu.

“Gerçi genel bir planımız var ve halen programımızı tamamlamadık. Acaba yeni bir değerlendirme mi yapmalıyız?” dedi Fırat. Ramin onu dikkatle dinliyordu. En son “yeni bir değerlendirme yapmalıyız. Köylere yeterince gittik” dedi.

Ramin diğer gerillalara baktı. İkinci takımın manga komutanları oradaydı: Rojhat, Agit, Cafer. Kadın takımının birinci manga komutanı Soring de oradaydı. “Ne oluyor böyle, tüm komuta kademesi keşfe gelmiş. Niye biriniz kampta kalmadı” dedi.

Herkes birbirine bakıyordu. Fırat da şaşırmıştı: “Valla bilmiyorum ki!...”

“Neyse önemli değil. Kampta bir sürü tecrübeli arkadaş var” dedi Ramin, ama sonra “tüm komuta kademesinin burada olması, savaşçıların başka yerde olması doğru değil. Bu alan açısından güvenlik açığı yaratmasa da biçimsel açıdan yanlış. Unutmayalım ki biçim özden ayrılamaz” diye ekledi. Biraz sessizlik oluştu. “Evet bu konuyu geçiyoruz. Başka?”

Cafer oturduğu yerden hareketlenmeye başladı. Hırıltılı bir ses çıkardı. Belli ki konuşacaktı. Gerilla hareketi içindeki ender kilolu savaşçılardan biriydi. “Bu aralar yeni bir değerlendirme yapabiliriz. Uğramamız gereken köyler halen çok var. Ama yine de bölge halkının resmi ortaya çıktı. Geri kalan birkaç önemli köye uğrayıp sonra ortaya çıkan sonuçları değerlendirebiliriz. Yani Fırat hevale katılıyorum” dedi.

Ramin güldü. Ruh hali değişmişti.

Rojhat, “hem Fırat hevalden farklı şeyler söylüyorsun, hem de Fırat hevale katıyorsun. Bu nasıl oluyor? Kuantumik düşünce böyle bir şey mi?!” dedi gülerek. Cafer o aralar günlük yaşamda sürekli kuantum felsefesinden bahsediyordu.

Cafer bozulmuş, kızarmıştı. “Rica ederim heval, kuantumla ne alakası var. Burada ciddi bir şey tartışıyoruz” dedi.

Fırat hemen araya girdi. “Evet kuantuma ihtiyaç yok. Bence de benimle Cafer’in fikri karşıt değil, uzlaşabilir. Hatta aynen arkadaşın ifade ettiği çerçeveye katılıyorum” dedi. Cafer’i kurtarmıştı.

Soring ile Agit de benzer şeyleri ifade edince, “Tamam o zaman” dedi Ramin, “birkaç köye daha gideceğiz. Ondan sonra da yeni bir program çıkaracağız. Bu akşam Milli köyüne gidiyoruz.”

Milli ismi işitilince gerillalar bakiştılar. Şaşırmışlardı. Daha yakın köyler olmasına rağmen, onlara uzak bir köyü seçmişti Ramin. Milli, keşif yerindeyken izlediği köydü.

Karanlıkla birlikte yola çıkmış, iki saatlik yürüyüş sonrasında köyün aşağısındaki dereye ulaşmışlardı. Derenin yamacındaki toprak yol yukarıdaki Tülük karakoluna gidiyordu. Üç gün önce yağın yağmurun izleri dere içinde ve etrafta varlığını koruyordu.

Gerilla gurubu, yolun alt tarafında etrafı bir süre dinledikten sonra hızla yolu geçip köye girdi.

Köy karakola yakın olduğundan riskli bir yerdi. Kalabalık gelmişlerdi. Baskın olursa çatışacaklardı. Bundan dolayı bir mangalık güç hem yolu hem de köyün girişini gören bir yamaca konumlandı.

Gerillalar hemen üçerli gruplar şeklinde yüz haneli köye dağıldı. Toplantıya katılmaları için köylüleri ikna edeceklerdi. Bir saat sonra köy meydanının yanındaki köy odasında toplantı yapılacaktı.

Ramin iki gerilla ile birlikte köyün içinde dolanmaya başladı. Bir şey arıyordu. Bir sağa bir sola koşuşturuyordu. Soring ile Ozan hiçbir şey anlamamışlardı. Sorma gereği de duymamışlardı. Zaman da geçiyordu.

Köy meydanına ikinci kez geldiklerinde Ramin tereddüde düştü. Aramaları sonuç vermiyordu. Her neyi arıyorsa vazgeçecek oldu. Ama farkında olmadan yüksek aydınlatıcının altında durmuştu. Etrafına bakınıp hızla karanlık bir yere geçti.

Kırmızı Dağa dönerek el kol işaretleri yaptı. Yanındaki iki gerilla soru soran gözlerle Ramin’e bakıyorlardı.

Soring tam virajda duruyor, karşıdan gelen sokağı kontrol ediyordu. Sağ omuzunda keleşini taşıyan Ozan, sol elini duvara dayamış ayağıyla yeri eşeliyordu. Meydandaki aydınlatmanın etrafında sinekler uçuşuyordu.

“Bir evi arıyorum” dedi Ramin.

Soring, “adamin ismi belliye köyden birine sorabiliriz” dedi.

“Az önce önünden geçtiğimiz eve sorabiliriz” dedi Ozan, “Kadını pencerede gördüm. Hem oraya uğramamız gerekir. Bizi bekliyor gibi bir hali vardı.”

“Aradığım bir çocuk. İsmi de bilmiyorum” dedi Ramin. Saat de geç olmuştı. Vazgececekti.

Kafası karışan Ozan, “öyle mi?!” dedi.

O esnada Soring ara sokaktan içeri doğru yürüdü. Bir şeyden şüphelenmişti.

Ramin kavşakta durup ona baktı.

Soring, uzaktan ‘bir şey yok’ anlamında elini sağa sola salladı.

Ramin “hah!” diye bir ses çıkardı. Sokağa girdi. Sol elini Kırmızı Dağa doğru uzatıp diğer elini doksan derece yapacak şekilde meydanın karşısındaki evleri işaret etti.

“Tamam, ya şu ya da bu ev” diyerek hızla ilerledi. Meydanın kenarından, ışığın aydınlatmadığı yerden dolanarak karşı tarafta geçti.

İlk kapısını çaldığı ev aradığı evdi. Gündüz konvoy geçerken, çocuğunu yarı yolda kucaklayıp evine koşan kadını kapıyı açan. Yeşil renk ağırlıklı fistanını hemen tanıdı.

Az sonra evdeki adam ile Ramin derin sohbete daldılar.

Evin yaşlı ninesi odanın diğer ucunda oturuyordu. Gece yarısı olmasına rağmen, az sonra dışarı çıkacak gibi bir hali vardı. Gerillaları güler yüzle karşıladıktan sonra köşesinde sessizce oturmaya devam etmişti. Onları anı anına izliyordu.

Ramin yaşlı kadının bakışlarından etkilenmişti. Adama fısıltıyla konuştu. “Teyzemizin yaşı bayağı ilerlemiş. Bir hastalığı var mı? Aman yaşlılarımıza iyi bakın” dedi.

Adam güldü: “Yok. Maşallah hiçbir hastalığı yok. Merak etme, ona bir şey olmaz.”

Ramin yaşlı kadına bakmaktan kendini alamıyordu. Yüzündeki kırışıklar ne kadar da derindi. En az yüz yaşında olmalıydı. Buna rağmen duruşunda bir heybet vardı.

Kadın Ramin'e hafiften gülerek başını salladı.

Adam, "meslektaşlar birbirini anlıyor, bakıyorum" dedi.

Ramin'in kaşları çatıldı. Bir şey anlamamıştı. "Meslektaş mı?" diye sordu.

Adam "neyse" diyerek geçiştirmek istedi.

Ama Ramin bayağı meraklanmıştı: "Ne demek istedin meslektaş diyerek?"

"O da eski gerilla."

"Gerilla?!" diye tekrarladı, yaşlı kadına bakarken.

Ninenin yüzü güldü, kafasını salladı.

"Dersim Direnişi" dedi Soring, araya girerek.

"Tabi ya! Tamam, tamam!" Ramin nineye dönerek elini göğsüne koydu. Başını eğerek selamladı.

Terlemişti. Mendilini çıkarıp alnını boynunu sildi. Adama, "az sonra bir toplantı yapacağız. Siz de katılırsanız iyi olur" dedi.

"Çok uzamaz değil mi, saat de geç oldu, iş güç var."

"Yok uzamaz. İstese de uzatamayız. Toplantıdan sonra uzun yol gideceğiz."

Kadın çayları getirince, adam hareketlendi. Ramin'in önüne çay koydu: "Tamam gelirim."

Ramin ince belli bardağa iki şeker attı. Karıştırıp bir yudum içti. Kadına dönerek, "elinize sağlık" dedi, "Ha! bu arada sizin bir oğlan çocuğunuz var değil mi?"

"Bir oğlan, üç de kızımız var" dedi adam, "yatmış olabilirler."

"Yatmışlarsa ayrı, ama uyanık olanlarla tanışmak istiyorum" dedi Ramin, güleç bir ifadeyle.

Bu arada Soring yaşlı ninenin yanına oturmuş, onunla sohbet dalmıştı.

Az sonra çocuklar odaya doluşmuşlardı. Ramin şaşkındı. Hepsi aynı boydaydı.

Adam güldü: "Hepsi birer yıl arayla. Ha bu iki kız da ikiz."

Ramin çocuğu tanımıştı. Hepsile tokalaştıktan sonra, sabah gördüğü çocuğu yanına oturttu. Altı yaşındaydı. İsmi Ma-

hir'di. "Söyle bakalım ismin gibi Mahir misin?" dedi.

Onun yerine babası cevap verdi: "Çok Mahir'dir. Tüm pratik işlerde bana yardımcı olur. İyi ve becerikli bir çıraktır."

Babası kendisini övünce yüzü kızardı çocuğun. Ellerini birbirine kavuşturdu.

Ramin, Mahir'in başını sevgiyle okşadı: "Ben bugün çok uzaktan dürbünle burayı izliyordum. Tesadüfen seni gördüm."

Çocuğun gözleri fal taşı gibi açılmıştı: "Niye?!"

"Bir şeyden değil. Etrafı izliyordum, seni gördüm. Askeri araçlar geçince sen eve koştun. Söyle bakalım, askerler sana kötü mü davranıyor?" diye sordu.

"Yok. Bana kötü davranmıyorlar, çekip gidiyorlar."

"Sana kötü bir şey mi söylediler, niye öyle korktun?"

"Bilmiyorum. Annem, babam askerlerden korkuyor. Herkes korkuyor. Onlar gelince herkes kaçıyor. Ben de kaçıyorum."

Anne ve babasının başları yere eğilmişti.

Ramin başka bir şey sormadı. Çocuğun başını okşadı: "Hadi, siz odanıza gidin!"

Gece yarısı olmuştu. Bir gerilla kapıyı çalıp içeri girdi. Toplantı hazırlığının bittiğini haber veriyordu.

Toplantı yeri köy meydanının yanındaydı. Burası bazen kahvehane olarak da kullanılıyordu.

Ramin'i kapıda Fırat karşıladı. İçeride gördükleri Ramin'i tatmin etmemişti: "Sayı az, üstelik kadınların sayısı da bir elin parmak sayısı kadar!"

"Toplantıya gönüllü gelmek isteyenler bu kadar. Kimi kaygılı olanları getirmedi. Israrlı olsaydık belki sayı daha fazla olabilirdi. Zorlayıcı olmamaya çalıştık."

"Tamam, bu kadarı da yeterli. Elbette gönüllü olacak, ama daha fazla kişiyi ikna edebilirdiniz. Neyse!" diyerek içeri girdi Ramin.

Köylüler iskemlelere dağınık şekilde oturmuşlardı. Birkaç sohbet grubu oluşmuştu. Yer bulamamış üç kişi de ayakta. Ramin'i görünce sessizleşip ona dikkat kesildiler.

Selam verip öndekilerle tokalaştı. Kaybedecek zamanı yoktu. Hemen başladı: “Biz buraya sizleri dinlemeye geldik. Sorunlarınızı anlamak ve yapabileceğimiz şeyleri birlikte yapmak istiyoruz.”

Köylüler şaşırmışlardı. Hayatlarında ilk defa birileri onları dinlemek istiyordu. Şehirde devlet, köyde asker onlar için amirdi. Askerin en alt rütbelisi bile onlara her şeyi söyleme yetkisini kendisinde görürdü. Köyün ağası da benzer bir buyuruculuğu sergilerdi. Ve buyurmaktan ziyade ilk defa birileri onları dinlemeye gelmişti.

Bir bir konuşmaya başlamışlardı. Burada acımasız bir askeri baskı politikası uygulanıyordu. Halk korkutma ve yıldırma uygulamalarıyla, kelimenin gerçek anlamında bir devlet terörüyle karşı karşıyaydı. Onlara ulusal kimliğinden, değerlerinden vazgeçmeleri dayatılıyordu. Temel sorun buydu.

Gerillalar Xıran'ın ova köyünde büyük bir tehlike atlatmışlardı. Bu da köylünün askerleri oyalaması sayesinde gerçekleşmişti.

Mazlum, Cudi ve Dara'dan oluşan Mazgirt cephe birimi, erzak hazırlamak için hummalı bir çalışma yürütüyor, üç günde bir gerilla kampına uğrayıp gerekli görüşmeleri yaptıktan sonra alana geri gidiyordu.

Cephe birimi köylerde gerillalar hakkında birçok söylentiyle karşılaşılıyordu. Tüm Mazgirt ovası, kalabalık bir gerilla grubunun ovalık arazide dolaştığını konuşuyordu. Cepheci Mazlum, en son gerillaların köyde operasyona takıldığını duyunca "bu kadar da olmaz!" demişti. O gece Cudi'yi de yanına alarak gerilla kampına gitmişti.

Mazlum kampa ulaşınca Jivan'ı bulup onunla tartışmış; "siz ne yapmaya çalışıyorsunuz. Bu gidişle hem kendinizi hem de bizi imha ettireceksiniz" demişti öfkeyle. Onların köye dayalı hareket tarzını ve en son köydeki olayı uzun uzadıya eleştirmişti.

Konunun hassas olduğunun farkındaydı Jivan. "Heval, sen istersen bir Navdar arkadaş ile konuş" dedi.

"Niye, sen de yönetim değil misin? Aha söylüyorum, bu hareket tarzınızı değiştirmezseniz asıl kiminle konuşacağımı iyi biliyorum. Haberiniz olsun" diyerek cevapladı Mazlum.

Mazlum Jivan'ı uzun süredir tanıyordu. Jivan'la konuşmayı bu nedenle tercih etmişti. Ama gündüz genel faaliyetler hakkında bilgi verdiği Navdar'a o konuları açmamıştı. Eleştirilerinin ona ulaşacağından emindi.

Kampta, öğle yemeğinden sonra açık havada ve gölgelik bir

yerde Navdar ile Jivan çaylarını içiyor, çalışmalar hakkında sohbet ediyorlardı. Navdar, faaliyetlere ilişkin her şeyi, Mazan orada olmaksızın, onunla paylaşmış, erzakları traktörle taşımayı kararlaştırmışlardı.

Jivan konuyu Mazlum’a getirdi. “Mazlum çok dolmuş, son ky olayına çok fkelenmiş. Sorun ıkarabilir. Bazı şeylere dikkat edebiliriz” dedi.

Navdar omuz silkti. “Boşver heval, iki tane cepheci mi bizim hareket tarzımızı belirleyecek? Savaşa gönderiyorsun savaşmıyorlar. Bu nedenle onları kitle çalışmalarına yolladık. şimdi de başımıza adam mı oldular? Ciddiye almaya gerek yok. Onlara kalsa biz günlerce burada, kampta kalacağız, esir gibi. Onlar erzakı hazırlayınca tıpış tıpış gidip katır gibi taşıyacağız” diye cevapladı.

Jivan’ın suratı asıldı. “Mazlum arkadaş hakkında söylediklerin doğru değil” dedi öfkeyle.

Navdar aşırıya kaçtığını ansızın fark etti. Jivan’ın sözünü kesti. “Tabi ben genel bir şeyden bahsediyorum. Yoksa Mazlum arkadaşın ne kadar özverili bir militan olduğunu biliyorum” diyerek ortalığı yatıştırmaya çalıştı.

O esnada Mazan çıkıp gelmişti.

Jivan uzatmadı, ama kızgındı Navdar’a. Aslında ne denirse onu yapan, sorgulayıcı olmayan bir yapıdaydı. Ama Navdar’ın Mazlum hakkında dile getirdiklerine sinirlenmişti. Çünkü Mazlum yıllarca en ön saflarda savaşmış bir gerillaydı. En son bacağından yaralanmış, sakat kalmıştı. Arkadaşları onu Avrupa’ya yollamak istemesine rağmen gitmemişti. “Ben halkımla birlikte savaşmaya devam edeceğim. Eskisi gibi savaş cephesinde olmasam da elimden ne gelirse onu yaparım” diye dayatmıştı. On dan sonra Mazlum kitle çalışmasına yollanmıştı. Aksak yürüdüğü halde kitle çalışmasını başarıyla yürütüyordu.

“ğleden önce Mazlum’la konuştum” dedi Navdar, “size iyi bir haberim var.” Jivan’a da ilk defa bilgi veriyormuş gibi konuşuyordu. “Cepheci arkadaşlar yaklaşık dört traktrlk erzak hazırlamışlar. O erzakı sağlam taşıyabilirsek tüm kiş ihtiyaçlarımızı karşılarız. Ama erzak uzak bir yerde. Ta Peri Nahiye-

sinin oradaymış. Bizim katırlarla oraya kadar gitmemiz riskli. Bundan dolayı cepheciler erzakı traktörle taşımayı öneriyorlar. Eğer bir aksaklık olmazsa Mazgirt boğazını bile geçebileceklerini söylüyorlar.”

Navdar, Mazgirt boğazı dediği sırada oturduğu yerden sol tarafa dönmüş, boğazın olduğu yönü işaret etmişti. Kamplarına yakındı. Oraya yirmi dakikada ulaşabiliyorlardı.

Mazan yüzünü ekşitti. “Yani bizim üzerimizdeki boğazdan mı bahsediyorlar?!” dedi. Navdar “evet” anlamında kafasını salladı. “O toprak yoldan yıllardır hiçbir aracın geçtiğini görmedim” diye devam etti. “Askerler bile operasyon esnasında oraya araç getirmiyorlar. Yolun her yeri çökmüş neredeyse. Kazan bombalarının açtığı metrelerce genişliğinde çukurlar var.”

Mazan destek almak için Jivan’a baktı ama Jivan gözlerini kaçırdı. Navdar’a baktı. Anlamıştı. Her şeyi çoktan kararlaştırmışlardı. “Vallahi bilmiyorum, o yoldan traktörün geçmesi kafama yatmıyor” dedi. Sesi kırık çıkmıştı.

“Doğrusu ben de aynı şeyleri düşünüyordum” dedi Navdar, “ama cepheci arkadaşlar bu konuda bayağı yoğunlaşmışlar. Mazgirt boğazının diğer yüzünde köylülerle birlikte kimi çalışmalar yapacaklar, yolun aşınmış kısımlarını düzelterekler. ‘Boğaza kadar traktörle erzakı kesin getiririz, hatta boğazdan sonra da ilerleyebiliriz. Gidebildiği kadar gideriz. Gerisi size kalmış’ diyorlar. Yani gerçekten boğaza kadar erzakı getirirlerse işimizin önemli bir kısmı hal olmuş olur.” Sol tarafta, karşı yamaçta bir yeri işaret etti. Orası boğazdan gelen toprak yolun altında sık ağaçlık bir yerdi. “Traktör oraya kadar gelebilirse mükemmel bir şey olur” dedi, iki elini çırparak.

Mazan, Navdar’ın coşkusuna katılmaya niyetli değildi. “O yol bildiğim kadarıyla Muxundu karakolunun yanından geçiyor. Cepheci arkadaşların traktörle birlikte karakolun yanından geçmeleri riskli değil mi? Ya askerler meseleyi anlayıp müdahale ederlerse?”

“Onu da düşünmüşler. Cepheciler traktöre binmeyecekler. Karakolu geçinceye kadar iki köylü sürecek. Askerler müdahale ederlerse erzakın kendilerine ait olduğunu söyleyecekler. Cep-

heciler onları uzaktan takip edecek, karakoldan sonra onlarla temasa geçecekler. Boğazdan sonra da iş bize düşüyor. İyi bir güvenlik almalıyız. En önemlisi de erzakı iyi korumalıyız.”

Mazan artık itiraz edemiyordu. İçinde buruk bir sevinç vardı. Erzak boğaza kadar traktörle taşınırsa faaliyetin en tehlikeli, riskli ve ağır kısmı çözülmüş olacaktı. Ama karar sürecinden dışlanmış olması gururunu incitmişti.

Mazan, son yıllarda kadın-erkek eşitliği konusuna ilgi duymaya başlamıştı. Yaşama artık cins çatışması temelinde bakıyordu. Üstten Parti Önderliğinden gelen kadın özgürlüğüne dair değerlendirmeler onu etkiliyordu. Ataerkil zihniyetin günlük yaşamın ayrıntılarına nüfuz ettiğini fark ediyor ve buna tepkileniyordu. Eskiden yönetim faaliyetlerinde ‘uyumlu’ olmasına rağmen, artık her fırsatta ‘kadınların yeri ne olacak?’ sorusu temelinde itiraz parmağını havaya kaldırmış bekleyen bir kişilik haline gelmişti. Erkek gerillaların ona ilişkin algısı böyle iken; kadın gerillalar, onun, hala da kadınların haklarını yeterince savunmadığına inanıyorlardı.

Erzak konusu netleşmişti. Navdar konuyu değiştirdi. “Cepheciler iki de yeni savaşçı getirmişler. Çok da zamansız oldu. Bunca işin içinde yeni arkadaşlar ağırlık oluşturacak. İlk fırsatta Ramin hevalin yanına yollamalıyız” dedi.

Mazan, Navdar’a anlamlı anlamlı baktı. Yüzünde alaylı bir ifade vardı. On beş gündür hiçbir iş yapmamalarına rağmen, Navdar işlerin yoğunluğundan bahsediyordu.

Navdar, Mazan’ın alaylı bakışlarından ne demek istediğini anlamıştı. Savunmadaydı. “Tabi şimdiye kadar zamanımız biraz boş geçti ama yakında başımızı kaşıyacak zaman bulamayacağız” dedi. Yeni savaşçıları göndermek için habire izahatlarda bulunuyordu. Mazan da bunun farkındaydı.

Jivan elini saçlarında gezdirdi. “Bence iki yeni arkadaş için bir eğitim programı hazırlamalıyız. Hem siyasi hem de askeri eğitimi burada verelim, ertelemeyelim” dedi.

“Bunca iş içinde” dedi Navdar, Mazan’a refleksle baktı, “Yani başlayacak iş içinde demek istiyorum, eğitim yapmak zor olmaz mı? Görevler esnasında kampta çok az arkadaş kalacak, kalacak

olanlar da mutfak, güvenlik, vb. işlerle ilgilenecekler.” Eğitime karşı soğuktu. Özellikle pratik süreçlerde eğitimi gereksiz görüyordu. Pratik içinde herkes gerekli eğitimi alırdı zaten. Ama ona tuhaf gelen şey, Jivan’ın eğitim önerisini getirmesiydi. ‘Vay, Jivan da başımıza eğitimci mi oldu şimdi’ diye düşünüp şaşırdı.

Jivan gevşek, kuralsız, keyfiyetçi olsa da arkadaşlarına çok bağlıydı. Haksızlığa dayanamazdı. Navdar’ın Mazlum hakkında söylediklerine kızdığından onu zor duruma sokmak istemişti. “Aslında zor olacak ama iyi bir planlama ile üstesinden geliriz. Askeri eğitimle bir arkadaşı, siyasi eğitimle de başka bir arkadaşı görevlendirebiliriz. Kampta kalan arkadaşlar da fırsat buldukça eğitimleri verebilirler” dedi. Geri adım atmaya niyeti yoktu.

Navdar hayal kırıklığına uğramıştı. Umutsuzca Mazan’a baktı. Onun rengi zaten dünden belliydi.

“Doğrusu ben de eğitimin aksatılmaması gerektiğini düşünüyorum” dedi Mazan, kararlıca. “Aksi halde yeni arkadaşlar zorlanıyor.”

Navdar sigarasından derin bir nefes çekti. Dumanı yukarı doğru uzun uzun üfledi. ‘Ne oluyor yahu’ dedi sessizce içinden. Önce Jivan, şimdi de Mazan!.. Mazan’ın böylesi bir noktada eğip bükmeden direkt Jivan’ı desteklemesi Navdar’ı boşa düşürmüştü. Aslında eğitim önerisinin ilkin Mazan’dan gelmesini bekliyordu. Ama beklenmedik bir şekilde öneriyi Jivan yapmıştı. Şaşırdığı şey, böylesi kritik bir durumda Mazan’ın tereddütsüz Jivan’ı desteklemesiydi. Bir şeye alınmış, tepkilenmişti. Ama neye?! Bilemiyordu.

Normal koşullarda Cephecilerle konuştuktan sonra Navdar’ın Mazan’ı toplantıya çağırması gerekiyordu. Ama olaylar farklı gelişmişti. Mazan öğlene kadar toplantıya çağırılmayı beklemişti, ama çağırılmamıştı. Öğlen yemeğinin üzerinden saatler geçmişti ki dayanamayıp kendisi gitmişti. Ama daha ilk anda fark ettiği şey Navdar ile Jivan’ın her şeyi kendi aralarında kararlaştırdıklarıydı. ‘Bunlar her şeyi tartışıp karar haline getiriyorlar, sonra da formalite icabı beni toplantıya çağırıyorlar’ diye tepkilenmişti. Delil’in vurulduğu çatışmayı hatırladı. Fırat ile Navdar’ın tartışmasını düşündü. Acaba yanlış mı yapmıştı?

Fırat mevzilenme konusunda bazı uyarılar yapmış ama Navdar onu dikkate almamıştı. Buna rağmen Mazan Navdar'ı toplantıda desteklemişti.

Navdar susmuştu. Onların bir şeyler söylemesini bekliyordu. Ama onlar başka şeyler düşünüyorlardı. Önündeki demlikle uğraştı. Kapağı açtı. Çay bitmişti. Sessizliği dağıtmak için, kendini bir şeylerle uğraşmak zorunda hissetmişti. Sonra onlara döndü. Kalın sesini daha da kalınlaştırarak konuşmaya başladı. Belli ki otoritesini hissettirmeye çalışıyordu. "Başka bir şey yoksa yeni arkadaşlar için iyi bir ayarlama yaparsınız. Siyasi eğitimle ilgili olacak arkadaş sürekli o işle uğraşsın! Yeni arkadaşlara siyasi eğitim verebilecek çok arkadaş var. Mesela Veysel arkadaş olabilir. Zaten ağır görevlerde zorlanıyor. Siyasi eğitimi o versin" dedi. Navdar, onlardan hiç görüş almadan görevlendirmeyi yapıyordu. 'Madem eğitim konusunda ikiniz bana karşı bir oldunuz, o zaman görevlendirmeyi de ben size rağmen yapıyorum' demek istiyordu. "Ama askeri eğitim için bir isim belirlememize gerek yok. Tüm arkadaşlar askeri eğitim verebilir. Kampta kalan herhangi bir arkadaş görevlendirirsiniz. Günde iki-üç saat yeterlidir. Ama bu alanda atış talimi yapılmayacak. Burası uygun değil. Çevremiz karakol ve köy dolu. Kutudere ya da Pokus'a gittiğimizde oralarda yenilere atış talimi yaptırırız" diyerek konuşmasını sonuçlandırdı.

Kutudere Noktası.

Örgütlenme faaliyetinin ilk etabı bitmek üzereydi. Köylülerin gerillalara mesafeli yaklaşımları giderek aşılsa da yeterli değildi. Yeni kararlar alınmalıydı Gerillalar fırsat buldukça tartışıyorlardı. Diğer yandan erzak, istihbarat ve keşif faaliyetleri de rutin olarak yürütülüyordu.

Birden Lojistikçi Hamza ön taraftan geçip kadın gerillaların olduğu yere yöneldi. Fırat'ın dikkatini çekmişti. Arada bir sesler de yükseliyordu.

Az sonra Hamza tekrar göründü. Ayağını yere sürte sürte geliyordu.

Fırat uzaktan seslendi: "Ne oldu, bir sorun mu var?"

Cevap vermedi, ama yönetim mangasına yöneldi. Kendi kendine söyleniyordu. Fırat "otur" demesine rağmen ayakta durarak, "bu kadın arkadaşlar..." ile başlayan cümleler kurmaya başladı. Söylediklerinden bir şey anlaşılmıyordu.

"Tamam tamam, hele bir otur sakinleş. Konuşuruz" dedi Fırat.

Hamza aniden susup oturdu. Fırat omuzuna dokunmuştu. Toparlanmaya başlasa da sesi halen kırık çıkıyordu. "Heval gerçekten bu kadın arkadaşlar çok sorun çıkarıyorlar. Bizi çok zorluyorlar."

"Hamza, biraz sakin ol! Ne oldu, sorun nedir, onu söyle?"

"Sabahtan beridir mutfakçı çıkaramıyorum. Saat on oldu. Öğlene ekmek de yemek de yetişmez. Ben kendim mutfığa çıkarım ama bu sefer de hamalvari iş yaptığım yönünde eleştiriler alıyorum. Son haftada üç gün mutfığa ben çıktım."

“Yok” dedi Fırat kararlıca, “mutfağa sen çıkmayacaksın. Lojistikçilik her gün mutfağa çıkmak değildir. Elbette kendin de yapacaksın, ama senin asıl işin görevlendirmeleri yapmak, organize etmektir.” Elini çenesine götürdü. “Peki kadın arkadaşlar niye mutfağa çıkmıyorlar ki?!”

“Bilmiyorum heval, sabahtan beri üç kez yanlarına gittim, mutfak görevi için. Her seferinde bir sürü teori yapıp beni geri yolluyorlar. Baş edemiyorum.” Fırat’a kaçamak bir bakış atıp mırıldandı: “Maşallah dilleri de çok uzamış.”

Fırat son söylediklerini duymazlıktan geldi. “Tamam sen Soring arkadaşı çağır, bakalım mesele neymiş, öğrenelim” dedi.

Mazan kampta olmadığı zaman kadın gerillaların sorumluluğu Soring’e kalıyordu. Fiziksel olarak kadınların en güçlüsüydü. Bir seksen boyundaydı. Heybetli bir cüssesi vardı. Erkek gerillalara karşı birçok alanda yarışabiliyordu. Cesareti ve özverili yönleri ile bölükteki herkesin saygısını kazanmıştı. Manga komutanı olmasına rağmen, pratikte kadın takımının komutanı oydu.

Mazan, Soring’e göre daha zayıf yapılydı. Ama cins ve sınıf savaşları konularında ondan daha bilgili, siyasi olarak ondan daha yetkindi. Fakat askeri-pratik konularda Soring daha becerikliydı. Doğal olarak kadın gücünün politikalarını Mazan belirliyordu.

Mazan cins çatışmasını kavramasına rağmen, kendi cinsine karşı yeterince güvenli değildi. Kadın özgürlüğü konusunda savunduklarını pratikte tam uygulayamıyor, son tahlilde yine erkeğe dayanarak güç olmaya çalışıyordu. Pratikte kendine güvenli olan Soring, bu durumu fark ettiği için, içten içe ona tepkileniyordu. Mazan sürekli kadınların özgür iradeli olmaları gerektiğini söylese de pratikte erkek egemen anlayışla çatışmayı göze alamıyordu. Bundan dolayı Soring onu ‘söylediğini yapmayan biri’ olarak değerlendiriyor, erkek egemen anlayışla mücadelenin de pratikte yürütülmesi gerektiğini düşünüyordu.

Soring’le Hamza yolda gelirken didişiyorlardı. Manzara Fırat’ı güldürmüştü. Ama hemen ciddileşti. Otoriteyi sağlamak zorundaydı.

Soring'in yüzü kıpkırmızıydı. Ulaşır ulaşmaz "Heval" diyerek söze başladı, "her sıkışık durumda kadın arkadaşları mutfağa çıkarmaya çalışıyorlar. Mutfak sanki kadınların asli görevi! Nasıl ki sistemde kadının yeri evi ve mutfaktır anlayışı varsa, burada da kadının yeri mutfaktır anlayışı var." Söyleyeceklerini özlü olarak bir çırpıda ifade etmişti.

Bu sözler karşısında biraz şaşırان Fırat, "Yani lojistikçinin size fazladan mutfak görevi verdiğini mi söylüyorsun" dedi.

Bunun üzerine Hamza'nın suratı asıldı. Kendisinden 'lojistikçi' diye bahsedilmesine bozulmuştu. 'Niye, benim ismim yok mu?' diyordu kendi kendine.

"Evet öyle" dedi Soring. Hamza'nın çok daraldığının farkındaydı. "Tamam, Hamza heval bireysel olarak mutfağa çok çıkıyor. Ona bir şey demiyorum. Ama genelde ya o, ya da biz çıkıyoruz" diye ekledi.

'Demek ki tepkisi bana değilmiş' dedi içinden Hamza. Rahatlamıştı. "Aslında Soring heval de haklı, ama doğasında böyle oluyor" dedi.

Fırat'ın kafası karışmıştı. Az önce ağız dalaşı yapıyorlardı. Şimdi de birbirlerini kollamaya başlamışlardı.

"Örneğin dün akşam yirmi arkadaş göreve gitti" diye devam etti Hamza. "Altı arkadaş da tepede. Mecburen kampta kalan arkadaşları mutfağa çıkarmam gerekir. Dün akşam göreve gidip sabaha doğru gelen arkadaşları çıkaramam ki!"

"Heval zaten mesele de burada" dedi Soring. Fırat'a dönerek konuşuyordu. "Görevlendirmeler olduğunda genelde erkek arkadaşlar göreve yollanıyor. Kadınların çoğu da kampta kalıyor. Sonrasında da 'işte kampta başka kimse kalmadı' denilerek bizi mutfağa yollamak isteyen bir zihniyet ortaya çıkıyor. Erkek egemen zihniyetin değişik bir versiyonudur bu. 'Kadının yeri evidir' anlayışının devamıdır. Biz bunu kabul etmiyoruz!"

Fırat, Soring'i dinlerken sıkılmıştı. Kadın-erkek eşitliği konusunda hassas yaklaşılmaya çalışıyordu. Ama pratikte ortaya çıkan bu tür sorunlara da anlam veremiyordu.

"Tamam öyleyse! Kadın arkadaşlar çıkmayacak mutfağa. Sanırım o yeni arkadaş, ne idi ismi, hımmm..."

“Şiyar mı?” diye araya girdi Hamza.

“Evet o. Şiyar. Şiyar görevde değildi. Biri o olsun. Diğeri de dün gece göreve giden arkadaşlardan biri olsun. Az önce birkaçı ortalıkta dolaşıyordu. Hepsi uyumuyor. Ama gönüllü olsun. Olmasa benle Şiyar birlikte mutfağa çıkarız” dedi.

“Heval tamam, gerekirse benle Şiyar da mutfağa çıkabiliriz. Ben hallederim.” Hamza’nın kendisine güveni gelmişti.

“Biz de yapabiliriz” dedi Soring. “Burada önemli olan mutfağa kimin çıktığı değil, bir zihniyet sorununu dile getiriyorum. Önemli olan zihniyettir.”

“İyi güzel diyorsun da bu dağ başında, şu anda kimin zihniyetini değiştirebilirim! Mecburen pratik bir tedbir geliştirmek zorundayım” dedi Fırat, sitemle.

Soring gittikten sonra Fırat Hamza’ya uyarılar yapmaya başladı: “Kadın arkadaşlara hassas yaklaşmak lazım. Görevlendirmelerde daha dikkatli ol!”

“Heval, biz ne yapsak da bu arkadaşlar itiraz etmeden yapamazlar. Alışmışlar bir kere.” Soring gidince daha rahat konuşmaya başlamıştı. “Geçen gün yeni bir kadın arkadaş, o Tekoşin arkadaş ne diyordu biliyor musun heval?!”

Fırat ‘bilmiyorum’ anlamında dudağını büktü, kafasını eğip kulak verdi.

“Lojistik görevi olunca kadınlar göreve dahil ediliyor, ama eylemlere kadınlar götürülmüyor, diyordu. Hayret ettim, daha giydiği gabardinin ütüsü bozulmamış, neler söylüyor. Nereden öğreniyorlar bunları anlamadım!”

Fırat “Hımm!” diye bir ses çıkardı. Ama yorum yapmadı. Hamza’yı yanlış yönlendirmekten çekiniyordu.

Akşam tekrar göreve gidilecekti.

“Toplam yirmi kişi” gidecek dedi Fırat. “Görev gruplarının her biri onar kişilik olacak.” Görev hakkında Ramin’e bilgi veriyordu. “Güvenlik tedbirleri, yol hattı vb. konularda gerekli uyarıları yaptım.”

Fırat’ın sözlerini bitirdiğinden emin olduktan sonra Ramin, “Tamamdır, uygun bir görevlendirme” diyerek onay verdi. “Ha!

gruplarda mutlaka kadın arkadaşlar da olsun” diye ekledi.

“Her grupta üçer kadın arkadaş olacak. İsimleri Soring heval belirleyecek.”

“Üçer mi?! Bu tür görevlere daha fazla dahil etmek lazım. Neyse! Şimdilik uygundur.”

Fırat güldü.

“Ne oldu, neden güldün? Kadın arkadaşlar ‘biz niye dış görevlere dahil edilmiyoruz’ demiyorlar mı?”

“Ben de öyle düşünüyordum ama...”

“Bunun aması ne?” Kadın gerillalarla ilgili konular günde-gelince kafası karışıyordu. Çok bilinmeyenli denklem gibiydi. Fırat’a meraklı meraklı aklı karışmış şekilde bakıyordu.

“Sanırım yakında buna da itiraz gelecek. ‘Kadınlar lojistik görevlerine gönderiliyor ama eylemlere dahil edilmiyorlar’ yönlü şikâyetler var. Yeni arkadaşlar bile bu tür şeyleri dillendiriyormuş.”

“Ohooo! Bu da nereden çıktı? Bunlar kadın-erkek eşitliğini niye böyle kalıpçı ele alıyorlar, anlamadım bir türlü. Bir kadın erkek gibi savaşılamaz. Niye bu anlaşılmıyor” dedi Ramin. Az bir sessizlik oldu. Sonra devam etti: “Ne yapsak yaranamıyoruz bu kadın arkadaşlara. Eskiden dış görevlere kadınlar az yollanıyor diye şikâyet ediyorlardı. Şimdi de lojistik görevlerini beğenmez mi oldular? Görevlere seçici yaklaşmak doğru değil.” Ramin propaganda üslubuna geçmişti. Uzaktan gören biri onun bir toplantıda konuşma yaptığını sanırdı. Oysa sadece Fırat’a konuşuyordu. En son, “iyi bir lojistik görevi başarılı bir eylemden daha önemlidir” dedi. Slogan gibi bir cümle kurmuştu.

Son cümleyi söylerken yüzü birden güleç bir hal aldı. Fırat dayanamayıp güldü. Sonra ikisi gülmeye başladılar. Krize girmişlerdi. Öyle yüksek sesle gülüyorlardı ki, uzaktaki gerillalar onları duymuş dikkat kesilmişlerdi.

Xıran...

“Fazla muhabere olmasın. Biz şifreli konuşsak da muhabere uzadığında çözüyorlar.” Navdar göreve gidecek olan Mazan’a uyarılar yapıyordu.

Hava kararmak üzereydi. Görev grubu, Xıran noktasının yanındaki patikada harekete hazır bekliyordu. Kimileri patikada oturmuş, kimileri de ayaktaydı.

“Zaten hiç muhabere yapmayacağız” dedi Mazan, “Arkadaşlar iki ayrı noktada traktörü bekleyecekler. Traktör ulaştığında noktadaki grup telsizden sadece mandallama yapacak. Bu yolla traktörü takip edeceğiz.”

Jivan, Navdar ile Mazan’ın yanında bir doksan boyuyla ayakta dikilmişti. Sıkılmış bir hali vardı. Bir yandan Navdar ile Mazan’ın konuştuklarına kulak vermeye çalışıyor, diğer yandan da otuz metre uzakta patikada onları bekleyen gerillalara bakıyordu. Gerillalar uzaktan saat gösteriyorlardı. O da ‘benimle alakalı değil’ diyordu işaretle.

“Elbette beklenmedik bir gelişme olursa muhabere de yapılabilir” dedi Navdar, “önemli olan gereksiz muhabere yapmaktır. Ama bilgileri doğru şekilde almak da gerekli. Traktör ta Peri Nahiyesinden hemen hemen yanı başımıza kadar gelecek. Epey riskli bir görev. Hata yapmamalıyız.”

Jivan, Navdar’ın son söylediklerini duyunca burnundan solumaya başladı. Şuna bak, bize güvenlikten bahsediyor. Cepheciler, bizim bu alanda olduğumuzu sağır sultan duydu diyor, şimdi gelmiş başımıza tedbirli komutan kesiliyor, diyordu içinden.

“Boğaza erken ulaşmalıyız” dedi Jivan araya girerek, “Hem

arkadaşlar da epeydir bekliyorlar.”

Navdar, patikada bekleyen gerillalara baktı. Sıkılmış oldukları belliydi. Bir saattir boş boş bekliyorlardı. “Neyse, tamam hadi gidin, dikkatli olun” dedi nihayet.

Gerilla grubu hava kararır kararmaz boğaza ulaştı. Orada karşılıklı iki tepe vardı. Tepelerdeki kayalık mevzilere yerleştiler.

Henüz bir saat geçmişti ki telsizden mandallama sesi geldi. Mazan traktörün bu kadar erken gelmesine şaşırmişti. Jivan’a döndü. “Bir yanlışlık olmasın? Traktör neden erken geldi?” diye telaşla sordu.

Jivan gevrek gevrek güldü. “Heval bu arabadır, katır değil ki! Elbette erken gelecek. Vallahi dağda kala kala teknolojiyi unutmuş bazı arkadaşlar” dedi.

“Yoksa sen Avrupa’dayken traktöre mi biniyordun” diye cevap verdi Mazan, kaşlarını çatmıştı.

Jivan Avrupa göçmeni bir ailenin çocuğuydu. Almanya’da doğup büyümüştü. Ama hiç Avrupalı bir hali yoktu. Adeta Kürdistan’ın ücra bir köyünde doğmuştu. Avrupa’da dağılmış bir Kürt ailenin bir ferdi olarak trajediyle geçen bir çocukluk dönemini yaşamıştı. Derinlikten yoksundu. Köylü, küçük-burjuva, kadın, erkek her türden insanla anlaşabiliyordu. Bu yönleriyle sevilirdi. Ama fazla yetenekli bir gerilla da değildi.

Jivan’ın ağzı kulaklarındaydı. “Vallahi ben Avrupa’da doğru düzgün arabaya bile binmedim.”

Mazan Jivan’ı süzüyordu. ‘Bana mı taş atıyor, yoksa kendisine mi anlamadım. Boş ver, o da ne dediğini bilmiyor’ dedi içinden. Konuyu değiştirdi. “Traktörün sesi geliyor derinden. Her şeye karşı dikkatli olalım” dedi.

Hava birden aydınlandı. Sanki gökyüzüne fener tutulmuştu. Bir iki zikzaktan sonra ışık ansızın kesildi. Traktörün farıydı. Şoför kritik yerlerde büyük farı yakıyordu. Diğer yerlerde kısık far yetiyordu.

Traktör boğaza girince karşı tepedeki Brusk hızla yola indi. Elindeki keleş, ışıktaki parlıyordu.

Elinde silah olan birini gören şoför korkuyla irkildi. Yanında oturan milis, “korkma, arkadaşdır!” dedi.

Brusk traktördekiileri selamladıktan sonra hızla arabanın arkasına bindi.

Traktör boğazın ortasına ulaştığında, gerillalar ayaklanmışlardı. Selamlaştılar. Şose yolda sarsılarak yol alıyordu. Yol kötüleştüğinden yavaşlamıştı. Artık riskli arazideydiler.

Traktör boğazı geride bırakıp diğer yamaca geçti. Yolun çatallaştığı yerde şoförün yanındaki gerilla, “Sol yolu takip et” dedi. Diğer yol az ileride bitiyordu. Virajı geçip karşı tarafı aydınlatınca, karşıda eli silahlı insanlar görüldü. Şoför yerinden sıçradı.

Milis yine, “Korkma, arkadaşlardır!” dedi. Gerillaya tebesümle bakıyordu. Şoförün ürkek hali ona komik gelmişti.

Yoldaki gerilla kafilesi traktörün üstündekileri selamladı. Birkaçı römorka bindi. Gerisi arkadan takibe koyuldular.

“Gideceğimiz yere çok var mı?” diye sordu şoför, saatine bakarak. Direksiyonunu zapt etmek için mücadele veriyordu.

“Bu yoldan ne kadar gidebilersen git” dedi manga komutanı Savaş, “Zaten çok da gidemeyeceksin. İleride yol çok bozuk.”

Az sonra önlerine kocaman bir kaya çıktı. Yolu tümüyle kapatmıştı. “Buraya kadarmış” dedi Savaş.

Yol yamacın oyulmasıyla açılmıştı. Orada alt ve üst taraf dik yamaçtı. Aşağısı büyük meşe ağaçlarıyla kaplıydı. Arabanın sağdan ya da soldan geçme imkânı yoktu. Tek geçiş yeri olan yol da kapalıydı.

Şoför traktörü durdurup kontağı kapattı. Savaş sağa sola koşturup etrafa talimatlar yağdırmaya başladı: “Hadi acele edin! Hemen erzakı indirelim!”

Mazan, traktörün durduğunu görünce hızlandı. Uzaktan “erzakı indirmeyi durdurun” dedi. Savaş’a kızdı: “Ne acelen var!”

Savaş kaya ile ilgili bir şeyler söylemeye başladı. Ama Mazan onu dinlemeden ön tarafa geçti. Kayanın etrafını dolanınca, ‘gerçekten büyükmüş’ dedi içinden. Ama kayaya bir takla attı-

rabilirlerse yol açılabilirdi. “Arkadaşlar buraya gelsin! Bu kayayı yuvarlayacağız. Eğer malzemeleri burada indirsek en az bir kilometre taşımak zorunda kalacağız, ona göre!” diye seslendi.

Mazan’ın uyarısı ile bir gerilla hemen yamaca çıkıp güvenlik tedbiri aldı. Diğer gerillalar hızla organize olup, kayayı aşağıya itmeye başladılar. Ama çoğu beyhude bir iş yaptıklarını düşünüyordu. Onca girişime rağmen en ufak bir hareket emaresi yoktu. Çabaları sonuç vermiyordu.

Mazan kayayı itmeyi bıraktı. “Tamam yuvarlanmıyor. Erzakları indirelim” dedi.

Savaş hızla römorka atladı. Diğerleri de erzakı indirmek için hareketlendiler.

Şoför halen kayanın yanındaydı. Uzaktan bağırdı: “Belki traktörle yuvarlayabiliriz!”

Mazan da bağırdı: “Nasıl?”

Şoför koşup traktörün içinden bir halat çıkardı. “Traktör tahmin edilenden daha güçlü. Halatın bir ucunu kayaya bağlarsak ve ben taşı çekerken sizler de üst taraftan iterseniz belki yuvarlayabiliriz” dedi.

Açıklama Mazan’a mantıklı gelmişti. Doksan derecelik açıyla iki ayrı kuvvet uygulayacaklardı. Kuvvetlerin zıt vektörleri birbirini nötürleştirirken aşağıya dönük vektör kayayı yuvarlayacaktı.

Gerillalar hızla gerekli ayarlamaları yapıp itmeye başladılar. Daha ilk denemede kaya aniden hareketlenip havalandı. Birkaç gerilla boşluğa gelip yere düştüler. Şoförün gaza basması ile adeta bir dağ yerinden sökülüyordu.

Kaya sola doğru dikildi ama yuvarlanmadı. Traktör kayayı o şekilde dengede tutuyordu.

Mazan’ın “kayayı bırakın bırakın!” diye bağırmasıyla gerillalar yukarıya çekildiler. Kayanın tersinden yuvarlanma tehlikesi vardı.

Şoföre “atla atla!” diye bağırmaya başladılar. Traktörün sesinden dolayı duymuyordu. Tehlikenin farkına varmamıştı. Gazı daha da artırdı.

Kaya birden yuvarlandı. Ama bir takla ile sınırlı kalmadı. Koca koca meşe ağaçlarını böcek ezer gibi çiğniyordu. Traktörün üzerindeki şoför, kendisini kaptırmış kayanın yuvarlanmasını zevkle izliyordu.

Gerillalar bağılıyor, traktöre doğru koşuyorlardı.

Şoför etrafına baktı, belli belirsiz bir ses işitişti. Ansızın kaya ile traktör arasında gerilen ipi fark etti. İrkildi. Hızla kontağı kapatıp atladı. Traktör gözlerinin önünde kayıp gidiyordu.

Kaya artık traktörü sürüklüyordu. Koştular, arkadan tutmak istediler, ama Mazan izin vermedi.

Otuz metre aşağıda yamaç daha da dikleşiyor, uçurum halini alıyordu. Neyse ki az yukarısında yoğun meşe ağaçları vardı. Ve kaya o meşe ağaçlarının içine daldı. Hızı aniden kesilmişti.

Şoför ani bir hareketle atılıp traktöre bağlı ipi sökmeyi başardı. Erzak da traktör de artık güvendeydi. Ona rağmen kaya halen ağaçlarla mücadele halindeydi. Garç gurç sesleri vadi içinde yankılanıyordu. Derken sessizlik oldu. Ağaçlar galip çıkmış kaya durmuştu.

Kaya ormanlık yamaçta metrelerce uzunlukta bir oyuk açmıştı. Ezilen ağaçları düşünen Mazan, 'keşke hiç uğraşmasaydık' dedi içinden. Onlarca meşe ağacı heder olmuştu. Düşmanın coğrafyayı ormansızlaştırmaya çalıştığı yerde dikkatsizlikten dolayı bir sürü ağaç katlolmuştu.

Traktör yola devam etti. Dik yamaç ve ormanlık alan artık geride kalmıştı. Düzlük bir yerde ilerliyorlardı. Şoför cebinden mendilini çıkardı, alnında boncuk boncuk biriken terleri, göğsünü sildi. O gece başına gelmedik şey kalmamıştı.

Karşıda Ferec karakolunun ışıkları görünüyordu. Karakoldan tank motorunun sesi geliyordu. Termal kameralı tankı çalışır halde tuttuklarına göre teyakkuzdaydılar.

Az sonra farın aydınlattığı yolda karşılarına bir tümsek çıktı. Yolun ortasına birkaç kamyon toprak dökülmüş gibiydi. Yağan yağmur onu tümseğe dönüştürmüştü.

Mazan, traktörü geçip tümseğe çıktı. Arkaya dönüp bağırdı. "Tamam burası! Erzakı burada indireceğiz."

Çukuru gören şoför şaşkıındı. “Bu ne?!” dercesine irkildi. Orası toprak yerde kazan bombasının açtığı bir çukurdu. Beş metre genişliğı, üç metre de derinliğı vardı.

Önemli kararlar alacaklardı. Ama Xıran grubunun gelmesini bekliyorlardı. Kutudere'deki görevleri bitmişti. Uzun süredir o alanda kalmaları nedeniyle yer değiştirmeleri gerekiyordu. Çünkü orada olduklarının bilgisi yayılmıştı. Dersim'e ha bire asker takviye ediliyordu. Tüm işaretler operasyon olacağı yönündeydi. Bundan dolayı yarım kalmış işlerini de tamamlayan gerillalar Demenan'a çekildiler. Orada hem ek faaliyetler yapacak hem de Xıran grubu gelene kadar zaman kazanacaklardı.

Demenan, Kutudere'den iki saat uzakta alanın en yüksek dağlarından biri olan Aziz Abdal'ın dibindeki bir vadidir. Heybetli Aziz Abdal, yumurtaya benzer ve zirvesi çıplaktır. Aşağı yamaçlarında meşe ormanları başlar. Vadinin ana deresi birçok yan derenin birleşmesiyle oluşur. Dereler birleşik kaplar misali birbirine eklenir. Kayalık ve ormanlık olması nedeniyle, askerin bu alana operasyon yapabilmesi için büyük bir gücü yığması gerekir. İdeal bir gerilla alanıdır.

Demenan'a ulaşır ulaşmaz hummalı bir çalışma başlattılar. Katırcılar cephecilerin hazırladığı erzakı taşıyor, depocular taşınan erzakı depoluyor, güvenlikçiler de kampın güvenliğini sağlıyordu. Alandaki iki önemli tepeye güç çıkarılmıştı. Xıran'ın aksine Demenan'da rahatlıkla çatışmaya girebilirlerdi. Bu nedenle gerillalar araziyi tümünden kontrol altına almışlardı.

Güvenlik sorunları aşıldığı için çalışmalar kolaylaşmıştı. Sadece kavurma yapmak amacıyla bir manga görevlendirilmişti. İki kişi kasaplık yapıyor, iki kişi pişiriyor, iki kişi de ateşi canlandırıyor. Etler, elli litrelik simsiyah kazanda saatlerce kaynatılıyor, suyu taşmaması için uzun çubuklarla karıştırılıyor. Pişmiş et kokusu, rüzgârın etkisiyle uzaklara taşıyor.

Depocuların görevi daha hassastı. Önce uygun bir depo yeri tespit etmek gerekiyordu. Domuz ve ayı gibi hayvanların yaşam alanlarından uzak olmalıydı. Orada yağmur ve kar suları birikmemeliydi. Kazma işi de önemliydi. İki metre derinliğinde ve genişliğinde çukurlar açılıyordu. Kazılan yerlere naylon, naylonun içine de malzemeler konulup, naylon iyice kapatılıp adeta paket haline getiriliyordu. Üzeri toprakla örtülüp sonra da kamufle yapılıyordu.

Kış için yapılan hazırlıkta ölçü gözetilirdi. Kavurma bile sürekli tüketim için değil, acil durumlar için yapılıyordu. Lükse kaçılmaz, fuzuli şeyler temin edilip depolanmazdı. Gerillanın temel felsefesi “bir lokma, bir hırka” felsefesi idi. Yani aç kalmayacak kadar yiyecek, çıplak kalmayacak kadar giyecekti.

Gerillalar üçgenin yukarısındaki düzlükte konumlanmışlardı. Orası vadinin tabanına yakındı. Katırlar da elli metre aşağılarında sık ormanlık bir yerdeydi. Depolar ise karşı yamaçta kampın uzağında yapılıyordu.

Demanan’a geleli bir hafta geçmişti. O gün öğleden sonra yağmur yağmaya başlamıştı. Gerillalar hazırlıksız yakalanmışlardı. Kavurmalar ortalık yerde ateşte kaynıyordu. Mangalar düzlük yerde, tüm eşyalar sere serpe dağınıktı. Belki kısa süre sonra kesilir beklentisi vardı ama çiseleyen yağmur gittikçe şiddetleniyordu.

Yağmurun kesilmeyeceğini anlayan Ramin, hâkim bir yamaca çıkıp bağırıma başladı: “Yağmur daha da şiddetlenecek! Herkes tedbirini alsın! Mangaları yamaca alın, sel kalkacak!”

Birden yağmura çok sert bir rüzgâr eşlik etti. Etraftaki ufak tefek şeyleri uçurmaya başladı. Ağaçlar bir sağa bir sola yatıyordu. Yağmur daha da şiddetlendi. Artık bardaktan boşalırcasına yağıyordu.

Ramin’in uyarısıyla kampta koşuşturma başlamıştı. Çadır kurma yarışının startı verilmişti.

Manga komutanı Rojhat, koşarak otuz metre yukarıya çıkıp, elindeki kazmayla yeri kazmaya başladı. Xalit da dehreyle uzun, esnek ve sağlam ağaçlar kesiyor, çadırın direklerini hazırlıyordu. Diğer gerillalar da malzemelerini yukarı taşıyorlardı.

Rojhat'ın kısa sürede kazdığı kanal, nal şeklinde ve açık ucu aşağıya dönüktü. Hızla direkleri kanalın içine gömüp, uçlarını birbirine bağladılar. Bu çadırın kubbe şeklindeki iskeletiydi. Kubbenin üzerine naylon atıp, kenarlarını kanala yerleştirdiler. Ve rüzgârda uçmaması için naylonun kenarlarının üzerine ağır taşlar bıraktılar. Çadır artık hazırdu. Böylece çadırın üzerine yağın yağmur naylonun üzerinden akıyor, kazılan kanaldan aşağıya süzölüyordu.

Malzeme ve silahlar çok ıslanmıştı. Eşyaları çadıra yerleştiren Rojhat, "Silahları ilk fırsatta yağlamamız gerekir" diye söyleniyordu. "Yoksa paslanacaklar."

O esnada Fırat çadıra girdi. Koşarak gelmişti. Kafasını ve omuzlarını kefiye ile örtmüştü. Çadırın girişinde kefiyesini sıkınca şırıl şırıl su aktı. Kendisine ayrılan yere oturup Rojhat'a takılmaya başladı: "Yahu kızılıordu bile sizden daha önce çadırlarını tamamladı!" Gülüyordu.

"Çadır var, çadır var!" dedi Rojlat, saçını kefiyeyle kuruturken.

"Vallahi onların çadırları az sonra uçmazsa ben de bir şey bilmiyorum" dedi Krivo.

Çadırın içinde bir kahkaha koptu.

Oradan vadinin tabanı görünüyordu. Derede kızıl bir bulaç oluşmuş, önüne çıkan her şeyi alıp götürüyordu.

Aniden rüzgâr daha da şiddetlendi. Rojhat ani bir hareketle çadırın direklerini yakaladı. Diğer gerillalar da ayaklanmışlardı. Fırtına azalacağına şiddetleniyor, çadıra dans ettiriyordu.

Aşağıdan sesler geliyordu. Düşe kalka gelen Agit'ti. Her tarafı çamur olmuştu. "Otursana" teklifine, "hemen gitmem gerekiyor" karşılığını verdi. Ve ekledi: "Ramin arkadaş, 'fırtına bir saate kadar durmazsa mağaralara gideceğiz' dedi."

Fırat da o düşüncedeydi. Rahat bir nefes almıştı. "Tamam, bence de en iyisi mağaralara gitmek. Bu çadırların fırtınaya dayanacağı yok."

Agit hareketlendi, kadın gerillalara da haber verecekti. Fırat omuzundan yakaladı, eli çamur oldu. "Sen kal, başka bir arkadaş yollayalım" dedi.

“Gerek yok heval” dedi Agit, “İslanacağım kadar ıslandım. Bari başkası ıslanmasın.” Çadırın dışına adımını attığında ayağı kaydı, aşağıya on metre kadar sürüklendi. Kendisi ile bir çamur kütlesini de götürmüştü. Gerillalar yardım için hareketlenseler de gerek yok işaretini yapıp ayağa kalktı. Şiddetli yağmur el-biselerine bulaşmış çamuru yıkarken, rengini, kızıldan hakiye dönüştürüyordu.

Fırtına durmamıştı. Çadırlar uçmaya başlayınca, hava kararmadan yüz metre yukarılarındaki mağaralara gittiler. Kısa sürede mangalar yerleşmiş, ateşler yakılmıştı. Bir yandan çaylar içiliyor, bir yandan da ıslanmış malzemeler kurutuluyordu.

Ramin yeleşini çıkarmadan ve ateşe fazla yanaşmadan kurulanıyordu. Fırat da işlerini bitirince ateşin yanına geçti. Ateşe tutmak için yeleşini çıkarınca palaskasına monte ettiği el bombaları açığa çıktı. Bombaların metalik beyaz füyeleri parlıyordu.

Ramin’in kaşları çatıldı. Fırat’ın bombaları ateşe çok yaklaştırmıştı. “Yeleşini ateşe çok yaklaşıtıyorsun. Yakacaksın bu gi-dişle” dedi.

Fırat telaşla yeleşini çekti, eliyle yokladı, kokladı. “Yok heval, bir şey yok” dedi, ama mesajı anlamıştı. Yeleşini giyip öylece kurulanmaya devam etti. Bombaların yeleşin altına girmesi Ramin’i rahatlatmıştı.

“Keşke yağmur başlar başlamaz mağaralara gelseydik. Boşuna naylonları açtık. Çoğu delindi, kullanılamaz hale geldi” dedi Fırat.

“Haklısın, ama yağmurun bu kadar şiddetleneceğini bilemezdik ki! Her yağmurda işlerimizi bırakıp mağaralara gele-meyiz ki.”

“O da doğru” dedi Fırat, kafasını sallayarak. Konuyu değiştirme ihtiyacı duydu. “İki haftadır Navdar arkadaştan haber alamıyoruz. Bu zamana kadar çalışmalarını bitirmiş olması gerek-miyor muydu?”

“Aslında üç gün önce burada olmalıydı, ama çalışmalar kâğıt üzerinde hesaplandığı gibi yürümez.” Etrafta arandı. Yanında-ki silahın harbisini çıkarıp ateşi karıştırdı. İyice harlanan ateş

mağaranın tavanını, arka tarafını aydınlattı. Gerillalar arkaya doğru sıra sıra uzanmış, çoğu uyumuştı. Kafasını salladı. “Yağmur durursa Navdar’a yarın çağrı yapalım. Niye gecikmiş öğrenelim” dedi.

“Tamam, muhabereye ben çıkarım. Cepheciler siparişleri getirmişlerdir. Kortan’a da gideyim mi?”

“Askeri malzemeler için mi?”

“Evet!”

“Onların acelesi yok. Neyse bunları yarın konuşalım, acele-ye gelmesin. Yağmur yağıyor diye güvenlik tedbirlerini aksatmayın!”

“Ben hallederim. Sorun olmaz.”

“Haydi vakit geç oldu. Ben yatıyorum” dedi ve kafasını çantaya koyup ateşin yanına kıvrıldı. Kısa süre sonra uyumuştı.

Yırtıcı hayvanların sesi gök gürültüsüne karışarak korkutucu bir müzik oluşturmıştı. Fırtına hız kesmemişti.

Ramin tuhaf sesler duyuyordu. Rüya mıydı, uyanık mıydı ayırdında değildi. Şimşekler çaktıkça etraf aydınlanıyor, vadinin tabanında akan su görünüyordu. En sonunda rüyada olmadığını anlamıştı. Saatine baktı, vakit gece yarısını geçmişti. Kulakları sağır eden bu hayvan sesi de neydi?

Gecenin nöbetçi çavuşu Agit, Ramin’in uyandığını görünce yanına gitti. Eline bir çubuk alıp közü harladı. Küllenmiş ateş alevlenip kıvılcımlar saçtı, etraf aydınlandı.

Halen uyku sersemiydi. Gerindi. Sırtından kemik sesleri çıktı. Boynunu sağa sola çevirdi. “Agit, bu neyin sesi?” diye sordu.

“Hayvan sesi, ama hangi hayvan olduğu anlaşılmıyor. Ayıya benzettim bir ara.”

Ramin dudaklarını büktü. “Ayı mı?” Kulağını mağaranın ağzına doğru çevirdi. “Sesler nereden geliyor?”

“Vadinin içinde yankılandığından nereden geldiği anlaşılmıyor. Aşağıdan mı yukarıdan mı yamaçtan mı belli değil. Yönlere yankıya göre sürekli değişiyor.”

Fırtınaya tuhaf sesler karışmış, gece huzursuz bir hal almıştı. Artık uyuyamazdı. Bunu biliyordu. Bir iki denemeden sonra

uyumaktan vazgeçti. Bir süre çubukla ateşi karıştırdı. Oyalanıyordu. Ama sabaha doğru uyuya kalmıştı.

Fırat Ramin'i ayakta bulmaya alıştı. Onu közün kenarında küle bulanmış halde uyuyor görünce güldü. Uyandırmak için birkaç kez çağırmak zorunda kaldı. Sonunda gözlerini açan Ramin, Fırat'ı görünce hemen kalkıp silkelendi.

"Heval neredeyse közün içine girmişsin!" Sesinde alaylı bir ton vardı Fırat'ın.

"Hiç sorma, gece boyunca uyuyamadım. Hayvan sesleri uyumu böldü."

"Hayvan sesleri mi?!" Fırat'ın bir şeyden haberi yoktu.

Ramin yanındaki simsiyah keleşini alıp "Hadi gidiyoruz!" deyip mağaradan çıktı. Fırat ona ancak vadinin tabanında yetişebildi. Yağmurun bereketi vardı. Birkaç saattir kesilmesine rağmen dereden şırıl şırıl su akıyordu.

Silahını omuzundan indirmeden, atik bir hareketle derenin kenarına çöktü. Elini, yüzünü, boynunu yıkadı. Ağzını suyla çalkalayıp temizledi. Mendiliyle yüzünü, saçlarını, boynunu kuruladı. Beyaz teni ve kahverengi saçları parladı Ramin'in.

Oyalanmadan katırların bağlı olduğu yere doğru yöneldiler. Yolda Xalit ile Gorse onları karşıladı. Oraya onlardan önce gelmişlerdi.

"Dün geceki sesler ayı ile katırın sesiymiş" dedi Xalit, "daha doğrusu ayı bizim katırlardan birini yemiş."

Ramin, hem yürüyor hem de Xalit'i dinliyordu. "Nasıl olur, ayı katırı nasıl yakalayabilir" dedi hayretle.

Öndeki virajı döndükten sonra katırların olduğu yere ulaşmışlardı. Burası düz ve ağaçlık bir alandı. Yüksek meşe ağaçları katırları kamufle ediyordu. Hava keşiflerine karşı ideal bir yerdi.

Orası tümüyle kana bulanmıştı. Katırın kafatası, kaburga ve ayakları etrafa dağılmıştı. Boynu gövdesinden ayrılmış ve halen ipe bağlıydı. İç organlarından eser yoktu.

"Katır ayıdan korktuğu için ağacın etrafında dolanmış" dedi Xalit, olayı analiz eden bir dedektif edasıyla. "Dolandıkça ip kı-

salmış ve kaçamamış. Böylece ayı onu yakalayabilmiş.”

Ramin “Hımm!” diye bir ses çıkardı. Aklına yatmıştı. “Ayının erzakı çıkardığına çok şahit oldum ama katıra saldırdığına ilk defa...”

“Vallahi ben de ilk defa böyle bir şey görüyorum” dedi Fırat, hayretle. İpin kanlanmamış kısmını eline almış iki eliyle geri yordu, sağlamlığını ölçüyordu.

“Neyse etrafı temizleyelim” diye bağırdı Ramin, “hayvanın parçalarını da gömelim, kokmasın. Güvenlikleri için artık katırları yanımızda tutacağız.” Morali bozulmuştu. Peki Navdar niye gelmiyordu? Niye bağlantı kurmuyordu?

“Heval dün görev meselesini konuşmuştuk” dedi Fırat.

“Ben de o konuyu açacaktım. Bugün gidersin. Grup en az iki manga olsun!”

“İki manga çok değil mi?”

“Belki cepheciler farklı şeyler de getirmişlerdir. Tedbirli gidersin!”

Fırat, ‘ihtiyaç olursa katır da bulabiliriz’ diyecekti ki, Ramin’in niçin katır seçeneğinielediğini anladı.

Ramin devam etti: “Kampta ne kadar az katır bulundursak o kadar iyi. Hem baksana, ayı tehlikesi de var artık.”

“Ayılarla askerler müttefik mi yani!?”

Gülüyordu.

“Pratik onu gösteriyor” dedi Ramin. Yüzüne tebessüm yayıldı. Sonra ciddileşti: “Muhabere için yanına bir arkadaşı al. Hava kararmadan Kırmızı Dağa ulaş. Oradan Navdar’la kolay bağlantı kurulur. Çıkarsa oyalanmasın, en kısa sürede gelsin!”

“Ya biraz zaman isterse?”

“Yani asıl çalışmaları bitmemişse elbette bitirsinler. Ama ufak tefek işler için oyalanmasınlar. ‘İşimizi bitirdik, sizi bekliyoruz’ dersin!”

“Tamam heval”

Biraz sessizlik oldu. Etrafa bakındı. Fırat’a baktı. “Grubun geri kalanıyla Kırmızı Dağ boğazında buluşursunuz. Kortan

köprüsüne diqqat et!"

Grubun geldiğini gören Fırat, uzaktan onlara işaret verip aşağıya yöneldi. Güneş bataklı çok olmasına rağmen dolunay etrafı gündüz gibi aydınlatıyordu.

Fırat, “Bir olumsuzluk var mı?” diye sordu Soring’e, üstü açık tünel gibi boğazda yürürken. Bir yandan da sürekli etrafı kontrol ediyordu.

“Bizde bir olumsuzluk yok... Muhabere?”

“Maalesef çıkmadı.” Adımlarını daha da hızlandırdı. “Oysa buradan Xıran iyi çeker.”

‘Bu Navdar da zorla konuşturuyor adamı’ dedi içinden. “Neyse biz işimize bakalım!”

Fırat, orta boylu, açık tenli, siyah saçlı ve geniş omuzlu, fiziksel olarak güçlü bir gerillaydı. Üniversite öğrenimini yarıda bırakıp gerilla ordusuna katılmıştı. İlk Zamanlar uyum sorunları yaşasa da bunu kısa sürede aşmıştı. Özgürlük mücadelesini içten benimsemiş olmasına rağmen, yöntemde fazla yaratıcı olamadığından çabalarının sonuçlarını yeterince alamıyordu.

Fırat, gündüz yol hattını, asfaltı, Kortan köprüsünü uzun uzadıya gözlemiş, hiçbir askeri hareketliliğe rastlamamıştı. Yükselen dolunaya baktı, yarım saat sonra daha da aydınlatıcı olacaktı. Heyecanlandı. Ayın bu döneminde hareket etmek tehlikeliydi. Tam da pusu dönemi.

Yol hattının en kritik yeri olan Kortan Köprüsüne üç yüz metre kalmıştı. Alt tarafta upuzun bir düzlük uzanıyordu. İnşin başladığı yerde çöküp ilerideki düzlüğü, asfalt yolu, köprüyü izlemeye başladı. Yakın yerler iyi görünüyordu, ama mesafe uzadıkça dürbünün hükmü kalmıyordu.

Gerillalar patikanın yanında dağınık şekilde bekliyorlardı. Manga komutanları Soring ile Agit de Fırat'ın yanında çökmüş, onun talimatlarını bekliyorlardı.

Fırat'ın içinde bir kuşku belirmişti. Manga komutanlarının görüşlerini almalıydı. Dürbünü bırakıp onlara baktı. "Ne diyor-sunuz, acaba köprünün bu tarafını kontrol etsek mi?"

Soring elini alnına dayayıp aşağıdaki düzlüğe baktı. Fırat bunu gündeme getirmişse şüphelendiği bir şey olmalıydı. "Ola-bilir" dedi. Aslında kontrol etmeyi gereksiz bir iş olarak görüyordu.

Soring olabilir deyince Agit de "olabilir" dedi.

Fırat, asıl kritik yerin köprünün karşısındaki tepe olduğunun farkındaydı. Hava kararmadan oraları izlemiş, hiçbir hareketlilik görememişti. Akşamdan beri de yolu kontrol ediyorlardı. Bir hareketlilik olsa da fark ederlerdi, ama 'ne olur ne olmaz' demeden de edemiyordu.

Nihayet kararını verdi: "Öncü olarak iki kişiyi yollayacağız."

Soring kararlıca atıldı: "Ben Berfin'i de alır giderim!"

"Heval ben de gidebilirim" dedi Agit, "Bu tarafı kontrol etmekle kalmaz, köprüyü de geçip karşıda sizi bekleriz."

"Yok" dedi Fırat sertçe, "öncüler köprüyü geçmeyecek, yoksa mesafe çok açılır."

Öncü çıkarılacağı haberi arkadaki gerillalara gitmişti. Portatif Munzur izin almadan yönetimin olduğu yere geldi, "Ben de öncü olarak gitmek istiyorum" dedi. Komuta kademesinin yanında ayakta durmuş bekliyordu.

Fırat başında dikilmiş duran Munzur'a baktı. "Ne işin var orada? Kimden izin aldın? Mangana gitsene!" dedi azarlıcasına.

Konu dağılmıştı. Sağlıklı karar vermek için zaman kazanmalıydı. Manga komutanlarına döndü. "Acelesi yok. Ben biraz daha izleyeceğim. Ondan sonra kimin gideceğine karar veririz" dedi.

Ama Munzur'un onu rahat bırakacağı yoktu. Olur olmaz yerlerde göreve, eyleme gitmek için kendisini dayatan genç bir

gerillaydı Munzur.

Az sonra Munzur'u tekrar karşısında gören Fırat, dürbünü bırakıp ona ters ters baktı. 'Çattık yine, şimdi bu sırim gibi yapışır' dedi içinden.

Munzur, "Heval önden ben de gideyim. Bana bir keleş verirsiniz mesele hallolur" dedi.

Fırat keleş kelimesini duyunca şaşırdı. Munzur'un elinde kanas uzun namlulu suikast silahı vardı. Kanası buna kim vermişti? Silah neredeyse ondan daha uzundu. 'Kesin kendisini dayatıp almıştır' dedi içinden.

Kanas suikast silahıdır. Mermileri tek tek atar. Uzun mesafede etkilidir. Gece sızmaları ve yakın mesafe temasları için uygun bir silah değildir. Yakın mesafede en uygun silah keleştir; hem seri çalışır hem de tutukluk yapma ihtimali çok zayıf bir silahtır.

Fırat öfkelenmişti, ama uzatmaya niyeti yoktu. Böylesi kritik bir yerde Munzur niye bu karmaşık şeyi gündeme getiriyordu. "Heval, senin öncü olarak gitmene gerek yok. Hem sende kanas var, uygun değil" dedi. Bu şekilde köprü'nün karşısında asfaltın hemen üzerinde dururken ve her an bir panzer devriyesi ile karşılaşma tehlikesi varken, ona eğer birisinin keleşini verirse aynı zamanda kütüklükleri de değiştirmeleri gerektiğini ve bunun da işleri daha da karmaşıklatacağını söyledi.

Munzur kararlıydı. "Biliyorum kütüklükleri değiştirmek zaman alır. Fakat zaten yarım saatliğine silahları değiştireceğiz, kütüklükleri değiştirmeye gerek yok. Köprüden sonra silahı tekrar değiştiririz" dedi.

Fırat, Munzur'u iyice azarlamayı düşündü, ama Soring ile Agit'in geldiğini gördü. Öncü görevi için ondan işaret bekliyorlardı. Agit mi Soring mi gitmeliydi? Kafasındaki düşünceler karman çormandı. Acaba Kırmızı Dağdan oraya gelinceye kadar bu arada askerlerin gelip köprüde pusu atma ihtimali var mıydı? Ya da bu ihtimal ne kadar güçlüydü? Bu arada yoldan hiç araç geçmediğine göre, pusu olsa bile askerler yaya olarak gelmiş olmalıydı. Ama Dersim'den oraya yaya olarak ulaşmaları da mümkün değildi. Sonra ya çevre karakollardan asker gelmişse dedi içinden. Olabilir mi, evet olabilir. İhtimal dışı değildi.

Zayıf da olsa pusu olma ihtimali vardı.

Munzur şimdi de “Silah değiştirmeye gerek yok, ben kanas-la da giderim” demeye başlamıştı.

Fırat Munzur’a bakıp dişlerini sıktı, ama bir şey demedi. Agit’e döndü, en son: “Tamam Agit, önden sen git. Munzur da yanında gelsin. Acele etmeden, etrafı dinleyerek gideceksiniz. Yüzeysel, basit yaklaşmayacaksınız. Özellikle karşı tepeyi iyi izleyin. Biz on beş dakika sonra yola çıkacağız. Size ulaştığımızda beklemeden yola inip köprüyü geçip bizi beklersiniz!”

“Tamam heval merak etme” dedi Agit. Munzur’a kaşlarını çatarak işaret verdi ve harekete geçti. Munzur da arkasından...

“Sen dur” dedi Fırat Munzur’a, “Al bakalım silahımı!” Siyah keleşinin kabzasından tutup ona uzatmıştı.

“Heval senin silahını alamam, burada bir sürü keleş var, değiştirmeye gerek de yok zaten” dedi Munzur.

“Sorumsuz! Kendini ne dayatıyorsun? Al dedimse al!” dedi Fırat, kızgınlıkla.

Munzur silahı aldı en son, yüzündeki mahcup sırıtişla. Fırat’ı öfkeliendirdiğini ancak yeni anlamıştı.

Öcüler gittikten bir süre sonra grup da yola koyuldu. Onlara ulaştıklarında öncüler yolu kontrol etmiş, köprü ile karşı tepeyi izlemişlerdi. Köprünün o tarafında pusu yoktu ama karşı tarafta?..

Arada mesafe bırakacak şekilde asfalt yola şimşek gibi indiler. Dolunay etrafı gündüz gibi aydınlatıyor, yolun kenarından akan Harçık suyunda parlıyordu. Otuz metre uzunluğundaki Kortan köprüsü beyaz betondan inşa edildiği için, ay ışığında kar beyazına bürünmüştü.

Köprünün girişine ulaşan Fırat, bir yandan etrafı kontrol ediyor, diğer yandan da gerillaların geçişini koordine ediyordu. Ansızın bir gerillanın çok geride kaldığını fark etti. Hızla ona doğru yöneldi. Bu arada yanından geçen gerillalara, “bekle-meyin, acele edin!” diyordu.

Geride kalan Tekoşin’di. Kayışı kopan çantasını tek omu-zunda taşıdığından geride kalmıştı. Fırat ona ulaştığında “indir

bir bakayım” dedi. Saniyeler içinde çantanın kayışına bir düğüm atıp yola çıktılar. Kısa sürede köprüye ulaşmışlardı.

Tekoşin’i de köprüye yolladıktan sonra yolun her iki tarafını kontrol edip köprüye girdi. Adımını atmasıyla bir patlamanın olması aynı anda oldu, ardından yoğun tarama sesleri gelmeye başladı.

Ani bir refleksle geriye yuvarlanıp köprünün ayaklarının arkasına mevzilendi. Fırat o tarafta kalmış, köprüyü geçememişti. Grup köprüye girmişti ve en az dört gerillanın karşıya ulaştığından emindi.

Köprünün karşı ucundaki tepenin köprüye uzaklığı kuş bakışı elli metreydi. Dolunayda oradan köprüdeki en ufak bir hareketlilik bile fark edilebilirdi.

İlk tarama ve patlamalardan sonra bir sessizlik oluştu. Fırat geriye dönüp asfalt yola baktı. Muhtemelen az sonra takviye gelecekti. Bir şeyler yapmalıydı. Ama sessizlik çok sürmedi, yine silah ve patlama sesleri duyulur oldu. Mermiler, arkasında mevzilendiği betona, etrafındaki kayalara çarpıyor, taş ve beton parçaları havada uçuşuyordu. Arada bir patlama oluyor; köprü her patlama ile sarsılıyor, titriyordu.

Fırat bir ikilemin içindeydi. En geride olduğu için köprünün bu tarafında kalmıştı. Bir süre geçmesine rağmen, kimse ona doğru gelmemişti. Geriye dönmek hedef haline gelmekten başka bir işe yaramazdı. Köprüden ilerlendiğinde askerlerin tuttuğu tepenin dibine doğru gidildiği ve tepenin menziline çıkıldığı için, ateş başladığında hiç durmadan koşup tepenin dibine doğru yönelmiş olmalıydılar. Vurulup yaralananlar da olabilirdi.

Sessizlik olunca Fırat bağırdı: “Soring, Agit! Köprüde kimse var mı?! Heval ses verin!”

Kimse cevap vermiyordu. Köprüde yaralı olsaydı bir işaret alırdı, ama hiçbir şey duymamış, görmemiş, hissetmemişti. O kadar bağırmasına rağmen, askerlerin tarama yapmaması tuhaftı. ‘Acaba tepeyi bırakıp gitmiş olabilirler mi’ dedi içinden. Zayıf bir ihtimaldi. Kesin pusu yerini kontrol edeceklerdi. Ne yapıp edip oradan çıkmalıydı, ama nasıl? Arkaya dönüp yol tarafına baktı, geldiği yoldan geri gitmesi çok riskliydi. Yol, ay

ışığı nedeniyle çok iyi görünüyordu. Tepedeki askerlere hedef olurdu. Demek ki onları asfaltta ilerlerken takip etmiş, köprüye girdiklerinde ateş etmişlerdi.

Fırat kararını verdi en son. Karşı tarafa geçmekten başka çaresi yoktu. Beton blokların arasından çıkıp köprüye girdi. Dikkat çekmeden sürünerek köprüden geçecekti. Ortaya kadar sürünebilirse gerisini koşarak geçebilirdi.

Birden silah sesleri duyuldu ve şimşek çakmış gibi bir ışık parladı. Bir roket mermisi az ötesine isabet etmiş, kulakları sağır eden bir gürültüyle patlamıştı. Mermiler yağmur gibi yağıyordu. Köprüde henüz bir boy bile ilerleyememişken fark edilmişti.

Kendisine geldiğinde ortalık sessizdi. Kafasını salladı, sağa sola baktı. Patlamadan dolayı baygınlık geçirmişti. Kafasında müthiş bir ağrı vardı. Yine köprünün ayaklarının arkasındaydı. Eski yerine gelmişti, ama oraya tekrar nasıl geldiğini hatırlamıyordu. Öylece orada, bir beton bloğun dibinde, asfalt yolun kenarında sıkışıp kalmıştı. Ne ileri ne de geri gidebiliyordu.

Derinden araç sesleri duyulur oldu. Panzerler gelirse daha da zorlanacaktı. Daha hızlı düşünmeliydi. Askerlerin mevzilenmediği tepeye baktı. Köprüye çıkıp tepeye ateş ederek acaba karşı tarafa ulaşabilir miydi? Ama elindeki kanas silahında sadece on tane mermi vardı. Kütüklüğündeki şarjörler keleşe aitti. Kanasla ne yapabilirdi ki? Mermileri bittikten sonra elindeki silah bir çubuğa dönecekti. 'Ah Munzur ah! Bak senin yüzünden ne hale geldim' diye hayıflanıyor, onu reddetmediği için kendisini suçluyordu.

Aniden gözü Harçık suyuna takıldı. Nasıl da o zamana kadar fark etmemişti. Dolunaydan dolayı sağ tarafta köprünün gölgesi oluşmuştu. Gölge kopkoyu bir şerit halindeydi. Şeritten geçerse farkedilmeyebilirdi.

Harçık suyunun kenarındaki çalıların arasından süründü. Gözü sol taraftaki tepedeydi. Gölgenin başladığı yere vardı. Gölgede hiç düşünmeden kendisini suya bıraktı. Su tahmininden daha derindi. Sonbahara doğru Harçık suyu azalsa da son günlerde yağan yağmur nedeniyle çoğalmıştı.

Fırat, bir yandan silahını havaya kaldırmış ıslatmamak için çaba harcıyor, bir yandan da akıntının onu gölge şeridinin dışına atmaması için mücadele veriyordu. İlerledikçe su daha da derinleşiyordu. Kanası iki eliyle havada tuttuğu için kolları uyuşuyor, su omuzuna kadar vardığında artık silahı yukarıda tutmakta zorlanıyordu.

Harçık'ın ortasına ulaştığında akış daha da güçlendi ve bir akıntı darbesiyle ayakları yerden kesildi. Neredeyse suya kapılıp gidecek gibi oldu. Ama son anda ayak uçları ile yere tutunmayı başardı. Şeridin sınırına kadar sürüklenmişti. Biraz daha sürüklense ışığa çıkacak, silah parlayacak, büyük ihtimalle fark edilecekti. Akıntı onu şeridin dışına atmaya çalışıyor, o da gölgenin içinde kalmak için direniyordu.

Askerlerin sesleri işitiliyordu. "Oğlum" kelimesini çok net duymuştu. Böyle rahat konuştuklarına göre takviye bekliyorlardı.

Geriye baktı. Acaba geriye mi dönseydi? Ayak uçlarının üzerinde öylece asılı kalmıştı. Geriye dönüşü yoktu bu işin. İlerleyecekti. Başka çaresi yoktu.

Tüm ağırlığını sağ bacağına verip sol ayağını kaldırdı. Adım atacaktı ama dengesizleşip yalpaladı. Sağa sola oynadı ve sonunda dengeyi sağlamayı başardı. Sol ayağını yarım metre ileriye attığında yere sağlam bir şekilde basmıştı. Orada yer daha yüksekti. Suyun seviyesi düşmüş, o anda nehrin en derin noktasını geçmişti. Rahat bir nefes aldı. Bundan sonrası kolaydı.

Kıyıya çıkınca hızla çalıların arasına atladı. Oradan köprüyü, tepeyi kontrol etti. Bulunduğu yer tepeden çok az görünüyordu. Yine de acele etmedi, uzanıp eli tetikte bekledi. Arkadaşlarından hiç iz yoktu. Acaba şu anda köprüde kimse var mıydı? Belki de hiçbir zaman öğrenemeyecekti.

Az sonra harekete geçti. Bir süre çalılarının arasından süründükten sonra çömelerek ilerlemeye devam etti. Tepeden epey uzaklaşınca ayaklandı. Artık koşar adım yürüyor, zamanla yarışıyordu, Harçık suyunun kenarından Dersim'e doğru...

Tepenin menziline çıkarak için yüzlerce metre yürümüştü. Halen aklı köprüdeydi. Acaba orada kimse kalmış mıydı? Su-

yun derin olmayan bir yerinden karşı tarafa geçip Kırmızıdağ'a yöneldi. Geniş bir derenin içinden yukarı doğru yol alıyordu. Yokuş bitip de düzlük bir yere ulaştığında yolun hizasından Nazımiye'ye doğru yöneldi. Kortan köprüsünün karşısına ulaştığında uygun bir tepe bulup mevzilendi. Kanasın namlusunu bir kayanın üzerine kurup tepeyi hizaladı. Tepeyle arasında kuş bakişı iki yüz metre vardı. Altta Harçık suyu ile asfalt yol geçiyordu. Tank sesleri de geliyordu. Demek ki geri çekilme hatlarını tutmak için lazerli tank konumlandıracaklardı.

Az sonra askerler köprüyü taradılar. Orada halen arkadaşları mı vardı, yoksa askerler köprüye mi ineceklerdi? Bilmiyordu. Ortalık birden aydınlandı. Üst üste iki patlama oldu. Köprü alev alev yanıyordu.

Müdahale etmeliydi. Bir el ateş etti. Patlayan kanas tok bir ses çıkardı. Üst üste iki tane daha sıktı. Askerlerin atışları kesilmişti. Tepeyi bırakmış olabilirlerdi. Çünkü Fırat'ın bulunduğu yer tepeye hakim bir yerdi. Mermileri tepenin üstünü görüyordu. Bir tane daha sıktı, durdu, bir daha ateş etti. Bu yolla atışların süresini uzatmak istiyordu. Askerler hiç karşılık vermiyorlardı. İki mermisi kalınca durdu. 'Bunlar da bana kalsın' dedi içinden. Ne olur ne olmazdı.

Biraz sonra tank köprüye ulaştı. Motorunun sesi vadinin içinde gümbürdeyerek yankılanıyor, termal kamerasının lazer ışığı vadinin yamaçlarını tarıyordu. Kırmızı lazer ışığı ona yönelince bir kayanın arkasına gizlendi. Işık alt yamaçları, üst tarafı taradıktan sonra Harçık'ın karşı yamacına geçip aralarda gezindi.

Termal kamera ısıya duyarlıdır ve karanlıkta tankın nişan-gahı işlevini görür. Lazer ışığı saçan bu kamera otuz derece üstü bir ısıyı fark ettiğinde oraya kilitlenir ve tank da o noktaya otomatikman ateş eder. Bahar ve kış koşullarında gece karanlığında bir yerde otuz derecelik sıcaklığın olması bir canlıya işaret eder ki, bu canlının da gerilla olduğu kabul ediliyordu. Tankın lazeri tarama yapıyor, termal otuz dereceyi fark edince tank da o noktayı ateş altına alıyordu. Termal kamera teknolojisi geceleri tanklara yüksek isabet olanağı getirmişti. Gündüz gerillaya karşı hemen hemen hiçbir işe yaramayan tanklar, geceleri etkili

silahlar haline gelmişti. Çoğu kez vurulanlar, gerilladan ziyade domuz, ayı benzeri hayvanlar oluyordu.

Orada işi kalmadığı için Fırat Kırmızıdağ boğazına doğru hareketlendi. Yol aldığı yamaç, Harçık'ın karşı taraflarını tümüyle görüyordu. Sağlam bir yere ulaştıktan sonra Soring'e çağrı yaptı, ama cevap alamadı. 'Daha yukarıda çıkar' deyip daha da hızlandı. Kullandığı patika katırlar geçe geçe adeta yol haline gelmişti.

Zaman geçiyor, çok yukarılara çıkmasına rağmen cevap alamıyordu. Aklına olumsuz düşünceler geldi. Normal koşullarda o zamana kadar Soring ile bağlantı kurabilmiş olması gerekirdi. Demek ki bir aksilik vardı. Ya pusu esnasında cihaza bir şey oldu, bozuldu veya düştü ya da farklı bir şey. Belki de Soring şehit düşmüştü. Ama sonra Soring gibi hızlı ve soğukkanlı bir gerilla kesin kurtulmuştur diye düşündü. Kuşukları dağılmıyordu. Belki de yaralanmış, ondan dolayı cevap veremiyordu. Olasılıklar canını sıkımişti. Suçluluk hissetti. Grubun komutanı olarak kendisi kampa gidiyordu, ama diğerlerinin başına ne geldiği belli değildi.

Boğaza ulaşır ulaşmaz kenardaki yüksek bir tepenin üzerine çıkıp yeniden çağrı yaptı. Ama yine cevap alamadı. Öyle bir yere çıkmıştı ki, bir kilometre aşağıdaki tankın lazeri onu fark edecek gibiydi. Lazer az aşağısında dolaşıyor daireler yapıyordu. Birkaç kez daha çağrı yaptı, fakat hiç umut yoktu. Aşağıda dolaşan lazere baktı. Lazer onu fark etse, acaba o mesafeden vurabilir miydi? Ama sonra tankın yedi kilometre menzili olduğunu hatırladı. Yine de eğer lazer onu fark etse ve tank ateş etse de mermi ulaşınca kadar tedbirini belki alabilirdi. Soring'den cevap alamaması canını sıkımişti. Kayıpların olduğu, hatta çok olduğu fikri beynini kemiriyordu. Sıkıntısını bir şeylerle gidermek istiyordu. Tankla oyun oynamayı hayal etti. Önce lazerin onu fark etmesini sağlayacak, tank ateş edince o hızlı bir manevrayla arka yamaca geçecekti.

Tepenin ucuna kadar gelmişti. Kırmızı ışık ne hikmetse yirmi metre aşağılarda dolaşıyor, daha yukarılara çıkmıyordu. Tekrar çağrı yaptı. Büyük bir kayanın üzerine çıkmıştı. Kanas omuzunda ayakta dikilmiş, telsizin bataryasını sol elinde tutup,

sağ eliyle telsizi en yükseğe çıkarmıştı. “Soring, Soring sesimi alıyor musun?” “Soring sesimi alıyorsan cevap ver!” “Soring sesimi alıyorsan mandallama yap!” Hiçbir sinyal almamıştı. Askerler bile muhabere yapmıyorlardı.

Tepenin arkası Demenan’dı. Aşağıda dolanan lazere baktı. “Lanet olsun!” deyip Demenan’a yöneldi. Ama çok yavaş iniyordu. Adeta bacakları gitmek istemiyordu.

Ansızın telsizden bir parazit sesi duyuldu, biri mandallama yapıyordu.

Hızla telsizi yeleğinin cebinden çıkarmak istedi. Ama telsizi kontrolsüz çektiğinden yeleğindeki batarya dışarı fırladı. Batarya ağır olduğundan telsiz ile arasındaki teli koparıp yere düştü ve yuvarlandı. Akım kesildiğinden elindeki telsiz aniden boş bir plastik kutuya dönüştü.

Batarya, altı büyük pilin koli bant ile birleştirilmesinden yapılmış ve kablo ile telsize bağlanmıştı. Bu yolla telsizi çalıştıran akım elde ediliyordu.

‘Ya mandallama yapan Soring ise’ dedi içinden! Bataryayı tamir etmeye çalışsa fırsatı kaçırabilirdi. Yerdeki bataryayı kap- tığı gibi tepeye koştu. Kabloyu bağlamayacaktı. Kaybedecek bir saniyesi bile yoktu.

Tepeye ulaştığında hemen çağrı yaptı. Bir eliyle kabloların temasını sağlıyor, diğer eliyle de mandallama yapıyordu. Karşı- dan da mandallama sesi gelse de kesik kesikti. Akım tam sağla- namıyordu.

‘Böyle olmayacak’ dedi. Hızla çöküp bataryanın kablosunun uçlarını bağladı. Henüz koli bantla sağlamlaştırmamışken So- ring’in sesi duyuldu. “Fırat, Fırat!”, “Fırat sesimi alıyor musun? Ben Soring!”

Fırat tepeye koşarak çıktığı için halen nefes nefeseydi. İlk anda ancak kısık bir sesle “alıyorum” diyebilirdi. Sonra derin bir nefes alıp öyle cevap verdi:

“Soring, sesini alıyorum”

“Ben de sesini alıyorum”

“Soring bana yerini tarif et!”

“Biz Şu anda Ő. T. Noktasındayız.” Ő.T. Şehit Tofan’ın Şifre-siydi. Şehit Tofan noktasından bahsediyordu. K  pr  yle Mazgirt arasında bir yerdi. ‘Bunlar demek ki Mazgirt’e gitmeyi düşünüyor’ dedi içinden.

“Soring durumunuz nedir, rapor et!”

“Kayıp yok, bir yara...” Durakladı. Sonra “Yaralı da yok” dedi.

Fırat “Yaralı var mı yok mu?” dedi bağırarak. Sesi çok   ık-mıŐ tı. Bir an etrafına baktı, sonra tekrar dikkatini muhabereye verdi.

“Sadece Munzur hevalin kolunda hafif bir sıyrık var.   nemli bir Şey değil.”

‘Ah Munzur ah! Yaran hafifse elimden çekeceğin var’ dedi kendi kendine. Ama sevinçliydi. Soring ‘kayıp yok’ deyince göz-leri sulanmıŐ , a  layacak gibi olmuŐ tu. “Tamam çok iyi. Hiç za-man kaybetmeden Ramin hevalden ayrıldığımız yere hava ay-dınlanmadan ulaŐ ın!”

“Malum yerde tank var. KarŐ ıya geçmek uygun değil.”

“Tanktan haberim var. Ama engel değil. En kısa sürede de-di  im yere ulaŐ ın.”

“Oraya sonra gelsek olmaz mı? Ő.Ő. Noktasına gitmeyi düşünüyoruz.” Ő.Ő. Şehit Őılan demekti. Mazgirt tarafında bir yerdi. Oraya kadın gerillaların önemli komutanlarından birinin ismini vermiŐ lerdi.

“Dağınıklık olmasın, halen zaman var” dedi Fırat, “  nce Mameki’ye doğru gidin, yarım saat devam edin, sonrasında yol açık.” Mameki dediği Dersim Şehir merkeziydi.

“Alındı... Ramin’in orada görüşürüz. Tamam.”

Sabaha doğru nöbetçi   avuŐ u Fırat’ı uyandırdığında hava henüz aydınlanmamıŐ tı. Zifiri bir karanlık vardı. Belli ki az son-ra g  neŐ  doğacaktı. “Soring geldi” dedi. Fırat uyku mahmurlu-guyla nöbetçi   avuŐ un yüzüne anlamsız anlamsız bakıyordu. Bir kez daha “Soring’in grubu ulaŐ tı” dedi   avuŐ .

Fırat ancak o zaman meseleyi anlamıŐ tı. “Ha! Tamam” deyip tekrar kıvrıldı. Yatacaktı. Aniden doğruldu. “Hava soğuk. Arka-

daşlara közlü bir yer ayarla. Hatta battaniye bulursan iyi olur” dedi.

“Tamam heval, sen merak etme” deyip hızla görev grubunun ihtiyaçlarını karşılamaya gitti çavuş.

Depolar.

Riskli olmasına rağmen o alanda köylere çok uğramışlardı. Bu gidişle deşifre olmaları kaçınılmazdı. Mazan ile Jivan gidişatın farkındaydılar, ama karşı çıkmıyorlardı. Tavır alsalar Navdar öyle kurlsız hareket edemezdi. Belli ki bekle-gör anlayışı ile hareket ediyorlardı. Karşı çıkmaları demek gevşek yaşam tarzının değışmesi demekti. Aslında her ikisi de durumdan memnundular. Navdar'a yer yer tepki duysalar da temel konularda onunla uzlaşıyorlardı. Navdar da bunun farkında olduğundan kendi keyfine göre davranıyordu.

Kısa aralıklarla traktörler geliyor, onlar da erzakı depoluyorlardı. Ara verilince çeşitli bahaneler yaratılıp her gece köye gidiliyordu. Tam dolu üç traktör erzak depolanmıştı. Geriye bir traktör erzak kalmıştı. Onu taşıyınca çalışmaları bitecekti.

Planlamaya göre Ramin'in grubuna ulaşmış olmaları gerekiyordu, ama Xıran'a ilk geldiklerinde zamanları boş geçmişti. Traktör seferleri başladığından beridir de muhabereye çıkmıyorlardı. Gerekçe ise deşifre olmamaktı. Mazan kaç kez "Ramin'le bağlantı kuralım" dese de Navdar "Gerek yok, deşifre oluruz, erzak ele geçer" demişti. Köylere gitmeye hoyrat yaklaşıırken, güvenlik bahanesiyle Ramin'le bağlantı kurmuyordu.

Jivan, Savaş'ı da yanına alarak hava kararmadan Mazgirt boğazının yamacındaki tepeye çıkmıştı. O gün son traktör gelecekti. Hem traktörün yol hattını keşfedecek hem de asker hareketliliği hakkında fikir edinmeye çalışacaklardı.

Ormanlık tepeye çıkıp etrafı kontrol edince bir tuhafılık olduğunu anladı. Çok derinden yoğun araba sesleri geliyordu. Hava hareketliliği de vardı. Muxundı karakolunda bir sürü as-

keri cemse birikmişti. Telaşlandı. Durumu tam olarak anlamalıydı. Çünkü az sonra traktör yola çıkacaktı. Eğer aksi bir durum varsa Mazlum'ları uyarmalıydı.

Ansızın üzerinde oldukları tepenin diğer tepelerden daha alçak bir tepe olduğunun ayırdına vardı. Savaş'a "eğil" dedi. Tepenin üzerindeki ağaçlığa iyice sokulup çömeldiler.

Önce sağ taraftaki yakın tepeyi izledi, bir hareketlilik göremedi. Sonra Ferec tarafındaki tepelere baktı, orada da asker yoktu. Dikkatini Muxundi tarafına verdi.

Telsizden hışırtı sesleri duyuldu. Cihazı eline alıp dikkat keşildi. Daha iyi çekmesi için yukarı kaldırdı. Evet biri mandallama yapıyordu. Ama çağrı yoktu.

"Niye çağrı yapmıyor?" dedi Savaş'a.

Savaş kafasını salladı. Ona da tuhaf gelmişti. Etraftaki tepelere baktı gayri ihtiyari. "Madem öyle biz çağrı yapabiliriz" dedi.

"Ya askerler bizi tuzağa çekiyorlarsa" dedi Jivan, Savaş'a bakarak. Ama çağrı yapmadan durumu anlamak mümkün değildi. O da biliyordu. "Sesimi alan varsa ben Jivan."

"Jivan selamlar saygılar, ben Mazlum" dedi karşıdaki.

Cephecilerin çağrı yapmasını beklemiyordu. Onlarda telsiz olduğunu bile unutmuştu. Normal koşullarda telsizi hiç kullanmazlardı. Hem ihtiyaçları yoktu hem de telsiz kullanmak onlar açısından çok riskliydi. Görev yerleri ovadaki köyler ve şehirler olması nedeniyle deşifre olmaları ölüm kalım meselesiydi. Ancak olağanüstü dönemlerde kullanmak için telsiz bulunduruyorlardı. Öyle ki cepheciler sadece gerilla alanlarına geldiklerinde telsiz kullanıyorlardı. Ama şimdi Mazlum kendi çalışma alanında telsizle çağrı yapmak zorunda kalmıştı.

"Evet Mazlum sesini alıyorum" dedi Jivan.

"Dersim ile Mazgirt'e yığınak yapılıyor. Muxundi'ya sevkiyat var. Hedef Xıran. Orayı terk etmelisiniz. Tamam mı?" cevabını aldı.

Jivan askerlerin durumu hakkında başka sorular soracaktı, ama muhabereyi uzatmak Mazlum'u daha fazla tehlikeye atmak demekti. "Tamam alındı. Kendinize dikkat edin. Selamlar!" Me-

saj alınmıştı.

Hava henüz yeni kararmıştı. “Haydi gidiyoruz” dedi Savaş’a. Silahını kaptığı gibi yamaçtan aşağıya yöneldi. Yirmi dakika sonra kampa ulaşmışlardı.

Jivan Mazlum’un aktardıklarını anlatınca, Navdar hemen manga komutanlarına ‘hareket için hazır olmaları’ talimatını verdi. O gece orayı terk edeceklerdi. Bu kesindi. Nereye gidecekleri de az çok belliydi. En mantıklı yer Çakaran bölgesiydi. Çünkü oraya rahat ulaşabilirlerdi. Orada hem gizlenebilir hem de çatışabilirlerdi.

Ama başka bir sorun vardı: Taşıdıkları erzaklar! Daha ilk anda Mazlum dahil hemen herkesin kafasında oluşan soru taşıdıkları erzakın ne olacığıydı.

“Erzaklar ne olacak?” dedi Mazan.

“Bilmiyorum” dedi Navdar. Geniş sırtını meşe ağacına dayamış, ayakta kollarını birleştirmişti. Kara kara düşünüyordu. Epey kararsız bir hali vardı.

“Nasıl ne olacak” dedi Jivan, “Bu saatten sonra ne yapabiliriz ki? Zaten erzakları depolara koymadık mı?”

“Doğru da ya bu operasyonun asıl hedefi erzaklarsa!” dedi Mazan.

“O zaman hareket etmeden önce gidip depoların kamuflajını kontrol edelim” dedi Jivan, “Depoların kamuflajlarını daha da güçlendirebiliriz.”

“Benim de aklıma geldi söylediklerin, ama karanlıkta daha ters sonuçlara yol açabilir. Gündüz olsaydı işe yarardı, ama gece oraya gitmek yeni izler yaratmaktan başka işe yaramaz” dedi Navdar. Biraz sessizleşti. Kimsenin başka bir şey söylemeye niyeti yoktu. İki elini cırparak, “Tamam, o zaman mecburen Çakaran’a gideceğiz. İzleyip ne olacağını göreceğiz.”

Gerillalar, Çakaran vadisinin Peri’ye yakın bir tepesine sabaha doğru ulaştılar. Öyle bir yere konumlandılar ki, oradan hem Xıran’ı hem Peri’yi hem de Çakaran’ı izleyebiliyorlardı. Yüksek, sivri, ormanlık bir yerdi nokta. Bidonlarla su taşıdıklarından su için gündüz hareket etmek zorunda kalmayacaklardı. Amaçları hem Xıran’a olacak operasyonu izlemek hem de operasyon ge-

nişleyip Çakaran'ı kapsarsa oradan manevra yapabilmekti.

Hava aydınlanır aydınlanmaz askerlerin Xıran'ın hakim tepelerini tutmuş oldukları görüldü. Navdar, dürbünle operasyonu izlerken, 'geceden araziye girmiş olabilirler' dedi içinden. Kapsamlı operasyonla küçücük Xıran arazisinin tüm kritik noktaları tutulmuştu. Demek ki ayrıntılı bir arama yapacaklardı. Tüm işaretler olumsuzdu.

Akşama kadar operasyonu izlemişlerdi. Hava kararırken bile asker halen arazideydi. Operasyonun çekilip çekilmediği anlaşılmamıştı.

O gece Jivan askerlerin çekildiğini öne sürmüş, birkaç kişiyle gidip depoları kontrol etmek istemişti. Ama Navdar ile Mazan öneriyi kabul etmemişlerdi. "Zaten erzaklar tehlikede. Bir de gereksiz yere arkadaşlarımızı tehlikeye atmayalım" demişlerdi.

Ertesi gün askerlerin çekildiği anlaşılmıştı. O kadar küçük bir arazide çatışma olmaksızın askerlerin uzun süre orada kalmalarının gereği yoktu.

Akşam Jivan, Diljîn ile Savaş'ı yanına alarak Xıran'a gitti. Kampa uğramadan direkt depolara yöneldiler. Etrafı yüksek meşe ağaçlarıyla çevrili patikadan yukarı doğru yol alıyorlardı.

Jivan ansızın durdu. İrkilmişti. Diljîn hemen çöküp mevzi aldı. Savaş yere yatıp yatmamada tereddüt yaşadı. Ama o da çöktü.

Jivan onlara dönüp baktı. Yüzünde tebessümden ziyade ke-der vardı. Yere eğilip bir şey aldı. Beyaz bir torba parçasıydı. Etrafına bakındı, biraz ileride bir parça daha görünüyordu.

Ağaçların dallarına beyaz nesneler yapışmıştı. Naylon parçaları olmalıydı.

Hızlandılar. Depoların olduğu alana ulaşmadan, depoların askerler tarafından imha edildiğini anlamışlardı. Patikada, ağaçlarda torba parçaları, naylonlar... O gün esen hafif rüzgâr malzemeleri uzaklara savurmuştu.

Jivan deponun olduğu düzlüğe girdiğinde içi yandı. Onca emek heba olmuştu. Düzlüğün yamacındaki bir yerde oturdu. Efkârdan bir sigara yaktı. Avuçlarının içinde saklayarak derin bir nefes çekti. Bir şey yapmak içinden gelmiyordu. Yapacak bir

şey de yoktu.

Diljîn ile Savaş hızla depolardan arta kalan bir şeyin olup olmadığına baktılar. Un ve şeker etrafa saçıldığı için yerler ve ağaçlar beyaz bir örtüyle kaplıydı. Demek ki el bombalarıyla depoları imha etmişlerdi. Belki de roket kullanmışlardı.

Az sonra geri geldiler. Jivan umursamaz bir şekilde ayağa kalktı.

“İşe yarar bir şey kalmamış” dedi Savaş.

Jivan onu duymamış gibiydi. Sigarasını yere atıp ayağıyla çiğnedi. “Haydin gidiyoruz!” dedi.

Nöbetçi Çavuş ayakta durmuş, bağdaş kurup oturmuş olan Ramin'e bilgi veriyordu. Cebindeki tarama pozisyonunda olan telsiz her takıldığında lambası yanıyor, gıırrrakk! diye bir ses çıkarıyordu.

"Tepe grubu yola çıktı. Navdar'ın grubu da ulaştı."

"Nasıl rahat gelmişler mi?"

"Yolda bir olumsuzluk ile karşılaşmamışlar."

"Tamam, arkadaşlarla ilgilenirsiniz."

O esnada Jivan devasa boyu ile ağaçların arasından belirdi. "Merhaba" dedi

Ramin kafasını kaldırıp Jivan'a baktı. Şaşırmıştı. "Merhaba, otur bakalım!" Sesi soğuk ve mesafeliydi.

Erzaklar ele geçtikten sonra Navdar muhaberede Ramin'e bilgi vermişti. Üç traktör erzakın ele geçtiğini, operasyonun çekildiğini, bölgenin sakin olduğunu ve bu nedenle kalan bir traktörlük erzakı taşımaya önermişti. Ama sinirinden dudağını çiğneyen Ramin izin vermemişti. "Erzak merzağı bırak! Hiç vakit kaybetmeden Demenan'a ulaş!" demişti, kesin bir dille.

Navdar'ın grubu Demenan'daki kampa ulaştığında güneşin doğmasına bir saatten az zaman kalmıştı. Buna rağmen Jivan, Ramin ile görüşmek istemişti.

Ramin Nöbetçi çavuşun tekmilini bitirmesini bekliyordu, ama çavuş ayrıntılara dalmıştı. En son "Tamam heval, bu kadar yeterli, anlaşıldı" dedi, "Sen görevinin başına git!"

Jivan'a döndü, onu iyice süzdü. Üzgün görünüyordu. Sigara uzattı, ama Jivan "Yok, sağ ol" diyerek almadı.

Şaşırmıştı. Jivan'ın ikram edilen sigarayı geri çevirdiği nere-

de görülmüştü. Bana rol mu yapıyor diye içinden geçirdi. Belki de kendisini cezalandırıyordu. Delici bakışlarla “demek o kadar değeri bir çırpıda ele verdiniz ha!” dedi. Olaydan bahsetmeye başlayınca yüzü değişmişti. Ramin kolay kolay sinirlenmezdi. Otokontrolü güçlüydü. Hatta bir komutana nazaran epey güleç yüzlüydü. Ama yaşanan olaydan sonra, ‘Bu kadar da olmaz’ diyor, öfkeleniyordu.

“Evet ele verdik maalesef!”

“Nasil yapabildiniz Jivan? Bu kadar değeri böyle kolay heba etmeyi nasıl becerdiniz?”

“Vallahi ne desem boş. Ne söylenirse az kalır. Ben her şeye hazırım. Sorumluluğum, suçum neyse cezama razıyım.”

Jivan’ı inceledi. Gerekçe ileri sürmeden, oraya buraya çekmeden yaşananlardan sorumluluk duyması Ramin’i yumuşatmıştı. “Tamam tamam. Zaten iki gün içinde toplantı yapacağız. Bana değil, toplantıda özeleştiri vermen gerekiyor. En önemlisi de yanlışlığı açığa çıkaracak bir tutum sergilememdir. Tamam sen şimdi git. Uzun yol geldin. Biraz dinlen!”

“Tamam gidiyorum, ama şunu teslim etmek için gelmiştim” dedi. Yeleğini kurcaladı. İç taraftaki derin ceplerinden biri ile uğraşıyordu. İki elinin yardımıyla ancak o dehlizden aradığı şeyi bulup çıkardı. Elinde tuttuğu şey sakız büyüklüğünde beyaz bir nesneydi. “Mazlum bunu size vermemi istedi.”

Mazlum, beyaz nesne vs. derken hemen meseleyi anlamıştı. Bu Mazlum’un ona yolladığı bir pusulaydı. Pusulayı alırken Jivan’a şüpheli şüpheli baktı. “Demek bunu sana Mazlum verdi!” dedi. Kafasında bin bir türlü soru işareti oluşmuştu. Mazlum aktarmak istediği şeyleri neden Navdar’a söylememişti de pusula yazmıştı. Üstelik pusulayı Navdar’a değil de Jivan’a vermişti.

Jivan gitmek için ayaklandı. “Ha! bundan kimsenin haberi yok” dedi.

“Peki içinde ne yazıldığını biliyor musun?”

“Hayır bilmiyorum.”

“Ama en azından tahmin ediyorsun sanırım.”

“Bir şeyler tahmin ediyorum ama müsaade ederseniz ben-

de kalsın.”

“Tamam, o zaman sen de pusuladan kimseye bahsetme. İhtiyaç olursa gerekli açıklamayı ben yaparım.”

Ramin yeleğinden çok işlevli çakısını çıkardı. Çakıdan ziyade bir alet setiydi. Yirmi ayrı işlevli aletin çakısını aktif hale getirip pusulayla uğraşmaya başladı.

Pusula küçük bir kâğıda yazılmış bir bilgi notuydu. Bu kâğıt başka bir kâğıda sarılmış, katlanarak sakız hacminde bir nesneye dönüştürölüp bantla kapatılmıştı. Öyle sağlam bantlanmıştı ki suya bile düşse içindeki pusula ıslanmazdı.

Bilgi notunda Mazlum, lojistik grubunun hareket tarzını, duyarsızlığını uzun uzadıya eleştirmişti. Tüm bunlardan Navdar’ı sorumlu görüyordu. En son da grubun bir köyde baskına uğrayıp imha olmaktan kıl payı kurtulduğunu belirtmişti.

Ramin, yere uzanmış, kafasının üzerine kefiye atmış, elinin içinde kamufle ettiği küçük fenerin yardımıyla kâğıdı okuyordu. Kâğıdı okurken sinirinden parçalayacak gibi oldu. Feneri kapatıp bir müddet yüzüstü yatıp ertesi gün yapacağı şeyleri düşündü. Yoğun bir güne başlayacaktı. Kafasındaki şeyler netleşmişti.

Feneri açıp okumaya devam etti. “Notu Jivan’a teslim ediyorum. Jivan ya da başka biri bölük karargahına gelirse not size ulaşacak. Eğer grubun işi bitmeden kimse karargaha ulaşmazsa da yapacak bir şey yok. O zaman grubun işi bitince not size ulaşır. Bu yolla hiç değilse yapılan yanlışların size aktarılmasını borç bildim. Ama eğer not önceden size ulaşırsa önerim, derhal bu yanlış gidişe son vermenizdir. 28 Eylül/Devrimci selam ve saygılarımla/Mazlum.”

Kafası karıştı. Pusulada erzakın ele geçmesinden neden bahsedilmiyordu! Ama çok geçmeden meseleyi anladı. Pusula erzakın ele geçmesinden önce yazılmıştı. Oysaki Xıran’daki operasyon 1 Ekim’de olmuştu. Yani pusula operasyondan üç gün önce yazılmıştı.

Demek ki Mazlum gidişatın farkındaydı. Sonra öfkesi Mazlum’a döndü. ‘Madem işlerin bu kadar kötü gittiğini biliyorsun, niye beni uyarmak için daha hızlı davranmıyorsun’ diye sitem ediyordu.

Xıran grubu gece boyu yol alıp kampa sabaha doğru ulaşmasına rağmen, birkaç saatlik dinlenmeden sonra hareketlendi. Artık kimse uyumuyordu. Kampta mangalar arası ziyaretler günün erken saatlerinde başlamıştı. Trafik yoğundu.

Ramin de bir yandan görüşmeler yapıyor, bir yandan da olu-şan hareketliliğe dikkat kesiliyordu. Sinirleri gerilmişti. Bir ara Fırat ile konuşurken bazı sesler duyuldu. Derenin yatağındaki suyun kenarından geliyordu. Ani bir refleksle yerinden fırlayıp silahını kaptı. Ama hemen seslerin gerillalara ait olduğu anlaşıldı. Suyun kenarındaki gerillalar gülüşüp şakalaşıyorlardı.

Ramin güvenlik refleksiyle tepeleri kontrol edip Fırat'a döndü. "Heval, bu kadar olmaz ki! Daha sabahın körü. Kampta bu kadar gürültünün çıkması olacak şey değil. Habire birileri oraya buraya gidiyor. Bu kadar hareketlilik, bu kadar gürültü doğru değil. Hiç değilse öğleden önce dikkat edilsin. Tamam öğleden sonra karşılıklı ziyaretler olabilir, ama sabah güvenliğe dikkat etmek lazım. Burası bir gerilla üssü. Köy değil ki!"

"Arkadaşlar bir aydır birbirlerini görmemişler Biraz onun getirdiği bir şey. Akşam tekmilleri aldığımızda göreceksiniz, herkes de eleştirecek."

"Tabi ondan sonra da yönetim niye müdahale etmiyor, uzlaşıyor diye bizi tefe koyup çalacaklar!"

Fırat ayağa kalkıp "ben gidip bir uyarı yapayım" dedi kızgınlıkla.

Ama Ramin onu durdurdu. "Neyse, dediğin gibi bir hasretlik var. Onun getirdiği heyecan var. Arkadaşların moralini bozmayalım. Ama akşam tekmilleri değerlendirince manga komutanlarını uyaracağız. Onlar kendi mangalarında bu yönlü uyarıları geliştirirler." Sonra tepelere baktı. "Zaten sabah erkenden keşif yapmıştım. Hiçbir hareketlilik yoktu. Bir şey olsaydı, gözcüler haber verirlerdi şimdiye kadar. Kaldı ki burası Demanan. Düşman buraya öyle kolay kolay giremez, öyle değil mi?"

Fırat'ın kafası karışmıştı. "Bir şey ya yanlışır ya da doğru. Demenan'da farklı, başka yerde farklı kurallar olmaz" diye düşündü. Ramin'e cevap vermeden oturdu.

Fırat'ın bozulduğunu anlamıştı Ramin. Ah Fırat ah! Bu ka-

lupçılığını bir türlü aşamadın diye içinden söyleniyordu. Sonra Navdar'ın yaptıkları aklına gelince, onun duyarsızlığındansa Fırat'ın kalıpcılığını yeğlerdi.

Fırat, Ramin'e güveniyor; komuta ve savaş taktikleri konularında ondan bir şeyler öğrenmeye çalışıyordu. Ama bazı konularda onu gevşek ve iyi niyetli görüyor; onun ilkeleri kuralları zaman zaman göz ardı ettiğini, kapsayıcılık ile ilkeleri aşındırmak arasındaki ince çizgiyi aşındırdığını düşünüyordu. Ona eleştirel yaklaşırsa da Navdar ile karşılaştırdığında şükrediyordu.

Yerine oturunca, 'boş ver şimdi bunlarla uğraşmanın zamanı değil' dedi içinden. Ramin'e "toplantı ne zaman?" diye sordu.

"Arkadaşlarla konuştuktan sonra netleştiririz."

"Bu arada fırsat bulursak Kortan'a gidelim diyorum."

"Yok o kalsın! Acelele getirmeyelim. Bir sefer pusuya düştünüz. Tekrar benzeri bir şey olursa altından kalkamayız. Yok yok, daha sonra onu hal ederiz"

"Tamam heval, sadece bir öneriydi!" Biraz sustu. Gerginleşmişti. "Bence toplantıyı çok uzatmayalım" dedi.

Ramin Fırat'ı süzdü. Onu anlıyordu. "Aslında bugün yapabiliriz diyordum, ama acele etmeyelim. Hem arkadaşlar da yeni geldi."

"Niye acele etmeyelim ki?! O kadar erzak ele geçti. Her şey açık. Navdar'ın duyarsız, kuralsız tarzından dolayı birçok değer heba oldu."

Fırat'ın hiddetli değerlendirmelerini soğukkanlılıkla dinliyordu. İyi ki ona pusuladan bahsetmemişti. Haberi olsa kim bilir ne diyecekti. Onun gibi yaklaşmamalı; adil ve objektif olmalıydı. Kişisel yaklaşırsa yanlışla yanlışla karşılık vermiş olurdu ki, bu da kayıplarının artmasına neden olurdu. "Acele etmeyelim dememin nedeni hem arkadaşlar biraz dinlensin ve stres atsin diye ve hem de belki genel toplantı öncesi ön hazırlık için bazı ara toplantılar yapabiliriz diyedir. Belki de bir soruşturma açmaya ihtiyaç olur. Öyle paldır küldür içine girmeyelim."

Soruşturma sözünü duyunca Fırat'ın yüzündeki çatık ifade aniden değişip yumuşamıştı. 'Demek soruşturma açmayı dü-

şünüyor' dedi içinden. Oysa az önce 'acaba Ramin yaşanan suç pratiğini hafife mi alıyor' diye subjektif yargılara varmıştı. "Evet katılıyorum. Haklısın heval, belki soruşturma açılır" dedi. Kısa bir sessizlikten sonra da "soruşturma komisyonunu bugün kuralım" diye ekledi. Önce olasılık olarak dile getirdiğini son cümlesinde kesin hükme bağlamıştı.

"Hop hop! Belki soruşturma açmaya ihtiyaç olur dedim. Kaldı ki bu öyle benimle senin kararlaştırabileceği bir şey değil. Diğer komuta kademesi, en önemlisi de yapı var. Örgüt tarzı bunu gerektiriyor."

Fırat örgüt tarzı kavramını duyunca hemen yelkenleri suya indirdi. "Tabi tabi örgüt tarzı neyi gerektiriyorsa onu esas almalıyız."

Görüşmeler peş peşe oluyor, işler Ramin'in beklediğinden daha hızlı ilerliyordu. En son, öğleyin Navdar, Mazan, Fırat ve Jivan'ın katıldığı bölüğün dar yönetim toplantısında genel toplantının ertesi gün yapılması kararı alınmıştı. Toparlarken Ramin uyarı geliştirme ihtiyacı duydu. "Arkadaşlar, ele geçen erzak az değil. Bu sadece bizi ilgilendirmiyor. Halen bölge karargahına, Haydar arkadaşlara durumu iletmedik. Toplantıdan sonra sonucu rapor ederiz. Genel toplantıda tatmin edici bir sonuç çıkmalı. Yoksa eminim ki Bölge Karargahı, hatta Eyalet Karargahı müdahale edecek. Hepinizden o ciddiyetle soruna yaklaşmanızı bekliyorum. İnaniyorum ki sorumlu arkadaşlar..." Sorumlu arkadaşlar deyince Navdar ile Mazan'a bakmıştı refleks olarak. Ramin'in vurgusundan sonra Navdar'ın simsiyah yüzünde bir ifade belirmemişti. Ama oturuş şeklini değiştirmesi epey heyecanlandığını gösteriyordu. Mazan'ın ise beyaz yüzünü ateş basmıştı. "Sorumlu arkadaşlar gerekli açıklığı, öz eleştirisel tutumu göstereceklerdir" diye bitirdi.

Navdar araya girip polemik yaratmayı düşündü. Bir daha oturuş şeklini değiştirdi. 'Benim veremeyecek hesabım yok. Beni idama da götürseniz doğrudan şaşmam' diyecekti, ama bunun boş bir meydan okumadan başka anlamı yoktu. O da bunu biliyordu. Vazgeçip itiraz etmedi. Yarın toplantı yapılacaktı. Ne olarsa orada belli olacaktı.

Navdar, Jivan ile Mazan'da değişimler olduğunu anlamıştı.

Özellikle Jivan kendisinden uzak duruyordu. Her şey aleyhine işliyor gibiydi. Oysa ‘ne yaptımsa onlarla birlikte yaptım, bir suç varsa ortaktır’ diyordu. Bunu Mazan da Jivan da anlamalıydı.

Gün boyu görüşmeler yaptı. Toplantı öncesi kendisi için olumlu bir zemin yaratmak istiyordu. Ama Jivan ile Mazan’dan emin olamıyordu. Her ikisi de sorumluluğu kabul ediyorlardı, ama sonuçta erzakın ele geçmesinin yanlış hareket tarzından kaynaklandığını düşünüyorlardı. Navdar ise, “İkinize katılmıyorum, ama madem sorumluluğu paylaşıyorsunuz, o zaman bırakın arkadaşlar değerlendirsın. Eğer öyle bir sonuç çıkarsa zaten sorun olmaz” diyordu.

Artık gün bitiyordu. Ertesi gün sabah erkenden toplantı başlayacak, belki de Navdar’ın geleceği orada belirlenecekti.

Havanın kararmasıyla devriye ve gözcüler yola çıktılar. Devriyeler Tülik boğazına, gözcüler de Demenan boğazına gidiyordu. Görevlilerden arta kalanlar havanın kararmasıyla dinlenmeye çekildiler.

II. BÖLÜM

-1-

“Heval!”

“Evet” diye cevap vererek yattığı yerden hemen doğruldu, Ramin.

Nöbetçi Çavuş “Uyuduğunuzu sanıyordum” dedi şaşırarak. “Gözleri açık mı uyuyor ne! Seslenir seslenmez hemen kalkıp hazırlandı” dedi içinden.

“Uyuyordum zaten.” İyice dönüp bağdaş kurup yumruğuyla gözlerini ovuşturdu. Saate baktı, 10’u geçiyordu. Tok bir sesle “Evet ne var, niye uyandırdın?” dedi.

“Gözcüler geldi!”

Yüzü eksidi. Bir şey anlamamıştı. “Kimler geldi?”

Çavuş anlatacağı şeyin neresinden başlayacağını bilemediğinden bocalıyordu. Sonra kestirip attı. “Operasyon var!”

Eli refleksle baş ucundaki silahına gitti. Etrafa bakındı. Karşı yamaçlara dikkat kesildi. Yoksa bu saatte noktaya sızma mı yapıyorlardı. “Ne Operasyonu?!”

“Yani geliyormuş. Gözcüler öyle söylüyor”

Bunun üzerine Ramin gözcüleri görmesi gerektiğini, söyledi. Az sonra gözcü grubunun komutanı Soring’le konuştu:

“Operasyondan bahsetmişsin emin misin? Boşuna etrafı telaşa vermeyelim!”

Uzun ve cüsseli yapısıyla Ramin’in iki misli kadardı “Heval, akşam hava kararmadan hemen önce askeri konvoy Dersim tarafından görüldü. Arada bir durduğundan yavaş yol alıyordu.

Bir saat izlememize rağmen Yolçatı tarafına geçtiklerini görmedik. Tam emin değilim ama operasyonun buraya olacağını düşünüyorum.”

“Hımm! Yolçatı tarafına geçmediklerine göre Dersim’le Nazimiye arasında bir yere operasyon yapacaklar. Ama Harçık suyunun karşı yakasına da yapabilirler.”

Soring başını salladı. Yüzü kıpkırmızı oldu. Operasyonun Harçık’ın karşısına yapılması ihtimali hiç aklına gelmemişti.

Sanki kendi kendisiyle konuşuyordu. “Ama büyük ihtimalle bu yakaya yapacaklar. Burada olduğumuzun istihbaratını almış olmalılar.” Soring’in orada olduğunu unutmuş da yeni hatırlamış gibiydi. “Navdar ve diğerlerine, manga komutanlarına da haber ver. Herkes hareket için hazırlansın!”

Kısa süre içinde hareket kararı almış nereye gideceklerini netleştirmişlerdi. Hareket kararını Ramin almıştı. Çünkü uzun süredir o noktada kalıyorlardı. Şayet operasyon bir keşfe veya istihbarata dayalı olursa ilk gelecekleri yer gerillaların kaldığı Demenan noktasıydı.

Gidecekleri yeri de önceden planlamışlardı. Operasyon ihtimali belirince kararlarını pratikleştiriyorlardı. Orası kaldıkları yere uzak değildi. Laç Vadisi ile Demenan arasında bir yerdi. Daha önce kullanılmamış, deşifre olmamış, kamuflajlı, sık ormanlık ve sarp bir yamaçtı. Gizlilik açısından çok elverişliydi.

Hareket öncesi kısa bir tartışma yapmışlardı. Fırat “Nereye çekilirsek çekilelim, operasyonun nereye olacağını bilmediğimizden büyük bir gizlilik içinde gitmeli, gizlilik içinde kalmalıyız” demişti. Jivan da “ben Fırat hevale katılıyorum” demiş, diğerleri de bu düşünceye katılınca hareket planı netleşmişti.

“Tamam o zaman gidiyoruz. Artçılar izlerin silinmesine azami dikkat edecekler!” dedi Ramin. Silahını kaptığı gibi yamaçtan aşağıya indi. O harekete geçince tüm bölük hareketlenip onun peşinden tespîh taneleri gibi sıraya koyuldu.

Gittikleri yerde su olmadığından suyu dereden noktaya kadar taşımak zorunda kalmışlardı. Normal koşullarda bile o ormanlık ve sarp yamacı tırmanmak zor işti. Ağır yüklerin yanında herkesin elinde su matarası olması tırmanışı daha da zorlu

hale getirmişti.

Noktaya ulaştıklarında kimsede takat kalmamıştı. Hemen güvenlik tedbirleri alınıp gözetleme, devriye ve tepeciler ayarlandı. Dar bir alana yerleştiklerinden mangalar hemen hemen iç içeydi.

Komuta kademesi teyakkuzdaydı. Kısa süre sonra hava aydınlanınca tüm dürbünlerle arazi gözetim altına alındı. Ama asıl keşfi Ramin yapıyordu. Arazi kesintisiz şekilde ormanlık olduğundan gündüz bile hareket edebilirlerdi. Bu nedenle gözcülerle birlikte noktanın on dakikalık uzağındaki ormanlık tepeye çıkmıştı.

Tam karşıdaki Aziz Abdal'ı, Kutudere tarafını, diğer stratejik tepeleri de didik didik kontrol etti ama bir şey göremedi. Keşif faaliyetini bitirince noktanın yolunu tuttu.

Noktaya ulaştığında kendisine ayrılan yere oturdu Herkes oradaydı. Silahını yanındaki çantasına dayadı, sırtını da kalın bir meşe ağacına... Mataradan biraz su içti. Sonra "suyu idareli içelim" diye bir uyarı yaptı. Hepsinin dikkati onun üzerindeydi:

"Operasyona ilişkin hiçbir belirti yok!" dedi.

Jivan "büyük ihtimalle operasyonu Kızılkayalar'a yapıyorlar" dedi.

Mazan "öyle görünüyor" derken,

Fırat "belli olmaz" dedi.

Ramin Navdar'a baktı ama onun yorum yapmaya niyeti yoktu. Düne göre çok rahat olduğu görünüyordu. Operasyon olasılığından dolayı toplantının yapılmaması belli ki hoşuna gitmişti.

Ramin: "Öğlene kadar keşif, izleme faaliyetlerini aksatmayalım. Nöbetçiler tecrübeli arkadaşlardan oluşun" dedi ama operasyon konusunda yorum yapmadı.

Operasyon yok dese herkes gevşeyecekti. Sonra etrafına baktı. Acıkmıştı. Bir şeyler atıştıracaktı. Ansızın kimsenin kahvaltı yapmadığını anladı. Şüpheli şüpheli onları süzdü "Siz niye kahvaltı yapmadınız?!"

Komuta kademesi tebessüm ederek baktı.

Ramin "yok" dedi sertçe. "Akşama kadar ateş de yok çay da.

Ona göre! Hemen öyle gevşemeyelim” Son noktayı koymuş, çay umudu suya düşmüştü.

Gözcülerden biri saat onda gelip hiçbir askeri hareketliliğe rastlanmadığı haberini vermişti. Nöbetçiler de bir şey görmemişlerdi. Giderek operasyonun oraya değil başka bir yere yapıldığı fikri geliyordu. Demenan, Laç gibi alanlarda operasyon olsaydı fark edilmemesi mümkün değil diye söyleniyordu gerillalar.

“Operasyon yok. Ne diye bu sarp yamaçta bekliyoruz” şeklinde homurtular yükseliyordu.

Operasyon ihtimaline inanılsaydı kimse şikâyet etmezdi ama onca gözetlemeye rağmen hiçbir hareketliliğe rastlanmaması gevşemeye neden olmuştu. Operasyonun orada olmadığına bölük yönetimi de ikna olmuştu. Ramin “yine de ne kadar geç hareket edersek o kadar iyidir” diyordu. Ama bir süre sonra baskılardan bunalınca ve biraz da ikna olmanın etkisiyle nihayet “tamam tamam haydi hazırlanın gidiyoruz” dedi.

Demenan’a geri gidiyorlardı. Oralarda karakol olmadığı için gündüz harekete geçmişlerdi. Operasyon olmadığı düşüncesiyle çok rahat hareket ediyorlardı. Herkes kendisini kaptırmıştı.

Ramin ile Mazan en arkada yürüyor çalışmaları hakkında konuşuyorlardı

Aniden Mazan kafasını kaldırıp dikkat kesildi. “İki tane havan patladı” dedi.

Ramin de dikkat kesilmişti “ya da az sonra patlaya...” Cümlesini tamamlamadan havanlar hemen yanlarında peş peşe iki mahşeri ses çıkararak patladı. Su, çakıl, topraktan oluşan bula maç onları da içine alarak her tarafı kapladı. Basınçtan dolayı fırlamışlardı. Havadan su, toprak, çakıl yağıyordu.

Havanlar gerillaların yürüdüğü geniş patikanın kenarından akan suya, biri beş metre ön tarafına diğeri de üç metre arkaya düşmüştü. Su havanların gücünü emdiğinden etkili olmamışlardı. Onların ilk anda duydukları ses patlama sesi değil, havanların ateşleme esnasında çıkardığı sestti.

Ramin birkaç metre yamaca uçmuştu. Silahı da daha yukarıya... Üzerindeki şarjör fırlamıştı. Acaba kimseye bir şey olmuş

muydu? Havanların suya düşmüş olması iyiye işaretti. Ya silah! Silahı darbe almış mıydı? Çatışma esnasında silahsız bir gerilla ne yapabilirdi ki?

Yerinden fırladığı gibi Mazan'a doğru koştu. Tahmin ettiği gibi yara almamıştı. Ama patlamanın etkisindeydi. "Hızlı hareket etmeli, buradan hemen çıkmalıyız" dedi bağırarak.

Mazan bir şey söyleyemedi ama anlıyorum anlamında başını salladı.

Onu bırakıp az ötedeki silahına koştu. Mekanizmasını çekip tetiğe bastı. Sağlamdı, darbe almamıştı. Kenara düşmüş şarjörü saniyeler içinde keleşe taktı.

Gerillalar şokun yarattığı atalet halindeydiler. Hareketsiz kalmışlardı. Çoğu üzerlerine sıçramış çamuru temizlemekle uğraşıyordu.

Ramin üç metre yukarıdaki şose yola çıkıp bağırmaya başladı. "Kimse durmasın Buradan hemen çıkmalıyız. Demanan vadisine gideceğiz. Demenan'a, Demenan'a!" El kol hareketleriyle de onları yönlendirdi.

Az sonra havan sesleri tekrar duyuldu. Üzerlerinden geçerken pervanelerinin sesleri işitiliyordu. Toplar sağa sola düşüyor, suya düşmeyenler metalik sesler çıkarıyordu.

Çabaları sonuç vermişti. Grup artık mesafeli ve kontrollü yol alıyordu. Gerillalar savunma amacıyla birkaç kez mevzilenmek istemişlerse de müdahale etmiş izin vermemişti. Ne olursa olsun hiç durmadan herkes koşacaktı.

Yüz yirmilik havan toplarıydı atılanlar. En azından Kutudere karakolundan atılıyor olmalıydı. Onları gören bir yerden de koordine yapılıyordu büyük ihtimalle. Ramin hem koşuyor hem gerillaları yönlendiriyor hem de fikir yürütüyordu.

Koordine Kırmızıdağ'dan yapılıyordu. Akşam Soring'in fark ettiği konvoy Kırmızıdağ'a çıkarma yapmış ama gizli kalmıştı. Genel operasyon yapmadan gerillaların kullandığı alanları kontrol altına alıp izlemişlerdi. Gerillalar açık verince de onlara uzun menzilli havan toplarıyla müdahale etmişlerdi.

Sağda solda patlamalar oluyor, gerillalar patlamaların içinden geçiyorlardı. Ansızın gruptan birileri, havanlardan ko-

runmak amacıyla, dereden otuz metre yukarıdaki mağaralara yöneldi ama Ramin izin vermedi: "Oraya gitmeyin. Demenan'a gidin, Demenan'a!"

Askerlerin taktiğini anlamıştı. Az sonra savaş helikopterleri gelecekti. Havanlarla onları oyalayıp vadi içinde mevzilenmeye zorluyorlardı. Asıl darbeyi helikopterler vuracaktı. Tepe gerillaların elinde olmadığından vadi içinde helikopterlerle karşılaşılırsa ağır darbe yiyebilirlerdi. Bunu, havan sesini işittiği ilk anda sezgisel olarak hissetmişti. "Az sonra helikopterler gelecek. Bu dereden hemen çıkmalıyız" diyerek uyarılarını gerekçelendirmeye başlamıştı.

Grup, Demenan vadisine sapıp, Kutudere boğazının göremeyeceği bir ara dereye yöneldiğinde derinden bir ses duydu. Son kişiyi de gönderdikten sonra Dersim tarafındaki ufka dikkat kesildi. Havada kuş sürüsünü andıran bir şeyler görünüyordu. "Vınn" diye derinden bir ses yayılıyordu. Daha dikkatli bakınca onların helikopter olduğunu anladı. Birkaç tane değil, onlarca helikopter geliyordu. Bu bir güç gösterisiydi. Psikolojik etki yaratma amaçlı olduğunu anlamıştı.

O da hızla dereye girdi. Yukarıdaki gruba ulaşınca savaş helikopterlerinin tarama ve roket sesleri başladı. Aşağıya bakınca derenin girişinde helikopterlerin geçişini gördü. Onların ilk fark edildiği yeri bombalıyorlardı.

Grup sol taraftaki daha dar bir dereye sapıp Azi Abdal dağının yamacındaki ormanlık bir yere C şeklinde mevzilendi.

Bu arada Skorsky helikopterler indirme yapıyorlardı. Önce en yüksek tepelere, sonra daha aşağılara... Birkaç saat içinde Demenan ile Laç'ın stratejik yerleri tutulmuştu.

Komuta kademesi birbirine yakın yerde konumlanmıştı. "İyi ki noktayı geç terk ettik" dedi Mazan. "Temas erken başlasaydı, hâkim tepeler onlardayken zorlanırdık."

Ramin cevap vermedi. Hava kararmadan noktayı terk ettikleri için kızgındı. Elindeki dürbünle askerleri izliyordu.

"Evet haklısın" dedi Navdar "bu saatten sonra temas olsa da zorlanmayız. En fazla iki saat sonra hava kararacak."

Bu esnada Skorskyler üzerlerinden uçup karşı tepeye indirme yapmaya başladılar. Orası kuş bakışı yüz elli metre uzaktaydı. Helikopterler yirmi metre yukarıda asılı kalıyor, askerler ip merdivenlerle yere inip mevzileniyorlardı. Kısa sürede iki bölüklük asker tepede mevzilenmişti. Gerillalar hiç hareket etmeden onları izliyorlardı. Tam üstlerindeki çıplak tepeye de mevzilenmişlerdi ama ormana girmiyor, sadece hâkim yerleri tutuyorlardı.

Fırat oturduğu yerde askerleri gözetliyordu. Bacaklarının arasında tuttuğu silahının dipçığı yerde, namlusu da havaya doğruydu. “Bunların ormana girmeye niyeti yok” dedi fısıltıyla.

Ramin kısık sesle cevapladı, “yine de belli olmaz ama öyle görünüyor.”

İndirme bittikten sonra askerler, Aziz Abdal’ın çıplak tepelerinden aşağılara yöneldiler. Ana kol asıl tepeden inerken yan kollar da etrafı kontrol ederek ilerliyorlardı. Gerillaların konumlandığı ormanlık alana metreler kala çıplak arazide mevzilendiler. Tahmin ettikleri gibi, riskli olduğundan dolayı ormana girmiyorlardı. Hava kararmak üzereydi. Gerillalar rahatlıkla çatışıp hava kararınca da manevra yapabilirlerdi. Askerlerin asıl amacı gece stratejik geçiş hatlarını pusulayıp gerillaların alandan çıkmasını önleyerek ertesi gün onlara darbe vurmaktı.

Diğer yerlerde de ormana girmemişlerdi. Havanın kararmasına az bir zaman kala aşağılara inmiş olan askerler yerlerini bırakıp daha yüksek tepelere tırmandılar. Alanın en yüksek çıplak tepelerine çıkıyor, yerlerine ulaşır ulaşmaz güvenlik tedbirlerini alıyorlardı. Bir bölümü mevzi yapıyor, bir bölümü de kalacakları yerlerin etrafına gerilla sızmalarına karşı tuzaklar kuruyorlardı.

Askerlerin yukarıya doğru çekilmesiyle birlikte çatışma olasılığı ortadan kalkmıştı. Gerillalar da karanlıkla birlikte alandan çıkmayı düşünüyorlardı. Tüm arazi tutulduğundan bölgeden tamamıyla çıkmaları zordu ama ne olursa olsun Demenan’dan uzaklaşmaları gerekiyordu. Aksi halde ertesi gün çatışmaya girebilirlerdi. En mantıklı alternatif Kutudere Vadisiydi. Çatışma açısından elverişli olan o yere ulaşabilirlerdi.

Vadiye, inemezlerdi, muhtemelen kritik yerlerinde pusu atılmıştı. Patikalar da tehlikeliydi. Hâkim tepelerde asker vardı. Sarp yamaçlardan geçmekten başka çare yoktu. Aziz Abdal'ın yamacından dolanıp Kutudere'ye ineceklerdi. Askerlerin tuttuğu yerlerin arasından adeta zikzak yapacaklardı.

Fırat, manga komutanı Rojhat'ı yanına alarak öncü olarak yola çıktı. Ana grup ile aralarında fazla mesafe yoktu. Görüş mesafesindeydiler. Öncüler önden sızarak, kontrol ederek ilerliyor, ana grup da onları takip ediyordu. Tepedeki askerlerin sesleri net duyuluyordu. En küçük bir hata, silah parlaması, ses çıkartı fark edilmelerine neden olabilirdi.

Bir saatlik sorunsuz yürüyüşten sonra askerlerin mevzi- lenmiş olduğu küçük bir tepe ile karşılaştılar. Yukarıdan gelen sırt bir tepe halini aldıktan sonra dereye iniyordu. Tepenin üst tarafı çıplak olduğundan oradan fark edilmeden geçmeleri imkansızdı. Tek çare tepenin altındaki dereye inip aralarında az bir mesafe kalacak şekilde etraflarından dolanmaktı.

Ramin arkaya dönüp “mesafeyi açmayın, kopma olmasın, herkes dikkatli olsun!” dedi. Talimatı fısıltıyla yollamıştı. Talimat sessizce kulaktan kulağa geriye doğru aktı. “Sese dikkat edilsin, askerlerin mevzisinin çok yakınından geçeceğiz. Herkes ona göre hareket etsin!”

Yürüyüş artık çok yavaşlamıştı. Bölük adeta sızmalı tarzda ilerliyordu. Az sonra askerlerin mevzisinden uzak bir yay çizebilmek için küçük, sarp bir dereye indiler. Mevzinin dibine ulaştıklarında askerlerin küfürlü konuşmaları çok net duyuluyordu. Her şey yolunda görünüyorken aniden ortalık sessizleşti. Bir şey olmuştu ama ne?

Ramin anında “çökün” işaretini yaptı. Gerillalar hemen yukarı doğru mevzilendiler

Mevzideki askerden biri “işittin mi?” dedi.

Diğer asker bir şey duymamıştı. “Neyi?”

Kuşkulanan asker gece dürbünüyle etrafı izledi ama dikkati sol taraftaydı. Gerillalar ise onların otuz metre aşağısında çıplak gözle bile görülebilecek bir mesafedeydiler. Hareket etmesizin sessizce bekliyorlardı.

Bir süre sonra askerler tekrar gürültülü konuşmalarına döndüler.

Ramin arkaya dönüp “devam” işaretini yaptı ve bölük harekete geçti. Dereden biraz ilerledikten sonra yamaca tırmanmaya başladılar. Birkaç metrelik bir dik yokuşu el ele tutuşarak tırmanmak zorundaydılar. Yukarı çıkan aşağıya elini uzatıyor, sırayla birbirlerini yukarıya çekiyorlardı.

Aniden yukarıdan bir taş yuvarlandı. Yeni bir gerilla olan Azad aşağıdaki bir gerillayı yukarı çekerken kenardaki bir kayaya çarpmıştı. Kaya yuvarlanıp derenin içine düştü. Düştüğü yer kum olduğu için tok bir ses çıkarıp saplanıp kaldı. Kaya çok gürültü çıkarmamışsa da bir olağandışılık olmuştu. Şimdi çok daha kötü bir yerde açıktaydılar. Bölüğün yarısı çıplak yamaçtaydı. Fark edilmeleri an meselesiydi.

Asker yine “duydunuz mu?” diyerek heyecanlı heyecanlı bir şeyler anlatmaya başladı.

Diğer asker “oğlum sen paranoyak olmuşsun, boş ver ya!” dedi.

Öbürleri de askeri azarladılar. Gerillalar kilitlenip kalmışlardı. Asker mevzisinde bir ağız dalaşı oldu. Küfürler havada uçuşuyordu. Bir sinirsel boşalım yaşıyorlardı. Kavga ediyorlardı. Aniden mevzide farklı bir hareketlilik oldu. Birileri gidiyor, birileri geliyordu. Kimi değişiklikler oldu. Olaya komutanları müdahale etmişti. Az sonra ortalık sakinleşti.

Gerillalar sessizce mevziyi geride bırakıp hızla tepeyi do-laştılar.

Derin bir nefes alma zamanıydı. Tehlike atlatılmıştı. Fark edilmeleri durumunda çatışabilir, epey asker de vurabilirlerdi. Ama ağır kayıp da verebilirlerdi. Operasyona çıkan, oyunu kuran askerlerdi. Ramin hep “gerillacılıkta asıl önemli olan kendi seçtiğin zaman ve koşullarda düşmanla karşılaşmayı becerebilmektir. Gerillacılığın özü budur. Teknik ve sayı dengesizliğini ancak bu şekilde kapatabilirsin” diyordu. Düşmanın belirlediği zaman ve koşullarda çatışmaya girmek, sonuç alınsa bile, taktik olarak kaybetmek anlamına geliyordu.

Yüz metrelik bir mesafeyi ancak iki saatte geçebilmişler-

di ama Ramin'in yüzü gülüyordu. Mola halindeki gerillaların önünden geçip arkaya yöneldi. Azad sırtını çantasına dayamış oturuyordu. Ona ayak üstü bir nutuk atmayı düşünüyordu ama elini çantasına atınca fikri değişti. Yüğü epey ağırdı. "Bayağı ağırmış" diye söylendi. "Fırat heval buraya gelsin!" talimatını verdi.

Az sonra Fırat oradaydı. Ramin Azad'ın çantasını işaret ederek "bu ne?" diye sordu, öfkeli bir şekilde.

İlk anda mevzuyu anlamamıştı ama Azad'ın çantasını eliyle tartınca "gerçekten çok ağırmış" dedi. Arkaya dönüp "Brusk..."

Ama Ramin sözlerini tamamlamasına izin vermedi. "İyi sen de Brusk'ü çağır ondan hesap sor. Böyle şey mi olur?" Kesik kesik konuşuyordu. Öfkelendiğinde tutuk oluyordu. Belli ki kontrollü davranmaya çalışıyordu. "Kaç kez dedim, Önemli manevralarda yükleri kendiniz kontrol edeceksiniz diye. Yeni bir arkadaşla bu kadar ağır yük verilir mi? Az kalsın mevzinin dibinde deşifre oluyorduk"

Bu eleştirilerin muhatabı aynı zamanda Mazan ile Jivan'dı. Daha fazla uzatmanın anlamı olmadığına farkına vardı ansızın. Üslubunu yumuşattı. Ne olursa olsun operasyon içinde tartışmak doğru olmazdı. Daha fazla tırmandırmak moral bozucu olmanın ötesinde bir işe yaramazdı. Gerillalar ona dikkat kesilmişlerdi. Gülümsemeye çalıştı. "Tamam arkadaşlar haydi devam ediyoruz. Arkadaşın yükünü alın. Bu kadar yeter" dedi. Silahını alıp hareket edecekti ki Fırat çantasını Azad'a uzatıp onun çantasını aldı. Ramin durdu. "Onu demek istemedim. Ağır yükü senin taşıman gerekmiyor. Yükleri dengeli dağıtın diyorum."

Fırat kararlıydı. "Heval ben kendim taşımak istiyorum. Komutanlar ağır yük taşımaz diye bir kural yok ki!"

"İyi o zaman. Bu sefer böyle olsun. Haydi devam ediyoruz!"

Grup Aziz Abdal'ın Kutudere'ye inip karşıdaki Zeldagı'nın yamacına tırmandı. Dik, ormanlık ve kayalık yokuşu zifiri karanlıkta tırmanmak yıpratıcıydı. Noktaya yaklaştıkça yürüyüş düzensiz ve dağınık bir hal almıştı.

Havanın aydınlanmasına iki saat kala noktaya ilk ulaşan kişi Ramin'di. Tüm TC. ordusu gelse de bu kayalık ve ormanlık yamaçta sonuna kadar çatışırız dedi içinden. Operasyon alanından çıkmış olmanın rahatlığını yaşıyordu.

Gerillalar Kutudere'nin ta içlerine çekilmişlerdi. Hem nokta hem de noktanın elli metre yukarısındaki küçük tepe Zel dağının çıplak zirvesini kontrol edebiliyordu. Orada çok büyük bir kaya vardı ki doğal bir siper işlevi görüyordu.

Navdar da noktaya ulaşınca Ramin ayak üstü onunla konuşmaya başladı. Erzak meselesinden dolayı ona mesafeli yaklaşmıştı. O da suçluluk psikolojisiyle kendisinin sınırlandırılmasına ses çıkarmamıştı. İki elini dirseklerinden kavuşturmuş dinliyordu.

Belli ki operasyon Ramin'i yumuşatmıştı. Önce Zel'in zirvesine sonra yan taraftaki küçük tepeye baktı. "Üstümüzdeki küçük tepeye güç çıkaralım. Düşman, yeni taktik geliştirmiş. Araziye küçük gruplarla girip gözetleme yapıyor, bizi fark edince de hemen indirme yaparak kuşatmaya çalışıyor. Bundan sonra biz de kendi tedbirlerimizi geliştireceğiz. Özellikle gündüz hareket etmeyeceğiz!"

"Tamam olur Heval."

"Hani bazen ihtiyaç olur gündüz hareket etmek zorunda kalabiliriz. O zaman bile ormanlık alanları, dere yataklarını kullanacağız."

“Tamam Heval.”

“Tepecileri sen ayarla. Güvenlik konusunda arkadaşları uyar. Var mı başka bir şey?” Mangasına gidip dinlenecekti.

Navdar bir şey söyleyip söylememekte kararsızdı. “Şey Heval...”

“Evet”

“Tepeciler Zel dağı’na devriye gitseler nasıl olur?”

“Niçin?”

“Yani tepeye çıkıp oradan Zel dağı’na tırmanırlar. Zirveyi kontrol edip tekrar tepeye inerler.”

“Operasyon varsa zirveyi erkenden tutarlar diyorsun yani.”

“Evet, dolayısıyla operasyonu devriyeler erkenden fark etmiş olur.”

Ramin sağ tarafına dönüp Zel dağı’na baktı. Zifiri karanlıkta silueti görünüyordu. “Hımm!... Zirveye çıkarken cırlıçıplak dik yokuşu tırmanacaklar.” Yüzü gerildi. Çok emin değildi. “Neyse olabilir, sen ayarlamaları yap. Takımlar, mangalar önceki yerlerine yerleşsinler.”

Gerillalar noktaya ulaştıkça rastgele oturuyorlardı. Büyük bir bölümü ulaşmıştı. Bir süre sonra herkes kendi mangasına gitmiş, Diljin’in sorumluluğundaki tepe grubu da yola çıkmıştı. Kampta kalanlar kısa sürede uykuya dalmışlardı.

Ramin uykudan uyandığında sanki bir dakika önce uzanmıştı, bir saatten fazla uyumuş olmasına rağmen. Bir kabustan uyanmış gibiydi. Etrafına bakındı, herkes uyuyordu. Hiçbir hareketlilik yoktu. Gidip Nöbetçileri ve çavuşu mu kontrol etseydi acaba? Kutudere’nin bu ücra yerinde şimdi ne gerek vardı böyle şeylere. Biliyordu artık uyku tutmazdı onu. Saatine baktı. Çok değil yarım saat sonra hava aydınlanacaktı. Evet şimdi hatırlamaya başlamıştı. Az önce tank sesi işitmişti. Rüya mıydı gerçek miydi emin değildi. Tank sesi oraya nereden gelecekti ki! Belki de Zel dağına tank çıkarmışlardı. Ama orası da zaten dağın öte yüzüydü.

Kefiyesini genişçe açıp kafasını altına koydu. Telsizin ekranının ışığını yakıp, telsizi taramaya aldı. Sıra dışı bir muhabere

yoktu. Ansızın yine o sesi işitti. Ani bir refleksle kefiyeyi başının üzerinden attığı esnada Zel dağı'nın yamacında metalik kıvılcık bir patlama oldu. Aynı yere atışlar yapılıyordu. Onlarca atış yapılan yamaç alev almaya başlamıştı. Belli ki tank bir hedefe kilitlenmişti.

Ramin'in ağzından "Diljin" kelimesi dökülüyordu. Atışlar tepelere yapılıyordu. Orası tepelerin devriye gittikleri hattı.

Silahını aldığı gibi fırladı. Kısa sürede kamptaki gerillalar çatışma pozisyonu almışlardı. Arka yamaçta olduklarından tank atışları onları tehdit etmiyordu.

Komuta kademesi Ramin'e durum hakkında rapor veriyordu ama kamptaki durumla ilgilenmiyordu. Aklında sadece tepeler vardı. Telsizle çağrı yapıyordu:

"Diljin, Diljin cevap ver!"

"Diljin durumun hakkında rapor ver!"

Ne olduğunun farkında olsa da belki tank isabet ettirememiştir diye umutsuzca çağrı yapıyordu. Ancak bir süre sonra çevresindekilerle göz teması kurdu. Gözlerini hüznü kaplamıştı. "Maalesef hiç cevap vermiyor!" dedi, sustu. Gözleri sulanmıştı. Kontrollü olmaya çalışıyordu. Duygusallığın zamanı değildi. "Neyse ne! Hava aydınlanınca ne olduğunu göreceğiz. Yapacak bir şey yok. Burada kalacağız. Sırtın üstünde mevzilenmeye gerek yok. Orayı tank görüyor. Başka türlü tankın bize etkisi yok. Burayı tehdit edebilecek tek yer Zel dağı'nın zirvesidir. Orası da çırılçıplak olduğundan aşağıya tek bir asker indiremezler ama Diljin..."

Fırat "büyük ihtimalle devriye için gittikleri Zel dağı'nın yamacında onları tank fark etti" dedi.

"Bu tank tam olarak nerede bir türlü anlayamadım" dedi Mazan.

Ramin sol tarafa dönüp patlamanın olduğu yamaca baktı. Bir şeyler tutuşmuş olduğundan orası halen hafif aydınlıktı. "Kutudere boğazında olduğu kesin. Artık tam boğazda mı yoksa daha aşağıda yamaçta mı emin değilim. Muhtemelen tank için boğaza doğru bir yol yapmışlar."

Fırat "ben de öyle düşünüyordum" diye söylendi. Diğerleri

olabilir anlamında kafalarını sallıyorlardı.

“Sanırım tank sesini önceden duydum” dedi Ramin. “Rüya olduğunu sanıyordum. Meğer gerçekmiş. Uyandığımda ses kesilmişti. Tekrar ses geldiğinde de iş isten geçmişti.”

Bir sessizlik oldu. “Neyse tamam. Hava aydınlanmak üzere. Haydi herkes kendi gücünün başına geçsin” Diğerleri hareketlenince o da yan taraftaki dağ büyüklüğündeki kayaya tırmandı. Zel dağı’nın zirvesini hedefleyerek mevzilendi.

Hava aydınlandığında tank atışları tekrar başlasa da psikolojik etkiden başka bir işe yaramıyordu. Aşağı incek askerler için güvenli yol oluşturmak için noktanın yanındaki sırttan Zel dağı’nın zirvesine kadar olan alanı aralıksız dövüyordu.

Ramin dürbünle patlamanın olduğu yeri gözetledi. Orada bir şey görünmüyordu. Ama sol tarafta, tankın göremeyeceği bir yerde hareketlilik vardı. Bir insan, büyük ihtimalle tepecilerden biriydi ama kim olduğu anlaşılmıyordu. Sağa sola koşturuyor; yaralı ya da ölmüş gerillaları taşıyor, Tankın menziline dışına çıkarıyordu. Dürbününü yukarı kaydırdı, Zel dağı’nın zirvesinde boydan boya askerler mevzilenmiş, yüzü koyun yatmışlardı.

Gerillalar büyük kayanın etrafında, üstünde, Zel dağı’na doğru konumlanmışlardı. Daha aşağıda olmalarına rağmen avantajlıydılar. Çünkü mevzilendikleri yer sık ağaçlık ve kayalıktı. Askerlerin olduğu yerler ise çıplaktı.

Az sonra tank atışları durunca tepedeki askerler ayaklanıp bir şerit şeklinde mesafeli olarak aşağıya yöneldiler. Gerillalar ateş pozisyonuna geçmişlerdi ama Ramin’den işaret bekliyorlardı.

Yamaçtaki gerilla halen hareket halindeydi. Ramin’in çağrıları sonuçsuz kalmıştı. Tepecilerin cihazı tank pususunda çalışmaz hale gelmiş olmalıydı.

İndikleri yamaç uçurum gibi dik olduğundan askerler, çok yavaş ve kontrollü hareket ediyorlardı. Buna rağmen on dakikaya kalmaz pusu yerine ulaşabilirlerdi. Pusuya düşmüş gerillalar alta olduklarından onları göremiyorlardı. Ramin’leri de henüz fark etmemişlerdi. Belli ki tankın ateş ettiği yeri kontrol edeceklerdi.

Askerler yokuşu indikten sonra görece bir düzlüğe ulaşmışlardı. Az sonra tekrar yamaçtan ineceklerdi ama tam düzlükte birikme olunca Ramin ateş işareti yaptı.

Ateş açılınca askerlerin olduğu düzlük toz duman içinde kaldı. O esnada hazır bekleyen bir grup gerilla da pusuya düşmüş gerillalara doğru yola çıktı.

Askerlerin bir kısmı düzlükte kalmış, bir kısmı da yukarı doru tırmanıyordu. Zirvedeki boncuk gibi dizili askerler gerillaları fark etmiş, taramaya başlamışlardı. Onlarca silahtan çıkan mermiler, ağaçları buduyor, kayaları parçalıyordu. Kısa süre sonra meri yağmuru yerini tanka bıraktı. Tank mermileri gerillaların olduğu yeri beşik gibi sallasa da mermiler sırtın arka yüzüne geldiğinden bir etkisi olmuyordu.

Askerler aşağıya inmek için birkaç girişimde daha bulunsalar da gerillaların müdahalesiyle geri çekilmişlerdi. Çatışma artık rutin bir şekle bürünmüştü.

Tepecileri almaya giden grup saat onda geri döndü. Tahmin ettikleri gibi gerillalar devriye gittikleri Zel'den geri dönerken yamaçta tank pususuna düşmüşlerdi. Sadece Xalit yara almadan kurtulmuştu. O en önde olduğundan ilk atış diğer dört gerillaya yapılmıştı. İlk atıştan sonra tankın menzilinin dışına çıkmayı başarmıştı. Tank atışları durduktan sonra da vurulan dört gerillayı sırtın arka yüzüne taşımıştı.

Çatışma tekdüze şekilde devam ediyor, dengeleri değişecek bir hamleyi iki taraf da yapamıyordu. Güçler birbirinin pozisyonunu kabullendiğinden taciz ateşi dışında atış da yapılmıyordu artık.

Ramin "hava kararır kararmaz harekete geçeceğiz Herkes hazırlıklarını yapsın" diye talimat yolladı. Aksilikler üst üste geliyor, kayıplar veriliyor, erzaklar ele geçiyordu. Bunlara son vermenin zamanı geldi diyordu içinden.

Gerillalar o akşam Zeldagi'nın diğer yüzüne, ormanlık bir yamaca çekilmiş, operasyonun bitmesini beklemişlerdi. Operasyon üç gün daha sürmesine rağmen başka bir çatışma yaşanmadan geri çekilmişti.

Toplantı zamanıydı. Yaşadıkları süreci, faaliyetlerini, kayıp-

larını, hatalarını tartıştılar uzun uzun. Gerillaların alandaki çalışmaları askerleri tedirgin etmiş, daha işin başındayken onları tasfiye etmeyi amaçlamışlardı. O zamana kadar ciddi bir yönetim içine girmeyen askerlerin bir anda böyle imha operasyonlarına başlamasının tek açıklaması buydu.

Erzağın ele geçmiş olması artık ikinci planda kalmış, o konuda bazı eleştiriler gelmesine rağmen, Navdar Xıran'daki operasyonun Demenan ile Kutudere'deki operasyonlarla aynı olduğunu iddia etmişti. Tabi bu savunma kimseyi tatmin etmemişti. Ama artık gündem değiştiğinden Navdar paçayı sıyırmıştı.

Vurulan arkadaşlarının intikamını almak için kapsamlı bir eylem yapacaklardı. Ramin'in eylemle asıl hedeflediği TC'nin halk üzerindeki hakimiyetini kırmaktı. Halkımızı korkutup sindiriyorlar; halkımıza sistemli bir terör uygulanıyor, bunun etkisini kırmalıyız diyordu. Bu eylem teknik olanaksızlıkları, maddi yetersizlikleri olsa da savaşabileceklerini dosta düşmana kanıtlayacaktı.

Zorlu bir yürüyüşten sonra gerillalar Haydaran dağlarının uzantısındaki Hingırvan'a gelmişlerdi. Burası Çıplak tepelerden oluşsa da kayalık yapısı sayesinde çatışmaya elverişliydi.

Tepelerin alt yamaçları sık ormanlıktı. Buradan dört tarafa manevra yapılabildiğinden askerî açıdan stratejikti. Hem Zel karakolunu hem de Dersim-Erzincan yolunu kontrol altına alabilme olanağı vardı.

Ramin yapacakları eylemin kapsamlı olmasını istiyordu ama o alanda daha önce eylem yapmamışlardı. Bölükte birçok tecrübeli gerilla olsa da bu alanda bir tutukluk yaşadıklarından, sonuç konusunda tam emin olamıyor, sürekli eylemin detayları, beklenmedik olası durumlar ve benzeri konulara kafa yoruyor, eylemden önce eylemi kafasında yaşıyordu.

Alana gelir gelmez asfalt yolun üstündeki, yirmi dakika mesafedeki yamaca kamp kurmuş, daha yukarıdaki Hingırvan sırtlarına da tepeci çıkarmışlardı. Hem yolu hem de Zel, Dersim ve Pülümür taraflarını komple kontrol altına almışlardı. Belgede kuş uça fark edecek durumdaydılar.

İki gün boyunca sadece keşif yapmışlardı. Çünkü somut eylem planı keşif sonuçlarına göre şekillenecekti.

Dar yönetim gece karanlığında köz ateşi etrafında çember

oluşturmuş keşif sonuçlarını tartışıyorlardı. İlk sunumu Fırat yaptı. İki günlük keşfin sonuçlarını aktardı.

“Yolda hiçbir askeri hareketlilik yok. Sadece sivil arabalar konvoy şeklinde sabah, öğle ve akşam olmak üzere üç defa geçiyor. Etrafta avcılar da dolaşıyor. Ha! konvoyların dışında da tek tek sivil arabalar geçiyor. Aslında...” dedi. Cümlesini tamamlamadı. Uygun bir kavram arıyordu.

Ramin Fırat’ı süzdü.” Evet Fırat, başka bir şey var mı?”

“O sivil arabalar bana kuşkuyla geliyor. Yani niye konvoylarla değil de tek başlarına hareket ediyorlar?”

“Yani düşman olabilirler mi diyorsun?”

“Emin değilim ama düşmanın yolu bu kadar kontrolsüz bırakması mantıklı değil.”

“Bana da mantıklı gelmiyor” dedi Mazan araya girerek “Belki konvoylarda asker de vardır.”

“O da olabilir” dedi Fırat.

Navdar konuyu değiştirerek “bu alanda operasyonlar dışında düşman araziye çıkmıyor maalesef, onları araziye çekmek zor olacak” dedi.

Mazan: “İki gündür yolu izlememize rağmen tek bir askeri hareketliliğe rastlamadık, oysa eskiden günde birkaç zırhlı araç geçiyordu.”

Tartışmalarda kayda değer bir öneri çıkmamıştı. En son Ramin uzun süredir üzerinde düşündüğü planı açıklamaya başladı:

“Evet biz alanda görünür olmaya başladığımızda onlar da hareket tarzlarını değiştirdiler. Tümüyle hareketsiz olduklarını düşünmek yanlıştır. Ama artık bizi dikkate alarak hareket ediyorlar. Devriye de çıkarıyorlar, gözetleme de yapıyorlar fakat daha kontrollü yapıyorlar.”

Komuta kademesi onu dikkatle dinliyor, sözlerini nereye bağlayacağını merak ediyorlardı.

Ramin alışkanlıkla eline bir çubuk alıp közü karıştırdı. Etrafa hemen ısı yayıldı. Avuç içlerini ateşe tutunca, ısı avuç içlerinden vücuduna yayıldı. Çok rahattı. Kafasındaki tüm çelişkileri

çözmüş gibiydi.

“Önce yola inip pusu atacağız. İki ya da üç gün yeterli. Eğer askerler gelmezse yola inip, yolu kontrol altına alacağız. Onlara açıktan meydan, okuyacağız. Müdahale etmezlerse zaten Erzincan-Dersim yolu tümüyle kontrolümüz altına girer. Propaganda faaliyeti yaparız. Ama eninde sonunda müdahale etmek zorunda kalacaklar.”

Durdu, komuta kademesini tek tek süzüp devam etti.

“Er ya da geç geleceklerdir. İşte o zaman asıl planımız devreye girecek. Onları hem yolda hem de arazide vuracağız.”

Ramin’in görüşleri çerçevesinde kısa sürede planlama ve görevlendirme yapıldı. Herkes heyecanlıydı. Yarın büyük gündü. Vurulan yoldaşlarının anısına bağlılıklarını kanıtlama fırsatı bulmuşlardı.

Toplantıdan sonra Mazan, kadın takımına alınan kararları bildirecekti. Ama öncelikle manga komutanları Soring ile Zinarine bilgi vermek istemişti. Planlama ve görevlendirmeyi heyecanlı heyecanlı anlatmasına rağmen onlardan beklediği yaklaşımı göremedi. Soring de Zinarin de soğuk ve mesafeliydi. Bunun altından bir şey çıkacak ama ne? Göreceğiz, diyordu içinden. Sözlerini bitirdikten sonra Zinarin’e baktı.

Zinarin kafasını sağa sola salladı ama “olabilir” dedi. Söyledikleriyle vücut dili çelişiyordu. Soring ise hiç konuşmadı.

Mazan’ı sıkıntı bastı. Aslında sorunun ne olduğunu anlıyordu. Görevlendirmeyi kabullenemiyorlardı. Yol üzerindeki mevzilerde tek bir kadın gerilla görevlendirilmemiş, hiçbir mevzi, kadın bir gerillanın sorumluluğuna verilmemişti. Eylemde sadece üç kadın gerilla yer alacaktı ki onlar da erkek gerillaların sorumluluğundaki mevzilerde olacaktı.

“Evet Soring sen ne düşünüyorsun?” dedi Mazan, sessiz protestoya son vermek ister gibi.

Soring dayanamayıp patladı. “Bu ne heval! Bu görevlendirmeyi nasıl kabul edersin?!”

“Niye ne yapacaktım, şov mu yapacaktım! Biz savaş ortamındayız. Her koşulda savaşın gereklilikleri belirleyicidir.”

“Ne yani bir kadın ön cephede savaşamaz mı? Bana kalırsa heval sen kendi cinsine güvenmiyorsun”

“Hiç de değil. Ben gerçekçiyim!”

“Kendi öz gücümüzle yapabileceğimiz şeyler yok mu?”

Mazan Soring’in söylediklerinden sonra sessizleşti. Demek ki kendisinin erkeğe dayanarak iş yaptığını düşünüyordu. Gururu incinmişti.

Biraz tepkiyle de olsa birbirlerine karşı yargılarını dile getirmişlerdi.

Mazan, Zinarin’e baktı. Yapılan görevlendirmeden o da rahatsızdı. Bunu artık görebiliyordu. Soring’e döndü. “Bu görevlendirmeden yola çıkarak öyle sonuçlara ulaşıyorsan yanılıyor-sun. Ama ben bunu Ramin heval ile konuşup görevlendirmenin yeniden ele alınmasını önereceğim” dedi ve çıkıp gitti. Tartışma bitmişti.

Mazan’ı dinledikten sonra Ramin “Aslında yanlış yaptık. Planlama ve görevlendirme toplantısına geniş yönetimi de dahil etmeliydik” dedi.

Bir saat sonra yapılan geniş yönetim toplantısında pusu-nun önemli bir mevzisi kadın gerillaların sorumluluğuna verildi, Dersim tarafındaki mevzide de roketi Soring’in kullanması kararı alındı.

Gerillalar elli metrelik bir yol şeridinde pusuya yattılar. Saba-r bir isteyen saatler belki de günler onları bekliyordu.

Her şey aynen keşif sonuçları gibiydi. Yoldan sadece sivil arabalar konvoy şeklinde geçiyor, askeri araçlar ise hiç geçmi-yordu. Hava kararınca in cin top oynuyor, sivil araçlar bile geç-miyordu. Gündüz etrafta avcılar dolaşıyor, pusu yerine yaklaş-tıklarında gerillaların uyarısıyla uzaklaşıyorlardı. Üst taraftaki verimli otlaklarda çobanlar sürülerini otlatıyorlardı. Neyse ki onlardan epey uzaktaydılar.

Fırat’ın mevzisi, pusu şeridinin tam ortasında, yoldan on beş metre yüksekteki yamaçta olduğundan yola bir evin damın-dan aşağı bakar gibi bakıyordu. Etraftaki doğal mevzi şeklindeki kayalar, büyük meşe ve ceviz ağaçları sayesinde epey kamuf-lajlı bir yerdi.

Yol, kutuya benzeyen Pülümür Vadisi boyunca bir yılan gibi kıvrılarak gidiyor, karşı yamaçtaki Dokuzkayalar tüm haşmetiyle selam çakıyordu.

Alandaki en ufak bir hareketliliği fark etme olanakları olduğundan öğlene doğru gevşiyor, rahat hareket ediyorlardı. Hatta etraflarındaki ceviz ağaçlarından ceviz bile topluyorlardı. Daha ilk gün “ekmek, yağ, şeker ve ceviz içi... Mükemmel bir sandviç!” demişti Fırat, elindeki ekmeği ısırırken. İlk anda gerillalara tuhaf gelse de zamanla değişmez menü haline gelmişti.

Pusuda üç gün geçmesine rağmen tahmin edildiği gibi hiçbir askeri hareketlilik ile karşılaşmadılar. O gün Fırat öğleden sonra karargâha gidip akşamla birlikte pusu yerine indi:

“Eğer yarın sabah da asker gelmezse saat onda aşağı inip yolu işgal edeceğiz. Sivil arabaları durdurup kontrol yapacağız” dedi. “Yani ikinci aşamaya yarın geçiyoruz. Atık daha duyarlı olmalıyız. Arının kovanına bu sefer çomak sokacağız!”

Gerillalar artık yol kontrolü yapıyorlardı. Sivil arabaları durduruyor, kimlikleri kontrol ediyor, propaganda örgütleme faaliyetlerini yürütüyorlardı ama askerler müdahale etmiyordu bir türlü.

Kontrol yerinin hemen kenarında kocaman kayalar vardı. Sanki birileri onları getirip oraya koymuştu. İki gerilla az önde iki gerilla da arkada bu doğal mevzi şeklindeki kayaları kendilerine siper ediyor yola inen Fırat ve yanındakilerin güvenliğini alıyorlardı. Yoldaki kontrolü yapan üç gerilla bu iki mevzinin ortasındaydı.

Yol kontrolünün dördüncü günü saat 10’da Fırat yine silahını alıp yamaçtan indi. Salih ile Dorşin de peşindeydiler. İlk konvoyda kırk araç ve en az üç yüz kişi vardı. Sivil insanlara konuşma yapan Fırat, verdikleri savaşın gerekçelerini, amacını; TC devletinin karakterini dile getirdi. Kimlik kontrollerinden sonra Dersim tarafından gelen konvoy Pülümür’e doğru yola çıktı.

Konvoy gecikmeli gitmesine rağmen her zamanki gibi askerler devriye çıkarmamıştı.

İkinci konvoy öğleye doğru Pülümür’den geldi. Gerillalar bu

sefer salt kimlik kontrolü yapacaklardı. Salih ile Dorşin hızlı hareket ediyorlardı. Özel otolar, minibüsler ağırlıkta olsalar da üç tane de otobüs vardı. Otomobil ve minibüsleri durdurup pencelelerden kimlikleri kontrol ediyorlardı ama otobüslere girmek zorundaydılar.

Sonuçta bu bir savaştı. Kim olursa olsun sivil insanlar onların hedefi değildi. TC adına bu savaşı asker ve polisler yürüttüğünden onlar gerillanın hedefi konumundaydılar.

Dorşin otobüste kimlik kontrolü yaparken iki kişi dikkatini çekmişti. Ön taraftan Salih, arka taraftan Dorşin kontrol yapıyordu. Ortada buluştuklarında “arkadaki bıyıklı iki kişi şüpheli geldi bana” dedi.

“En arkadaki pencere kenarındakiler mi?” diye sordu Salih. Dikkat çekmeden Dorşin’e fısıldarken o ikisinin bakışlarını yakalamıştı.

“Evet. Dikkat çekmeyelim.”

Seri şekilde otobüsten inip Fırat’ın yanına gittiler.

Dorşin “Heval şey...” deyip duraksadı. Gereksiz yere telaşlı davranmaktan çekiniyordu.

“Evet, bir şey mi var? Yoksa konvoyu bırakacağız. Çok bekletmeyelim.”

Salih hemen araya girdi. “Arkadaki otobüste iki şüpheli var. Bıyıkları ülkücü bıyığı!”

“Sadece bıyıklarından dolayı mı?” dedi Fırat. İkna olmamıştı.

“Hareketleri doğal değildi. Şüphelendim” dedi Dorşin. “İkisi de Erzurumlu.”

“Öyle mi? Tamam getirin ikisini, bir tanışalım. Bir süre konuk ederiz. Bir şey çıkmazsa bir sonraki konvoyla yollarız”

Salih ile Dorşin iki yolcuyla indirip arama yaptılar. Hiçbir tuhafılık yoktu. Yolcular sorun çıkarmıyorlardı.

Fırat onları güler yüzle karşılamıştı. “Sizi kısa bir süre tutacağız. Arkadan gelecek konvoy ile gidersiniz. Birkaç saat konumuz olacaksınız. Lütfen farklı yorumlamayın!”

Konvoy Dersim’e doğru yola çıkıp virajdan kaybolurken,

Dorşin ile Salih iki yolcuyu yukarıdaki karargâha götürüyorlardı.

Yamaca doğru çıktıklarında Salih en önde, iki yolcu ortada, Dorşin de en arkada yürüyordu. Salih sesini duyurmak için bağıarak konuştu. “Dorşin heval! Bu kadar yeter. Az kaldı. Geri gidebilirsin. Senin zaten geri gitmen gerekiyor”

Salih ertesi gün tepeye çıkacaktı O yüzden akşam karargâhta kalacaktı. Ama Dorşin’in pusudaki görevi devam ediyordu.

Üçü durmuş Dorşin’e bakıyordu. Yolcuları şüpheli şüpheli süzdü. Salih’e “olur mu öyle şey” dedi Dorşin.

Ama ısrar ediyordu. “Heval boşuna yorulma, geldik sayılır. Haydi sen git” dedi Salih.

Dorşin ısrara dayanamadı. “Tamam gidiyorum” dedi ama hemen gitmedi. Onlar patikadan yukarı çıkarken bir süre onları izledi. Acaba yolcular geriye dönüp bakacak mıydı? Fakat gözden kayboluncaya kadar kimse geriye dönüp bakmamıştı. Hızla pusu yerindeki mevzisine yöneldi.

“Heval aşağıda bir hareketlilik var” dedi Rojhat. Dürbünle aşağıya bakıyordu. Karargâhın yanındaki koordine tepesindeydi. Oradan pusu yeri tümüyle görünüyordu.

“Dürbünü ver” dedi Ramin heyecanla. Vermesini beklemeden dürbünü çekip aldı. Karargahla pusu yerinin arasındaki bir yerden iki kişi yola doğru koşuyorlardı. Hemen telsize sarılıp çağrı yaptı “Fırat Fırat!”

“Evet ben Fırat, dinliyorum. Tamam”

“Sizin üst tarafınızdan yola doğru iki koşuyor. Tamam.”

“Alındı. İki kişi. Tamam”

“Sivil giyimliler ama birinin elinde silah var”

“Bunlar yoldan aldığımız siviller olmalı. Tamam”

“Birinin elinde keleş var Fırat?”

Fırat’ın aklına kötü düşünceler geldi ama herhangi bir silah sesi duymamıştı. “Bilmiyorum ama anlarız. Tamam”

“İkisini sağ yakalayın. Tamam”

“Heval birinin elinde keleş var diyorsunuz. Tamam”

“Dediğim gibi sağ yakalayın ama saldırı olursa kendinizi savunursunuz!”

“Alındı. Tamam.”

Fırat genel muhabere kanalından anons yapmaya başladı. “Tüm deryalara! Yola inen iki sivil giyimliyi yakalayın ama sağ olarak, tamam... Vurma en son seçenek. Tamam”

O esnada yola ulaşmak üzere olan iki sivil farkında olmadan bir gerilla mevzisinin hemen yanından geçiyorlardı. Mevzideki bir gerilla ayağa kalkıp “kaçmayın size zarar vermeyeceğiz” diye bağırdı.

Siviller duraksayıp sol süt taraflarındaki mevziye baktılar ansızın. Telaşlanmışlardı. Elinde silah olan yere çöküp gerilla mevzisini tarayınca, mevziden etrafa kıvılcımlar saçıldı. Ama gerillalar siper aldıklarından mermiler onları etkilememişti.

Hızla asfalt yola çıkıp Dersim’e doğru koştular. Ama az sonra önlerine mermi yağmaya başladı. Yoldan kıvılcımlar çıkıyordu. Gerillalar sivillerin ön kısmını tarıyorlardı.

Betona çarpmış gibi durdular. Tereddütte kaldılar. Onlara sınır çizildiğini ve orayı geçerlerse vurulacaklarını anladılar. Geriye dönüp ters istikamete yöneldiler ama kısa süre sonra önlerinde tekrar bir sınır çizildi. “Silahı bırakın. Size zarar gelmeyecek” sesleri vadi içinde yankılanıyordu.

Sağ tarafa dönüp seslerin geldiği yamaca baktıklarında şoka girmişlerdi. Gerillaların yola inmiş birkaç kişiden ibaret olduğunu sanmışlardı. Ama ilk bakışta bile 10’a yakın mevzi görmüşlerdi. Yola yüz üstü uzanıp, ellerini enselerinde birleştirip öylece beklemeye koyuldular.

Tutuklular hemen karargâha götürüldü. Yakalanan iki kişi “Terörle Mücadele Şubesi”nde görevli polislerdi. Salih ikisini yukarı götürürken, polisler büyük bir kayayı kafasına vurmuş, yere düştükten sonra da birkaç öldürücü darbe daha vurmuşlardı. Öldüğünü zannederek silahını alıp kaçmışlardı.

“Çok da korkmanıza gerek yok” dedi Ramin. Onlara delici gözlerle bakıyordu.

“Elbette yaptığınızın cezasını çekeceksiniz.”

“Yani ölmemiş mi” dedi tutuklulardan biri. Salih’i kast ediyordu.

Ramin acı acı güldü. Öfkesini bastırıyordu. “Başından darbe almış ama durumu iyi. Ciddi bir şey değil.” dedi.

Tutuklular o akşam eyalet karargahına doğru yola çıkarıldı. Oradan da Ana Karargâha gideceklerdi. Yolları uzundu.

Ertesi gün, tüm itirazlara rağmen Ramin yola inip pusuda yerini almıştı. “Bu iki polis için düşman mutlaka harekete geçecektir” diyordu.

Hava aydınlandığı halde konvoy geçmedi. Saat sekize kadar da konvoy gelmeyince Ramin bir daha haber yolladı. “Bugün mutlaka düşman gelecek. Herkes ona göre hazırlansın!”

Çok geçmeden Dersim tarafından zırhlı araçlar yola çıkmıştı. Yolçatı Karakolu’na ulaştıklarında tepeciler onları görmüş, geldiklerini haber vermişlerdi. En fazla on dakika sonra pusu yerine ulaşacaklardı.

Dersim tarafındaki en uç mevzide olan Ramin, mevzisi viraajda olduğundan her iki tarafı da görebiliyordu.

Ansızın keçi sesi duyuldu. Yanındaki Baran’a “Sen de duydu mu?” dedi.

“Sanırım sağ tarafımızda bir koyun-keçi sürüsü var.”

Önce bir keçi görüldü, sonra koyunlar. Sürü yola inmişti bile. İçinde çoban da vardı. Eylem başladığında hayvanlar da çoban da iki ateş arasında kalacaktı.

Hemen cihazdan çağrı yaptı. “Ben haber vermeyinceye kadar kimse başlamasın. Gelenleri vurmayacağız. Gelenler vurulmasın. Tamam.”

Cihazı cebine koyup hızla yola indi. Zırhlı konvoy yaklaşmıştı. Çoban durumdan habersiz rahat rahat dolaşıyordu. Elinde silah öfkeli şekilde çobana doğru yürüyor, “hemen git, git” diyor el kol hareketleri yapıyordu. Aniden tuhaf bir şey oldu. Çoban korkacağına uzaktan el sallamaya başladı. Yüzünde güleç bir ifade ile Ramin’e doğru geliyordu.

Nihayet köylüyü tanımıştı. Kutudere köyünde tartıştığı Xı-

dır'dı. Muhabbet etme niyetindeydi. İyice yaklaşıncı öfkeli şekilde bağırđı. "Hemen şimdi buradan git, ayrıl!" dedi. El kol hareketleri yapıyordu aynı anda.

Köylü karşı sırtlara, etrafa bakındı. Tehlikede olduğuna ancak uyanmıştı. Hızla koşup; yolda, sağda solda dolaşan hayvanları suyun karşısına Dokuzkayalar'a doğru sürdü.

Devriye o noktaya ulaştığında köylü sürüsüyle birlikte karşı yamaca ulaşmıştı. Halen ortalıkta birkaç koyun vardı. Ramin mevzisinde konvoyun geçişini izlerken derin bir nefes aldı. Rahatlamıştı. Köylü artık güvendediydi.

Zırhlı devriye üç panzer, iki akrep bir de tanktan oluşuyordu. Tank yavaş ilerlediğinden panzer ve akrepler arada bir duruyor, tankın mesafeyi kapatmasını bekliyorlardı. Devriye Pülümür'e uğramadan geri dönmüştü. Belli ki iki sivil polisin alındığı yere odaklanacaklardı.

Panzerler Dersim tarafındaki en uç mevziye ulaştıklarında Ramin telsizden çağrı yaptı."Jivan tamam şimdi başla!"

Araçlarda bir kararsızlık oldu. Öndeki panzer hızlandı. Akrepler durmuştu. Gerillaların telsizini dinliyor olmalıydılar.

O anda birtakım sesler duyuldu. Kayalar yuvarlanıyor, birbirine çarptıkça çıkardıkları sesler vadi içinde yankılanıyordu. Kırılan ağaç sesleri kulakları sağır edecek kadar güçlüydü. Az sonra bir çığ misali yukarıdan inen kaya ve kütükler vadinin içine, yolun üzerine doluşup dar geçidi tümüyle kapattı.

Üç panzerden biri manevra yapamadan önde oluşan setin yanında durmak zorunda kaldı. Diğer iki panzer ise daha atak davranıp geriye döndüler.

Uzaktaki tank ise pusu alanına girmemiş, üzerindeki dočka ile yamaçları taramaya başlamıştı. Arada bir top atışı da yapıyordu. Metalik patlama sesleri vadi içinde yankılanıyor, mahşeri bir müzik senfonisini andırıyordu.

Ramin'i yanındaki mevzide bulunan Soring birden ayağa fırladı. Sağ omuzunda B7 Roket atar vardı. Sol elindeki çubukla yatay bir çizgi çizerek en önde hareketsiz kalan panzeri nişanlayıp tetiğe bastı. Roket havada bir yay çizerek panzerin üst eğik kısmına çarpıp "çaank" diye metalik bir ses çıkardı ama zırhı

delemeden kaydı. Yönü değişen mermi karşı yamaçta patladı. Roket panzeri zangır zangır titretmesine rağmen etkisizleştirememişti.

Soring anında mevziye oturup “hadi hadi acele! Bu sefer olacak” dedi.

Raperin hiç cevap vermeden gözleriyle adeta ona delerek bakıyordu. Derin ve yoğun nefes almak için burun delikleri öyle geniş açılmıştı ki sinüsleri bile görünüyordu. Ama elleri ışık hızıyla çalışıyordu. Zırh delici anti-tank roketi B-7’ye iki saniyede yerleştirdi. “Tamam!” dedi ve iki eliyle kulağını kapatıp ağzını hafif açarak, panzere kendisi nişan alıyormuş gibi siperin arkasından baktı.

Soring tekrar ayağa kalktı. Dev cüssesiyle B7 değil de tabanca tutuyormuş gibi görünüyordu. Zırhlı araçlar yamaçları, pusu yerini taradıklarından yukarıdan taş, çakıl, talaş yağıyordu. Ama o umursamıyor dikkatini dağıtmıyordu. Az önceki atışının biraz alt tarafına nişan aldı. Borunun arkasından ateş çıksa da bir an kararsız bir durum oluştu. Nihayet roket borudan çıkıp uçtu. Mermi panzerin gövdesinin tam ortasına girip içinde kayboldu. Bolluk bir patlama ile yok oldu. Sesi vadi içinde yankılandı. İki tekerleği havaya kalkan panzer, devrilecek gibi oldu. Ama tekrar aynı noktaya çakılıp kaldı. Zırhlı artık imha olmuştu.

Mermi sağanağı altında pusudan çıkmaya çalışan Akreplerin zırhlarından alev saçılıyordu. Onlar da rastgele gerilla mevzilerini tarıyorlardı.

Öndeki akrep gerillaların döşediği mayının üzerine gelince Agit ateşleyiciye bastı. O an zamanın durduğu andı. Patlamanın sesi iletme seviyesinin üzerinde olduğundan geçici bir sağırlık oluşmuştu. Yerden bir toz bulutu kalkıp her tarafı sardı. Havadan taş toprak yağıyordu.

Toz dağıldığında sesler de ışıtilir oldu. Zırhlı araçlar hızla Pülümür’e doğru uzaklaşıyorlardı. Ama sadece bir Akrep vardı gidenlerin içinde. Diğer Akrep ise patlama yerinin biraz sol tarafında Dokuzkayalar suyunun içinde yana devrik olarak duruyordu. Mayın onu dereye fırlatmıştı.

Ramin cihazdan “burada işimiz bitti, tamam” anonsunu

yaptı. “Hiç kimse beklemesin, oyalanmayın, tepelere gidiyoruz. Tamam!” Askerler operasyon yapacak, gerillaların vurduğu darbeyi mutlaka telafi etmeye çalışacaklardı. Bunu adı gibi biliyordu.

Bir saati bulmadan gerillalar yukarıdaki tepelere ulaşmışlardı. Burası çıplak, kayalık ve küçük tepelerden oluşuyordu. Tepeler silsile halinde, bölgenin en stratejik dağı olan Zel dağı’na kadar uzanıyordu. Dağın zirvesinde Kale gibi bir karakol inşa edilmişti. Burası şimdi de operasyon merkezi haline gelmişti.

Kısa süre sonra helikopter sesleri gelmeye başlamıştı. Vadi içinde sesleri “vınn” diye yankılanan personel helikopterleri Zel karakoluna peş peşe iniyordu. Askerler çıplak tepelerden geçen patikadan gerillalara doğru yola koyuldular.

Gerillalar kademeli olarak mevzilenmiş, onları karşılamaya hazırlanmışlardı. Tepeler çırılçıplak olduğundan açıktan mevzilenmişlerdi.

Askerler menzile girince onları ateş altına aldılar. Öndeki askerler siper alıp karşılık verdiler. Uzaktan, suikast tarzı bir çatışma başladı. Yerlerinde çakılıp kalmış ilerleyemiyorlardı. Sonra da mevzilenmek zorunda kaldılar.

Ramin sinirlendi “daha fazla ilerlemeye niyetleri yok. Bize teknikle yönelecekler!” dedi. Teknikten kastı savaş helikopterleriydi. Alanın en hâkim yerinde elindeki telsizle gerilla gücünü koordine ediyordu. İkide bir ayağa kalkıp tepenin sağına soluna koşturuyor, “heval Suikastçılar var!” uyarılarını da dikkate almıyordu. Onun öyle korkusuzca hareket etmesi gerillalara büyük moral veriyordu.

Ölümü hiçe sayan, kahramanca savaştan bir komutanın komutasındaki bir gerilla gücünü kimse durduramazdı.

Tahmin ettiği gibi az sonra kobralar belirmişti. Cihazdan yoğun muhabere yapıyor, bir sürü rakam telaffuz ediyorlardı. Panter-1 ve Panter-2 öndeki iki saldırı helikopterinin kodlarıydı. Panter-3 de savunmadaki kobranın koduydu. Öndeki iki kobra aralarında bir miktar aç ve mesafe olacak şekilde yere yakın uçuyor; arkadaki helikopter de daha yüksekte uçuyor, ilk iki helikopterin savunmasını yapıyordu.

Gerilla mevzilerine karşıdan yaklaşan ilk iki helikopter, mevzileri doçkalarla tarayıp biraz daha yaklaştıklarında ikişer roket fırlatıp geçtiler. O esnada tepedeki gerillalar helikopterlerin ateş altına aldığı yüzün diğer tarafına mevzilenmişlerdi. Onları arkadan bıksi ve keleşlerle taradıkları halde helikopterler zırhlı olduklarından yara almıyorlardı. Buna rağmen dengeleri bozulmuş bir çember ızıp tekrar yönelmeleri gerekirken cephanelerini boşaltmadan Dersim'e doğru umuşlardı.

Helikopterler gidince gerillalar ile askerlerin arasındaki atışlar tekrar başlamış, ama çatışmada bir denge oluştuğundan herkes mevzisine çakılıp kalmıştı.

Ramin atışma boyunca fırsat buldukça askerlerin telsiz şifresiyle uğraşmış ama ilk denemede başarısız olmuştu. şimdi ise gözlerinin ii gülüyordu. Yanındaki Mazan'a bakıp "sanırım bu sefer zdm" dedi.

Mazan siperin arkasından dürbünle askerleri izliyordu. Solundaki Ramin'e dönüp "umarım" dedi, ikna olmamıştı.

Ramin'in kaşları çatıldı. Mazan'ın onun telsiz şifresini çözebileceğine inanmadığının farkındaydı. Derinden "vınn" sesi gelince henüz görüş alanına girmemiş helikopterlere bir TC subayımış gibi ağrı yaptı. Aksanı da iyi çalışmıştı. İlk denemelerde cevap alamasa da bir anda telsizden "Panter-1 dinlemede" Sesi yükseldi. Ramin cevabın kendisine verildiğini anlayamamıştı.

İkinci defa "evet Panter-1 dinlemede" sesi işitilince Mazan anlamıştı. Heyecanla "sanırım sana cevap veriyor!" dedi.

O da heyecanlanmıştı. Açık vermemek için hemen cevap vermedi. Duygularını, ses tonunu kontrol etmeye çalışıyordu. Ne de olsa rol yapacaktı. Helikopterler halen uzaktayken ağrı yaptı. "Panter 1, teröristlerle i ieyiz. Yerlerini iyi tespit edip öyle uygulama yapın, tamam!"

Karşıdan hemen "emredersiniz komutanım!" teyidi geldi.

Dakikalar sonra helikopterler en öndeki gerilla tepesini ateş altına alınca Ramin araya girip küfür etti. Sonra "Oğlum o tepeye değil arkadaki tepeye uygulama yapmanız gerekiyor" diye onlara çıkıştı.

Helikopterler hemen ateşi kesip tepelerin üzerinden dar bir

Çember izip askerlerin tuttuğu tepeye yöneldiler. Orayı önce dokalarla tarayıp sonra roketlerle bombaladılar. Askerler hazırlıksız yakalandıkları için mevzileri birkaç dakikada yerle bir oldu. Kısa sürede tepede savaşabilecek kimse kalmadı.

Bu arada operasyonun komutanı araya girip pilotları kendi eliyle ldreine dair yeminler ediyor, tehditler savuruyordu. Aynı anda Ramin de devreye girip pilotları yönlendirmeye çalışıyordu. Kafaları iyice karışan pilotlar çatışma yerinden uzaklaşmak zorunda kaldılar, geri gelmemek üzere.

Öğleden sonra hava bulutlanıp karardı, sonra yağmur yağdı. Sicim gibi yağan yağmur bir saat sonra doluya dönüştü.

Askerlerin karadan geleceği yoktu. Orada öylece beklemenin anlamı kalmadığından gerillalar geri çekildiler. Dinlenmeyi, korunmayı, Alibozer demliğinde tavşan kanı çay içmeyi hak etmişlerdi.

Vurulan arkadaşlarının hesabını sorduklarından yapılan eylem gerillalara moral vermişti. İlk anda Ramin de sevindiği halde diğer gerillaların abartılı sevinçlerinden rahatsız olmuş, hatta Navdar'ın abartılı yaklaşımlarına bir ara sinirlenmiş, ona "sonuç alıcı bir eylem yaptık diye her şey paklanmaz" demişti. Bu senin erzağı ele verdiğini unutmadım mesajıydı. Üzerine gitmeye niyeti olmasa da yaşananları unutmayacak, oraya takılıp da kalmayacaktı.

Ramin asıl önemli olanın halkı kazanmak olduğunu düşünüyordu. Ama çalışmalara başladıklarında halkın sindirilmiş olduğunu görünce hayal kırıklığına uğramıştı. Halkın gerillaya sempatisinin olduğunu hissediyordu ama onları sadece kendilerinin yaramaz çocukları olarak görüyorlardı. Zamanla bir şeylerin değiştiğini hissediyordu ama kaplumbağa hızıyla ilerleme sağlanıyordu.

Dersim merkeze yakınlığı ve keşif istihbarat açısından önemli bir yer olması nedeniyle tekrar Kutudere noktasına gelmişlerdi. Tüm önemli süreçlerde buraya geliyorlardı. Burada bir süre bilgi topluyor sonra o bilgiler temelinde yeni planlamalara gidiyorlardı. Şimdi de öyle bir sürece girilmiş, kamp faaliyetleri başlamıştı.

Ramin uyardığında hava aydınlanmak üzereydi. Yanında uzanmış Baran'a "kalk kalk!" dedi. Baran başını kaldırıp ona anlamsızca baktı. Ramin kaşlarını çatarak yine "kalk kalk " dedi, "hava aydınlanmadan keşfe gidelim." Silahını kapıp yola koyuldu.

Baran da apar topar kalkıp hızla ona yetişip öne geçti. Mahcup olmuştu. Onları keşif için uyandırması gereken Baran'dı

ama uyuya kalmıştı. Yine iş Ramin'e düşmüştü.

Keşif yerine doğru hızla yol alıyorlardı "Ormanın içine öyle hoyratça dalma!" dedi Ramin kızarak. "Senin geçtiğin yerden dozer geçmiş gibi oluyor. Biraz dikkat et. Ağaçları rastgele kırma. Sen bu ormanın içinde birkaç kez dolaşırsan orman diye bir şey kalmaz. Biraz nazik yaklaş, nazik!"

Baran birden durdu. Dev cüssesiyle yine kaba bir iş yapmıştı. "Tamam heval" dedi kalın sesiyle. Şimdi daha yavaş ilerliyor, arada bir geriye bakıp Ramin'den onay almak istiyordu.

Çok da değişen bir şey yoktu. Ramin uyarının yararsız olduğunu düşündü. Tepeye yaklaştıklarında "dur" dedi. Az yukarıda Yolçatı karakolu görünüyordu. Üst kısım çıplak olduğundan tepeye uygun bir yerden çıkmaları gerekiyordu. "Sen burada iki dakika bekle. Ben seni az sonra çağıracağım."

Ramin tepenin etrafından bir C çizip ormanın içinden çıkmadan tepenin arkasına geçti. Neyse ki arka tarafta orman tepenin üstüne kadar uzanıyordu. Çıplak yere çıkmadan tepenin üstüne ulaşabileceklerdi. Baran'a kalsa bodoslama dalıp çıplak arazide karakola görüntü verirdi.

Ramin etrafı uzun uzadıya keşfedince kafasında alanın askeri resmi şekillenmişti. Sonra Baran keşif yapmaya başladı. Epvey dikkatli keşif yapıyordu. Ama Ramin ona yorumunu sorunca, bir imtihan daymış gibi bir sürü çelişkili yorum yapmıştı. En son "tamam tamam anlaşıldı" deyip hızla kampa doğru yöneldi.

Baran'ın gözleri sürekli Ramin'in üzerindeydi. Onun her hareketinden bir şeyler öğrenmeye çalışıyordu. Aslında Ramin bölükteki tüm gerillalar için bir rol modeli olduğunun farkındaydı. Her şeyini örnek aldıklarından her attığı adımı hesaplayarak atıyordu. Bu durum bazen onu sıkırsa da sorumluluk da yüklüyordu. "Ben yapmadığım bir şeyi başkasından isteyemem" diyordu.

Kampa ulaştıklarında, yönetim mangasında birçok gerilla birikmiş kahvaltı için bekliyorlardı. Aslında Ramin'e ayrı yemek hazırlamak istiyorlardı ama o kabul etmiyordu. Mangada hep birlikte yemek yiyorlardı.

Her zaman çok hızlı düşündüğünden aklında hep eylem, hareket tarzı, yapılacak işler gibi konular vardı. Bulunduğu ortamda hep bunları tartışırđı. Yemek esnasında aynı konular açılınca yemekler, kahvaltılar uzun sürerdi. Ortaya bir konu atar, herkes yemeği unutup onu tartışır, o esnada adeta bir planlama toplantısı oluşurdu.

O sabah da öyle olmuş, Ramin bir düşünce ileri sürmüş, onun üzerine tartışma epey hararetlenmişti. En sonunda “tamam yeter, kahvaltımızı yapalım” diye uyarı yapmak zorunda kalmıştı.

Sinirleri çok güçlüydü. Güleç yüzlüydü, neşeli bir mizacı vardı. Kimse onun kızdığını darıldığını, üzüldüğünü, tereddüde girdiğini görmemişti. Ona ilişkin öyle bir algı oluşunca o algı bazen onu da kontrol altına alıyor, oluşan beklentilere göre hareket etmek zorunda kalıyordu.

Görünümüne, temiz ve düzenli olmaya özen gösterdiğinden kahvaltıdan sonra tıraş oldu. “Bir gerilla artist gibi olmalı” derdi.

Saat on civarında, yönetim mangasında büyük cihazı kurmak için hazırlık yapılıyordu. O esnada manganın önünde bir kadın gerilla belirdi. Ramin’e “Mazan heval tekmilleri şimdi değerlendirilmeyi öneriyor” dedi.

“Şimdi olmaz. Az sonra büyük cihazı dinleyeceğiz.” dedi.

Mazan büyük cihaz günü olduğunu unutmuştu. Kadın gerilla bir şey söylemeden uzaklaştı.

Mazan Büyük cihazın kurulduğu yere geldiğinde suratı asıktı ama itiraz edecek bir gerekçe de bulamıyordu.

Ramin’in yüzü gülüyordu. Mazan’ı zor durumda bırakmış olmaktan memnun gibi görünüyordu. Bir ara cihazın etrafında oturanlara esprili bir hikâye anlattı. Birden herkes kahkahalarla gülmeye başladı.

Mazan ondaki neşenin farkındaydı. Ortam neşelendikçe o gerilmişti. Mazan da gülmeye katılmak zorunda hissediyordu kendisini ama yüzünde ancak acı bir gülümseme belirliyordu.

Ramin toparlansa da diğerleri halen gülüyorlardı. Mazan’a baktı. Çok duygusal bir hali vardı. Üzüldü. Ciddileşti. Etrafa sert

sert baktı. Herkes sustu.

Oradan ayrılırken “Mazan’ı bir türlü anlayamıyorum. Böyle küçük şeyleri ne diye sorun yapıyor? Gülmece oyununu biraz daha uzatsaydım ağlayabilirdi. Daha güçlü olmak zorunda, sonuçta bit takıma komutanlık yapıyor...” gibi düşünceler kafasından geçiyordu. Kendince güçlü olup olmamayı bu olayla ölçmüş oluyordu fakat yanılıgılı yaklaştığının farkında değildi.

Üç gün sonra yine genel muhabere vardı. Fırat Büyük cihazın bulunduğı yere ulaştığında “Ramin arkadaş halen gelmemiş?!” dedi soru ve tespit karışımı bir şekilde.

Navdar cihazın arayı ile oynuyordu, duymazlıktan geldi.

Mazan bağdaş kurduğı yerden “keşifteymiş, halen dönmedi” dedi.

Büyük cihaz “cızı cızı” diye sesler çıkarıyordu. Eski siyah beyaz TV’lerin regülatör cihazlarını andırıyordu. Ön tarafında frekans numaralarının yazılı olduğı küçük bir ekran ve birkaç düğme vardı. Daha iyi çeksin diye kablosu beş metre kadar yükseğe uzatılmıştı.

Navdar saatine bakıp “muhabereye beş dakika kaldı. Ramin heval yetişmezse ve çağrı olursa bence sen cevap ver” dedi Mazan’a.

Mazan’ın yüzü güldü, sevinmişti. Sonra kafası karıştı. Navdar buradayken ben niye cevap verecekmışim anlamadım dedi kendi kendine. Niye ben cevap verecekmışim, diyecekti, bunun bir zayıflık göstergesi olacağını düşünerek vazgeçti. Kafasında bir sürü yargı oluşmuştu ama “olabilir” dedi umursamaz görünerek. Belli ki Navdar kadın gerillaların daha aktif olmasından yana olduğı mesajını vermeye çalışıyordu, sarsılan itibarını düzeltmek adına.

Bölüğün komuta kademesinin dışında konuya duyarlı gerillalar da oradaydı. Haftanın belirli günlerinde cihazı kurup gerilla hareketinin genel muhaberesini takip ediyorlardı. Büyük cihaz, el telsizlerinden çok daha uzun mesafeler arasında iletişime olanak sağlayan büyük bir telsizdi. En uzun mesafe olan Koçgiri eyaleti ile Ana Karargah’ın olduğı Zap alanı arasında direkt iletişime olanak sağlıyordu.

Ramin karşı yamaçtan yanındaki iki gerilla ile koşar adım gelirken Ana Karargâh çağrı yapmaya başlamıştı. Kafasıyla selam verip hemen cihazın yanında kendisine ayrılan yere oturdu. Nefes nefese olduğu halde “kusura bakmayın keşif yaparken saati unutmuşum. Sağ olsun arkadaşlar da keşif bölünmesin diye beni uyarmamışlar. Saatin geçtiğini son anda farkına vardım” dedi.

Ana Karargah’ın eyaletlere yaptığı çağrıyla herkes sessizleşti. Dinleme zamanıydı:

“Roj çağırıyor, tüm deryalar dinlemede mi? Hazır olan cevap versin, tamam.”

“Selamlar saygılar Garzan dinlemede. Tamam”

“Garzan selamlar saygılar. Tamam”

“Amed de dinlemede, tamam”

“Amed selamlar saygılar. Tamam”

Tüm eyaletler peşi sıra çağrıya cevap vermelerine rağmen Serhat cevap vermiyordu.

“Serhat Roj çağırıyor. Tamam. Serhat sesimi alıyorsan cevap ver.” Roj’un çağrılarına cevap vermiyordu.

“Erzurum bir de siz Serhat’a çağrı yapın. Olmazsa Serhat olmadan tekmile geçeceğiz”

Erzurum’un da çağrılarına cevap gelmediğinden Serhat eyaleti olmadan tekmile geçmişlerdi.

“Evet Amed sizden başlayalım. Dinliyoruz. Tamam”

“Aktaracağımız kapsamlı bir eylem var. Tamam”

“Devam edin. Tamam”

“Bir gün önce iki bölüklük güç Lice merkeze baskın eylemi yaptı. Tamam”

“Lice merkeze girildi. Tamam”

“Bir bölük şehir merkezine giriyor, bir bölük de araziye tutuyor, akşamla birlikte baskın başlıyor.”

“Akşam hemen başlıyor”

“Lice’nin etrafındaki yollar tutuluyor”

“Tamam devam edin”

“Bir Tugay ile tepesi hedef alınıyor”

“Bir Tabur hedef alınıyor.”

“Tabur değil Tugay tamam”

“Tamam alındı tabur değil Tugay.”

Sonra “Bu tugay karakol Tugayı mıdır yoksa dışarıdan gelen güç müdür?” diye sordu Roj.

“Karakol değil, eskiden yatılı bölge okulu olan bir binaya Jandarma Özel Timlerini yerleştirmişler. Binanın yanındaki hâkim tepeye yerleşmişler. Tüm Lice’yi oradan kontrol altına alıyorlar.”

“Lice’nin en kritik yeri.”

“Evet en stratejik yeri... Ayrıca Polis karakolu ile askeri garnizon da hedef alındı.”

“Darbeleme mi ele geçirme mi esas alındı.”

“Polis karakolu ile Askeri garnizonu darbeleme esas alındı. Tugayı ise ele geçirme planlanmıştı. Tamam”

“Alındı. Tamam”

“Üç tim saldırı grubu olarak, bir tim de takviye grubu olarak tepeye yöneldi.”

“Dört tim tepeye sızdı. Tamam.”

“İki tim direkt Jandarma Tugayını hedef aldı.”

“Evet alındı devam edin. Tamam”

“Saldırı timleri mevzilere epey yaklaşıyorlar da fark ediliyorlar.”

“Düşman arkadaşları erken fark ediyor. Tamam”

“Daha doğrusu ışıldak tuzağına düşüyorlar. Işıldak patlıyor. Ortalık aydınlanıyor. Arkadaşlar fark ediliyor. Tamam”

“Alındı. Tamam”

“Ona rağmen arkadaşlar ilk mevziyi düşürüp ele geçiriyorlar”

“İlk mevzi alınıyor. Tamam”

“Diğer mevzilere takviye geliyor, baskın göğüs göğüse çatışmaya dönüşüyor.”

“Saldırı çatışmaya dönüşüyor, tamam”

“Çatışma yirmi dakika sürüyor, tepe kısmen ele geçse de tümüyle düşmüyor.”

“Alındı. Tamam”

“Polis karakolu ile Garnizon da darbeleniyor.”

“Alındı, devam edin. Tamam”

“Şehrin ana caddeleri geç saatlere kadar pusulanıyor.”

“Tüm yollar tutuluyor. Tamam”

“Sabaha kadar hiçbir hareketlilik olmuyor. Tamam”

“Amed biraz daha özetleyerek aktarın daha beş eyalet var tekmil verecek”

“Tamam özetliyoruz. Güçlerimiz sabaha doğru Lice’den çıkıyor.”

“Tamam devam edin.”

“Lice’nin dışında gündüz hareket edilmesine, karakollara görüntü verilmesine rağmen düşman operasyona çıkmıyor.”

“Asker araziye girmiyor. Tamam. Arazi tutulmuştu değil mi?”

“Evet bir bölüklük güç de araziye tutmuştu ama operasyon olmuyor.”

“Devam edin. Tamam”

“Sonuç olarak eylemde bir M63 ağır makineli, bir bomba atar, üç adet G3 uzun namlulu, beş adet el bombası ve iki adet de sırt çantası kaldırıldı.”

“Kayıp var mı?”

“Kaybımız yok, yaralımız da...”

Ramin, büyük cihazı dinlerken elindeki çubukla yere bir şeyler çizip duruyor, arada bir de etraftakilere bakıp kimin ne düşündüğünü anlamaya çalışıyordu. Hiper aktif bir yapısı vardı.

Ana Karargah’ın anonsuyla düşüncelerinden sıyrıldı. “Tüm deryalara, on beş dakika ara veriyoruz. Sonra genel değerlendirme yapacağız. Herkes hazır olsun. Önemli gelişmeler var. Ta-

mam.”

Çay molası verilmişti. Ramin “gerçi haberler bitmiştir ama bir haberlere bakalım” dedi. Kapaklı radyosunu açtı.

Fırat çayını yudumlarken “haberleri gerçekten takip etmek lazım” dedi. Çok önemli bir şey söylemiş gibiydi. Ramin ona şüpheli şüpheli bakınca söylediklerine açıklık getirme ihtiyacı duydu. “Sanırım Ana Karargah başlayan yeni süreçle alakalı değerlendirme yapacak.”

Gerillalar birbirine baktı. Navdar Mazan’a işaret yaptı Mazan bilmeyorum anlamında dudak büktü.

Ramin: “Ne yeni süreci, sen neden bahsediyorsun?”

“Dün BBC’yi dinlemediniz mi?”

“O saatte keşifteydim, kaçırmışım.”

Fırat’ın dışında kimse BBC’yi dinlememişti. Normal koşullarda gerillalar sürekli BBC’yi takip ediyorlardı.

“BBC kısa bir haber verdi. Ama anlaşılan bu haber önümüzdeki günlerde daha da netleşecek. Çok kısa bir haberdir. ‘TC PKK’ye karşı verdiği mücadelesinde konsept değiştiriyor’ başlığı ile verildi haber. Denizi kurut bağılığı yakala diye bir şeyden bahsediyorlar. Gerçi haberde elle tutulur bir şey de yoktu. Ama bize karşı yeni bir strateji geliştirecekleri anlaşılıyor”

“Bunu niye şimdiye kadar söylemedin?” dedi Ramin sitemkâr bir tarzda.

“Ne bileyim herkesin dinlediğini sanıyordum.”

“Neyse tamam. İyi ki söyledin. Büyük ihtimalle cihazda bu konu tartışılacak.”

Az sonra büyük cihaz tekrar devreye girmişti. “Tüm deryalara, sürece ilişkin bazı şeyleri paylaşacağız. Arkadaşlar da basına yansıyan haberleri takip etmiştir...”

Ramin Fırat’ın bakışlarından gözlerini kaçırdı. Vay be! herkesin her şeyden haberi var bir bizim yok diye içinden söylendi. “TC yeni konsept geliştiriyormuş. Sadece gerillaya yönelerek sonuç alınamazmış. En önemlisi de halkın gerillaya olan desteğini bitirmekmiş. Hatta ‘denizi kurut bağılı avla’ gibi bir stratejiden bahsediyorlar. Tabi bunlar açık iletişim kanallarına

yansıyan şeyler.

“Tüm deryalar alıyor mu?” diye uyarı yaptı Ana Karargâh. “Alındı. Tamam” teyidini alınca devam etti:

“Bu konseptten anladığımız şey halka yönelecekleri yönünde. Halka baskı yapacaklar. Koruculuğu daha da yaygınlaştıracaklar. Ayrıca gerillanın tabanının genişlediği alanlara ambargo yapılacağı yönünde duyurularımız var. Tabi ambargoyu nasıl geliştirecekler henüz bilmiyoruz. Yani pratik anlamda bunlar neyi ifade ediyor bilmiyoruz. Bunlar zamanla ortaya çıkacak fakat şunu en başından açık bir şekilde ifade edelim, halka yönelik baskılarını arttırırlarsa biz de savaşın düzeyini arttıracakız. Her türlü yönelime karşılık vermeye arkadaşlar kendilerini hazırlasın. Bir de bu ambargo meselesi var. Biliniyor önümüz kış. Her alan hem savaş tedbirlerini geliştirip olası yönelimlere cevap vermeli hem de kış üslenmesi için gerekli erzağı temin etmelidir.”

O gün öğleden sonra çeşitli basın kuruluşları TC’nin yeni konseptini işlemeye başlamıştı. Artık radyo kapanmıyor, Ramin mangasında radyosu açık olarak görüşmeler yapıyordu. Fırat birkaç kez bu durumla karşılaşınca “heval radyonun canı çıktı. Sürekli mesai yapıyor. Yazık değil mi?” diye espri yaptı.

Ramin kaşlarını çatı. “O ne demek şimdi!” Radyoya dokundu. Epey ısınmıştı. Kapatıp yeleğinin cebine koydu ama kısa süre sonra radyo tekrar açılmıştı.

Akşama doğru Ramin mangasında oturmuş komuta kademisiyle erzak depolama konusunu tartışıyordu. Ana Karargah’ın perspektiflerini nasıl pratikleştireceklerini konuşuyorlardı. O esnada Nöbetçi çavuş bir haber getirdi. “Heval noktaya bir köylü geldi. Sizinle görüşmek istediğini söylüyor”

Ramin Nöbetçi çavuşu süzdü. “Köylü mü? Ne köylüsü. Bir köylü bir gerilla kampına nasıl gelebilir?”

“Kutudere köyünden, hepimizin tanıdığı köylü, Xıdır”

Xıdır deyince Ramin biraz yatıştı. Ama köylüye tepkiliydi. Neredeyse eylemimizi sabote ediyordu. Şimdi de güpegündüz noktamıza gelmiş. Hey yarabbi bu nasıl bir insan! Bu sefer iyice azarlamak lazım, dedi içinden. Nöbetçi Çavuş’a “git köylüyle ko-

nuş çekip gitsin. Bir daha öyle noktaya gelme vs. olmasın. Savaş gerçekliğini anlat, azarla, yolla gitsin” dedi. Sustu. Kararsızdı. “Neyse sen dur Fırat konuşsun.” Fırat’a “Uygun bir üslupla köylüyü ikna edip yollarsın!” dedi.

Fırat birkaç kez Ramin ile köylü arasında mekik dokumasına rağmen köylüyü ikna edememişti. En sonunda pes etti. “Köylü, ben sadece Ramin heval ile konuşmak istiyorum, diyor. Ne söylesem sırtarak dinliyor. Kızacağım ama insan kızamıyor da. İllaki Ramin heval ile konuşacağım diyor. Daha altları kurtarmıyor. Çok kariyerist birisi!” dedi.

“Yok yav, halbuki bayağı mütevazi bir insan gibi görünüyor. Neyse çağırın bakalım ne istiyormuş.” dedi Ramin. “Allah Allah! Geçenlerde ufak bir iş vermiştik. Onu bile yapmaya yanaşmamıştı. Şimdi ise elini kolunu sallayıp kampa geliyor. Neyse hele bir gelsin ben ona gösteririm” diyordu içinden.

Köylü gelince ayağa kalkıp ona yer gösterdi. İlk andaki güler yüzlü karşılamadan sonra ciddileşmişti. “Ne demek oluyor bu. Bir gerilla kampına izinsiz gelmenin suç olduğunu bilmiyor musun?!” Azarlıyordu.

Köylü gülümsedi. “Doğru söylüyorsun da bizim köyün tepesinin arkasındaki yamaçta kalmanın gizli bir üslenme olduğunu mu sanıyorsun?”

“Ne yani düşman bizim yerimizi biliyor mu diyorsun?”

“Onu demedim ama siz buralarda birkaç gün kaldıktan sonra çevre köyler öğreniyor. Ben de biliyordum.”

Ensesini kaşıyarak “Öyle mi?” dedi.

“Bak komutan...”

“Daha önce sana söylemiştim bizde komutan yok. Heval var. Ona göre.”

“Af edersin, tamam heval. Bakmayın çevre köyler korkularından dolayı size aktif olarak yardım edemiyor. Ama eğer bu halk sizi korumasa, en önemlisi de size sempatisi olmasa siz buralarda bir gün bile dayanamazsınız.”

“Çok abartmıyor musun?”

“Yani hiç değilse size düşmanlık yapmamasının önemini

anlatıyorum. Bizim bütün köy sizin bu noktada olduğunuzu biliyor. Eğer köyden istihbarat çıkarsa zorlanırsınız ama çıkmıyor değil mi?”

“Onu ben bilemem”

“Ama ben biliyorum, anlatıyorum işte”

“Tamam ama yine de gündüz noktaya gelmemeliydin!”

“Aslında siz bu alana geldikten sonra köye uğrarsınız diyor-
dum ama günler geçmesine rağmen gelmediniz Ondan dolayı
ben gelmek zorunda kaldım.”

Ramin köylüyle konuştukça yumuşuyordu. “Özür dilerim,
ortamın sıcaklığından unuttum sormayı. Aç mısın? Arkadaşlar
bir şeyler hazırlasın.”

Köylü sırtıttı. “Beni azarlayıp hemen yollamayı düşününce
tabi yeme içme sormayı unuttursun dedi içinden!”

“Yok aç değilim. Buraya gelmeden yedim.”

Beş dakika sonra çay gelmişti. Köylü birkaç yudum üst üste
içip “Çay da güzelmış” dedi, oturduğu yerden gür beyaz bıyıkla-
rını yana doğru temizlerken.

“Bu gerilla çayıdır. Suyu kaynaktan alınır, odun ateşinde
kaynatılır, Alibozer çaydanlıkta demlenir.”

“Bizde de aynı şeyler var. Kaynak suyu da var, odun ateşi
de... Ama doğrusu bu Alibozer çaydanlıktan bizde yok. Eğer bir
farklılık varsa orada var... Neyse!”

Köylü neyse deyince ancak o zaman Ramin konunun ne ol-
duğunu halen anlamadığının farkına vardı. Elindeki çayı yere
bırakıp dikkatini köylüye verdi.

“Şehirde bir şeylerden bahsediyorlar. Devlet size karşı plan-
lar yapıyor muş”

Ramin “Bu muydu mesele? Biz biliyoruz o meseleleri. Elbet
biz de boş durmuyoruz. Kaldı ki bunlar zaten her zaman elin-
den geleni yapıyor” dedi.

Komutan diyecekti, vazgeçti. Köylü doğru hitabı halen tut-
turamamıştı. “Bu sefer farklı. Evet bazı şeyler her zaman konu-
şulur. Ama bu sefer farklı.”

“Nasıl farklı. Daha açık konuş.”

“Mesela şehirdeki asker sayısı çok arttı. Habire Dersim’e sevkیات yapıılıyor. Bir de bu yeni gelen askerler farklı. Bunlar diğer askerler gibi değil. Sanki özel eğitimli gibiler.”

“Hımm” dedi. Köylünün söyledikleri belli ki ilgisini çekmişti.

“Ayrıca ambargo uygulayacaklarmış Zaten uygulamaya başladılar kaç gündür”

“Nasıl?” dedi. Şaşırmıştı Ramin.

“Ambargo haberleri işitilince şehirde gıda maddelerinin fiyatları arttı. Tüm esnaf ellerindekini stok etmeye başladı. Ayrıca kontrol noktalarında şehir dışına çıkarılan erzak kontrol ediliyor. Mesela dün ben on poşet eşya almıştım. Adamlar dört poşete el koydu. Aldığım erzak ailem için fazlaymış ‘fazla olana el koyuyoruz’ dediler. Birkaç gün sonra istersem gidip erzakları alabilirdim. Tabi bozulmazsa.”

Çenesini ovuşturmaya başladı. “Vay be! demek ambargoyu gerçekten uygulamaya niyetleri var.” Köylüye minnetle baktı. “Duyarlılığından dolayı çok teşekkür ederim. Böyle şeyleri paylaşırsan çok memnun olurum”

“Bir şey daha var” dedi köylü Ramin’in konuşmasını keserek. “Eğer bazı ihtiyaçlarınız varsa, yani bazı önemli siparişler, eğer dikkat çekmeden yapabilirsem yaparım. Onu söylemeye geldim.” Ambargo ile birlikte gerillaların kimi şeylere ihtiyacı olabileceğini düşünmüştü.

Gözleri sulandı. Öyle sevinmişti ki köylüyü kucaklayası geldi. Kendiliğinden gelip böyle bir göreve talip olmasının Ramin için görevden daha fazla anlamı vardı. Gerillaya kitlenin desteği konusunda acaba yanılıyor muydu? Tahmininden daha iyi durumda olabilirlerdi.

Köylü Ramin’in çok sevindiğini görünce “Ama” dedi “Öyle her şeyi de yapamam. Benim dört çocuğum var. Onlara bakmak zorundayım. Daha önce sana izah etmiştim. Ona göre!”

“Tabi tabi” dedi Ramin. Coşkusu hafif düşmüştü.

Köylü hafiften sırtıttı. “Belki ne oldu da fikrini değiştirip gö-

reve talip oldun diye soracaksın. Ama o bana kalsın anlatmaya-
cağım!”

Gerillalar Xıdır’daki değişimin nedenini daha sonra eşinin meseleyi Mazan’a anlatmasıyla öğreneceklerdi. Yol eylemine tanık olup akşam evine gelen Xıdır karısına yemin billah “o akrep aracıydı” diye ısrar etmişti, eylemde imha edilen araç için. Köylünün bahsettiği akrep aracı, sürekli köylerine gelen askeri birliğin kullandığı zırhlı araçtı. Askerler zırhlı araçla köye geliyor, arama yapıyor, bazen de köylüleri toplayıp onları tehdit ediyorlardı. İlk zamanlarda kaba tehditler şeklindeyken sonrasında aşağılama seanslarına dönüşmüştü. Bir seferinde de tüm köylüleri köy meydanında toplayıp onlara önce hakaret etmiş, sonrasında da Akrepten inen rütbeli, Xıdır’ın eşini taciz edip tecavüze yeltenmişti.

Köylünün eşi taciz edildiği günü anlatırken “o akşam gizli gizli ağladı. Gözleri kan çanağına dönmüştü. İçinden bir şey kopmuştu. Hissediyordum ama çaresizlik işte!” demişti. “Sizin eyleminizden sora eve geldiğinde bayram ediyordu. O araçtı diye sürekli sayıklıyordu. “Bu çocuklar hiçbir şey yapamasa da bizim onurumuzu koruyacaklar. Ben bugün buna inandım. Gerisi de benim için önemli değil diyordu...”

Gerillalar, yönetim mangasında çember oluşturmuş yeni konsepti tartışıyor, anlamaya çalışıyorlardı. Toplantıda hareket tarzlarını netleştireceklerdi ama kimi konularda görüş birliği sağlanamıyordu.

Ramin yeni konseptin psikolojik savaş amacıyla ortaya atıldığını düşünüyordu. “Arkadaşlar! eğer bu konseptin özü halka baskı yaparak onları korkutup iradelerini teslim almaksa TC bunu zaten yapıyor. Bence bu konsept lafı psikolojik savaşın ötesinde bir şey ifade etmiyor. Belki de zaten devrede olan politikalarına meşruiyet arıyorlardır.”

“Peki bu ambargo meselesi ne oluyor?” dedi Fırat. “Şimdiye kadar böyle bir şey yoktu.”

Öyle görünüyordu ki Ramin’in değerlendirmeleri tatmin edici değildi. Diğerleri de ambargo konusuna odaklanmışlardı.

“Evet bu ambargo meselesinin farklı olduğunu kabul ediyorum.” dedi Ramin. “En çok da bunun üzerinde durmalıyız. Gerisi hikâye. Asıl konuya geldik. Ambargoya karşı ne yapabiliriz, onu biraz tartışalım. Ana Karargâh da o konuya dikkat çekmişti.”

Tartışmalar ambargoya karşı hızlı hareket edip kış için ihtiyaç duyulan erzağı depolamak gerektiği noktasında düğümleniyordu. Deşt’e gidecek ve cephecilerin hazırlamış olduğu erzağı taşıyacaklardı. Erzağın Deşt’e taşınması hem kış üslenmesi hem de pratik faaliyetler açısından gerekliydi.

Nazimiye’deki Deşt noktası Delil’in vurulduğu yerin alt tarafında Bezik ile Munzur Baba arasında ormanlık bir yerdi. Noktanın üst tarafında birkaç dönümlük dümdüz bir arazi olduğundan buraya ova anlamına gelen deşt ismi verilmişti. Tabi gerillalar doğal olarak Deşt’i değil, Deşt’in alt tarafındaki or-

manlık ve engebeli araziyi kullanıyorlardı.

Oraya ulaşır bir gün dinlendikten sonra o gün göreve gidelecekti. Bu on beş gerillanın, yanlarında on katır olacak şekilde görev alacağı zorlu ve kritik bir görevdi. Navdar hemen kendisini önerdi. Bölük komutan yardımcısı olarak Navdar'ın bu görevin başında olması gerekiyordu. Ama Ramin Navdar'ın önerisini kabul etmedi. "Sen kal Mazan ile Fırat gitsin bu göreve" dedi.

Navdar bu göreve niçin verilmediğini anlıyordu. Demek ki Ramin ele geçen erzağı unutmaya niyetli değildi. Öfkelenirse de öfkesini dışa vurmamaya çalışıyordu.

"Beni sınırlandırmaya, etkisizleştirmeye çalışıyor. Neyse, eğer böyle devam ederse karşı çıkarım. Beni eyalet yönetimi atadı. Bir bölük komutanı beni görevden alamaz. Ramin de kendisini ne sanıyor? Benim sorumluluğumda erzak ele geçmişse onun sorumluluğunda da dört arkadaş şehit düştü. Hesaplar bir açılın bakalım kim borçlu çıkacak!" dedi içinden.

Görev grubu akşam üzeri yanlarındaki katırlarla Munzur Baba tepesine doğru yola çıktı. Sık ormanın içindeki patikada aheste aheste yol alıyorlardı.

Cafer arkadan gelip Fırat'ın yanına ulaştığında nefes nefeseydi. "Havanın kararmasına daha var. Bu hızla gidersek tepeye erken ulaşacağız. Biraz yavaşlasak daha iyi olmaz mı?"

Fırat önce saatine sonra havaya baktı. "Haklısın ama bunu bana değil Mazan hevale söylemelisin. Sorumlumuz o."

Cafer gayri ihtiyari kel kafasını elleriyle taradı.

Fırat güldü. "Maalesef halen kelsin!"

Cafer suç üstü yakalanmış gibi hızla elini çekti. Suratında utangaç bir gülüş vardı.

Munzur Baba'nın dibine vardıklarında hava halen aydınlıktı. Mazan'ın "arkadaşlar dursun" talimatı ile gerillalar yanlarındaki katırlarla birlikte patika üzerinde sıra halinde dizilip beklemeye koyuldular.

Sonbaharda terli terli hareketsiz beklemek kadar kötüsü yoktu. Arka tarafta Nazimiye taburu ile Yolçatı karakolu göründüğünden hava aydınlıkken tepeyi aşır diğer yüze geçemezler-

di. Az sonra zorlu bir yolculuk başlayacaktı ama şimdi herkes düşüncelere dalmıştı. Ufuk çizgisini alev almıştı. Pülümür tarafından batmakta olan güneş ne kadar da yakın görünüyordu, elini uzatsan yakalayabilecekmişsin gibi...

Bir süredir uzaklardan belli belirsiz silah ve patlama sesleri duyuluyordu. Patlama ve tarama sesleri aniden artınca Mazan ile Fırat cihazlarına sarıldılar.

Cafer “karakollar rastgele tarama yapıyorlar. Pülümür karakolları genelde böyle yapıyor.” şeklinde çok bilmiş bir yorum yaptı.

“Yok bu sefer farklı” diye itiraz etti Mazan, “hem askerlerin muhaberesi de arttı. Büyük ihtimalle Pülümür’deki gücümüz bir eylem yaptı.”

Fırat da telsizden askeri hareketliliği takip ediyordu. “Arka-daşlar eylem yapsın biz de lojistik işlerini yapalım. Toplumsal iş bölümü böyle değil mi?” dedi.

Mazan Fırat’ın yüzüne ters ters baktı. Acaba kendisine gönderme mi yapıyor diye şüphelenmişti. Ama yüzünde muzip bir ifade bulmayınca üzerinde durmadı.

Fırat ise Mazan’ın bakışlarını yakalamıştı. Acaba yine neye takıldı dedi içinden.

“Asfalt yola yaklaştığımızda Cafer’le birlikte önden gidersiniz” dedi Mazan. Konuyu değiştirme ihtiyacı duymuştu. “Önden direkt Kortan’a gidersiniz, yolu kontrol ede ede gidin. Biz de arkadan gecikmeksizin köye ulaşmaya çalışırız”

Fırat’ın yüzündeki ifade değişti. Belli ki ikna olmamıştı. “Direkt köye gitmektense ana grupla biraz mesafe açarak ilerlemek daha iyi değil mi?”

“Yok gerek yok. Zaten biz de yakın savunma çıkaracağız. Hem cepheciler oradaysa onlarla da görüşürsünüz. Belki aktaracakları olur. Biz köye ulaştığımızda hiç beklemeden harekete geçeriz Aslında epey zamanımız var ama ne olur ne olmaz, elimizi çabuk tatalım.”

Cephecilerle önden görüşme fikri Fırat’ın kafasına yattı.

“Tamam heval, hava da çok güzel, yağış yok. On katıra, on beş kişiyiz. Bir aksilik çıkmazsa bu görevi rahatlıkla hallederiz.”

Mazan’ın yüzündeki gerili kaslar birden çözülüyordu. Rahatlamıştı. Fırat’ın onun görüşlerine muhalefet edeceğini sanıyordu ama Fırat onu yanıltmış, kararına saygı göstermişti. Yüzü gülmeye başladı. Fırat’a karşı olan yargılarında acaba yanılıyor muydu? Kafasında soru işaretleri oluştu.

Mazan böyle bir göreve ilk kez komuta ettiğinden normalin üzerinde gergindi. Fırat’ın tavrı biraz rahatlamasına yol açtı.

Hava kararınca Munzur Baba’nın zirvesinden hızla diğer yüze geçmeye başladılar. Her katırın ipini bir gerilla tutuyor, Mazan ile Fırat’ın dışındaki üç gerilla da konvoyun güvenliğini sağlıyordu.

Zirveye ulaştığında Fırat, katırların geçişini kontrol etmeye koyuldu. Son olarak beyaz katır da geçince hızla ön tarafa yöneldi ki beyaz katırdan sert bir tekme yedi. Aşağıya doğru uçarken düşünceleri allak bullak olmuştu. Katırın ayağını nasıl öyle çevirip tekme atabildiğine şaşıyordu.

Karnında dayanılmaz bir ağrı vardı. Seslenen Cafer’di. “Fırat, Fırat!” Gözlerini açtığında tüm grubun başında biriktiğini gördü. “Burada niye böyle birikmişsiniz, güvenli değil, katırlar nerede?!” diye uyarılara başladı.

“Heval sen bunları merak etme.” dedi Mazan. “Nasılsın? Toparlanabilecek misin? İstersen birkaç arkadaşla birlikte seni kampa yollayalım.”

“Yok heval iyiyim” deyip doğruldu. Karın ağrısından gayri ihtiyari inliyordu. Üzerinden uçtuğu tepenin silüetini görünce hayretle yutkundu. “Ben buraya kadar nasıl geldim?” dedi.

Gerillaların yüzündeki telaş yerini rahatlamaya bırakmıştı. Gülüşmeler oldu. Mazan “nasıl olacak, uçarak” dedi.

“Vallahi Süpermen gibi uçuyordun” dedi Cafer. “Sen uçarken bu sefer kurtuluşun olmaz diyordum ama bereket versin çalıların içine düştün. Bu gidişle senin ölümün katırların elinden olacak.”

Fırat katırların kendisine garezi olduğunu düşünüyordu. Katırın biri onun kolunu ısırmış, biri onu sırtından atmış, biri-

nin yüzünden de uçurumdan uçmuştu.

Fırat tehlikeli bir çifte yemişti ama görevini tamamlamakta kararlıydı. Mazan artık onun öncü olarak gitmesini istemese de “o zaman asfalt yolu birlikte geçelim. Ondan sonra Cafer’le ayrılırsınız” demek zorunda kalmıştı. Böylece Fırat’ın durumu daha da netleşecekti.

Asfalt yola çok yaklaştıklarında Fırat, “Heval biz gidelim artık” dedi Mazan’a.

O esnada gökyüzü aniden aydınlandı. Biri adeta fenerle karanlığı tarıyordu. Sonra ışık daha aşağıda toplandı. Araçların sesi vadinin içinde yankılanmaya başladı. Birden virajın ardından peş peşe üç panzer çıkıp altlarından hızla geçip gittiler.

“Bu kavisli yollarda nasıl böyle hızlı gidebiliyorlar anlamadım gitti” dedi Cafer.

“Gece karanlığında pusuya yakalanmamak için” dedi Fırat “En akıllıcası bu. Kim olsa aynısını yapar”

Panzerlerin ardından düşünceli halde bakıyordu. Pusu atınca gelmiyorlar ama pusu olmayınca gece karanlığında bile geliyorlar. Tuhaf dedi içinden.

Öncüler ana gruptan ayrılıp asfalt yolu büyük bir dikkatle geçtikten sonra pusu olabilir diye karşı tepeye sızarak çıktılar. Burası güvenlik açısından en kritik yerdı. Neyse ki asker yoktu. Bundan sonrası kolaydı. Hızla köye ulaşacak, erzakları yüklemeye hazır hale getirecek, ana grup onlara ulaşınca erzağı kartırlara yükleyecek ve hava aydınlanmadan kampa ulaşacaklardı.

Her şey yolunda gidiyordu. Düzgün Baba’nın alt yamaçlarını hızla tırmanıyorlardı. Cafer birden durup elini kel kafasına götürdü. Sonra yukarıya baktı.

O durunca Fırat da durup arkaya dönerek ona baktı. “Ne oldu niye durdun?”

“Yağmur yağıyor sandım da.”

Yukarı baktı. Gün boyu olduğu gibi hava açıktı. “Ne yağmu ru yıldızlar sayılıyor görmüyor musun?” dedi kızarak. Ama içine kuşku girmişti. Adımlarını daha büyük açarak yola koyuldu.

Durdu, havayı kokladı, arkaya bakıp sonra daha hızlı yürümeye başladı.

Yukarılara çıktıklarında uzakta bir fırtınanın olduğu anlaşılmıştı artık. Ufukta hareketli bir hava vardı. Zifiri karanlıkta bile fark ediliyordu.

Fırat arkaya dönüp işaret parmağını uzattı. “O ileride görünen bir fırtına. Dua edelim ki bizim tarafa kadar gelmesin. Yoksa bu gece çekeceğimiz var.”

“Haklısın da bu fırtınanın bize ulaşmamasının ihtimali yok ki!”

“Ağzını hayra aç. O kadar da karamsar olma!”

Kısa süre sonra Kortan yokuşuna ulaştıklarında birkaç tane iri su damlası kayalara çarpıp “şırakk” diye ses çıkararak etrafa dağıldı. Aniden kovadan boşalır gibi yağmur yağmaya başladı.

Öncüler yağmura açık bir arazide yakalanmışlardı, etrafta ne ağaç ne de kaya vardı. Ama yine de yola devam etmeye kararlıydılar.

Az sonra yağmur doluya dönüşmüştü. Neredeyse ceviz büyüklüğündeki dolu taneleri keleşlerine çarpıttıkça tak tak diye ses çıkarıyordu.

Fırat kefiyesini kafasına dolayıp silahını da kefiyesinin altına almıştı. Ama Cafer kefiyesini yanına almamıştı.

Daha fazla ilerleyemeyeceklerini anlayınca aşağıya doğru dere boyunca koştular. Az sonra bir kaya altı bulunca altına girdiler.

Fırat Cafer’e “hem yağmurdan bahsediyorsun hem de kefiyeni yanına almıyorsun. Senden bir şey anlamadım!” dedi.

Cafer mendiliyle kafasını yüzünü kurutuyordu. “Ne yapayım! Hava o kadar açıktı ki bir şey yağacağına ihtimal vermiyordum. Yağmuru hissettiğimde de iş işten geçmişti.”

Dolu çıldırasıya yağıyordu. Her taraf beyaza boyanmıştı.

Bir süre sonra dolu yağmura döndü. Her yerden sular akmaya başladı. Yerin rengi beyazdan tekrar siyaha dönüşüyor, dolu taneleri derelerde birikip suyun üzerinde yüzüyordu.

Yağmurun şiddeti azalınca yola çıktılar. Daha şimdiden pa-

tikalar balçık gibi olmuştu. Katırlar buralarda nasıl yürüyecekti, kara kara düşünüyordu Fırat.

Öncüler, yağmura rağmen erken bir saatte Kortan'a ulaşmış, oradaki cephecilerle görüşmüş, erzağı yüklemeye hazır hale getirmişlerdi. Ana grubu bekliyorlardı. Ama saatler geçmesine rağmen gelmemişlerdi. Gece yarısı olunca cepheci Mazlum "Heval biz artık gidelim. Geç oldu. Mazan arkadaşı da görseydik iyi olurdu ama gereken şeyleri zaten konuştuk" dedi.

"Tamam heval, fazlasıyla beklediniz. Bu saatten sonra Mazgirt alanına ancak ulaşabilirsiniz. Güvenli gidin. Muhabere saatinde cihazınız açık olsun!" yönlü uyarılar yaptı, Fırat.

Cepheciler gittikten sonra ortalık daha da sessizleşmişti. Cafer'e "kalk biz de etrafı kontrol edelim." diyerek silahını kapıp dışarı çıktı. Yağmur kesintisiz yağıyordu. Hızla patikalardan geçerek köyün girişindeki boş araziye ulaştı. Biraz ilerleyip çırlıçılak arazide çöküp etrafı dinlemeye başladı. Hiçbir ses duyulmuyordu, yağın yağmurun sesi dışında.

Fırat arkaya baktı. Cafer çökmemişti. Ayakta tir tir titriyordu. Dev cüssesiyle öyle titremesi komik gelmişti. Gülmeden edemedi. Ama Cafer hiç o havada değildi.

Az sonra köy evindeki şöminenin yanında kurulanıyorlardı. Cafer arkasını dönüp şömineye iyice yanaştı kendisini kurutmak için. "Acaba bunların geri gitme ihtimali var mı?" dedi. Mazan'ın grubunu kast ediyordu.

Fırat "yavaş ol" dedi. "Şömineye çok sokuldun, yakacaksın kendini. Elbiselerin neredeyse tutuşacak."

Cafer arkasını döndü. Gerçekten de şömineye çok yaklaşmıştı. Elbiselerinden dumanlar yükseliyordu. Eliyle sırtına dokununca hem eli hem de sırtı yandı. "Uy uy!" diye inlemeye başladı. Refleksle ön tarafa atılınca kafası sedire çarptı. Şimdi de kafasını tutmuş inliyordu.

Fırat'ı gülme tuttu.

Saatler geçiyordu peş peşe. Uyuşmuşlardı adeta. Uyumamak için savaş veriyorlardı. Yağmur saatlerdir istikrarlı bir şekilde yağıyordu. Hiç de duracak gibi değildi.

Saat ikiyi bulunca Fırat'ın saati alarm çaldı. "Cafer kalk gi-

delim, geç oldu” dedi. Silahını alıp harekete geçti.

Dışarıda zifiri bir karanlık vardı. Adımlarını bile göremiyorlardı. Patikada, yeri ayaklarının tabanı ile hissederek yürüyorlardı. Gözlerinin hiçbir fonksiyonu yoktu. Ayakları gözleri olmuştu.

Daha Kortan boğazına varmadan yamaçtan sesler duyuldu. Duraksadı. Emin olunca da çöküp sol tarafa seslerin geldiği yöne doğru mevzileni. Cafer de mevzilenmişti.

“Sen de duydun mu?”

“Evet duydum. Düzgün Baba tarafından geliyor”

Silahlarını uygun pozisyona getirip beklediler. Yağmur ve soğuktan dolayı vücutları uyuşmuş, uzuvlarını hissetmiyorlardı.

Allah Allah dedi içinden Fırat, kafası karışmıştı. Bu soğuk ve yağışlı havada askerlerin operasyona çıkmış olma ihtimali mantıklı gelmiyordu. Ama o istikametten Mazan’ın grubunun geliyor olma ihtimali daha da mantıksızdı. “Yok o kadar da olmaz” dedi. Ama bu sesler neyin nesiydi.

Cafer heyecanla ayağa kalktı. “Sanki biri heval dedi”

“Ben de işittim.”

Yukarıdan gelenler daha da yaklaştıklarında sesler net duyuluyordu. Bu katırların yağmurdan dolayı ürperirken çıkarıkları seslerdi. Klasik bir ürperme şekli vardı katırların. Nerede duysa tanırırlardı.

“Kimsin?” diye bağırdı Fırat.

“Heval heval!” dedi karşıdaki ses.

“Biz de hevaliz!”

Parolalar uyuşmuştu. Gelenler Mazan’ın grubuydu. Düzgün Baba’nın yamacından iniyorlardı. Oraya niçin çıkmışlardı? Şimdi de niye Kortan köyünün tersi istikamete gidiyorlardı? Aslında Fırat ne olduğunu anlamıştı.

Cafer gruba doğru yürürken “Siz böyle hangi tarafa gidiyorsunuz? Harçık’e dalıp Kırmızıdağ’a geçmeye mi niyetiniz var?” dedi. Sesini duyurmak için bağırarak konuşuyordu.

Kortan'ın onların geldiği tarafın soluna düştüğünü duyunca şaşırmişti, Mazan. ıslanmış yüzü karanlıkta parlıyordu. Fırat ile karşı karşıya geldiklerinde arkaya dönerek katırları işaret etti:

“Maalesef yürümüyorlar. Bu zifiri karanlıkta arada bir çakan şimşekler onları bayağı korkutuyor. Öyle anlaşıyor ki gece boyunca dere tepe boşuna dolaşmışız. “

Mazan yolu kaybedip geç kalmalarına gerekçeler sıralıyordu Fırat ise olumsuz yorum yapmadan dinliyordu. Geçen zamanı geri getiremezlerdi. Bundan sonra yapılması gereken işlere odaklanmaları gerekiyordu. “Yükleri hazırlamışız” dedi en son. “Sadece un götürmek daha akıllıca olur. Diğer malzemeler yağmurdan dolayı zarar görebilir.”

Fırat'ın konuyu değiştirmesi Mazan'ı rahatlatmıştı. “Evet bence de öyle yapalım ama zamanımız az kaldı. Köyde zaman kaybetmeksizin erzağı alıp yola devam edeceğiz.”

Köye ulaşıp erzağı yüklemeleri ve yola çıkmaları hızlı olmuştu ama yağmur dinmek bilmiyordu. Patikalar cıvık cıvık çamur olmuştu. Ağır yüklerin altında zorlanan katırlar şimdi çok daha yavaş yürüyor, kimi yerlerde çamura batıp çıkamıyorlardı. Şimşekler çıktığında korkudan sığıyor, yüklerin, dengesi bozuluyor, bazen de ipleri kopuyordu. Tek bir katırın yükünün bozulması bile onları en az on dakika oyalıyordu. Kortan boğazına ulaştıklarında saat beşi bulmuştu.

Mazan, boğazda onları bekleyen Fırat'a ulaştığında o fırtınalı havada onların dışında hiçbir canlarının dışarıda olmadığını bildiğinden bağırarak konuşuyordu. “Ne diyorsun, Munzur Baba'yı geçebilecek miyiz?”

Fırat ışığını yakıp saatine baktı, ışık sızmasın diye avucu ile kamufle etmişti alışkanlıkla. “Asfaltı geçmemiz mümkün ama Munzur Baba'yı geçmemiz neredeyse imkânsız. Ya asfaltı geçip karşı yamaçta kalacağız ya da bu tarafta.”

Mazan, Fırat'ın asıl düşüncesini öğrenmek istemişti ama o renk vermemişti. Daha açık konuştu. “Karşı taraf çıplak, gizlilik açısından dezavantajlı. Ama fark edilirse gündüz de olsa çatışarak Munzur Baba'yı geçme ihtimali var. Bu taraf ise gizlilik

açısından daha elverişli ama fark edilirse manevra olanağı çok sınırlı, öyle değil mi?”

“Evet doğru. Sonuçta bir tercih yapmamız gerekiyor” dedi Fırat. Karar senin diyordu.

“Sence hangisi uygun?”

Fırat arkadan gelenlere baktı Katırlar tek tek boğaza çıkıyordu. “Bu kadar katırı gündüz karşı yamaçta saklamak çok zor. Çatışma ihtimali çok yüksek” dedi.

“Tamam ben de öyle düşünmüştüm. O zaman bu tarafta kalıyoruz” dedi Mazan. “Yarım saat ileride patikanın alt tarafında derin bir dere aşağıya uzanıyor. Orada kalacağız ama gündüz çok dikkatli ve duyarlı olmalıyız.”

Gerillalar yirmi dakikada yan derenin ana dereден ayrıldığı yere ulaşmışlardı bile. Ana grup dereден aşağıya doğru inerken Fırat üç gerillayla birlikte ve yanlarında üç katır olacak şekilde patikadan ilerlemeye devam etti. Beş dakika sonra geri dönüp aynı dereден ana gruba ulaşmak için aşağıya yöneldiler. Arkadan iki gerilla ellerine aldıkları sert çubuklarla, dereye indikleri noktadan itibaren, katırların toprakta açtıkları derin çukurları bozuyorlardı. Çukurlar kısmen doldurulunca yağın yağmur kamufleajın kalan kısmını tamamlayacaktı.

Dere küçük bir kanyon gibi yamaçları bıçakla kesilmiş dar ve derin bir kanalı andırıyordu. Ana gruba ulaştıklarında tüm hazırlıklar tamamlanmış, Kalacakları yer, katırların kamufleajı gibi işler ayarlanmıştı.

“Beklediğimden daha derinmiş. Askerler derenin içine kadar inmeden bizi göremezler” dedi Fırat.

Mazan’ın dikkati kaldıkları noktaya kadar gelen izlerdeydi. “Umarım patikalar iyi kamufle olmuştur.” dedi.

“Yağmur gece boyunca hiç dinmedi. İhtiyacımız olduğu zaman da yavaşlamaya başladı. Eminim kısa süre sonra duracak. Gerçi beş on dakika daha yağarsa izler kapanır. Merak etme!”

Fırat Mazan’ın otoritesini sorgulamıyor, onu zorlamaya çalışmıyordu. Ama Mazan’dan daha tecrübeliydi. Onun anlayışlı yaklaşımından dolayı da Mazan sürekli onun fikirlerini, önerilerini alıyor, çoğu zaman da dikkate alıyordu. İlk defa böyle den-

geli bir uyum yakalamışlardı.

Munzur Baba tepesinin karşısında Dersim-Nazimiye yolunun kenarındaki dereye öylece duruyorlardı. Islanmış ve terlemiş katırların soğuk alma ihtimali olduğundan yükleri indirilmemişti. Bu kutu gibi dereye yüklü on katırı akşama kadar gizlemeleri gerekiyordu.

Hava aydınlanmadan önce güvenliği sağlamak için Fırat Cafer'i de yanına alarak derenin yukarısındaki tepeye çıkmıştı. Görüntü vermemek amacıyla çalıların içinde oturmuşlardı. Şafakla birlikte güneş kendisini gösterdiğinde yağmur da kesilmişti.

"Ben sana demedim mi hava aydınlanınca yağmur durur diye"

Cafer'in altta kalmaya niyeti yoktu. "Yağmuru gündüz durdurmak mühim değil. Önemli olan gece, yürüyüş esnasında yağmuru durdurabilmektir."

En kritik saat havanın aydınlandığı vakitti. O gün ne olacağı o saatte üç aşağı beş yukarı belirlenirdi. Gözetleme faaliyeti başlamıştı.

Telsizden "Kaplan, kaplan uygulamaya başlayacağız. Tamam" sesi duyuldu. Fırat cihaza dikkat kesildi. "Uygulama hemen başlasın. Tamam." sesi de işitildi.

Cafer heyecanlanmıştı. "Ne var, bir şey mi var?!"

"Sanmıyorum ama şu tepeleri daha iyi izleyelim. Bir yerde temas var ama buradan uzak gibi" Zel tepesini, Munzur Baba'yı, Nazimiye'yi, Düzgün Baba'nın yamaçlarını uzun uzadıya izledi. Hiçbir yerde asker yoktu. Yoldan sivil arabalar bile halen geçmemişti. "Yok, burada bir şey yok" dedi Fırat. "Sanırım çatışma Batı karargahında. Kullanılan kodlar oradaki güçlere ait. Bizimkilerin sesini ise hiç alamıyoruz. Tuhaf!"

"Bizimkilerin muhaberesi çekmiyorsa belki askerler yine düzmece bir operasyon yapıyorlardır."

"Olabilir ama belki de bizimkiler bilinçli muhabere yapmıyorlardır" dedi Fırat, dürbünü gözlerinden hiç ayırmadan. "Sen biraz yat. Uykum gelince seni uyandırırım. Sırasıyla dinlenelim. Akşama zahmetli bir yolculuk bizi bekliyor."

Cafer güldü. Yine yağmur mu yağacak demek istiyorsun diyecek oldu, vazgeçti. “Tamam ben uyuyorum. Haydi kolay gelsin” dedi. Birkaç saniye sonra dev cüsseli gerilla uykuya dalmıştı.

Cafer uyandığında Fırat ona bakmadan işaret parmağıyla dikkat yapıyordu. Sırtüstü uzanmış şekilde karşı tarafa kilitlenmişti. Sağ eli keleşin tetiğinde, silahı çalıştırılmaya hazır durumdaydı.

Cafer’in içinden bir ürperti geçti. Silahına doğru uzanacaktı ki Fırat hareket etmemesi için el işareti yaptı yine.

Elli metre uzaktaki karşı yamaçta, silahının kayışı omzunda olan bir asker, oturur vaziyetteyken onlara doğru bakıyordu. Ama bakışları onları aşıp geçiyor, arkalarındaki başka bir şeye bakıyor gibiydi. Asker onları görmüş müydü? Yoka dikkati başka bir yerde miydi? Belki de görmezden gelmeyi seçmişti.

Asker kontrolünde olduğundan silahını doğrultsa Fırat ateşe hazırdı, müdahale edecekti ama ya asker onları fark etmemişse. İlk hamlenin askerden gelmesini bekleyecekti. Askeri etkisizleştirmek kolaydı. Ya sonrası? O avantajsız arazide deşifre olurlarsa zorlanabilirlerdi.

Az sonra arka taraftan bir asker daha gelince Fırat sol elini keleşin kabzasına attı. Aynı esnada oturan asker arkasına dönüp gelen askere baktığından Fırat’taki hareketliliği fark etmemişti.

Fırat Cafer’e “bekle” diye fısıldadı. Zaman durmuş gibiydi.

Yeni gelen asker tepenin zirvesinde dikilmiş azarlayarak konuşuyordu: “Hadisene oğlum! Herkes seni bekliyor. Niye takılıp kaldın?”

“Yok bir şey haydi gidelim” deyip hemen tepenin arkasına geçti. Birkaç saniye içinde kaybolup gitmişlerdi.

Gereksiz bir çatışmayı atlattıklarından rahatladılar.

Cafer şaşkındı. Çatışma çıkmadan tehlikeyi atlattıklarına inanamıyordu. Ona kalsa ilk yapacağı şey ateş etmektir, sonra-

sında ne olacağını düşünmeden.

“Fırat heval asker ne kadar zamandır böyle bize bakıyordu?”

“Ne kadar zaman geçti bilmiyorum ama ilginç bir şeydi. Öylece durmuş bu tarafa bakıyordu. Sarınım arazi taraması yapan küçük bir birlikti. Çünkü hâkim tepelerde asker yok.”

Kaldıkları yer dar olduğundan saatlerce hiç hareket etmeden öylece beklediler. Tam karşılarındaki Yolçatı karakolunu sürekli izliyorlardı. Her şey normal görünüyordu.

Öğleyin çalılığın içinde sofra kurdular. “Ne diyorum biliyor musun?” dedi Cafer. Ağzına doldurduğu yiyecekleri şapırdatarak çiğniyor, ağzından etrafa bir şeyler saçılıyordu. Fırat’ın rengi değişti. “Ne dediğini nereden bileceğim. Bir şey söylemedin ki?”

Cafer güldü. Fırat’ın neye tepki verdiğini anlamıştı. Ağzındaki yiyeceği hızla çiğneyip yuttu. “İçimdeki ses bu gece çok rahat bir yolculuk yapacağımızı söylüyor.”

Fırat kafasını kaldırıp havaya baktı. Gökyüzü masmaviydi. Sonbaharın ender güzel günlerinden birini yaşıyorlardı. Dün gecedен eser yoktu. Cafer’e kuşkulu kuşkulu baktı. “Olabilir” dedi. Yemek yemeye devam etti.

Aslında Cafer havaya ilişkin düşüncelerinin tersini söylemişti. Yağmurun yağıp yağmayacağını tartışmak istiyordu. Fırat olabilir deyip kestirip atınca üstelemedi.

Akşama doğru bir hareketlilik oldu. Dr. Miran on beş metre aşağıda durmuş sesleniyordu. Fırat’a “Mazan heval gelsin” dedi. Çıplak yamacın başladığı yerde ormanın içinde durmuştu.

“Henüz erkendir, niye hareketlendiniz ki?” diye söylendi. Silahını kapıp hızla yamacın çıplak kısmını geçerek ormana girdi.

“Mazan heval akşamki görev hakkında konuşmak istiyor.”

“Neyse haydi gidelim.”

Noktaya ulaştıklarında toplantı hazırlığı bitmişti. Böyle bir ortamda toplantı yapmanın ne gereği var ki diye söyleniyordu, Fırat.

Sabah yaşanan olaydan haberleri yoktu. Gün boyu hiçbir

aksilik yaşanmadığını düşünerek rahat hareket etmişlerdi. Toplantı yapma fikri de o rahatlıktan kaynaklanıyordu.

Fırat sabah askerlerle yaşadıkları olayı anlatınca Mazan tedirgin oldu. Dürbünü kapıldığı gibi etrafı izlemeye koyuldu. Ama artık saat ilerlemiş, havanın kararmasına az zaman kalmıştı.

“Keşke zamanında beni bilgilendirseydin.”

“Doğrusu düşündüm ama tereddütte kaldım. Haber vermek için birimizin aşağı inmesi gerekeceğinden güvenlik açısından uygun olmaz diye vazgeçtim.”

Toplantıda görevde yaşanan eksiklikler değerlendirilip erzağı akşam kampa ulaştırma görevinin planlaması yapıldı. Öyle anlaşılıyordu ki gün boyu tüm gerillalar görevin sorunsuz gerçekleşmesi konusuna kafa yormuşlardı.

Mazan toplantıyı bitirip bitirmemekte kararsızdı. Fırat sanki bir şeyler söylemek istiyormuş da söylemeye fırsat bulamamış gibiydi.

“Fırat heval belirteceğin bir şey var mı?”

“Aslında var” dedi Fırat. “Biz belki de olabilecek en mükemmel planları yapıyoruz Elbette planlar önemli ama her şey planlama da değildir. Değişen koşullara hemen cevap verebilecek esnekliği taşımamız. Özellikle doğa koşullarını hiç unutmamak lazım. Biz bu doğanın bir parçasıyız. Hareket tarzımızı bizim için parametre olan doğaya göre ayarlamamız gerekiyor.”

Mazan’ın yüzü ekşi bir şey yemiş gibi olmuştu. “Heval bu çok soyut oldu. Daha da somutlaştırır mısın anlaşılması açısından?!”

“Yani demem o ki en mükemmel planı da yapsak dün akşamki yağmur gibi bir yağmur yağarsa Munzur Baba yokuşunu aşmamız hiç ama hiç kolay olmayacak.”

“Sanki bu akşam da yağmur yağacak demek istiyorsun.”

“Orasını ben bilemem ama şu anki açık hava bizi yanıltmasın. Gerçi meteorolojiye göre bu akşam yağış yok ama meteoroloji bize ne zaman doğru bilgi verdi ki!”

“Heval bu TC’nin tüm kurumları özel savaşın güdümündedir demiyor muyuz” diyerek araya girdi Zinarin. Konuşurken

el kol hareketleri yapıyordu. “Vallahi bunların meteorolojisi de bizi yanıltmak için çalışıyor. Bence Meteoroloji haberlerini hiç dikkate almayalım.”

“Konu biraz dağılıyor” diye uyarı yaptı Mazan. “Esas gündemimizi netleştirdik sanırım. Farklı bir şey belirtmek isteyen yoksa toplantımızı bitireceğiz.” Kimseden ses çıkmayınca da toplantıyı bitirdi.

Havanın kararmasıyla katır kervanı dizilmiş, harekete geçer geçmez de yağmur yağmaya başlamıştı. Yağmur bir önceki akşam yağan yağmurun aynısıydı. Kimse yorum yapmıyor, şikâyet etmiyordu. Sanki yağmurun yağacağını herkes önceden tahmin etmişti.

Zifiri karanlık, şimşeklerin çakışı, balçık olmuş patikalar, yuvarlanan katırlar, dağılan yükler ... Dün gecenin aynısı tekrar ediyordu. Munzur Baba yokuşu başlayınca işler çığırından çıkmıştı. Normal yürüyüşle kırk dakika süren yokuşu ancak altı saatte aşabilmişlerdi.

Zirveye çıktıklarında Mazan ellerini havaya doğru kaldırarak yüzü yukarıya bakar halde “Oh, dünya varmış!” diye bağırды, bardaktan boşalırcasına yağan yağmurun yüzüne çarpmasını umursamadan.

Şafak sökmek üzere olsa da bundan sonrası kolaydı.

Kampa hava aydınlanmadan ulaşılar. Artık dinlenme zamanıydı. Yemek yiyip, sıcak bir çay içecek; sonra gün boyu yatacaklardı. Ağır yorucu görevden sonraki o tatlı uyku onları bekliyordu.

Ambargonun başladığı bu dönemde erzak faaliyetlerini başarıyla yürütüyor, fırsat buldukça etrafa keşif, gözetleme ve istihbarat grupları da yolluyorlardı.

Zamanlarının çoğu Deşt düzlüğünün alt tarafındaki engeli arazide geçiyordu. Nokta dört tarafı surlarla çevrili bir kaleyi andırıyordu. Çevrede sık ormanlık tepeler ve ortada kalılabilecek bir mekân. Savunma ve konumlanmaya elverişli ideal bir kamp alanıydı.

Hummalı bir çalışma sonrasında, kimi ufak tefek tamamlayıcı işlerin dışında, erzak faaliyetlerini büyük oranda bitirdiklerinden, çevre köylerden ödünç aldıkları katırları sahiplerine vermişlerdi. Artık asıl işlerine odaklanabileceklerdi.

Tekmil toplantısından sonra herkes dağıldığı halde Mazan közün yanında bağdaş kurmuş oturuyordu. Ramin simsiyah keleşini alıp yağlı bezle silmeye başladı. Mazan gidinceye kadar bir şeyle uğraşma ihtiyacı duymuştu.

“Buralarda yabani domuz çok var...”

“Vardır. Dersim’in her yerinde var.” Ramin hemen araya girip cevap vermişti. Onaylarcasına da kafasını sallıyordu.

“Ben genel bir şeyden bahsetmiyorum” dedi Mazan. Ses tonundan gerginlik hissediliyordu. Belli ki Ramin’in cevabına bozulmuştu. “Kaldığımız bu nokta domuzların üssü gibi bir yer.”

“Öyle mi?” dedi Ramin imalı bir şekilde. Yüzünde belli belirsiz bir tebessüm oluşup kayboldu ama Mazan fark etmedi.

“Evet öyle. Geçen gün nöbetçiler hayvanların kaldıkları bir yeri tesadüfen bulmuşlardı ya! Ben bugün gidip kontrol ettim. Orası domuz yuvası. Düşünebiliyor musun, nöbet yerimizin he-

men yanı.”

Ramin’in yüzündeki muzip ifade daha belirgin hale gelmişti. “Allah Allah!”

“Aslında bizim noktanın elli metre altı bir domuz sürüsünün kaldığı yer. Ben bizzat gidip baktım. Domuzlar yamacı oyarak düzlükler oluşturmuşlar.”

“Belki başka hayvanlardır. Öyle kesin yargılara ulaşmamak lazım.”

“Yok heval oralar kesin domuzların kaldığı yerler. Bu konuda hiçbir kuşku yok.”

Cevap vermedi. Kendisini silahını yağlamaya kaptırmıştı.

Mazan beklediği karşılığı alamayınca devam etti. “İki gün önce keşiften geldiğimizde domuzlarla karşılaşmıştık. Tipi olduğu için gündüz hareket ediyorduk. Dereova boğazına girdiğimizde arka yamaçtan sesler gelmeye başladı. Askerlerden şüphelendiğimizde hemen çöküp eller tetikte bekledik. Aniden en az kırk tane domuz sürü halinde boğaza çıkıp, yanımızdan geçip gittiler. Aramızdaki mesafe beş metreye kadar düştüğü halde bizi fark etmediler. Kafalarını öylece önlerine eğmiş kampa doğru geliyorlardı.”

Ramin güldü. “Beş metreden nasıl oluyor da sizi fark etmiyorlar?”

Sinirlenerek Ramin’in sözünü bitirmesine fırsat vermeden araya girdi. “Beş metre diyorum ama beş metreden bile az olabilir mesafe. Elbette tipinin görüş mesafesini azaltmış olmasının payı var. Normal koşullarda o kadar yaklaşmayabilirler. Ama sonuçta yaşadığım bir şeyi anlatıyorum. Domuzlar kafalarını öne eğip “guk!guk!” diye ses çıkararak yanımızdan geçip gittiler.” Gözlerinden ateş fışkırıyordu. Ramin’in her söylenende mantık aramaya çalışması hoşuna gitmiyor, bunun, başkalarının hataları üzerinden kendisini güç yapmaya çalışan iktidarcı bir anlayış olduğunu düşünüyordu.

Ramin’e göre ise bir gerilla günün yirmi dört saatinde yoğunlaşmalı, sürekli savaş ve eylemi düşünmeliydi. Her adımında, her konuşmasında bir amaç olmalı, tüm eylemleri bir mantık silsilesi içinde cereyan etmeliydi. Bu düşünce arkadaşlarının

söylemlerinde mantık hatası arama gibi bir alışkanlığa dönüşmüştü. Böyle olunca kendi hatalarını fark etmekte gecikiyordu.

“Hem ben buraların domuzların kaldıkları bir yer olduğunu anlatıyorum. Beş ya da on ne fark eder?!”

Ramin Mazan’a baktı. Meseleyi yeni anlıyordu. “Erzaktan dolayı mı endişeleniyorsun?”

“Herhalde! Sen ne anladın? Bir saattir ne anlatıyorum?”

Ramin ciddileşti. Kızardı. Sesi kırık çıkıyordu. “Kusura bakma. Meseleyi tam anlayamadım. Domuzların güvenliğimiz açısından tehlike oluşturduğunu anlatmaya çalıştığını sanmıştım.”

“Güvenliğimiz mi!” dedi Mazan. Sesi neredeyse bağırarak çıkıyordu. “Ne münasebet...” Sinirinden sustu. Gururu incinmiş, ortam buz kesmişti. Aniden çıkıp gitti.

Havanın kararmasıyla birlikte Mazan, depoları bizzat kontrol etmek için kadın gerillalardan oluşan bir grupla depoların olduğu yere gitmişti. Depolar aralarında beş on metre mesafe olacak şekilde sık meşe ağaçlarıyla kaplı bir yamaçta yapılmıştı. Gerillalar depoların açılıp açılmadığını anlamaya çalışıyor, etrafta domuz izi olup olmadığına bakıyorlardı. Depoları iki kez kontrol etmelerine rağmen hiçbir şey bulamamışlardı.

Gece karanlığında Nöbetçi Çavuş Ramin’i uyandırıp tekmil verdi. “Mazan heval geri geldi. Olumsuz bir duruma rastlamamışlar.”

Uykuluydu. Bağdaş kurmuş çavuşu dinliyordu. Biraz esnedi. “İyi tamam. Böylece erzaklarımızı sağlama almış olduk” deyip tekrar yatmak için uzandı.

“Mazan heval depoları gündüz de kontrol edecekmiş. Bilginiz olsun diyor.”

Ramin hemen doğrulup “Ne gerek var, zaten gece kontrol ettiler. Bir de gündüz gitmenin manası ne!” dedi. Birden Nöbetçi Çavuşa boşuna konuştuğunun ayırdına vardı. Mazan gideceğini belirtmişti, müdahale edecek bir durum da yoktu. “Neyse, madem ihtiyaç duymuş gitsin” dedi.

Gerillalar öğleden sonra depoların olduğu yere ulaştıkla-

rında soldaki depoları Mazan'ın grubu, sağdaki depoları da Soring'in grubu kontrol etmek üzere iki gruba ayrıldılar. "İz çıkarmadan, dikkatlice tüm depoları kontrol ettikten sonra burada buluşacağız" dedi Mazan ayrılırken.

Soldaki depolar sağlandı. Tüm aramalara rağmen Mazan'ın grubu bir şey bulamamıştı.

Buluşma noktasına ulaştıklarında diğer grup henüz gelmemişti. Biraz bekledikten sonra onları yoldan alırlar düşüncesiyle sağdaki depolara doğru hareket ettiler. Ama yolda da onlarla karşılaşmadılar. Soring niye bu kadar geç kalmıştı? Demek ki bir aksilik vardı. Mazan adımlarını açtı.

Onlara ulaştıklarında Soring'in grubu halen depoları kontrol ediyordu. Mazan'ı karşısında görünce "O tarafta bir sorun var mı?" dedi telaşla.

"Yok" dedi Mazan "ya burada?"

Soring elinde tuttuğu naylon parçasını göstererek "var!" dedi. "En azından bir deponun açılmaya çalışıldığı kesin. Anladığım kadarıyla etraftaki naylon parçaları bir depodan yayılmış"

Açılmış deponun başına giden Mazan "domuzların işi olması" dedi. "Buralarda ayıyla rastlamadık hiç."

Domuzlar, deponun kenarını oyup bir parça naylon çıkarmalarına rağmen derinde olduğundan henüz erzaklara ulaşamamışlardı. Ama bir kez kokuyu aldıklarından tedbir alınmalıydı. Aksi halde erzakların heba olacağı kesindi.

Kampa ulaşan iki gerilladan depoların domuzlar tarafından açılmaya çalışıldığını öğrenen Ramin hayal kırıklığına uğramıştı. Önemli bir konuda yanılmış, depoları kontrol eden Mazan'ın gereksiz bir iş yaptığını düşünmüştü. Ona yaklaşımından dolayı suçluluk hissetti. "Kazma kürekleri hazırlayın depolara gidiyoruz" dedi bağırarak.

Erzağın yerini değiştirmek için katır temin etmeleri gerekiyordu. Bu da bir hafta on gün sürebilirdi ki o zamana kadar erzakları korumalıydılar. Gerillalar o gece sabaha kadar ara vermeksizin çalışmış, domuzlar büyük kayaları çıkaramaz düşüncesiyle, depoları, açıp içine koca koca kayalar yerleştirerek

tekrar kapatmışlardı. Ama ertesi akşam domuzların kayaları da çıkardıklarını fark etmişlerdi.

Tek çare vardı. Katırlar temin edilinceye kadar her gün erzakların yanında bir manga nöbet tutacaktı. O geceden başlayarak nöbet görevi başlamıştı. Depolarda güvenlik sağlayan manga bazen iki gruba ayrılarak etrafı kontrol ediyor, depoları açmak için gelen domuzlar gerillalarla karşılaştıklarında her seferinde korkup kaçıyorlardı.

Günler geçmiş, erzakları katırlarla taşımaya iki gün kalmıştı. O gün nöbet sırası Soring'in mangasındaydı. Domuzlar günde üç dört kez depolara uğruyor gerillalarla karşılaşınca kaçıyorlardı. Hava kararınca yine sesler duyulmuştu. Gerillalar sessizleşince çalılardaki hareketlilik de durmuştu. Ama az sonra bir "ğuk, ğuk" sesi işitildi. Tahmin ettikleri gibi domuzlardı. Soring silahının kabzasına elini vurarak metalik sesler çıkarınca domuzlar kaçışıp uzaklaştılar.

"Demek ki bu en uçtaki depoya geliyorlar" dedi Soring. "Artık nöbeti burada tutacağız."

Güvenlik mangası en uç deponun yanına yerleşip arada bir de diğer depolara devriye çıkarıyordu.

Geç bir saatte çalıların arasından yine sesler duyuldu. Herkes ayaklanıp dikkat kesilmişti. Soring "Telaşa gerek yok. Büyük ihtimalle domuzlardır" dedi fısıltıyla.

Gerillalar sesin geldiği yöne doğru, önde Soring olacak şekilde, ormanın içinde yavaşça sızıyorlardı. Sese yaklaştıklarında çöküp dinlemeye başladılar. Birden sesler etrafa dağılıp onlara doğru yöneldi. Adeta çembere alınmışlardı.

Soring elde silah, çömelmiş halde seslerin yaklaşmasını bekliyordu. "Acaba askerler sızma mı yapıyor?" diye düşündü. Bu zifiri karanlıkta, böyle yoğun bir ağaçlığa askerin girdiği görülmemişti. Ya domuzlar, domuzlar olabilir miydi? Yoksa domuzlar onları çembere mi almıştı? Anlam veremiyordu.

Sesler birkaç metre öteye kadar gelmişti. Nihayet belli belirsiz bir "ğuk" sesi işitildi. Rahatlamıştı. Ğuk sesleri çoğalınca silahını yan yatırıp kabzasına rastgele vurmaya başladı. Diğer gerillalar da onu takip edince silahlardan çıkan metalik sesler

ormanın içinde yankılandı. Ama domuzlar bu sefer kaçmıyor, metal sesinden korkmuyorlardı.

Gerillalar sırt sırta çember oluşturmuş, silahların emniyeti açık, eller tetikte domuzların ilerlemesini bekliyorlardı.

Soring'in düşünceleri allak bullak olmuştu. Ateş ederse çevre karakollar silah seslerini duyacak, depoların yeri deşifre olacaktı. Domuzlar ilerlerse, kalın derilerini keleş mermileri çoğu kez delemediğinden ateş etse bile işe yaramayabilirdi. Onlarca domuz üzerlerine geliyordu. Büyük bir tehlike ile karşı karşıya olduklarını anlamıştı.

Çalıların ardındaki ses artık çok yakındı. Birden ağacın ardından bir domuz görüldü. Soring'le domuz artık yüz yüzeydi. Domuz kafasını kaldırıp ona baktı. Gözleri karanlıkta yanan kor bir ateş gibi kızıldı. Soring'i görünce şaşırılmış gibi olsa da tehlike saçıyordu. Keskin ve sağlam dişleriyle bir insanın bacağına parçalayabilir, ölümüne bile yol açabilirdi.

Öndeki domuz bir adım daha atınca Soring de iç güdüselle silahını havaya kaldırıp bir el ateş etti.

Domuzlar aniden kaçmaya başladılar.

Soring olanlara inanamıyordu. Domuzları savurmayı başarsa da silah sesi gecenin karanlığında büyük bir gürültüyle yankılanmıştı.

Silah sesi kamptan duyulunca gerillalar alarına geçmişlerdi. Silah sesinin tek açıklaması kampa baskın yapılıyor olmasıydı.

Ramin kampın ortasında durmuş bağırarak talimatlar yağıdırıyordu. "Malzemeleri toparlayın, açıkta bir şey kalmasın. Manga yerlerini iyi kamufle edin. Her manga kendi mevzisine yerleşsin!"

Silah sesinden sonra ortalık sessizliğe bürünmüştü.

Kampta alarm verildiği anda Fırat Soring'le bağlantı kurmak için yandaki bir tepeye çıkmıştı. Bir süre sonra geri gelip Ramin'e rapor verdi. "Domuzlar arkadaşlara saldırmış, Soring de ateş etmek zorunda kalmış."

Fırat'ın söylediklerine inanması gelmiyordu. "Nasıl olur, domuzlar nasıl saldırır? Bizi deşifre ettiler! Gerçekten domuzlar

saldırmış mı?”

Fırat telaşlıydı. “Heval az önce telsizden Soring’le konuştum. Mesele Domuzlardır. Telsizden çok konuşmamak için uzatmadım. Nasılsa ayrıntıları sonra öğreniriz dedim.”

“Tamam iyi etmişsin” dedi Ramin. “Güvenlik tedbirlerini alalım. Tepecileri, devriyeleri uyarın dikkatli olsunlar. Operasyon çıkabilir. Güçlü arkadaşları görevlendirin.”

“Tamam heval devriyeye ben kendim gideceğim”

“Yarın operasyon çıkmazsa erzağın yerini değiştirmeye başlayacağız” dedi kesin bir dille.

Silah sesine rağmen tek bir atış olduğundan dolayı çevredeki karakolların dikkatini çekmemiş, operasyon çıkmamıştı.

Gerillalar ertesi gün erzağın yerini değiştirmeye başlamışlardı. Bu sefer salt askerlere karşı değil domuz ve ayılara karşı da tedbir geliştirmişlerdi.

Ramin yeni süreci anlamak için her fırsatta yüksek bir tepye çıkıp çevre karakolları gözetliyor, askerlerin cihazını dinliyor, zaman zaman da çevre köylere gruplar yollayıp istihbarat toplatıyordu.

Halkta gözle görülür bir değişim vardı. Ambargo etkisini göstermiş, insanlar zorunlu ihtiyaçlarını bile karşılayamıyor, aç kalıyorlardı.

Erzak taşıma işi bittiği gün Ramin, mangasında bağdaş kurmuş, daktilo kullanan Melsa'ya rapor yazdırıyordu. Bölüğün faaliyet raporu Dersim Eyaleti Doğu Karargâhı Koordinatörü Haydar'a sunulacaktı. Mekanik daktilo Melsa'nın küçük parmakları altında şakırdıyordu. "Erzakları taşıma faaliyeti bir hafta sürdü. Bundan sonra keşif, istihbarat çalışmalarına ağırlık..."

Melsa'nın parmakları daktilo üzerinde durmuştu. Ramin'in duraksaması uzayınca kafasını kaldırıp ona baktı.

Telsizde bir hareketlilik başladığından oraya odaklanmış ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. Melsa'ya "gerisini sen tamam-larsın. Son şekline bakarım." dedi. Ayaklanıp noktanın yanındaki yamaca tırmanmaya başladığında yakın koruması Baran da peşindeydi. Telsizin daha iyi çekmesi için yükseğe çıkıyordu.

Noktanın yüz metre yukarısında cihazdaki sesler net anlaşılır oldu. Kodlar helikoptere aitti.

Ramin boynundaki dürbünü çıkarıp Deşt'i, Nazimiye'yi, Dokuzkayalar'ı gözetledi, hiçbir şey görünmüyordu.

Çok geçmeden derinden patlama sesleri duyuldu. Helikopterler bir yerleri vuruyor olmalıydı.

Hareketlilik bir saat sürmüştü. Tam her şey bitti derken bu sefer de uaklar geldi. atışmalarda gerillaya karşı bir etkisi olmadığından uaklar hemen hemen hiç kullanılmıyordu. şimdi ne oldu da uaklar kullanılıyordu. Anlam veremedi.

Hava hareketliliği saatlerce sürmüştü. Yeni bir şey olmuştu ama ne? Daha önce yeni süreç ve denizi kurutup balığı avlama stratejisinin temelini halka baskı yapmak olduğu söylense de Ramin bu fikre karşı ık mış, "halka bundan daha fazla ne kadar baskı yapabilirler ki, zaten zalimce bir terör uygulanıyor" demişti.

Oysaki yeni strateji yeni şeyler öngörüyordu. Ramin yanılmış, o gün yeni stratejinin önemli bir uygulamasına dolaylı olarak şahit olmuştu. Helikopter ve uaklar Vartinik köyünü bombalamışlardı.

Vartinik Kutudere'nin en sarp ve yukarı bölümünde vadinin içindedir. Yüz haneli bir köy olan Vartinik Aziz Abdal'ın alt yamaçlarından aşağıya doğru bir şerit halinde uzanıyordu.

Hayvancılık ve bahçecilik temel geçim kaynaklarıydı. O gün köylüler bahçelerinde topladıkları meyve ve sebzeleri ayıklıyor, obanlar, köyün yukarısındaki otlaklarda hayvanlarını otlatıyorlardı. Herkes günlük işleriyle meşguldü.

Kerpiç evin önünde ihtiyar bir adam tahtadan bir sandalyeye oturmuş, kafasındaki kasketi iyice gözlerine doğru indirmiş, uyukluyordu.

Büyükçe bir bahçede dört kadın, etrafta birkaç ocuk koştururken önlerinde naylon üzerine serili meyveleri ayıklıyorlardı.

Köyün üstünde ormanlık yamacın içindeki bir koridoru andıran patikadan  öküz aşağıya iniyordu. şalvarlı, yazmalı bir genç kadın elinde uzunca bir değnekle peşlerindeydi. şalvarının üzerindeki açık renkli iek desenleri çok uzaktan bile fark ediliyordu.

Birkaç kişi de aşağıdaki dereye balık avlıyor, kayaların altla-

rına kaçmış balıkları elleriyle yakalamaya çalışıyorlardı.

Ansızın esen rüzgâr ile birlikte yerdeki kuru ağaç yaprakları havalandı. Ağaçların dalları bir sağa bir sola savrulup dans ediyorlardı artık. Rüzgârın etkisiyle oluşan toz bulutu uyuklayan ihtiyarın yüzünü aşındırdı. Eliyle yüzünü silen ihtiyar rüzgâra sırtını dönerek uyuklamaya devam etti.

Helikopter sesi o esnada işitilmişti. Ses vadide yankılanınca köyde adeta yaşam durmuş, herkes işlerini bırakıp sese odaklanmıştı. Balık tutan gençler, uyuklayan yaşlı adam, meyvelerle uğraşan kadınlar, davaları süren genç kadın helikopterlere doğru bakıyorlardı. Çocuklar bile koşturmayı bırakmış ne olduğunu anlamaya çalışıyorlardı.

Kadınlardan biri helikopterleri görünce “demek ki yakınlarda bir çatışma var” dedi. İşine dönüp dönmemekte tereddüt ediyordu. Üç tane helikopter üzerlerinden Aziz Abdal’a doğru uçarak gözden kayboldular.

Herkes işine dönecekken sesler tekrar duyuldu. Geri gelen helikopterler daha alçaktan geçip gözden kaybolmadan dönüş yaparak halen uzaktayken etrafa mermi yağdırmaya başladılar. Köylüler nefeslerini tutmuş, ağızları açık bakıyorlardı. Üç helikopter, aralarında mesafe olacak şekilde “vınn” diye ses çıkarak yaklaşıyor, ön kısımlarında bir dil gibi uzanan doçka silahlarının namluları aşağı doğru iken tarama yapıyor, havada uçuşan kovanları rastgele etrafa düşüyordu.

Yaşlı adam ayağa kalkmış, eliyle alnına gölgelik yaparak helikopterleri izliyordu. Birden yanındaki briket duvar doçka mermilerinin isabetiyle patlayarak dağıldı. Aynı yerde bir patlama oldu. Bomba atar kullanılmıştı. Adam içgüdüsel olarak kendisini yere attı. Köydeki herkes aynı şeyi yapmıştı.

Helikopterler ilkin köyün etrafını taradılar ve evleri hedef aldılar. Köyün üzerine ulaştıklarında, karşı yamaca roketler fırlattılar, ağaçlar alev aldı, üç ayrı yerde yangın başladı.

Kobra helikopterler köyü geçtikten sonra yaşlı adam kalıp koşmaya başladı. Bacakları iyi tutmadığından arada takılıp düşüyordu. Balık tutan gençler de koşuyorlardı. Köyün içinden geçip karşı yamaca ulaşmaları gerektiğinden dezavantajlıydılar.

Meyve ayıklayan kadınlar da çocuklarını yanına almış köyün üzerindeki yamaca tırmanıyorlardı. Az sonra helikopterler tekrar geldiği halde insanların çoğu halen köyden çıkamamışlardı. Sık meşe ağaçlarından dolayı yamaca ancak dar patikadan çıkabiliyorlardı. O patika koridorunda insanlar istif olmuştu.

Silah sesleri eksilmiyor, mermiler sağa sola, insanların etrafına isabet ediyordu. Yere yatmak çare olmadığından insanlar evlerden çıkıyor, çığlık çığığa koşturuyor, kadınlar kucaklarında bebeleri, peşlerinde çocukları, yalın ayak köyün yukarisına kaçıyorlardı.

Helikopterler bu geçişten sonra bir daha gelmediler.

Köylüler köyün dışına çıkmış, dar patikadan yukarıya doğru aç susuz ilerliyorlardı. İki büyük kabile oluşmuş istikrarlı bir yürüyüş tutturmuşlardı. İlk grup köyden epey uzaklaşmıştı.

Köyden kısa süre önce çıkmış grupta ise tartışma başladı. Genç bir köylü “böyle aç susuz nereye gidiyoruz? hepimiz susuzluktan öleceğiz” dedi.

Yaşlı adam fırsatını bulmuş, bir kayaya yaslanmıştı. Elinde tuttuğu kalınca çubuğu da baston olarak kullanıyordu. Gence hemen cevap verdi. “Ya helikopterler geri gelirse?!”

Kargaşa artacak gibiydi. Birden gök gürültüsüne benzer bir ses duyuldu. Herkes sese odaklanıp sessizleşti. Kargaşa bitmişti. Acaba yağmur mu yağacaktı? Oysa ki havada bulut namına hiçbir şey yoktu.

Sesin duyulmasından saniyeler sonra iki savaş uçağı köyün üzerine ulaşmıştı bile. Jetler halen uzaktayken vadiye dalış yapıp bir şey bırakmadan tekrar yükselmişlerdi. Köylüler, köyün yukarisında ormanın içine saklanmış olanları izliyorlardı.

Uçaklar tekrar köye doğru dalış yaparlarken bomba bırakıldılar. “Çizzz... bomm” sesleri vahşetin sesi olarak yüreklere, beyinlere, kulaklara kaydolmaya başladı.

Bombalar köyün içine düştükçe yangın çıkıyor, geride enkaz bırakıyordu. At, eşek, inek, koyun ve tavuklar rastgele koşturuyor, tehlikenin nereden geldiğini anlamadıkları için köyün dışına da çıkamıyorlardı. Birkaç dakika içinde hepsi telef oldu. Bahçeler, ağaçlar, tarlalar alev alev yanıyordu. Kısa sürede

köy hayalet bir köye dönüştü.

Ancak akşama doğru cinnet hali son bulmuştu.

Hava kararmasına rağmen dağa çıkan insanlar korkudan hareket edememişlerdi. Saatlerce öyle sessizce beklemiş, ölü gibi uzanmışlar, ancak geç bir saatte harekete geçebilmişlerdi. Artık köyde kalamazlardı. Mesajı almışlardı. Ya köylerini terk edecek ya da öleceklerdi. Ölümünden ölüm beğenmek zorunda kalmışlardı.

Aç susuz, gelecek umutlarını yitirmiş olarak yola çıktılar.

Ramin hava saldırısını uzaktan takip etmişti. Bombalanan yerde hiçbir gerilla gücünün olmadığını biliyordu. Bunun düzmece bir operasyon olması ihtimalini dışlamasa da oralarda köylerin olması direkt halka, köylülere yönelmiş olma ihtimalini güçlendiriyordu.

Birkaç günlük çalışmadan sonra erzak faaliyeti ile ilgili tüm işleri bitirmişlerdi. Artık yeni sürece odaklanabileceklerdi. Kutudere'ye gitmeliydiler her zaman olduğu gibi. Orada son günlerde artan hava hareketliliği hakkında bilgi almayı umuyorlardı.

Gerillalar zaman kaybetmeksizin Kutudere'ye doğru yola çıktılar. Munzur Baba'yı hızla aşip Nazimiye deresini geçtiler. Hiç ara vermeksizin Düzgün Baba'nın yamacından dolanıp, Kortan Köprüsünü geçerek en son Harçık suyunun kenarında mola verdiler.

Gece yarısı olmuştu. Asfalt yola yakın olmalarına rağmen zifiri karanlıkta kendilerini güvende hissediyor, dinleniyorlardı.

Sonbaharın serin havası kendisini hissettirmeye başlamıştı. Hava akımı Harçık Vadisi koridorunda aralıksız cereyan ediyor, kendisiyle beraber meşe palamudu ve envai çeşit güzel kokuyu taşıyordu.

Ramin'le Fırat bir süredir sohbete dalmışlardı. Navdar ise uzaktan onları göz hapsine almıştı. Yukarıda güvenlik alan gerillalardan biri aşağı inince patikanın kenarında oturmuş gerillalar ona dikkat kesildiler. Nöbetçi yanlarından geçip Ramin'in önünde durdu. "Yamacın arka tarafında bir ceset var" dedi.

Ramin heyecanla öne doğruldu. "Ne diyorsun?!"

Nöbetçi soğukkanlıydı. Yan tarafa dönüp yirmi metre yu-

karıdaki diğer nöbetçiyi işaret etti. “Uzak değil. Nöbetçinin beş metre aşağısı!”

O da yukarı baktı. Nöbetçi belli belirsiz görünüyordu. Silahını kapıp hareketlendi. Arkadan tüm bölük ayaklandı. Geriye dönüp “Ne oluyor, herkes yerinde kalsın!” Fırat, Navdar ve Mazan’a işaret yaptı. “Siz gelin!” Jivan’a da “Sen burada arkadaşlarla kal” dedi.

Az sonra nöbetçinin bahsettiği yere ulaşmışlardı. Burası yola yakın dar bir dereydi. Derenin içinde yüzüstü uzanmış halde otuzlu yaşlarda bir erkek cesedi vardı. Sol eli yana açık, sağ eli ise kalçalarının üzerindeydi. Kafasının olduğu yerde ise çember şeklinde kandan bir tabaka oluşmuş, kan toprağa işlemiş kurumuştur.

“İyi giyimli biri, Muhtemelen kentte yaşayan biridir” dedi Fırat.

“Olabilir” dedi Ramin.

“Köyler de de böyle kentli giyimli birçok insan var” dedi Navdar “Salt giyiminden yola çıkarak bir sonuca ulaşmak doğru olmayabilir.”

Fırat’ın kaşları çatıldı. Ramin konuyu değiştirmek için cesedi ters çevirip ceplerini aradı. Üzerinde hiçbir şey yoktu.

“Belki de köylüler arasında çıkan bir anlaşmazlık sonucu işlenmiş bir cinayettir” dedi Mazan.

Ramin “hiç sanmıyorum, bu TC’nin işi” dedi kendisinden çok emin bir şekilde. Herkes o soruyu sormaya hazırlanıyordu: “Nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?” Ama soru gelmeden cevap geldi. “Çünkü cesedin kemeri ve ayakkabı bağcıkları alınmış. Bu insan sorgudan geçirildikten sonra infaz edilmiş. Polis ya da askerlerin işi bu.” Herkes ikna olmuştu.

Gerillalar Kutudere’deki eski noktalarına gelmişlerdi. Olup bitenleri öğrenmeleri gerekiyordu. En güvenilir kaynakları Xıdır’dı. Akşam onun evine gidince son süreçte yaşanan birçok olayı öğrendiler.

“Evet sıradan insanlar, kimliği belirsiz kişiler tarafından vuruluyor, köyler boşaltılıyor, yakılıp yıkılıyor” dedi Xıdır, kırık bir ses tonuyla. Yastaydı adeta. “Beş gün önce Vartinik hunharca

bombalandı Köy yerle bir olmuş, yaşanacak bir yer olmaktan çıkmış. Sadece orayı değil birçok köyü boşalttılar. Tari'yi de... Köye gidip halkı meydanda toplamışlar 'Eğer köyü boşaltırsanız evlerinizi yıkmayacak; bahçelerinizi, ağaçlarınızı yakmayacağız. Bugün boşaltırsanız yarın olaylar durulunca gelebilirsiniz. Yok eğer şimdi boşaltmazsanız evlerinizi yıkar, köyü yakarız. O zaman da boşaltmak zorunda kalacaksınız ama evlerinizin yıkılması, ağaçlarınızın yakılması pahasına' demişler. Tari'liler de köyü boşaltmak zorunda kalmışlar. Vartinik'te halk köyünü boşaltmak istemedi, uçak ve helikopterlerle bombalandı; yakılıp, yıkıldı. Aynı şeyi Tari'de de sonradan yapmışlar. Ama uçak ve helikopterlerle değil patlayıcılarla."

Ramin dikkatle dinliyor, Xıdır ara vermeksizin anlatıyordu. Birçok faili meçhul cinayetten bahsetmişti. Ama işin ayrıntısı konusunda bir şey bilmiyordu.

"Orada burada, yol kenarlarında cesetler bulunuyor. Çoğu da sıradan insanlar. Yazıktır yav!" dedi Xıdır, dudakları, yüzü acı ve öfkeyle irkiliyordu. "Ama kimse bir şey görmüyor. Bunlar köy yakmaları gibi değil."

"Nasıl değil?" diyen Ramin Xıdır'ın yüzüne kuşkuyla baktı.

"Yani köyleri yakıp yıkanlar devletin askeri, polisi. Açıkta yapıyor bu iş. Ama cinayet işleri farklı, gizli."

"Ha o anlamda!"

"Gerçi Milliler onları görmüşler diye bir söylenti dolaşıyor. Köyün altında bulunan cesetten bahsetmiştim"

"Cinayet köyde mi işlenmiş, köylülerin hepsi mi görmüş?"

"O kadarını bilmiyorum. Şehirde Milliler olayı görmüş diye bir söylenti dolaşıyor. Tabi bu bir söylenti. Ne kadar doğru bilemem. Biliyorsun bizim toplumu, ağzı olan konuşuyor!"

Vakit geç olmasına rağmen Ramin olay hakkında bilgi almak için yanındakilerle birlikte Milli'ye gitti.

Köylüler bir şey görmediklerini söylediler. Kapı kapı dolaştığı halde ama bir sonuç alamadı. Herkes sus pus olmuştu.

Ramin umudunu yitirmek üzereydi. Saat gece yarısını çok-

tan geçmiş, biraz daha gecikirlerse artık o gece Kutudere noktasına ulaşamayacaklardı. İlk gelişinde evin geç kızının tavırları dikkatini çektiğinden o eve ikinci kez gitmişti. Ama adam bir şeyden haberi olmadığını söylüyordu.

Evin geç kızı tedirgin bir halde odaya girip çıkıyor, bir şeyler getirip götürüyordu. Ramin'e de kaçamak bakışlar atmaya başlamıştı.

Ramin artık kızın bir şeyler anlatmak istediğini anladığından biraz daha kalmaya karar verdi. Ama saatine bakmadan da edemiyordu.

Ev sahibi ihtiyacı için izin isteyip odadan ıktı. O esnada evin kızı odaya girip heyecanlı heyecanlı bir şeyler anlatmaya başladı.

"Sakin ol! Babandan mı ekiniyorsun? Ben konuşurum" dedi Ramin.

Ama kızın onun söylediğini duyacak hali yoktu. "Köyün gişişindeki beyaz eve gidin. Yaşlı adamı tanıyorsunuz. O görmüş."

"Neyi görmüş anlamadım?"

"Olayı görmüş. Adamları görmüş!"

Ramin hemen doğruldu. "Nereden biliyorsun. Kesin mi?"

"yle söyleniyor." Kız kaygıyla kapıya bakıyordu. "Beni de götürün. Ben de gelmek istiyorum" demeye başladı ayaklarını yere vurarak.

"O eve mi gelmek istiyorsun?!" Kafası karışmıştı.

"Hayır hayır saflara katılmak istiyorum saflara" dedi.

"Ha!" dedi Ramin. Kızın bu kadar tedirgin olmasının nede-nini yeni anlamıştı. İnsanın büyük kararlaşmalar öncesi yaşadığı heyecanı tedirginliğı yaşıyordu. Saatine bakınca hemen kal-kıp gitmeyi düşündü. Çok geç olmuştu. Kıza "yaşın ka?" dedi aceleyle.

"On sekiz!"

Onu biraz szgd Ramin. Böyle önemli bir konuyu bu kadar sıkışık bir zamanda konuşmak istemiyordu. "Uygun bir zaman-da cephecileri yollayacağım. Onlarla konuşursun. Bu işler öyle ayak üstü olacak işler değil. Katılım ciddi bir iştir. Tüm yaşamını

belirleyecek bir karar alıyorsun.”

“Ben bunu uzun süredir düşünüyorum. Kararımı vermişim. Her şeyi düşündüm”

“Öyle mi! Tamam güzel” dedi Ramin. Saygı anlamında kafasını hafif öne eğdi. “Yine de acele etme. Cepheci arkadaşlarla da bir konuŖ. Ondan sonra bir karara varırız”

Saat üçe geliyordu. KoŖar adım gitmeleri durumunda hava aydınlanmadan Kutudere noktasına ulaşabileceklerdi. Ama yaşlı adam ile görüşmeleri durumunda ulaşmaları mümkün değildi. Ayak üstü diğeri gerillalara fikirlerini sordu. İstisnasız herkes görevi tamamlamak gerektiğini düşünüyordu. Gece boyu bir istihbaratın peşinde koŖmuşlardı. Sonuç alacakları bir noktadayken vazgeçemezlerdi. Öyle de yaptılar...

Gerillalar yaşlı adam ile konuştuktan sonra Kutudere noktasına ulaşamamış, Harçık suyunun kenarında kalmışlardı. Peşine düştükleri bilgi onlara pahalıya mal olmak üzereydi. O gün operasyon çıkmış sekiz gerilla çatışmaya girmekten kıl payı kurtulmuşlardı.

Yaşlı adam ilk ziyarette her şeyi inkâr etmişti. Ama ikinci ziyarette Ramin’in elinde sağlam bilgi vardı. Masada karşılıklı oturuyorlardı. İhtiyar yetmişli yaşlarda kamburu çıkmış uzunca biriydi.

“Keşke ilk gelişimizde bize yardımcı olsaydın. Saatlerdir boş boş dolanıyoruz.” dedi Ramin sitemkâr bir dille.

“Sizin için hava hoş. Bu bilgi bugün buradan yayılırsa adamlar gelip köyümüzü yakıp yıkarsa ne yapacağız” dedi yaşlı adam.

“Tamam kaygılarınıza anlam veriyorum...”

“Boş ver sen onu. Ne yaparlarsa yapsınlar. Bizim diğeri insanlardan ne farkımız var? İyi ki tekrar geldiniz. Eğer sizinle paylaşmasaydım, bu yaşımda vicdan azabından ölürdüm.”

“Teşekkürler” dedi Ramin. İhtiyarın masadaki elini tutup sıktı. Gözleri sulanmıştı.

“Evet o gece onları gördüm” dedi yaşlı adam. “O gün akşama doğru bir buzağım kaybolmuştu. Ahırını kontrol ettim yoktu. Etrafta onu aramaya koyuldum. Köyün üst taraflarına çıktım, bu-

lamadım. Yamaçları, ormanı, köyün etrafını aradım ama bulamadım. Asfalt yolun kenarına kadar inmişim farkında olmadan. Biz buralarda hava kararınca dolaşmayız ama o akşam yolun karşısına geçip oralarda aradım. Buzağı yoktu. Artık hava kararmıştı. O Buzağıyı bulamadım biliyor musun? Gitti gitti!”

İhtiyar boş ver anlamında elini salladı. “Normalde o saatte yoldan araçlar geçmez. Karşıdan ışıkları görünce hızla yolu geçip köyüme doğru yol aldım. Ben henüz yamaçtayken araba çoktan benim olduğum yere ulaşmıştı. Kendimi hemen yere attım.”

Yaşlı adam otomatiğe vermiş gibi anlatıyordu. Ramin adamın omuzuna dokundu. “Yavaş ol. Heyecanlanma. Rahat ol!” dedi. Masadaki sürahide su vardı. Bir bardak su doldurup Yaşlı adama verdi. Adamın alnında boncuk boncuk ter damlaları oluşmuştu. Bardağı kafasına dikip bir seferde içti.

Ramin sürahiyi kaldırdı. “Bir tane daha?”

“Yok yeter” Burnundan derin bir nefes alıp devam etti. “Araba Toros marka beyaz bir arabaydı. Benim hemen aşağı tarafımda durdu. Beni fark edecekler diye ödüm koptu. Bunların Polis, asker benzeri birileri olduğunu anlamıştım. Ayağa kalkıp kaçmayı düşündüm ama cesaret edemedim. Adamlar arabadan indiklerinde biraz rahatlardım. Dikkatleri ön taraftaydı. Üstelik arabadan indikten sonra yolun kenarına doğru yürüdüler. Ben yamacın üstünde olduğumdan beni fark etme ihtimalleri azalmıştı. Beş kişiydiler. Birinin elleri arkadan bağlıydı, gözünde bandaj vardı. Üç kişinin ellerinde büyük silahlar vardı.”

Ramin keleşini gösterdi. “Bunun gibi mi?”

İhtiyar, silaha baktı, eline aldı. “Daha kısaydı!”

“Uzi”

Adam elini havaya savurdu her neyse anlamında.

“Diğerinin elinde tabanca vardı. Ellerinde büyük silahlar olanlar sağa sola yayıldılar. Elinde tabanca olan ise gözü bağlı olanı kenara sürükledi.”

Adam tıkanı. İki iri damla göz yaşı yüzünden kayıp yere düştü. Yutkundu.

“Gözü bağlı olana diz çöktürdü. Tabancayla ensesine bir el ateş etti. Adam yüz üstü ön tarafa kapaklandı. Sonra cebinden çıkardığı bez ile tabancasını silip beline taktı. Eğilip cesedin göz bağı ile arkadan ellerini bağlamış oldukları ipi çözüp aldı. Birkaç saniye sonra Toros araba ile Dersim’e doğru yola koyuldular. Ben öyle dakikalarca yerde yatan adama baktım. Ama cesaret edip yanına gidemedim. Onu öyle orada bırakıp evime geldim. Ertesi gün yoldan geçen arabalar cesedi bulmuş. Bunu yapanlar devletin adamları. Zaten beyaz Toroslar onların resmi arabaları gibidir.”

Bıçakla kesilir gibi bir sessizlik oluşmuştu. Ramin elini adamın omuzuna atıp bir iki kez hafiften vurdu. “Çok teşekkürler!”

Adam öylece masaya yığılacak gibiydi. Çökmüştü adeta. Gördüğü şey onu çok etkilemişti. Anlatırken olayı tekrar yaşar gibiydi.

Ramin’in hemen çıkıp gitmesi gerekiyordu. Adama üzüldüğünden bir şeyler söyleme ihtiyacı duydu ama dili kilitlenmiş gibiydi.

Ansızın ihtiyar kafasını kaldırıp “Otuz dokuz kişiymiş” dedi.

Ramin yaşlı adama baktı “Ne?”

İhtiyarın gözlerinden adeta ateş fişkırıyordu. Sanki o anda kişiliği değişmişti. “Sayıları otuz dokuz” dedi tekrar. “Otuz dokuz kişilik özel bir ekip!”

“Nasıl bir ekip, memur gibi mi?”

“Hayır öyle değil askeri bir ekipten bahsediyorlar. Kimse onları görmüyor. Seçme adamlardan oluşuyormuş. Faili meçhulleri yapanlar onlar. Böyle konuşuluyor. Sayıları otuz dokuz kişi”

Ramin “Otuz dokuz kişi” dedi dudaklarını sıkarak.

Yaşlı adam başını salladı.

Her gün oraya buraya atılan cesetler bulunuyordu. Savaş gittikçe şiddetlenmiş, gerillalarla başa çıkamayacağını anlayan devlet artık halkı fiziksel olarak hedef almıştı. Vurulanların ortak noktası yurtsever olmalarıydı.

Son bir ay içinde savaşın seyri yeni konseptle değişmişti. Gerillalar süreci tartışıyorlardı.

Ramin, toplantıda gerillalardan süreci değerlendirip yapılması gerekenler hakkında öneri geliştirmelerini istedi.

Mazan “Bu olanlar tam bir vahşet. Sivil, suçsuz insanların evlerini yakıyor, kafalarına kurşun sıkıyorlar. Terörün böylesi yaşanmamıştır” dedi.

“Mazan hevale katılıyorum” dedi Navdar “çivi çiviye söker. Madem onlar bizim insanlarımızı öldürüyor, biz de onlara anlamları dilden cevap verelim.”

Jivan “evet katılıyorum. Hemen harekete geçip eylem yapalım” dedi.

Fırat ise sessizdi. Böylesi süreçlerde öneri ve değerlendirmelerle dolu olurdu. Ama bu kez kayda değer bir şey söylememişti.

“Evet” dedi Ramin Fırat’a bakarak “Sen ne düşünüyorsun? Ne yapmalıyız sence?”

“Doğrusunu söylemek gerekirse ne yapılması gerektiği konusunda arkadaşlardan farklı bir şey düşünmüyorum.” dedi Fırat “ama bir türlü anlam veremediğim şeyler var. Yani TC suçsuz günahsız insanlara niye böyle yöneliyor. İşin insani yönü ayrı. Ben insanların böyle acı çekmesine üzülüyorum. Ama politik açıdan düşündüğümde bu yapılanlar işimize yarayacak. Devlet

kendi bacağına kurşun sıkıyor bence.”

Söyledikleri oradaki ortak düşünceyi yansıtıyor gibiydi. Ama Ramin’in kaşları çatılmıştı. Navdar, Mazan ve Jivan’ı tek tek süzdü. Şaşırmıştı. Demek ki onlar da aynen Fırat gibi düşünüyorlardı.

Ramin Fırat’a baktı, nereden başlayacağını kestiremiyordu. “Sen üniversite okumuş aydın birisin. Yaşananları böyle değerlendirmen beni şaşırttı.” dedi “Düşmanın halka niçin böyle yaklaştığını tartıştırmadım çünkü cevabını herkesin bildiği bir konuyu tartışmak bana anlamsız geliyordu. Bu konuda ciddi yanılgılar varmış. Halbuki o kadar tarih eğitimi alıyoruz. Bakıyorum günümüz ile tarihin diyalektik bağlantısını kurmada zorlanıyorsunuz.”

Navdar esnedi. Propaganda başladı, sanki kış kampındayız diye içinden söylendi. Ramin’in savaşın gerçek nedeni hakkındaki açıklamaları ona anlamsız geliyordu.

“Evet bu uygulamalarla halkımızın devlete karşı tepkisi gelişecek” diye devam etti Ramin “ama devlet günü birlik bir politika değil uzun vadeli bir strateji yürütüyor. Devletin asıl amacı Kürdistan’ın en ücra bölgelerinde yaşayan halkı batıya göçertmektir. Bu bir etnik temizliktir. Bu yolla metropollere göçen halkımız gittiği yerlerde egemen dil-kültür içinde azınlık konumunda kalacak ve zamanla asimile olacaktır. Devlet Kürtlüğü yok etmeye, kültürel soykırımı gerçekleştirmeye çalışıyor. Devlet şunu çok iyi biliyor ki bugün Kürt dili-kültürü halen varlığını koruyorsa bu medeniyetten uzak kalma pahasına halkımızın dağlara sığınması sayesinde. Bugün göç ettirilenler esasta dilimizi kültürümüzü bugünlere taşıyan asimile olmamış, kültürel soykırımı karşı direnmiş kesimlerdir. Ve sanmayalım ki bu politika sadece günümüzde uygulanıyor, iki yüz yılı aşkın bir süredir bu politika uygulanıyor. Osmanlı’nın son döneminde de İttihat Terakki döneminde de bu politika uygulandı. Ama bu politikanın sistemli hale gelmesi 1925’te devreye konulan Şark Islahat Planı ile birliktedir. TC kurulduğundan beri Kürtlüğü yok etmeyi amaçlıyor. Devlet mücadelemize salt bir gerilla mücadelesi olarak bakmıyor. Yaratılmak istenen Türk Homojen Ulus devletine karşı Kürtlerin direnişi, kendi dilleri kültürlerinden

vazgeçmeyi kabul etmemeleri olarak bakıyor. Direnişin kaynağında asimile olmamış Kürtlük olduğunu senden benden çok daha iyi biliyor.” Uzun konuşmuştu. Hiç nefes almamıştı adeta. Derin derin nefes aldı en son. Tüm gerginliği, elektriği bir anda boşalmış geçmişti.

Gerillalar derin düşüncelere dalmış, Ramin’in söyledikleri onların algı kanallarını açmıştı.

“Ama ne yapılması gerektiği konusunda sizinle hem fikirim. Bu yapılanlara güçlü bir karşılık vermemiz gerekir” diye devam etti. “Tabi her fırsatta halka vatanını terk etmemelerini, devletin amacının ne olduğunu anlatmalıyız. Asıl önemli olan şey, halkımızı savaşın gerçekliği konusunda aydınlatıp yapılması gerekenler konusunda ikna etmektir. Halkımız özgürlüğü için mücadele eden bir halk düzeyine yükseldikçe biz bu mücadeleyi kazanabiliriz.”

Gerillalar çay molasından sonra eylem planlamasına geçmişlerdi. Ramin “evet arkadaşlar bir sonraki gündem maddesine geçiyoruz.” dedi “Yaratıcı fikirler bulmalıyız. Bilindiği gibi yol pususundan beri düşman çok temkinli hareket ediyor. Hedef bulmakta zorlanıyoruz. Ezbere klasik eylemlerden ziyade beklenmedik, tahmin edilmez eylemler üzerinde yoğunlaşmalıyız. Aksi takdirde elimiz boş olarak döneceğimiz gibi ava giderken avlanabiliriz de!”

Ramin’in açıklamaları gerillaları sınırlamıştı. Mazan söz alıp öneri geliştirmeyi düşünüyordu ama önerisi yol pususuna ilişkin olduğundan vazgeçti. Diğer gerillaların kafalarında da yol pususu olduğundan kimse öneri getirmiyordu.

“Ne oldu?” dedi Ramin “Sıra dışı öneri dedimse de başka bir öneri gelmesin demedim. Tamam yol pususu eyleminden sonra yolları fazla kullanmıyorlar ama hiç olmayacak anlamına gelmiyor. Yolu kullanmamaları mümkün değil ama artık temkinli hareket ediyorlar.”

Mazan “aslında benim yol pususu önerim vardı ama çok klasik” dedi.

“Harçık’ta değil mi? Tamam olabilir.”

Fırat konuşup konuşmamakta tereddütlüydü. Nihayet söz

haklı aldı. “Aslında somut bir şey değil de bir keşif istihbarat önerisi geliştirecektim.”

“Biraz daha açsana tam olarak ne demek istiyorsun?”

“Cepheciler bana özel timlerin Mazgirt’te çok rahat hareket ettiklerinin istihbaratını aldıklarını söylemişti.”

“Gündüz mü gece mi?”

“Gündüz.”

Navdar güldü.

Ramin “çok riskli” dedi “ama yine de değerlendirilebilir. Keşif yaptıktan sonra uygun değilse yapılmaz da.”

Navdar itiraz etti. “Mazgirt’te güpegündüz eylem mi yapılır?! Eylemcileri ölüme göndermekten başka bir şey değil.”

Onun böyle kategorik olarak öneriye karşı çıkması Ramin’i gerdi. Olmazcı anlayışlara katlanamıyordu. “Nasıl bu kadar emin olabiliyorsun? Mücadele tarihimiz bize şunu göstermiştir ki olmaz denilen birçok eylem iyi planlama ve koordinasyonla yapılabilmiş, en iyi sonuçlar da alınmıştır. Tabi Mazgirt’te eylem yapma kararı almış değiliz.”

Fırat öneri geliştirince Navdar da öneri geliştirme ihtiyacı duymuştu. “Benim bir önerim var.”

Ramin buyur anlamında el işareti yaptı. Gerillalar dikkat kesilmiş onun söyleyeceklerini bekliyorlardı.

Navdar geriye doğru iyice yaslanıp göğsünü kabarttı. “Yol-çatı Karakoluna yönelik bir eylem yapabiliriz. Akşamüstü içtimada askerler karakolun önündeki düzlükte birikiyorlar. Yolun karşısındaki ormanlık yamaca yerleşirsek içtimada onları biki ve kanaslarla tararsak iyi bir darbe vururuz.”

Fırat dişlerini gıcırdatıyordu kızgınlıktan. “Ne yani adamlar halkımıza karşı savaş açmış, insanlarımızı korkutup göçertiyor, bizim vereceğimiz karşılık bu mu olacak! Bu düpedüz taciz eylemi. Göz boyamadan başka bir şey değil. Katılıyorum!”

Ramin “Biraz sakın ol!” dedi. “Hem bu katılıp katılmama meselesi değil. Biz burada bir tartışma yürütüyoruz.” Fırat’ı uyararak gereksiz bir tartışmanın önüne geçmek istemişti.

“Evet bu eylem başarılı olsa bile zayıf bir eylem ama sadece

bir eylemle sınırlı kalmayacağız. Bundan dolayı her üç alternatifi de değerlendireceğiz. Öyle çok olmayacak eylemlere de bu-
laşmayacağız, ona göre!”

“Heval o mesafe neredeyse bir kilometre. O mesafeden adam mı vurulur?” diye yine itiraz etti Fırat.

Navdar hemen cevap verdi. “En fazla dört yüz metredir.”

Ramin ona manalı manalı baktı. “Heval sen dört yüz metre-
yi ne sanıyorsun, az mı?” dedi. Sonra konuyu değiştirdi. “Neyse
tamam sonuca gidiyoruz. Her üç öneriyi de hayata geçireceğiz.
Önce yol pususunu deneyeceğiz. Ama çok zaman harcamaya-
cağız. Bilinen nedenlerden dolayı sonuç alamayabiliriz. Ondan
sonra daha yakın olduğundan Yolçatı önerisine odaklanacağız
En son da Mazgirt önerisini değerlendireceğiz.”

Gerillalar Harçık yolunda on beş gün pusuda kalmalarına
rağmen sonuç alamadılar. Tahminleri tutmuştu. Yolda hiçbir as-
keri hareketlilik olmadı.

Sıra Yolçatı eylemindeydi. Öncelikle keşif yapılp eylem yeri
ile hedef arasındaki mesafe ve geri çekilme hattı konularının
netleştirilmesi gerekiyordu. Keşfe Navdar ile Fırat’ın birlikte
gitmeleri kararı alınmıştı. Eyleme ilişkin görüşleri taban taba-
na zıt olduğundan ikisinin keşifte olması objektif bir sonucun
ortaya çıkmasını sağlayacaktı.

Navdar, Fırat, Zınarin, Adar ve Şiyar’dan oluşan keşif grubu,
karakolu karşıdan iyi görebilen üstü girintili kayalardan oluşan
sivri bir tepeye konumlandı. Tepenin üstündeki birkaç ağaç ka-
muflaj etkisi yapıyordu.

Karakol, yamaçta, yoldan yüz metre yukarıda, Dersim’den
gelen yolun Pülümür-Nazimiye kavşağındaydı. Yol güvenliği
için kurulmuş bir karakoldu.

Gerillalar tepeye sabaha doğru yerleşmiş, ilk keşifle birlikte
sabır isteyen saatler başlamıştı.

Nöbet yeri ön tarafta iki yüksek kayanın arasındaydı. Keşif-
çiler tepenin karakoldan görünmeyen tarafında kalıyor, nöbet
yerine açık bir yerden sürünerek çıkıyorlardı.

Navdar dürbünle keşif yaparken, diğerleri kayaya sırtlarını dönmüş aşağıları izliyorlardı. Şiyar her zamanki gibi sessizdi. Soru sorulmayınca kadar konuşmuyordu. Zınarin ile Adar arada bir işaretleşiyor birbirlerine bir şeyler anlatıyorlardı. Fırat ise Navdar'ı izliyordu.

Navdar keşfini bitirip yanlarına otururken “her şey normal görünüyor” dedi.

Fırat da başıyla onayladı.

Akşama kadar gerillalar karakolu izleyip tüm hareketliliği not ettiler. Askerler akşam üstü karakolun önünde içtimaya geçiyorlardı. İstihbarat doğruydu. Asıl mesele eylem grubunun yerleşeceği tepe ile karakol arasındaki mesafenin ne kadar olduğuydu. Mesafe eylemin yapılıp yapılmayacağını belirleyecekti.

Eylem tepesi keşif tepesinin alt tarafında, karakolu tam karşıdan gören ormanlık bir yerdi. Karakolla tepe arasında hem dere hem de yol geçiyordu.

Fırat kararını vermişti, en az altı yüz metre mesafe vardı. Sekiz yüz metre diyecekti ama görüşünü yumuşatmayı düşünmüştü.

Keşif bitmişti. Hızla kampa gidip keşif hakkında raporlarını sunacaklardı. Eylem kararı ona göre şekillenecekti.

Gün içinde yemek aralarında Zınarin ile Adar sohbet ederken mesafenin çok uzak olduğunu dile getirmelerine rağmen Navdar da Fırat da duymazlıktan gelmişti.

Havanın kararmasıyla birlikte gerillalar hızla kampa doğru yola koyuldular. Keşif yerinin aşağısındaki boğaza ulaştıklarında Zınarin “boşuna o kadar uğraştık” dedi, üzgün bir edayla.

Navdar arkaya dönüp Zınarin'e baktı, sinirinden titriyordu. “Ne dedin sen?!”

Zınarin şaşırmişti. Navdar'ın tepkisine anlam veremedi. Doğal bir şekilde “mesafe çok uzak” dedi.

Navdar'ın eli kolu oynamaya başlamıştı. “Ona sen karar veremezsin. Anlamadığın şeylere burnunu sokma. Tamam mı!”

Fırat dayanamayıp müdahale etti. “Arkadaşa ne bağıryor-

sun! Fikrini söyledi. Yalan mı? En az altı yüz metre mesafe var." Gün boyu içinde tuttuğu düşüncesini bir çırpıda ifade etmişti.

Navdar söylenmeye başladı. "Zaten her şeyin altında senin parmağın var. Bunları bana karşı sen örgütlüyorsun."

"Ben gün boyunca mesafe konusunda ne bir arkadaşla konuştum ne de yorum yaptım. Niye, arkadaşlar kendi başlarına, gözetledikleri yerin ne kadar mesafe olduğunu anlayamazlar mı?"

"Sırf benim önerimdir diye bu eylemi boşa çıkarmaya çalışıyorsun" dedi Navdar.

Fırat duraksadı. Şaşırmıştı. Demek Navdar olaya böyle bakıyordu. "Hiç de değil. Ben senden daha çok isterim. Ama mesafe çok uzak. Hatta istersen yakın keşif de yapabiliriz."

"Tamam o zaman, madem öyle yakın keşfe gideceğiz" deyip kestirip attı Navdar.

Diğer gerillalar yakın keşif nereden çıktı diye söylenseler de artık iş isten geçmişti. Kampa gitmeden önce bir yakın keşif düellosu yaşanacaktı.

Yakın keşif, eylem yeri ve hedefi bizzat oraya giderek gözetlemeyi ifade eder. Karakolun bahçesi ve tepesini gözle görebilecekleri bir yere kadar sızacak, bu yolla birbirlerinin kararlılıklarını ölçeceklerdi.

Gerillalar hızla karakola doğru yola koyuldular. Her zaman kullandıkları patikadan dereye inip asfaltı geçerek karakolun yukarısındaki boğaza çıktılar. Boğazdan aşağıya inerek karakolun tepesine yaklaşacak, bahçeyi keşfedeceklerdi.

Biriktikleri yer cırılçıplak bir boğazdı. Karanlık olmasına rağmen o çıplak boğazda uzaktan da olsa fark edilme tehlikesi vardı. Fırat güvenlik kaygısıyla boğazın her iki tarafındaki sırtlara baktı. Sıra dışı bir şey yoktu. "Benle Şiyar gidelim" dedi.

Navdar "Yok olmaz" dedi "benle Şiyar gideceğiz!"

Zınarin "ben de gelmek istiyorum" dedi.

Bunun üzerine Adar da hemen atılıp kendisini önerdi.

Navdar kızdı. "Burada böyle tartışmanın anlamı yok. Benle Şiyar gidiyoruz."

Fırat “öyle olmaz. Benim de gelmem gerekiyor” dedi.

Navdar Fırat’ı eylem kırıcılıkla itham etmişti. Doğal olarak Fırat’ın böyle bir dayatmada bulunmaya hakkı vardı. Kendisi olmaksızın yakın keşfin yapılmasını da içine sindiremiyordu. Çünkü bu eylemi o önermişti. “Tamam o zaman benle Fırat gidiyoruz” dedi.

“Heval bir bölük komutan yardımcısı ile bir takım komutanı olarak nasıl yakın keşfe gidiyorsunuz?!” İtirazlara kulak asmayıp yola çıktılar.

Yakın keşif yarım eylem gibi bir şeydi. Askerlerin mevzilerine sızarak yanaşabildikleri kadar yanaşacaklardı. Çoğu kez silah kullanma mesafesine kadar yanaşmalarına rağmen eylem yapma yetkileri olmadığından sadece keşif yapıp geri dönüyorlardı.

Önde Fırat, arkada Navdar boğazdan aşağıya yöneldiler. Fırat kamburu çıkmış halde eğilerek biraz ilerliyor, çöküp etrafı dinliyor, sonra tekrar harekete geçiyordu.

Arazi kaya ve çakılla kaplıydı. İyi dedi içinden, iz sorunu olmayacaktı. İçgüdüsel olarak kayalara basarak ilerliyorlardı. Karakolun üç yüz altmış derece dönen projektörleri etrafı sürekli tarıyordu.

Fırat birden çöküp dinlemeye koyuldu. “Sen de işittin mi?”

“Evet işittim!”

Tepedeki askerler nöbet değişimi esnasında konuşuyorlardı. Demek ki tepeye yaklaşmışlardı. Harekete geçtiler. İleride, orta kısımda bir küçük tepe olduğundan dere iki ayrı kanaldan devam ediyordu.

Fırat geriye dönüp eliyle sağ mı sol mu işareti yaptı. Sol taraf olduğunu bilse de Navdar’dan teyit almak için sormuştu.

Navdar solu işaret etti. Sol yamacın arkasında karakol tepesi vardı. Orada askerler nöbet tutuyorlardı.

Fırat yamaca doğru tırmandı. Yamaç tümüyle belli büyüklükteki kayalarla kaplı olduğundan kayalara basarak ilerliyor, durup dinliyor, tekrar hareket ediyordu. Zirveye yaklaştıkça askerlerin sesleri daha net işitilir olmuştu.

Navdar birden Fırat'ın omuzuna dokunup "hareket etme!" dedi fısıltıyla.

O esnada zaten çömelmiş halde askerleri dinleyen Fırat arkaya döndü. "Ne?"

Eliyle onun ayaklarını işaret ediyordu Navdar. "Ayakların!" dedi güç duyulur bir sesle.

Fırat ayaklarına bakınca bacakları aniden zayıf düştü. Tüm gücü akıp gitmişti adeta. Tuzağa düşmüşlerdi. Sağ ayağının üzerinden ince beyaz bir ip gerili halde geçiyordu. Adımını attığında ayağı ipin altına girmiş olmalıydı.

Fırat etrafına bakınca durumu anında kavradı. İlk anda doğal kayalar gibi görünen kayalar başka yerlerden getirilmiş, orası tuzak için düzenlenmişti. Karakolun ışığının dolaylı yansıması nedeniyle yerleri kısmen aydınlıktı. Kayaların arasında el bombaları vardı. Pimlerine ip bağlıydı ve pimler çekilmeye hazır hale getirilmişti. Tek bir bombanın piminin çekilmesi demek bir bomba tarlasının patlaması demekti.

Dehşete kapılmıştı. En küçük bir hatada Navdar ile havaya uçmaları işten bile değildi. Zihnen çok duru olsa da vücudu adeta zihninden ayrı tepkiler veriyordu. Bacaklarının titrediğini hissetti. Epey gerilmiş ipleri daha fazla germeden ayağını aradan çıkarmalıydı.

Navdar bir metre arkada çökmüş, hareket etmeden onu izliyor, Fırat'ın ayağının iki ayrı ipin arasına nasıl öyle girebildiğine hayret ediyordu.

Fırat'ın ayağının ön tarafı öndeki ipin altına girerken, arkadaki ip de mekabinin arkasına gerili bir şekilde yapışmıştı. Öndeki el bombası biraz yüksekteydi. NATO tipi parça tesirli bomba gövdesinden bir kayaya bağlanıp sabitleştirilmiş, funyesinin pimi düzeltilerek çekmeye hazır hale getirilmişti. Ve pimin halkasından bir ip sağdan sol tarafa geçirilmiş ve yarım metre uzaktaki bir bombaya bağlanmıştı. Bu şekilde bombalar ve ipler tarla büyüklüğündeki alanda bir ağ oluşturuyordu. Her yarım metrede bir bomba vardı.

Fırat ayağını, arkadaki ipi gözeterek öne doğru hafiften sürükledi, öndeki el bombasına yapışana kadar. Arkaya baktı,

ip halen mekabının üstüne yapışıktı. Boşa düşmemiştir. Biraz daha sürükledi. Ayağı artık öndeki bombaya basınç yapıyordu. Bombanın üzerinde bir ıslaklık vardı. Teri damlamıştı. Ancak o zaman terlediğinin ayırdına vardı. Koluyla alnını sildi. Geriye dönüp Navdar'a "Sen git" dedi kısık sesle.

"Olmaz. Benim de sağlam gidip gitmeyeceğim belli değil."

Askerlerin sesleri birden yükseldi. Bir kargaşa oldu. Karakolun projektörleri göğü ve yamaçları daha canlı taramaya başladı. Bir iki dakika sonra her şey duruldu.

Fırat'ın ayakları uyuşmaya başlamıştı. Sağa sola hareket ettirmeden çökmüş halde bacaklarını sabit tutmak kan dolaşımını neredeyse durdurmuştu. Biraz doğrulup üst tarafını hareketlendirdi. Bacaklarına hücum eden kanı hissetti. Üşüyüp karıncalanmıştı ayakları.

Geriye dönüp baktı. Navdar başını salladı. Fırat sağ ayağını öne doğru sürükleyerek öndeki el bombasını itti. Bomba bağlı olduğu kaya ile birlikte geriye doğru sürüklenmeye başladı. İp geriliyor, bombanın pimi yuvasından, rayda hareket eden tren gibi kayıyordu. O da pimin kayışını izliyordu. Milimetrik bir sınır kala mandalın pimi durdu ansızın. Arkadan tık diye bir ses geldi. Mekabın arka tarafına baskı yapan ip aşağı düşmüştü.

Artık ayağının arka tarafı boşluktaydı. Ayağının ön tarafını hareket ettirmeden ipin üzerine çıkıncaya kadar topuğunu havalandırdı. Sonra ayağını ön taraftaki ipin altından, ipe sürtünmesine rağmen, germeyecek şekilde çekti. Ayağını kurtarmıştı.

Şimdi dönüş zamanıydı. Geriye doğru elli metre tuzaklı alanda yürüdüler. Onca mesafeyi iplere takılmadan nasıl geçebildiklerine hayret ediyorlardı.

Fırat eylemin yapılmasına muhalefet etmekten vazgeçmişti. Eylem yapılacaktı.

Birkaç gün sonra karakolun karşısındaki tepede biksiler, kanaslar hazır hale getirilmiş, gerillalar akşamüstü karakolun avlusunda toplanan askerleri taramışlardı. Mesafe uzak olduğundan atışları çok etkisiz kalmıştı. İlk anda bir şey anlamayan askerler ancak talimatla kendilerini yere atmışlardı.

Eylem tam bir fiyaskoydu. Navdar ise sonucu başarı olarak değerlendiriyordu. Onun dışında da sonuçtan kimse memnun olmamıştı. Birçok değer, en önemlisi de zaman boşa harcanmıştı. Ramin eyleme olur verdiği için pişman olmuştu.

Böylesi bir süreçte daha sonuç alıcı bir eyle yapılmalıydı. Tek elle tutulur eylem önerisi de Fırat'inkiydi O da eylemi yapmak için inisiyatif istiyordu. Navdar'la gitmek istemiyordu. Eylem iki mangalık güç gerektirdiğinden Ramin eyleme komuta edemezdi. Asıl gücün başında kalması gerekiyordu. Olsa olsa bu eylem Navdar'ın sorumluluğunda gelişecekti ama Fırat "eylemin başında ben olmak istiyorum" diyerek ön almıştı.

Navdar hemen "ben de Mazgirt eylemine gitmek istiyorum" demişti.

Ama Ramin Navdar'a bu sefer izin vermemiş Fırat'ı görevlendirmişti. "Planlamayı yap, birlikte gitmek istediğin arkadaşları belirle, komple bir öneriyle gel!"

Fırat iki gün sonra planını yönetime sunmuştu. Buna göre eylem grubu Mazgirt alanına gidecek; keşif, gözetleme yapıp eyleme geçecekti. On gün istiyordu. "On gün boyunca telsizle bizi aramayın. Hatta hiç aramayın. Uygun zamanda biz sizi ararız. Hiç olmazsa kesinlikle on günden önce bize çağrı yapmayın"

demoşti. Mazgirt alanında telsiz konuşması olunca gerillaların orada eylem hazırlığı içinde oldukları anlaşılıyor, askerler hemen karşı tedbirler geliştiriyorlardı. Başarılı olmanın yegâne şartı gizlilikti, telsizle konuşmamaktı.

On iki kişilik eylem grubu Mazgirt alanına doğru yola koyuldu. Keşif faaliyetini Mazgirt'teki Kızılkayalar denilen yüksek tepelerde yapacaklardı. Dersim ve Mazgirt arasındaki Kızılkayalar'ın morumsu bir rengi olduğundan güneş vurduğunda kızıla dñnüyordu.

Grup Kızılkayalar'a ulaşır ulaşmaz hemen keşif faaliyetine başladı. Hedef Özel Timlerdi. Diğer alanlarda kirli bir savaş yñrñten Özel Timler, gerilla hakimiyetinin zayıf olduğu Mazgirt alanında dinleniyor, bir nevi tatil yapıyor, arabalarla şehrin dışına bile çıkabiliyorlardı.

Grup, Kızılkayalar'ın zirvesinde genel keşif yaptıktan sonra yakın keşif için Mazgirt'i yakından görebilecek bir tepeye konumlandı. Burası öyle bir yerdi ki Mazgirt'in her tarafı görünüyordu. Gerillalar o daracık tepede akşama kadar keşif yapacaklardı.

Mazgirt, dağın yamacına C şeklinde yerleşmiş küçük bir şehir olmasına rağmen şehirdeki askerlerin sayısı ilçe nüfusu kadardı. Kürdistan'ın diğer şehirleri gibi işgal edilmişti.

Havanın aydınlanmasıyla birlikte Jandarma Tugayı, Polis Karakolu gibi yerleri göz hapsine aldılar. Daracık tepede uzanmış hareketsiz halde iki ayrı dürbñnle keşif yapıyorlardı.

Havanın aydınlanmasından saatler sonra şehrin dışına doğru hareket halinde olan siyah bir Cip görñndñ. Fırat, yan tarafta kendisi gibi uzanmış keşif yapan Jivan'a "İşte! Sen de gördñmñ?" dedi.

Jivan sola dñnñp Fırat'a baktı. "Neyi?"

"Siyah bir Cip Elâzığ yoluna doğru gidiyor."

Jivan daha dikkatli baktı. "Tamam gördñm."

Siyah Cipler Özel Timlerin resmi arabaları gibiydi.

Öğlene doğru otuz araçlık bir askeri konvoy şehre girdi. Yarım saat sonra da gerillaların keşif yaptığı yere doğru yöneldi-

ler.

Acaba onları fark mı etmişlerdi. Fırat telaşlanmıştı. Yerleri çırılçıplak olduğundan manevra yapamazlardı. Askerler alt taraftan şehrin içinden onlara doğru geliyorlardı. Hızla Kızılıkayalar'ın zirvesini izlemeye koyuldu. Ama bir şey görünmüyordu. "Askerler aşağıdan bize doğru geliyorlar" dedi sertçe. "Herkes toparlansın. Bizi fark etmişlerse aşağıdan değil yukarıdan gelmeleri gerekiyor."

Askerler tepenin altına doğru girip gözden kaybolmuşlardı. Tepeleri, etrafı didik didik etmelerine rağmen hiçbir şey görememişlerdi. Ne olur ne olmaz diye gerillalar daracık tepede aşağıya doğru mevzilenmişlerdi.

Keşif faaliyeti bitmek üzereydi. Saatler geçtikçe gerillalar mayışmış, çoğu da uykuya dalmıştı.

Saat dört dolaylarında Jivan'ın yaptığı anons tepede ani bir hareketlilik yarattı. "Yav bunlar buradaymış!"

Fırat hemen yüz üstü uzanarak dürbünle etrafı izlemeye başladı. "Neredeler? Tamam işte gördüm!"

Bunlar gerillalara doğru gelmiş olan gizemli askerlerdi. Mazgirt'in ova tarafına açılan boğazda pusuya yatmışlardı. Her iki tarafı ormanlık olan boğaz önemli bir geçiş hattıydı. Şehre aşağıdan giriş ancak oradan mümkündü.

"Rutin bir pusulama faaliyetine benziyor" dedi Fırat.

"Evet ben de öyle düşünüyorum" diye onayladı Jivan. "Fark ettiysen askerler bu alanda çok rahat hareket ediyorlar. İyi bir planlama yaparsak istediğimiz saatte eylem yapabiliriz."

Fırat sevindi. "Evet haklısın. Adamlar çok rahat hareket ediyorlar. Burada eylem yapacağımızı hiç beklemiyorlar gibi. Bu bizim açımızdan büyük bir avantaj" Sustu. Yapılacak eylem hakkında bir şeyler söylemesini bekledi ama Jivan bir şey belirtmedi.

Jivan eylem için koşulların uygun olduğunu hissetmişti ama bunun nasıl yapılacağını bilmiyordu. Cesur bir gerillaydı. Fedakarlığıyla herkesin takdirini almıştı ama planlama, taktik konularında yetenekli değildi.

“Karşı tarafa Mazgirt’in çıkışına hâkim olan tepelere gidip oradan da keşif yapmamız lazım.” dedi Fırat. Elindeki dürbünle bahsettiği yerlere bakıyordu. Jivan’a “Bak! dedi. Sonra daha aşağıyı gösterdi. “Görüyor musun yukarıdan bir dere iniyor. Aşağıda bir köprünün altından geçiyor o dere. Yolun üzerine atacağımız pusu o köprü ve etrafı olacak. Savunma da tepede... Savunmanın asıl hedefi yol ya da aşağıdan gelecek tehdit değil, Kızılkayalar’dan müdahale için gelecek askerler olacak.” Sonra daha sağa Kızılkayalar’ın yamacında, şehrin en dışında geniş bir alana yayılan Jandarma Tugayına döndü. “Operasyon olunca askerler Tugaydan yukarıya Kızılkayalar’a çıkıyor. Sonra bir kol sol tarafa bir kolda da sağ tarafa hareket ediyor. Mazgirt’i öyle kuşatmaya alıyorlar. Eylem başladıktan sonra hızlı hareket edip çemberin dışına çıkabilirsek, ondan sonra bir sorun olmaz.”

Hava kararır kararmaz Fırat’ın bahsettiği ikinci keşif yerine doğru yola koyuldular. Mazgirt’in etrafından dolanmak zorunda kalmışlardı. Keşif yerine ancak sabaha doğru ulaşabildiler.

Burası şehre daha yakın bir yerdi. Mazgirt gerillaların alt tarafındaydı. Şehirde ne oluyor ne bitiyor izleyebiliyorlardı. İnsanlar etraftaki askeri hareketliliği içselleştirmişlerdi. Siyah cipler şehrin etrafında cirit atıyor, askeri cemseler şehre girip çıkıyordu.

Akşam üzeri şehirden bir sürü askeri araç çıktı. Fırat cihazı dinliyordu. Dersim merkez tarafında bir operasyon vardı. İçinde bir öfke kabardı. “Arkadaşlarımızı vurmaya gidiyorlar” diye söylendi. O gece gidip pusu atabilirlerdi, ama pusu yerini, geri çekilme hattını halen yerinde keşfetmemişlerdi. Konvoy hemen o gece geri gelebilirdi. Keşif için bir gün harcarsalarsa fırsatı kaçırabilirlerdi.

“Valla heval bir tercih yapmamız lazım. Her koşulda bir risk var.” dedi Jivan.

Cihazda yoğun muhabere vardı. Diğer alanlardaki gerillaların cihazları da iyi çekiyordu. “Vay be! neredeyse tüm bölüklerin cihazları çekiyor” dedi Fırat. “Bu akşam yakın keşif yapalım. Aksilik olmazsa yarın da pusu atalım.”

Gerillalar havanın kararmasıyla aşağıya doğru gittikçe ge-

nişleyen dereden inmeye başladılar. Derenin düzlüğe ulaştığı yerde yirmi metre uzunluğunda bir köprü vardı. Üzerinden asfalt yol geçiyordu. Fırat sağı solu kontrol ederek ilerliyor, iz çıkarması için yere dökülmüş ağaç yapraklarına basıyordu. Geriye dönüp “izlere dikkat edilsin; kuma, toprağa kimse basmasın!” dedi. Köprünün altına ulaşınca, yukarıdaki betonu zıplayarak tutup, çevik bir hareketle köprünün üstüne çıktı. Silahıyla köprünün iki yanını kontrol ettiği esnada peşi sıra iki gerilla daha köprüye çıktı. Biri sağa biri sola koşarak yolun ortasına çöküp mevzilendiler.

Gerillaların tümü asfalta çıkınca, Fırat sola doğru yöneldi. Otuz metre ilerideki viraja ulaşınca el kol hareketleri yaparak bir şeyler anlatmaya başladı. Diğerleri yorum yapmadan onu dinliyorlardı. Sırttaki küçük ağaçlık yeri işaret etti. “İşte pusu yerimiz. Siyah cip ya da konvoy geldiğinde vurup dereye geçeceğiz ve dere dere Munzur’a doğru çekileceğiz”

Sıra geri çekilme hattını kontrol etmeye gelmişti. Fırat hızla dereye inip köprünün altından geçerek aşağılara yöneldi. Derenin suyu hemen hemen kurumuş, derenin içinde küçük su birikintileri oluşmuştu. Kayaların kuru yerlerine basarak ilerliyorlardı. Etraftaki sazlıklar ve yüksek ağaçlar dereyi tünel haline getirmişti. Şehrin ortasında olmalarına rağmen bu dere sayesinde açık vermeden geri çekilebileceklerdi.

Keşifler yapılmış, planlama netleşmişti. Son izlemeyi yapıp ertesi gün pusuya yatacaklardı. Gerillalar birbiri ardına değerlendirmeye ve önerilerini yapmışlardı. Birçok konuda anlaşma sağlandığını görünce Fırat görüşleri toparlamaya başladı. “Operasyona giden konvoy halen dönmediği için avantajlıyız. Belki de bize denk gelecek” Keşif yeri aynı zamanda savunma grubunun kalacağı yeri. “Altı kişilik savunma grubu burada kalacak. Savunmanın iki temel görevi var. Hem Kızılıkayalar’dan gelebilecek olası müdahaleyi önleyecek, askerler buraları tutarlarsa pusu grubu imha olur, hem de eylem başladığında Jandarma tugayını biksi ve kanaslarla ateş altına alacak. Bu mesafeden eki etmez atışlar ama asıl amaç hedef şaşırtmaktır. Eylem başlayınca tüm dikkatler buraya toplanacak doğal olarak. Çünkü savunma grubu tugayı açıktan ateş altına alacak. Muhtemelen aşağı-

daki pusuyu uzun süre fark etmeyeceklerdir. Buraya doçkalarla, havanlarla müdahale edeceklerdir. Çatışma on beş dakika sürerse yeterli. O zamana kadar pusu grubu çoktan geri çekilmeye başlamış olur. Pusu grubunun yapacakları da belli. Cipler ya da konvoy gelince darbeyi vurup hızla geri çekilecekler.”

Fırat’ın önünde bir kroki vardı. Eylem alanı çizilmiş, pusu ve savunma gruplarının yerleri işaretlenmişti. Mazgirt’in solundan bir yay çizdi. “Savunma grubu şuradan çekilecek...” Mazgirt’in sağından, aşağı taraftan daha geniş bir yay çizdi. “Pusu grubu da aşağıdan... Birinci buluşma yeri Kızılkayalar’daki noktamız Orada saat dokuzda buluşma gerçekleşmezse ikinci buluşma yeri karargâh.”

Bu andan sonra artık kimse söylenenlerle ilgilenmiyor, herkes pusu grubunda yer almanın yolları üzerine kafa yoruyordu.

Fırat “var mı bir şey eklemek isteyen?” dedi. Kimse konuşmayınca “tamam, o zaman görevlendirmeyi yapalım. Pusu grubunun başında ben, savunma grubunun başında da Jivan heval olacak.”

Jivan “olur mu öyle?” diye itiraz etti. “Eylem sorumlusu sensin. Koordineyi kim yapacak?”

Fırat güldü. “On iki kişinin nesini koordine edeceğiz. İşte planlama yaptık. Herkes ne yapacağını biliyor.”

Eylemin riskli yerine gitmek için komutanlar bile yarışıyorlardı. Fırat ile Jivan pusuya illa ben gideceğim deyince diğer gerillalar da cesaret bulmuş, pusuya gitmek için dayatıyorlardı. Pazarlıklar uzun süreceğe benziyordu.

“Ayvayı yedik şimdi diğerlerine de bir şey söyleyemem” dedi içinden Fırat. Saatine baktı, zaman çok vardı. “Sorun değil, elbet bir sonuca ulaşacağız ama illa ben pusuda olacağım”

O esnada cihazdan bir ses duyuldu. Bir sessizlik oluştu. Konuşan gerillalar aniden susmuşlardı.

“Yanlış mı duydum” dedi Fırat, Jivan’a kaygıyla bakarken.

“Yok yanlış duymadın” dedi Jivan, yerdeki cihazı alıp havaya kaldırdı.

“Fırat, Fırat!”

Aynı çağrı tekrar duyuldu. Çağrı yapan Navdar'dı. "Fırat, Fırat sesimi alıyor musun? Tamam"

Sesinde hiçbir telaş belirtisi yoktu. Mazgirt'e geleli beş gün olmuştu. Navdar onlara niçin çağrı yapıyordu? Oysa on güne dek çağrı yapmamaları gerekiyordu. Ama eğer hayati bir durum olursa çağrı yapılabilir denmişti. Yoksa karargâh şu anda çatışmada mı? Mazgirt'ten çıkan Konvoy karargâha yönelik olan operasyona mı gidiyordu? Ya durumları kötüyse? Bin bir türlü soru Fırat'ın kafasında uçuşuyordu. Ama Navdar'ın sesinde hiçbir olağanüstülük yoktu.

Jivan'a baktı. Gözlerinde tedirginlik vardı. "Cevap verelim mi?"

"Bence cevap vermeyelim deşifre oluruz, eylem tehlikeye girer."

"Biliyorum ama ya bize ihtiyaçları varsa ya hayati bir şey aktaracaklarsa?"

Jivan kafasını salladı, tereddüde düşmüştü. Birkaç dakikalık tartışmadan sonra gerillaların çoğu çağrıya cevap verilmesi gerektiği yönünde görüş belirtmişti. Durup dururken Mazgirt'te eylem yapmak üzere olan bir gruba niçin çağrı yapıyordu. Demek ki çok önemli bir sorun vardı.

"Evet, ben Fırat dinlemedeyim. Tamam" dedi Fırat. Cihazı alıp yandaki büyük ağacın yanına geçmişti. Daha aşağıdaki gerillalar oturdukları yerden muhabereyi takip ediyorlardı.

"Fırat selamlar saygılar. Sizin o faaliyetiniz ne durumda? Tamam"

Navdar havadan sudan şeyler soruyordu. Öfkelendi ama renk vermemeye, sorunu anlamaya çalıştı.

"Erzak faaliyetimiz iyi gidiyor. Bir iki güne biter. Tamam ... Heval yerimiz iyi çekmiyor. Aktaracağınız önemli bir şey varsa dinliyoruz. Yoksa bağlantı kopuyor, tamam."

"Önemli bir şey yok. Faaliyetinizi bitirdikten sonra bağlantıda olun. Tamam"

Önemli bir şey yoksa ne diye gereksiz yere çağrı yapıyorsun demek istedi ama cevap veremedi bağlantıyı kopardı. Gözle-

rinden ateş saçılıyordu. Öfkesinden dudaklarını parçalayacaktı az daha.

Jivan “böyle şey olmaz” diye söylenmeye başladı.

Diğerleri de gereksiz muhabereden dolayı Navdar’a öfke kusuyorlardı.

Fırat cihazı kapatıp cebine koydu. Artık cihazın cızırtısı duyulmuyordu. Hemen konuyu değiştirdi. “Neyse Arkadaşlar bu konu üzerinde durmayalım. Görevlendirmeyi konuşuyorduk. Biz kendi işimizi yapalım.”

Planlama gereği hava kararır kararmaz Fırat beş gerilla ile birlikte pusu yerine gitmiş, Jivan da kendi grubuyla birlikte tepede mevzilenmişti.

Hava aydınlanır aydınlanmaz Jivan etrafı izlemeye başladı. Sıra dışı bir şey görünmüyordu. Mazgirt’in tepelerinde, Kızılkayalar’ın alt silsilelerinde asker yoktu. Pusu yeri çok alta düştüğü için göremiyorlardı. Şehrin içini de izledi. İnsanlar halen evlerinden çıkmamışlardı. “Bu iş uzayacak sanki” dedi içinden.

Tam o esnada patlama ve mermi sesleri duyuldu. Pusu grubunun olduğu yerden geliyordu sesler.

Jivan afalladı. Gerillalar birbirlerine bakıyorlardı. Bu kadar erken olacağını tahmin etmiyorlardı. Gözle görülür bir hareketlilik olmamış, yoldan bir şey geçmemişti.

Jivan “eylem” dedi “eylem başladı!” Biksiyi alıp, yüz üstü mevzilenerek sol taraftaki Tugaya doğru ateş etti. Uzak olsa da mermiler ulaşıyor, Tugayın içinde paniğe neden oluyordu.

Birkaç dakika sonra karşılık gelmeye başlamıştı. Gerillaların mevzileri toprakla dövülüyor, doçkalarla taranıyordu. Ama gerillaların yeri çok sağlam olduğundan etki etmiyordu.

“Mermileri yavaş harcayın, tek tek atın” dedi Jivan. Saatine baktı. Çatışma yirmi dakikayı bulmuştu. Biraz da şehrin içinde dolanan panzerlere ateş etti. Yarım saat dolduğunda “haydi gidiyoruz” dedi.

Uzun silsilenin üzerinden Mazgirt boyunca Kızılkayalar’a doğru yola koyuldular. Hareket halindeyken şehrin içini görüyorlardı. Kızılkayalar’ın zirvesine çıktıklarında halen karadan

bir yönelim olmamıştı.

Gündüz harekete geçemeyeceklerinden pusu grubunun randevu yerine ulaşması zaman alacaktı. Mazgirt'in aşağılarında akşama kadar gizlenip sonra harekete geçeceklerdi.

Buluşma noktasına ulaştıklarında halen öğlen bile olmamıştı. "En iyi ihtimalle dokuzu bulur" dedi Jivan ama pusu grubu dokuzda da gelmemişti. Cihazla yaptığı çağrılara cevap alamamıştı. Saat on oldu ama Fırat'ın grubu yoktu. On bir, on iki, bir, iki halen hiçbir işaret yoktu. Jivan "haydi gidiyoruz" dedi. Gerillalar koşar adım Kırmızı Dağ'a doğru yol aldılar.

Karakolların etrafından dolanmış, asfalt yolu geçmiş olmalarına rağmen en ufak bir askeri hareketliliğe rastlamamışlardı. Böylesi bir eylemden sonra operasyon çıkmamasına hayret ediyordu Jivan. Kırmızı Dağ'a ulaştıklarında hava aydınlanmıştı.

Gün boyu dinlenip öğleden sonra Kutudere'deki karargâha doğru yola çıktılar. Hava henüz aydınlanmadan Kutudere'ye girmişlerdi. Vadinin içinden geçerlerken yamaçtaki nöbetçileri selamladılar. Herkes bir şeylerle uğraşıyordu. Kampta sessizlik hakimdi. Herhalde kampta biz yokken bir sorun yaşandı dedi içinden Jivan.

Nöbetçi çavuş onları karşılayınca "mangada çay-yemek hazır. Ramin ile Mazan arkadaşlar muhabereden döndüğünde yanınıza gelecekler" dedi.

Jivan mangaya doğru yol alırken uzaktan Navdar'ı görünce selam verdi. Navdar da başıyla karşılık verdi. Niye yanlarına gelmiyordu. Herkeste bir tuhafılık vardı. Bu soğukluk, mesafe de neydi. Eylem grubu söylenmeye başlamıştı. "Eylemden gelenler böyle mi karşılanır. Bu ne surat!"

Yarım saat sonra Ramin çıkageldi. Mazan da yanındaydı. Yüzü kireç gibiydi. Sesi kırık çıkıyordu. Onun o hali hemen etrafa yayılmıştı. Etrafa bakıp yapay bir canlılık gösterdi. "Kusura bakmayın. Muhabere uzadı. Çay içtiniz mi, yemek yediniz mi?"

Mazan bir ağaca yaslanmış acıyla onları izliyordu.

Jivan yapaylığı anlamıştı. Dayanamadı. "Heval ne var. Kampta bir şey mi oldu?"

Ramin ona baktı, kafasındakini anlamaya çalışıyordu. "Yok-

sa haberiniz yok mu?!" dedi hayretle.

"Ne, neden haberimiz yok?"

"Fırat'ın grubu... Arkadaşların hepsi şehit düştü."

Jivan'ın dizlerinin bağı çözüldü. Olduğu yere çöktü.

III. BÖLÜM

-1-

Pusu grubu, Navdar ile yapılan telsiz konuşmasından dolayı deşifre olmuş, gecedен etrafları sarılmış, eylem yerinde sabaha doğru beklenmedik bir anda baskına uğramıştı. Çevreleri sarılı olan altı gerilla son mermilerine kadar çatışmalar da kurtulan olmamıştı.

Gerillalar daha ilk gün kayıplardan haberdar olmuşlardı. Kayıpların Navdar'ın yaptığı telsiz konuşmasından kaynaklandığı düşünülüyordu. Hiç gereği yokken eylem grubuna çağrı yapmak suç teşkil ediyordu. Eyalet Koordinatörünün talimatıyla Navdar tutuklanıp soruşturmaya alınmıştı.

Ramin cihazda yaşananların tekmilini Bölge koordinatörü Haydar'a verince Eyalet koordinatörü İsmail de olaya müdahil olmuştu. Ramin istifasını verse de İsmail Haydar'ı sorumlu tutuyordu. Haydar da istifasını sunmasına rağmen İsmail istifaları kabul etmemişti. Soruşturmayı bizzat takip edecekti. Eyalet koordinatörü Doğu Karargahının çalışmalarına müdahil olma kararı almıştı. Bunun bir nedeni verilen kayıplar olsa da bir nedeni de yeni başlayan sürece gerillayı hazırlamaktı.

Ramin Jivan'a "Navdar soruşturmada ve tutuklu. İsmail arkadaş ve tüm Doğu Karargâh gücü buraya geliyor. Önemli bir toplantı sürecini yaşayacağız." dedi.

Jivan'ın kafası allak bullak olmuştu. Gelişmeler baş döndürücü şekilde geliyordu. Toplantılar güçlerin buluşma yeri olan Demenan'da yapılacaktı.

Mazgit kayıplarından dolayı Ramin'in bölümü bir moral çöküntü yaşıyordu. Gerillalar kendilerini bırakmış, duyarsız-

lık baş göstermişti. İşler aksıyordu. Halka yapılan zulme cevap veremedikleri gibi en değerli arkadaşlarını da kaybetmişlerdi. Sarsıcı bir toplantı süreci geçirmeksizin kendilerine gelemeyeceklerdi. Bundan dolayı Ramin toplantıların başlamasını dört gözle bekliyordu.

Bölük hemen gelecek güçleri karşılamak için Demenan'a gitmişti. Diğer bölükler de bir bir geliyorlardı. Bir hafta sonra Eyalet ve Bölge karargahları ile Doğu Karargâhı bölgesinin dört bölüğü ve cepheciler ulaşmıştı.

Demenan hiç olmadığı kadar büyük bir gerilla gücünü ağırlıyordu.

Toplantılar bir iki güne başlayacaktı. Ramin, Demenan vadisinin en üst deresinde, yamaçtaki mangada öğle yemeğini yemeye hazırlanıyordu. Alt taraftan gelen bir gerilla görüldü. Eyalet karargahındandı. Manganın alt tarafında durup Ramin'e "arkadaş sizi çağırıyor" dedi. Arkadaş diye bahsettiği kişi Eyalet Koordinatörü İsmail'di.

"Tamam yemekten sonra gelirim" dedi Ramin. "Hem gel otur birlikte yiyelim, sonra gideriz."

"Sağol heval gitmem gerekiyor. Arkadaş 'Ramin yemekten önce gelsin' diye kesin bir şekilde uyardı."

"Öyle mi?!..." Şaşırmıştı Ramin. Tereddüt etti. Etrafına baktı. "Tamam" deyip silahını kaptığı gibi yamaçtan inmeye başladı.

Patikada ilerlerken vadinin yamaçlarında konumlanmış bölükleri görebiliyordu. Bazı gerillalar silahlarını sökmüş yağıyorlardı. Bazıları da yemek yiyorlardı. Yamaçta sıra halinde birbirinin aynısı Alibozer demliklerde, çay demlemek için su kaynatılıyordu. Bir bölük de halen yerleşmeye çalışıyor manga yerlerini yapıyorlardı.

"Merxas'ın bölüğü de ulaşmış!" dedi Ramin şaşırarak. Yanında yürüyen gerilla ile konuşuyordu.

"Dün gece sabaha doğru ulaştılar. Kestirmeden gelmişler. O yüzden bir gün erkenden ulaştılar."

"İyi o zaman, desene toplantılar hemen başlayacak" dedi Ramin. Bir yandan da yamaçtaki yeni gelen gerillalara uzaktan

el işareti yapıyor, selam veriyordu.

Demenan Vadisinin üçgenine ulaştıklarında İsmail'i bağdaş kurmuş bekliyor buldular. Toprak yolun hemen kenarına düzlük bir yere konumlanmıştı. Güvenliğini sağlayan takım da yirmi metre ötede yamaçtaydı.

İsmail orta boylu, yapılı, açık tenli, otuzlarında bir gerillaydı. Yıllar önce bir çatışmada ayağından yaralandığından hafif bir şekilde aksıyordu.

Merhabalaştıktan sonra İsmail Ramin'e oturması için yer gösterdi.

"Geciktim mi?"

"Yok önemli değil."

Ramin sabırsızca sorular soruyor, anlamaya çalışıyordu ama İsmail kaçamak cevaplarla savuşturuyordu.

Epey düşünceli bir hali vardı İsmail'in.

Az sonra vadinin alt tarafından Haydar belirdi. Arkasında kalabalık bir grupla, askeri düzen içinde onlara doğru geliyordu.

Uzun boylu ve esmerdi. Gözlük taktığı için "Gözlüklü Haydar" olarak tanınıyordu.

İsmail Haydar'a geliş nedenini sordu.

"Bir bölüğümüz Nazimiye'ye göreve gidecek. Bölük yönetimi ile ayrıntılı tartıştık. Belirteceğiniz bir şey var mı diye sormaya geldik."

"Görevin genel çerçevesini zaten sizinle tartışmıştık. Öncüler erkenden çıkıp Nazimiye-Dersim yolunu kontrol etsinler. Asfalt yolu geçerken dikkatli olsunlar. Köylere uğramasınlar." Azıcık sessizlikten sonra "Tamam gidebilirsiniz!" dedi. Bu soğuk karşılama ve gerginlik herkesin dikkatini çekti.

66 kişilik bölük geldiği gibi geri dönüp giderken İsmail daha fazla kendini tutamadı:

"Burası kış kampı mı? Eğitim yeri mi? Kıran kırana bir savaş ortamındayız. Aslında sadece bu hareket tarzı üzerine çözümleme yapsam eminim Haydar kaldıramayıp yine istifa edecek" dedi.

İstifa deyince Ramin'in suratı düştü. İşin ucu ona da dokunuyordu.

"Bana bak Ramin! Savaşacaksanız doğru düzgün savaşın. Varsa bir yanlış, hesabını verip çalışmalarımıza devam etmek zorundayız. Eleştirince hemen sen istifa ediyorsun, diğeri istifa diyor, bir daha böyle şeyler olmamalı. Doğrusunu söylemek gerekirse senden hiç böyle bir yaklaşım beklemiyordum. Batı Karargahında olduğumdan dolayı buralarda ne olup bittiğini bilmediğimi mi sanıyorsun? Hayır her şeyi de biliyorum..."

"Sonuçta birinci derecede sorumlu olan benim. İlk etapta hesap vermesi gereken benim..."

"Anlıyorum. Söylediğin şey genel anlamda doğru ama savaş kayıplarından dolayı hepimiz görevi bıraksaydık iş yapacak kimseyi bulamazdık. Şimdi son erzak meselesidir, kayıplar meselesidir, bunların Navdar'dan kaynaklandığı çok açık ama sonuçta bu bir anlayış. Belki bu anlayış, en uç temelde Navdar'da yaşansa da bu alanda bu anlayışın zemini var. Bundan dolayı evet Navdar'dan hesap soracağız ama bundan hepimizin, sıradan bir savaşçıdan en üst komuta kademesine kadar herkesin çıkarması gereken sonuçlar var. Bu nedenle soruşturma sürecini aynı zamanda bir genel toplantılar süreci olarak ele almak lazım."

Ramin rahatlamış kafasındaki soru işaretleri cevap bulmuştu. Bir şeyler söyleme ihtiyacı duydu ama İsmail devam etti. "Şimdi zaten Navdar tutuklanmış, soruşturma başlamış. Ön raporları okudum. Bilinçli olarak Fırat'ın grubunu deşifre ettiğini, bilinçli çağrı yaptığını düşünmüyorum. Ama bakalım soruşturma komisyonu ne sonuçlar çıkaracak. Askeri yaşamdan, mücadeleden düşmesi, iradesinin kırılması... Asıl sorun budur bence. Cihazla çağrı yapması Fırat'a olan tepkisinden kaynaklanıyorsa da yine bunun kökeninde bunlar var. Sen de Navdar ile ilgili olmaya, anlamaya çalışırsın. Fazla zamanımız yok. Bir hafta on gün içinde her şeyi sonuçlandırmamız lazım. Toplantıdan sonra kısa bir pratik süreç kalıyor, kışa giriyoruz!"

"Tamam heval ben elimden geleni yaparım"

"Ha! güvenlik meselesini nasıl yapıyorsunuz? Boşluk olma-

sın.”

“Aziz Abdal’ı sürekli tutuyoruz. Kutudere ile Tülik boğazlarına tepeci, Munzur’un kıyısına da devriye gönderiyoruz. Operasyon çıkarsa tepeci ve devriyeciler vurup geri çekilecekler. Ama Aziz Abdal’ı hiç bırakmayacağız.”

“Yani kademeli diyorsun. Olabilir tabi. Ama gruplar sağlam olsun, tecrübeli arkadaşlardan oluşsun.”

“Heval her grubun başında en az bir takım komutanı arkadaş olacak. Hatta Tülik boğazına bu gece ben gidiyorum.”

“Sen mi, niye?”

Hüzünlenmişti Ramin. “Bizim bölükte bir takım komutanı eksik de ondan.”

O da duyulanmıştı ama belli etmemeye çalışıyordu. “Tamam olur. Nasıl uygunsa öyle yaparsın!”

Ramin grubuyla birlikte Tülik boğazına çıkıp güvenlik sağlayacak, öğlene kadar asker gelmezse gündüz kampa gelecek, toplantı süreci başlayacaktı. Ama alanda Eyalet yönetimi olduğundan operasyon ihtimali güçlüydü. Askerler istihbarat, telsiz dinlemeleri gibi yöntemlerle sürekli İsmail’i takip ediyor, en ufak bir bilgiden yola çıkarak onun olduğu alanlara operasyon yapıyor, onu sürekli operasyonlarla yorup iş yapamaz hale getirmeye çalışıyorlardı.

Havanın kararmasıyla birlikte Ramin grubuyla birlikte Tülik boğazına doğru yola koyuldu. Grup zikzaklı şose yolda hızla yol alıyordu. Hava bulutlu olduğundan zifiri bir karanlık vardı.

Öncü timin sorumlusu Rojhat’ın dikkat sesini duyunca Ramin “çök” talimatını verdi. Grup hemen çöküp yamaca doğru mevzilendi. Yukarıda ağaçların arasında hışırtı sesleri geldiğinden dinlemeye koyulmuşlardı.

Aradan birkaç dakika geçmesine rağmen sesin neden kaynaklandığı anlaşılamamıştı.

Rojhat yolda çökmüş, yukarıya dikkat kesilmişti. Arkaya döndü. Ramin’i belli belirsiz görüyordu. “Bakalım mı?” dedi kısık bir sesle.

“Bakın ama dikkatli olun!” dedi Ramin. Kendisi de dikkatlice

yukarıyı izliyordu. Aksi bir durumda hemen karşılık verecekti.

Ortalık birden aydınlandı. Ayı örten bulutlar dağılmıştı.

“Silahlar parlamasın” dedi fısıltıyla.

Rojhat yanındaki gerillayla birlikte ormanın içinden keleş otomatikteyken ilerliyor; hem dinliyor hem de ses çıkarmamaya çalışıyordu. Aniden hışırtı sesleri daha da arttı. Parmağı tetiğe gittiği esnada iki dev cüsseli karartı çalılarının arasından çıkıp burunlarından soluyarak çaprazdan aşağıya doğru koşmaya başladı. Domuzlardı!

Grup şose yolda ilerlemeye devam ederken Ramin “İlk defa iki domuzun birlikte hareket ettiğini görüyorum. Genelde sürü şeklinde dolaşırlar.” diye söylendi.

“Yok ben daha önce de rastladım” dedi Rojhat “İlk baharda genelde sürü hainde hareket ediyorlar ama yaz mevsiminden sonra değişiyor.”

“Öyle mi?” dedi Ramin. Kaşları çatılmıştı. Söylediklerinin düzeltilmesine bozulmuştu.

Boğaza ulaştıklarında kireç beyazı toprak ve kaya yapısı nedeniyle ortalık hemen hemen aydınlıktı. Ay ışığı gündüz etkisi yaratmıştı.

Arka yamaçtaki karakoldan gelen şose yol boğazdan geçip Demenan vadisine iniyordu. Boğazın ortasında, toprak yolun kenarında yerden üç metre yüksekliğinde, kırk metre uzunluğunda surları andıran büyük kaya bloklar vardı. Askerler operasyonlarda sürekli burayı kullandıkları için mevzi haline gelmişti.

Gerillalar boğazın her tarafını kontrol ettikten sonra aya-küstü nasıl mevzileneceklerini tartışmaya başladılar.

“Bloklar uzun olduğu için her iki ucu ile ortasına birer mevzi kurabiliriz” dedi. Soring, güvenlik kaygısıyla arada bir sağa sola bakıyordu.

Rojhat “gece için katılıyorum ama hava aydınlanınca burada kalmamız riskli” dedi “aksi halde önce tepelerden gelirlerse altta kalır, zorlanırız.”

“İkinize de katılıyorum” dedi Ramin. “O zaman şöyle yap-

cağız: Hava aydınlanıncaya kadar Soring hevalin belirttiği şekilde mevzilenip sonra boğaza hâkim olan sağ taraftaki tepeye geçeceğiz.”

Planlama netleşince uyarılara başladı. “Arkadaşları iyi kontrol edin, kimse mevzide uyumasın. Özellikle kendiniz duyarlı olmalısınız!”

Yerlerini almaları 10’u bulmuştu. Gece asker gelmezse sabaha kadar saatleri tüketmeleri gerekiyordu.

Saatler peş peşe geçtikçe gerillalar gevşemiş, pusu diyalektiği hükmünü sürmüştü.

Saat dört dolaylarında aniden tuhaf bir ses duyuldu. Gevşemiş olan gerillalar saniyeler içinde toparlanıp ateş pozisyonuna geçtiler. İlginç metalik ses gittikçe yaklaşıyordu. Az sonra boğazın ortasında beyaz bir şey belirdi. Ay ışığı altında parlayan şey beyaz bir attı. Son sürat çakıl yolda koşuyor, ayağındaki nallar “şaaak, şaaak” diye ses çıkarıyordu. Gerillaların yanından hızla geçip Demanan’a yöneldi.

Bir atın tek başına böyle koşturması Ramin’i kuşkulandırmıştı. Ay ışığının etkisiyle, gündüz dürbünüyle etrafı izleyebildiğinden, her iki yandaki tepelere baktı. Ama bir şey görünmüyordu. Yine de kuşkuları dağılmamıştı. “Büyük ihtimalle atı düşman yolladı, yem olarak. Erkenden tepeye gidip onları bekleyeceğiz.” dedi. Bu bir talimattı. Zaman yitirmeksizin yola koyuldular.

Gerillaların tutacakları tepe Tülik karakoluna yakın, boğaza hâkim, kayalık ve ağaçlık bir yerdi. Boğazdan yüksekliği iki yüz metreden fazlaydı. Karşı tarafta o tepenin ikizi bir tepe vardı. İki tepe arası mesafe kuş bakışı bir kilometre kadardı. Tepelerin üst tarafları yumurtaya benziyordu. Dar bir sırt üzerinde ilerleyen bir patika tepeden gelip boğazdan geçerek gerillaların mevzileneceği tepeye çıkıyordu. Öyle ki orada hareket etmek bu patika dışında olanaksızdı. Demenan, Laç, Kutudere operasyonlarında askerlerin ilk tuttuğu yerlerden birisi bu boğaz ve her iki yandaki tepelerdi. Operasyon dışında da askerler zaman zaman Tülik karakolundan buraya gelip konumlanıyor, buradan gerilla alanlarını gözetleyip kontrol altına almaya çalışıyorlardı.

Tepeye ulaştıklarında hava henüz aydınlanmamıştı. Karanlıkta en iyi duyu işitme duyusudur. Aslında koku duyusu daha etkilidir. Ama her insanın koku alma duyusu aynı değildir. Bazı gerillaların koku alma duyusu öyle güçlüydü ki bir sigara dumanının kokusunu kilometrelerce öteden alabiliyorlardı. Ama Ramin o konuda yetenekli değildi. Karanlıkta kulaklarına, gündüz de gözlerine güveniyordu. Şimdi dikkat kesilmiş etrafı dinliyor, askerlere ilişkin bir işaret bulmaya çalışıyordu.

Hava az sonra aydınlanacaktı. Ramin tepenin aşağısına sarkmış etrafı kontrol ediyordu. Birden yan tarafta bir hışırtı duydu. Anında mevzilenip sese odaklandı. Dikkatli bakınca yüz metre ileride küçük bir tepenin üzerinde bir asker gördü. Asker ayakta dikilmiş etrafa bakıyordu. Ramin'in silahı ateş pozisyonundaydı ama tereddüt etti. Tuhaf bir şey vardı. Saniyeler içinde bir sürü düşünce beyninin içinde aktı durdu. Ateş etmedi ama askeri kontrol altında tutuyordu. Bu araziyi iyi bilmesine rağmen orada öyle bir tepenin olduğunu hatırlamıyordu. Ramin'i yukarıdan takip eden gerillalar da ateş pozisyonunda bekliyorlardı.

Bir dakika sonra dağların ardındaki güneş hızla çıkıp etrafı aydınlatınca tepenin üzerindeki asker uçup gitti. Yüz metre sandığı mesafe on metre ancak vardı. Tepe sandıkları yer de büyükçe bir kaya idi. Kayanın üzerinde duran da asker değil kuştu.

Ramin iyice huylandı. Tuhafliklar üst üste geliyordu.

Gerillalar tepenin zirvesinde mevzilenmiş etrafı izliyorlardı. Artık hava iyice aydınlanmıştı. Rojhat bir süredir karşı tepeye odaklanmıştı. "Aha!" dedi "tepenin üzerinde karartılar var!"

"Evet ben de görüyorum" dedi Ramin ama karartıların asker olup olmadığı konusunda yorum yapmadı.

Tepedeki karartılar karınca büyüklüğünde olsalar da bu sefer o tepedekilerin asker olduğunu herkes anlamıştı. Normal koşullarda askeri deneyimi olmayan insanların o karartıların insan olduğunu anlamaları mümkün değildi.

Zaman ilerledikçe tepedeki askerler çoğalıyorlardı. Önce düz bir çizgi şeklinde tepeyi boydan boya tuttular. Sonra git-tikçe kümelandiler. Bal kovanını saran arılar gibi tüm tepede

bir yumak haline gelip, biriktiler, biriktiler ve tepeden taşmaya başladılar. Artık tepeden boğaza doğru iniyorlardı.

Bir ip gibi boğaza akan askerler on dakika sonra gerillaların bıraktığı boğaza ulaştılar. Bu sefer de boğazda biriktiler ama karşı tepeyi tümünden bırakmamışlardı. Sonra gerillaların olduğu tepeye yöneldiler, tek sıra halinde ve mesafeli...

Gerillalar tepenin üzerinde üç mevzi şeklinde yerleşmelerine rağmen, tepe bir takımlık güç için dardı. Tepenin üzerindeki her biri bir boy yüksekliğinde olan büyük kayalar doğal mevzi rolü oynuyordu.

Ramin “arkadaşlar, biz burada darbe vurmak için bulunuyoruz.” dedi. “Askerler gelince vurup çekileceğiz. Bu onları zaten akşama kadar durdurur.”

Askerler gerillaların olduğu tepeye tırmanmaya başlayınca alt tarafa düştükleri için artık ön kısımları görünmüyordu. Boğazdan gelen patika sırtın ortasından direkt gerillaların konumlandığı yere çıkıyordu. Askerler herhangi bir şeyle karşılaşmayı beklemediklerinden rahat hareket ediyorlardı.

Ramin “askerler bizim burada olduğumuzun farkında değil, bundan dolayı temas başlayana kadar kesinlikle hiçbir görüntü vermememiz lazım” demişti. Mevziler tam hareketsizliğe gömülmüş, askerler alttan geldiği için gerillalar dinlemeye koyulmuşlardı.

Az sonra askerlerin çıkardığı ses duyuldu. Ağır yüklerin altında dik yokuşu tırmanırken çıkardıkları seslerden zorlandıkları anlaşılıyordu. Silahları, çantaları, teçhizatları hareket halindeyken kendine has bir sese sahipti ki onu nerede duysalar, gerillalar onların asker olduğunu anlıyorlardı.

Askerler şimdi “hah, hah, hah!” diye derin derin nefes alarak onlara doğru geliyorlardı. Halen görünmemişlerdi. Düzlüğe çıkmalarını, onları görebilecekleri boşluğa ulaşmalarını bekliyorlardı.

Askerlerin sesleri aniden kesildi. Yoksa onları fark mı etmişlerdi? Ramin hemen arkaya geçip orada yeni görevlendirmeler yaparak, yamacın arka yüzünün alt taraflarına iki tim yolladı.

Askerler onları fark etmişlerse arkadan dolaşmayı deneyebilirlerdi.

Ama on dakika sonra ön taraftaki patikadan gelmeye başladılar. Mola vermiş olmalıydılar.

Ramin gerillalara bekleyin işaretini yaptı. Askerlerin daha yakın gelmelerini istiyordu. Bir grup asker onların görebildikleri boşluğa ulaştıklarında ateş işaretini yaptı.

Görülen askerlerin hepsi yere yığıldı. Bir bölümü vurulsa da bir bölümü de savunma güdüsüyle yere yatmıştı.

Askerler karşı tepeden ağır silahlarla gerillaların olduğu tepeyi ateş altına almaya başladılar. Pusu çatışmaya dönüştü.

Az sonra Rojhat yere yüz üstü yatmış, beş metre ileride aynı şekilde yere yatmış bir askerle çatışıyordu. İkisi de düz bir yamaçtaydılar. İlk taramadan sonra kendisini yere atan asker fırsat bulup Rojhat'ı taramıştı. Mevzisi yıkılan Rojhat da anında yere uzanarak mevzilenip askere karşılık vermişti. Asker taramaya başlayınca Rojhat yere kapanarak görüntüyü kaybettirdiğinden askerin taraması boşa çıkıyor, şarjörü bitince bu sefer Rojhat askeri tarıyordu. Asker de aynı şekilde yere uzanıyordu. Her seferinde taramadan sonra ortalık toz duman oluyor, toz dağıldığında asker ya da gerilla kafasını kaldırdığında sonuç aldığı anlaşıyor savunmaya geçiyordu.

Ramin bu kadar yeter deyip geri çekilme talimatını vermesine rağmen gerillalar halen çatışıyorlardı. Daha keskin bir talimat verince tepede hareketlenme oldu. Öndeki gerillalar arkaya doğru çekiliyorlardı. Ama Rojhat halen yerinde çatışmaya devam ediyordu.

Onlarca metre aşağıya inmişlerdi ki Ramin Rojhat'ın halen çatıştığını fark etti. Sürünerek mermi yağmuru altında oraya ulaştı. "Ne yapıyorsun haydi çekiliyoruz!" dedi bağırarak. Az ilerisinde yere uzanmış askeri göremiyordu.

"Burada bir asker var!" dedi, aşağıyı göstererek.

Ama Ramin daha geride olduğu için bir şey göremedi, ta ki asker kafasını kaldırıp onları tarayınca kadar. Ramin son anda mevzilenebilmiş, mermiler kafasının yanındaki toprağı delik deşik etmesine rağmen ona bir şey olmamıştı.

“Taramayla olacak şey değil, bomba at” dedi Ramin kafasını mermilerden korurken.

Rojhat saniyeler içinde bir bombanın pimini dişleriyle çekip fırlattı. Ama yusyuvarlak bomba askerin yanına düştükten sonra tepeden aşağıya yuvarlanıp çok aşağıda patladı.

Dayanamadı Ramin, dizlerinin üzerinde doğrulup mermi yağmuru altında bir şarjör boşalttı. Ve gür bir sesle “haydi gidiyoruz” deyip arkaya yöneldi.

Yamacın arka tarafına geçtiklerinde artık menzıl dışına çıktıklarından rahat hareket ediyorlardı. Askerler ancak az önce bıraktıkları tepeye çıkarlarsa onları tarayabilirlerdi ki gerillalar bunun saatler alacağını biliyorlardı.

Hızla Demenan vadisine doğru yol alıyorlardı. Görevleri tamamlanmıştı. Askerler operasyonu devam ettirip başka tepelelere çıkarsa onları da karşılayacak gruplar vardı.

Soring Ramin’e “heval senin yüzün kanlanmış” dedi.

“Öyle mi? Sanırım manevra esnasında ağaca çarptım.” Elini yüzüne götürünce eli kanlandı. Cebindeki mendili çıkarıp alnını, yüzünü sildi. Ama kan daha yoğun akmaya başladı.

Gerillalar dikkat kesilmiş ona kaygıyla bakıyorlardı.

“Telaşlanacak bir şey yok” dedi Ramin. Gülümsemeye çalışıyordu. Midesinin bulandığını hissetti. Güneş gözlerini rahatsız etmeye başladı. Ansızın boş bir torba gibi yere yığıldı.

Askerler operasyona çıkınca Grup darbe vurup çekilmiş ama Ramin alnından yaralanmıştı.

“Kaç dikiş oldu” dedi İsmail.

Dr. Miran “altı dikiş” dedi, dikişleri sarı suyla temizleyip bandaj yaparken.

“Nasıl olur? Mermi alnının tamamını kesmiş!”

Ramin bir şey söylemek için kafasını çevirince dikişleri Dr. Miran’ın eline çarptı. “Ax” diye inledi. Canı yanmıştı.

İsmail, Dr. Miran’a kızdı. “Yavaş ol heval!”

Araya Ramin girdi. “Önemli değil benim hatam.” Söyleyeceğini de unutmuştu.

İsmail Ramin’e bakıyordu. “Evet bir şey mi söyleyecektin?”

Ramin ne söyleyecektim diye bir kararsızlık geçirdi. “Ha! Kaç dikiş atılacağı sağlıkçıların uzmanlık alanı.”

İsmail Miran’a döndü, babacan bir tavrıyla “dikişten tasarruf mu yapıyorsunuz?”

Dr. Miran güldü. Ama İsmail’in ciddi olduğunu anlayınca hemen yüz ifadesi değişti. Neredeyse hazır ola geçecekti. “Alın çok hareketli bir yer olmadığından dikiş aralıkları uzun olsa da tutar” dedi.

“Ha öyle mi?!” diyerek tavrını yumuşattı İsmail. “Neyse ki mermi teğet geçmiş. Bir iki santim daha eğik gelse kafatasını patlatırdı.”

“Evet, doğru” dedi Miran.

“Mermi yağmuru altında kalkıp tarama yapmak doğru değil. Duygularını kontrol etmelisin!”

Ramin artık cevap vermiyordu. Pansuman üstü azar işitiyordu.

Neyse ki İsmail konuyu değiştirdi. “Senin için katır temin edelim mi?”

Ramin cevap vermek için yine kafasını çevirdi ama Dr. Miran daha hızlı hareket ettiği için bu sefer eli dikişlere çarpmadı. “Ne için?”

“Ne için olacak? Senin binmen için tabi.”

“Yok Heval, bir şeyim yok. Pansuman bitsin ben normal faaliyetlerime devam edeceğim”

“Kan kaybettin. Yaran çok ağır olmasa da seni zorlayabilir. Birkaç gün istirahat etsen daha iyi olur.” dedi Dr. Miran. “Hem sol gözünü bandajlayacağız!”

Ramin elini dışa doğru savurdu. “Bandaja ne gerek var!”

Dr. Miran biraz geri çekilip Ramin’in yüzüne baktı. “Bandaj yapmazsak soğuk havada iyileşmesi gecikir. Ama gözünün kapanması salt bandajdan dolayı olmayacak. Yara daha yeni. Yüzünün sol tarafı şişecek. Gözün bir süre kapanacak.”

Ramin itiraz etmedi artık. Çünkü daha şimdiden sol gözü bulanıklaşmış, sağ gözünü kapatıp kontrol ettiğinde sol gözüyle hemen hemen bir şey görememişti. İsmail’e döndü. “Heval biz nereye gidiyoruz? Zaten operasyon ilerleyemeyip geri çekildi.”

İsmail hafifçe kafasını salladı. “Burada kalmamız doğru olmaz. Bir kez operasyona takıldık. Sağlıklı bir tartışma yürütmek için daha güvenli bir yere gitmeliyiz.” Sustu. Sessizlik oluşmuştu. Ramin’in söylenenleri hazmetmesini bekliyordu. “Sibirya’ya gidiyoruz” dedi en son.

Sibirya dedikleri yer Pülümür, Dersim, Nazimiye üçgeninde yer alan stratejik bir yerdi. Çok yüksek bir yer olduğundan yazın ortasında bile akşamları ancak köz ateşinin önünde kalabiliyorlardı. Kışın kapıda olduğu bu dönemde soğuk epey zorlayıcı olacaktı.

Gerillalar havanın kararmasıyla birlikte “Sibirya” ya doğru yola koyuldular. Sayı kalabalık olduğundan ağır bir yolculuk olacaktı. Eyalet ve Bölge karargahları ile birlikte üç bölüklük

güç vardı. Hastalar, Cepheciler hatta sivil insanlar bile...

İsmail en öne geçmiş grubun yürüyüşe hazır olmasını bekliyordu. Gerillaların çoğu harekete hazır olsa da halen yüklerini ayarlamayanlar nedeniyle yola çıkamıyorlardı. Gittikçe sabırsızlanıyor, acele etmeleri yönünde uyarılar yapıyordu. Başka zaman olsa böylesi bir arazide birkaç kişiyi yanına alır giderdi. Bu tür teknik-pratik sorunlarla uğraşmazdı. Fakat bir soruşturma süreci başlamıştı. Sebep Navdar'ın durumu olsa da daha genel planda Doğu Karargahının hareket ve eylem tarzı ve özel olarak da Ramin'in bölüğünün pratiği mercek altına alınmıştı.

İsmail her şeye bütünsel yaklaştığı için çözümlemelerini, salt bir eylemde yapılan hatalar değil, yaşamın her alanında ortaya çıkan yanlış ve yanlışlara dayandırmaya çalışıyordu. Bu da onun her detayla uğraşması demekti.

Düzen disiplin konularında daha fazla uyarıcı olmayı amaçlıyor, pratikte ortaya çıkan yanlışları not ediyor, oradaki yaşamı izleyip eğitim konusu yapmayı düşünüyordu. Toplantı ve eğitimlerde en etkili yöntem yaşama ve savaşa ilişkin gözlemler üzerinden yapılan değerlendirmelerdi. İsmail de bu nedenle gereğinden fazla ayrıntıların içine girmişti. Ama bir komutanın yürüyüşe, harekete nasıl öncülük etmesi gerektiğini göstermeye çalışması sinirlerini germişti. "Herkes hazır mı? Tamam mı?" diye birkaç kez yüksek sesle sormuş, nihayet "tamam" teyidi gelince harekete geçmişti.

Aziz Abdal'a giden geniş dere yatağından yukarı doğru yola koyuldular. Beş on metre yukarısı sık ormanlık olsa da aşağıda hiç ağaç yoktu. Çünkü yağın yağmur ya da eriyen kar yüksek Aziz Abdal'ın yamaçlarından Demenan deresine öyle hızlı akıyordu ki derenin içinde ne varsa kendisiyle sürükleyip Laç deresine oradan da Munzur'a sürüklüyordu. Bu nedenle derenin kıyısında bitki örtüsü adına hiçbir şey yoktu. Birkaç metre yukarıdaki ormanlık yer ile sel sularının geçtiği yer iki ayrı coğrafyayı andırıyordu.

Daha yukarılara çıktıkları zaman Dersim merkez tarafındaki Tülük karakolunun ışıklarını gördüler. Arada epey mesafe olsa da Termal kameraların onları fark etmesi imkânsız değildi.

İsmail dikkatle etrafı dinleyerek ilerliyordu. Onun duyarlılığına rağmen arkada tam bir karmaşa vardı. Birkaç kez “arkadaşlar sessiz olsun!” talimatını yollasa da işe yaramamıştı. Kuytu bir geldiklerinde uzaklardaki ışıklar kaybolmuş, yüksek meşe ağaçları bir örtü gibi üzerlerine serilmiş, yıldızlar da görünmez olmuştu. Mola talimatı verdi.

“Çok ağırsınız” dedi İsmail. Patikanın yanında yamaca oturmuş, sırtını kalın bir meşe ağacına dayamıştı. Haydar, Ramin ve Jivan da yanındaydı. Telsiz konuşmasının yarattığı gerilimden dolayı Haydar hemen hemen hiç konuşmuyordu. İsmail Doğu Karargâh gücünün gevşek, kuralsız olduğunu dile getiriyordu. Eleştirilerin muhatabı Haydar olsa da iletişimi Ramin’le sağlıyordu.

Ramin gözündeki bandajla korsanlara benzemişti. Gözü ve yüzünün yarısı balon gibi şişmişti. Derinden bir sızı duyuyordu. Yürüyüş esnasında ağrıyı hissetmese de mola esnasında zorlanıyordu.

Jivan ansızın oradan ayrıldı. Kısa süre sonra geri gelip İsmail’in önünde ayakta dikildi.

İsmail bir meşe ağacı kadar uzun Jivan’a bakınca neredeyse yüzünü göremedi. “Evet ne var?”

“Arkadaşlar sigara içmek için izin istiyorlar.”

İsmail niç niç etti. “Ne! Siz böyle hareket halindeyken sigara da mı içiyorsunuz. Olmaz uygun değil!”

Haydar’ın yüzünde ilk defa bir tebessüm belirdi. Tek gözüne rağmen Ramin yakalamıştı o anı. Ne yani Aziz Abdal’ın bu kuytu yerinde bile sigara içilmeyecekse ne zaman içilecekti! İsmail tam kuralcı olup çıkmıştı. Oysa herkes de biliyordu ki daha riskli yerlerde bile uygun bir şekilde İsmail’in kendisi de sigara içiyordu.

Jivan sesini çıkarmadan gidip kararı aktardı.

Aziz Abdal’ın yamacında, adeta uzaydaki karanlık bir yeri andıran burada güvenlik gerekçesiyle sigara içilmemesi kimseyi ikna etmemişti. Hoşnutsuzluklar İsmail’e bile yansıyor.

Arkadaşlarına doğru bakıp onları uzun uzun süzen İsmail aniden ayaklanıp patika boyunca geriye gitti, az sonra da geri

geldi: “Neyse, arkadaşlar sigara içebilirler ama yansımaya dikkat edilsin!” dedi. “Kural meselesini biraz abartım sanırım” dedi içinden. Kefiyesinin altında kendisi de bir sigara yaktı. İçerken sigarasını iki avucunun içinde tutarak yansımayı önlüyordu.

Ramin de bir sigara yaktı. Bir yudum alıp üfledi. Ağrısı biraz dinmişti.

İsmail ansızın grubun arka kısmına dikkat kesildi. “Karşıya bakın!”

Komuta kademesi refleksle onun işaret ettiği yere baktı. Gerillaların çoğu dikkatli içmelerine rağmen birkaç kişi öyle dikkatsiz sigara içiyordu ki ışık huzmeleri zifiri karanlıkta fener gibi görünüyordu.

İsmail karşıyı parmakla gösteriyordu. “Bakın görüyor musunuz? Dikkatli bir askeri birlik bu ışığı en az kırk kilometre öteden görebilir!”

Haydar Jivan’a “git uyar bunları” dedi sertçe.

Jivan hemen hareketlendi ama İsmail izin vermedi. “Gerek yok. Mesele sadece bu değil. Ben genel bir duyarsızlıktan bahsediyorum.”

Toprağı hafiften eşeleyip sigarasının artığını kamufle ettikten sonra “Haydi hareket ediyoruz” deyip ayağa kalktı. Bu sefer daha hızlı hareket ediyordu. Grup büyük bir gürültüyle onu takip etmeye başladı.

Grup hızla yol alıyordu. Yürüyüşün iyi gittiği bir sırada “Grup koptu haberi gelince İsmail acı acı güldü. Durmadı ama yavaşladı. “Grup tamamlanınca haber gelsin” talimatını yolladı. Beş dakika geçmesine rağmen grup halen tamamlanmadığı için durmayı düşündü. Zaten çok yavaş hareket ediyordu. Kopan grup halen ana gruba ulaşamamıştı. “Bunlar ne kadar hantal, bunlar böyle mi savaşıyor” şeklinde habire söyleniyordu.

Arkadan “grup tamamlandı” haberi gelmesine rağmen “arkadaşlar dursun” talimatını yolladı. Sonra da “arkadan sayı gel-sin!” dedi. Yürüyüş boyunca sayı almadıklarını fark etmişti. Bu kadar kalabalık bir grupta yürüyüş esnasında en az bir iki kez sayı alınmalı diye düşündü.

Sayıları 197 olmasına rağmen “son sayı 198” diye haber

geldi. Birkaç tekrardan sonra yine “son sayı 198” şeklinde tek-
mil gelince, İsmail, acaba yanlış mı hatırlıyorum diye çelişkiye
düştü. Hafif eğimli yamaçta patikanın üzerinde ayakta duruyor-
lardı. Grup arkaya doğru yamaç boyunca uzuyordu. Sıradan bir
iki adım dışa doğru çıkıp Haydar’a “Sayımız 197 değil miydi?”
dedi.

Haydar birkaç sıra arkadaydı. Yürüyüş boyunca ilk defa di-
rekt iletişim kuruyorlardı. O da sıradan çıkmıştı. “Evet heval,
197 olması gerekiyor.”

İsmail sayının yeniden sayılmasını istedi ama kısa süre
sonra sayı tekrar 198 olarak bildirildi. İyice öfkeleni “Doğru
düzgün bir sayı bile alamıyorsunuz” dedi, kızgınlıkla. Yanındaki
Jivan’a “git kendin say” diye çıkıştı.

Sayı sayılınca Jivan da geriye doğru takip etti. Sayı gayet gü-
zel sayılıyordu, hiç hata yapılmadan.

En son kişiye kadar da sayı doğru sayılmıştı. Manga komu-
tanı Selda en arkada yürüyor, ıvır zıvır eşyaları yükledikleri ka-
tırı da getiriyordu. Sıra ona gelince “198” dedi.

Jivan aha! hatanın nereden kaynaklandığını anladım dedi.
Selda’nın önünde dikilip “heval niye 198 diyorsun? Sen 197’sin.
Yanlış sayıyorsun.” dedi kızarak.

“Yok heval! Son sayı 197. Ben 197’yim ama katır da 198!”

Selda’nın kendisinden son derece emin bir şekilde verdiği
cevap Jivan’ı tereddüde düşürmüştü. Normal koşullarda başka
bir gerilladan duyacağı bu iddianın şaka olacağını düşünecek
olsa da bunu söyleyenin Selda olması durumu değiştirmişti.
Selda son derece inatçı, düşüncelerinde katı bir gerillaydı. Yü-
rüyüş esnasında ve son sayı gibi ciddi bir konuda şaka yapacak
biri değildi.

Selda, söylediği şeyin tartışılmaz bir hakikat olduğu inan-
cıyla iddiasını tekrarlıyordu. Jivan “acaba biz, son sayı alınca
yanımızdaki katır, eşek, at gibi hayvanları da sayıyor muyduk?”
diye hafızasını yoklamaya başladı. Sonra bunun aptalca bir fi-
kir olduğunu düşündü. Selda’ya kızarak “nereden çıkarıyorsun
bu tür şeyleri? Katır sayılır mı hiç! Sayımız 197’dir. Karıştırma
sen!” dedi.

“Heval benim bir şey karıştırdığım yok. Katırla birlikte sayımız 198. Katır da canlı değil mi? Ne fark eder?”

Jivan Selda’yı iyi tanıyordu. O bir şeye inanmışsa onu aksi bir fikre ikna etmek zordu. Boşuna tartıştığını anlamıştı.

Jivan İsmail’in yanına döndüğünde nefes nefeseydi.

İsmail iki eli belinde Jivan’a bakıyordu. “Ne oldu, bu gürültü de neyin nesi?”

Jivan’ın yüzü kıpkırmızı olmuş, elleri titriyordu. “Heval” dedi tıkandı. Devam edemedi. Ancak nefesini kontrol ettikten sonra konuşabildi. “Bu Selda, katırı da sayıyor.”

İsmail’in kaşları çatıldı. “Ne biçim konuşuyorsun?” Jivan’ın Selda’dan “bu” diye bahsetmesine kızmıştı.

“Affedersin kusura bakma heval!”

“Neyse tamam. Evet, mesele ne?”

“Selda arkadaş katırı da saydığı için sayı 198 olarak geliyor!”

İsmail gözlerini kısmış Jivan’ın yüzüne bakıyor, anlamaya çalışıyordu. “Yani şaka mı yapmış?”

“Yok heval ne şakası! Şaka maka değil, ciddi ciddi katırı da gruba dahil ediyor.”

Etraftaki gerillalar onları izliyor, Jivan’ın haline bakıp sırtıyorlardı.

Jivan çevredekilerin sırtışlarını gördükçe daha da provoke oluyordu. Ansızın etrafa, ne sırtıyorsunuz der gibi sert sert baktı ama kimse oralı olmadı.

“Selda arkadaş ‘katırı saymamak insan şovenizmidir’ diyor” dedi Jivan.

İsmail yüzünü ekşitti. “Ne şovenizmiymiş?!”

“İnsan şovenizmi” diye tekrar etti Jivan.

Gayri ihtiyari İsmail’in eli ensesine gitti. Biraz düşündü. Jivan’a “nereden okumuş bunu yahu?” diye merakla sordu.

Jivan Selda’nın okumuş olabileceği kitapları düşündü. Zaten bölükte kaç kitap vardı ki bir elin parmak sayısı kadar. Birden “tüh! Heval Selda’nın okuma yazması yok ki” dedi.

İsmail daha fazla tartışmanın yararsız olduğunu düşündü
“haydi bu kadar yeterli, gevşemeyelim, daha yolumuz uzun!”
dedi gür bir sesle. Ve harekete geçti.

Yorucu bir yolculuktan sonra Sibirya dedikleri alana ulaşmışlardı. Burası Pülümür, Dersim, Nazimiye üçgeninde, yüksek rakımlı, ormanlık ve sulak bir yerdı. Çok soğuk olduğundan operasyon olsa bile askerler burada fazla kalamıyorlardı.

İsmail zaman kaybetmeksizin Sibirya'ya ulaştıkları gün ilk toplantısını yapmıştı. Asıl amacı yine süreci tartışıp buna karşı bir hamle başlatmaksa da Mazgirt'te verilen kayıplar ve ona bağlı olarak ortaya çıkan sorunlar daha acil olarak çözülmeliydi. Her ne kadar Navdar geçici karar ile tutuklanıp soruşturmayla alınmışsa da nihai kararı gerilla yapısı verecekti.

Gerillalar ormanla çevrili bir yamaçta oturmuş onu dinliyorken, İsmail ayakta onların önünde sağa sola doğru hareket ediyordu. Öncelikle genel bir değerlendirme yapmayı tercih etti.

“Burada bulunmamızın tek nedeni bir bölümümüzün pratiğini ve son kayıpları değerlendirmek değil. Asıl amacımız süreci değerlendirip kendi cephemizden bir atılım yapmaktır. Ama bu konuya geçmeden önce Mazgirt'te verdiğimiz kayıpların nedenlerini tartışıp bazı kararlara gitmemiz gerekiyor. Elbette bunu daha dar kapsamlı toplantılarla da yapabiliirdik ama bu kayıpların tüm bölge yapımız tarafından değerlendirilmesi eminim süreci anlamaya katkı sunacaktır. Bu nedenle bu konuyu genel toplantıyla ele alacağız.”

Bir süre sustu. Bir iki tur attı. Döndü, gerillaları süzdü. Sonra Jivan'ı kaldırdı. “Evet Jivan eylemi senden dinleyelim. Diğer bölüklerdeki arkadaşlar olayın ayrıntılarını bilmiyorlar. Biraz özetleyerek açıkla ki diğer arkadaşlar da fikir edinsin.”

Jivan gerilla topluluğunun ortasında ayağa kalkınca tüm

kafalar ona dönmüştü. Eylemi nasıl planladıklarını, nasıl keşif yaptıklarını ve nasıl eyleme gittiklerini özetledi. “Ama” dedi. “Beş gündür hazırlık yaptığımız alanda tam eyleme geçeceğimiz günden bir gün önce daha doğrusu saatler önce Navdar bize çağrı yaptı. Oysa ki 10 günden önce çağrı yapmaması gerekiyordu. Tabi Mazgirt’in yanı başında muhabere yapmamızın deşifre olmamıza yol açmış olması büyük ihtimal dahilinde. Zaten alınan duyumlara göre askerler pusuda olan arkadaşları önceden fark edip geceden etraflarını sarıyorlar. Havanın aydınlanmasıyla birlikte çatışma başlıyor ve arkadaşlar şehit düşüyorlar” Sola dönüp Navdar’a baktı. “Ben anlamıyorum bu arkadaş bize niye çağrı yaptı? Evet bu arkadaş çok duyarsız lakayt bir arkadaş. Onun yüzünden Xıran görevinde az kalsın dokuz arkadaş köyde imha oluyorduk. Ama yine de bunun sıradan bir duyarsızlıktan kaynaklandığına inanmak istiyorum!”

Jivan’ın söyledikleri toplantının havasını değiştirmişti. Telsiz çağrısının duyarsızlıktan kaynaklandığına inanmak istiyorum demişti. Demek ki farklı ihtimaller de vardı. Belki de Navdar bir düşman ajanıydı! Ajan olmasa da belki kişisel hırsları ya da tepkilerinden dolayı eylemi boşa çıkarmıştı!

Aslında Jivan öyle bir şeyi açıkça söylemeyi planlamamıştı. Ama yaşanan olay onun üzerinde öyle çelişkili etkiler yaratmıştı ki son söylediklerine kendisi bile şaşırmıştı. Ama artık söz ağızdan çıkmıştı.

Jivan’dan sonra söz alanlar, eylemi değerlendirmekten ziyade Jivan’ın son söyledikleriyle neyi kast ettiğini açıklamasını istiyorlardı. Çünkü kayıpların telsiz konuşmasından kaynaklandığı konusunda herkes hemfikir di.

İsmail kayıpların telsiz görüşmesinden kaynaklandığı konusunda mutabakat olunduğunu görünce araya girdi. “Arkadaşlar! Jivan kendi fikirlerini açık bir şekilde ifade etti. Elbette arkadaş sorunun asıl cevabını bilmiyor. Şimdi arkadaşlar Jivan açıklasın diyorlar. Bu doğru bir yaklaşım değil. Sorularımızın muhatabı Jivan değil Navdar’dır. Evet ben de sizler adına soruyorum yoldaşa, ifade edilenler konusunda sen ne diyorsun? Durup dururken Fırat’a niçin çağrı yaptın? Alınan kararı neden boşa çıkardın? Bu konulara ilişkin senden cevap bekliyoruz. Kendini rahat

bir şekilde savunabilirsin. Hatta istersen ara da verebiliriz. En rahat şekilde kendini nasıl ifade edeceksin öyle olsun.”

Navdar ayağa kalktı. Yüzü simsiyah olmuştu. Avurtları çökmüş, iki büklüm duruyordu. Dokunsan düşecek gibiydi. Vicdan azabı mı çekiyor, yoksa içine girdiği suç pratiğinin korkusunu mu yaşıyordu, belli değildi. Sessizliğe gömülmüştü. Kararsız bir hali vardı. “Evet ara verirsek daha iyi olur” demek istedi. Düşüncelere daldı. Çelişkiye düşmüştü. Ne diye ara verilecekti ki? Aslında ne olacağının farkındaydı. Geçici olarak işleyen soruşturma süreci karar haline gelip kesinleşecekti. Önemli olan soruşturmadan ne çıkacağıydı. Soruşturma artık kayıpların telsiz görüşmesinden kaynaklı olup olmadığının netleştirilmesinin yanında Navdar’ın niçin bu kuralsızlığı yaptığını da açığa çıkarmayı amaçlayacaktı. Kafasını kaldırıp konuşmaya başladı.

“Gereksiz yere telsizden çağrı yaptığımı kabul ediyorum. Doğrusu ben de kayıpların telsiz görüşmesinden kaynaklanıp kaynaklanmadığının netleştirilmesini istiyorum, ama çağrı yapmam tamamıyla duyarsızlıktan, ciddiyetsizlikten umursamazlıktan kaynaklanıyor. Başka da bir nedeni yok.”

Bu değerlendirmenin kendisi de soruşturmaya işaret ediyordu. Zaten öneriler de o yönlüydü. Toplantı sonuca gidiyordu. İsmail kalkan ellere baktı, sayı çok olduğu için herkesi göremiyordu. “Peki soruşturma önerisini kabul etmeyen var mı?” Kimsenin eli kalkmamıştı. “Tamam öneri oy birliği ile kabul edildi.”

Navdar tüzük gereği ve Eyalet komutanının talimatı ile tutuklanmış, soruşturmaya alınmıştı. Bu karar gerilla yapısının onayı ile kesinleşmişti artık. İsmail son sözlerini söyleyip toplantıyı bitirdi:

“Biz yönetim olarak üç kişilik bir soruşturma komisyonu kuracağız. Komisyon soruşturmayı yürütüp raporunu tamamlayacak. O rapor üzerinde tartışıp karara gideceğiz. Bugünkü toplantımızı bitiriyoruz.”

Toplantı öğleden sonraya sarkmıştı. Toplantı dağılınca gerillalar hızla kendi mangalarına gittiler. Hava kararınca soğuklar başlayacağından hazırlık yapmalıydılar.

Dr. Miran Ramin bandajını söküyordu. Yan tarafta bir metre kare genişliğindeki çukurun içinde yanan meşe ağaçları çıtır çıtır sesler çıkarıyor, etrafa kıvılcımlar saçıyor.

Dr. Miran önce flasterin uçlarını açtı, sonra bandajı hızla çekti.

Ramin “Ax! ne yapıyorsun?!” diye tepki gösterdi ama ilk andaki acıdan sonra hemen yüzüne serinlik, hafiflik geldi, rahatladı.

“Heval yavaş yavaş sökersem canın daha fazla yanar. Ondan hızlı çektim”

“Tamam tamam önemli değil” dedi Ramin. Dr. Miran’ın dikişlere daha iyi bakabilmesi için kafasını sağa doğru eğmişti.

“Hızlı iyileşiyor. Şişlik dağılmaya başlamış. Bir iki güne iner.”

“Yani rahat görebilecek miyim?”

“Öyle sanıyorum. Bandajı yenilemeyeceğim ama pansumanı aksatmayalım.”

Ramin bandajın açıldığı yeri kaşımaya başlayınca ferahlandı. Dayanamayıp dikişlerin kökünü bile kaşdı. Öyle tatlı bir his tüm vücudunu sarmıştı ki kendisini kaptırmıştı. Birden acı hissetti. Az daha dikişlere zarar verecekti. Kaşımaya bıraktı. “Dikişleri ne zaman açacaksın?”

Dr. Miran Ramin’in çaprazına oturdu. Ateşe doğru dönmüştü. “Dikiş mi? Duruma göre değişir. En az on gün geçmesi lazım. Ama dikişler tutmuş, et kaynıyor.”

Birden ateşle uğraşan gerillalar ve etraftakiler arkaya dikkat kesildiler. “Ne oluyor!” dedi Ramin arkaya bakınca.

İsmail’di gelen. Ramin de ayaklandı ama İsmail bırakmadı. Eli Ramin’in omuzundaydı. “Nasılsın bakalım?”

“İyiyim sağol heval”

Aniden ateş patlama şeklinde etrafa kıvılcımlar saçtı. Sonra puff diye bir ses çıkarıp talaş püskürttü.

İsmail ani bir refleks gösterip yerinden sıçradı. “Ne oluyor yahu! Siz ne yapıyorsunuz. Havan topu düştü sandım. Burada birkaç gün daha kalsak orman diye bir şey kalmaz. Hepsini yakacaksınız bu gidişle.” Kızmıştı.

Ramin “kuru odunların dışında kesinlikle bir şey yakmıyoruz” dedi.

Ateş açık bir yerde yakılıyordu. On metre yukarıda meşe ağaçları vardı.

“Yine de ateşi kontrollü yakmak lazım. Ateş meşe ağaçlarına sıçrarsa tüm orman yanar.”

“Tamam heval dikkat ederiz” dedi. Ateşe yeni atılmış iki kocaman kütük çıkarılınca ateşin harı hemen indi.

Dr. Miran’a döndü:

“Yarası nasıl?”

“Birkaç güne kadar normal çalışmalarına dönebilir.”

“İyi iyi” dedi, Ramin’e dönerek “hızla iyileşmeye bak. Önümüzde önemli bir süreç var. Kış kampına girmeden tüm alanlarda bir hamle başlatmayı düşünüyoruz.”

“Heval ben şimdiden hazırım. Bu yara bana engel olamaz.”

Ertesi günün konusu yeni konsept ve genel değerlendirmelerdi. Kamp yerinin ortasındaki düzlükte toplanmışlardı. Etraf meşe ağaçlarıyla çevriliydi. Herkes oturmuş toplantının başlamasını bekliyordu.

İsmail toplantı yerine gelince gerillaları sıcak bir tavırla selamlamış, gerillalar da onu ayağa kalkarak karşılamışlardı.

İsmail önce niçin orada olduklarını, eyaletin durumu konularında bilgiler verdi. Güncelle geçmişin bağlantısını kurmaya çalışarak değerlendirmeler yapıyordu. Kürdistan tarihi, Ortadoğu ve küresel konulara da değindi. Sonra TC’nin durumunu da değerlendirip son konseptle ilişkin çözümlemelere başladı. Bir noktadan itibaren konuyu toparlayıp savaşın doğasına yoğunlaştırdı.

Onu dinleyenler bağdaş kurmuşken, o ayakta sürekli hareket halindeydi. Konuşurken arada bir sorular da soruyor, diyaloglar geliştiriyordu. Bu gerilla hareketinin genel yöntemiydi. Buna akademi düzeni deniyordu.

“Biz aslında savunma savaşı veriyoruz” dedi İsmail. “Halkımıza, değerlerimize, tarihimize, kültürümüze karşı yapılan saldırıları bertaraf etmeye, kendimizi savunmaya çalışıyoruz. Bu

savunma savaşı bir varoluş savaşıdır. Basit bir amaç araç ilişkisi temelinde ele alınamaz. Belki karşımızdakiler için bu savaş bazı maddi sonuçlara ulaşmak için verilen bir savaştır ama bizim için varlık-yokluk meselesidir. Çevremize bakalım, tüm canlılar için kendini savunmak en temel güdüdür. Savunması olmayan hiçbir canlı var olamaz, varlığını koruyamaz. Bu, insan için de geçerli bir hakikattir. Toplum dediğimiz şey bile insan türünün savunma ihtiyacından doğmuştur. Yeryüzünde savunma sistemi kurmamış hiçbir halk yoktur. Çünkü kendisini savunamayan bir halkın var oluşunu sürdürmesi mümkün değildir.”

İsmail giderek savaşın teknik, taktik sorunlarına değinmeye başladı. Adeta bir oyuncu gibi savaş sahnelerini canlandırıyor, yakın süreçte eyalette yaşanan kimi eylemler üzerine eleştirel değerlendirmeler yapıyordu.

“Savaş aynı zamanda bir psikoloji işidir. Savaş meydanında psikolojik üstünlüğü yakaladığın anda muhabereyi kazanmışsındır. Örneğin bir ay önce Dersim-Elâzığ yolunda Merxas arkadaşın gücü tesadüfen bir askeri konvoyla karşılaşılıyor. On metre mesafeden konvoyu tarıyorlar. El bombaları atıyorlar. Konvoy şokta. Bir iki dakikada arkadaşlar cemselere giriyorlar, silahları toplayıp geri çekiliyorlar. Yüz araçlık konvoydan tek bir karşılık gelmiyor.”

Sustu. Etrafta bir iki tur attı. Söylediklerinin hazmedilmesini bekliyordu.

“Yine Ovacıkta baharda Brusk’ün bölüğü operasyondan geri çekilirken yanlışlıkla askerlerin mevzilendiği bir tepeye çıkıyor. Askerlerden biri onları fark ediyor. Müdahale etse arkadaşlar ağır kayıplar verecekler. Ama asker bir şey yapamıyor. Anlık bir durum. Arkadaşlar geri çekilseler bile alta düşecekleri için yine çok zorlanacaklar. Dönüşü olmayan bir noktadalar. Saniyeler içinde her şeyi hesaplayan Brusk inisiyatif geliştiriyor. Ve gündüz olmasına rağmen saldırıya geçiyor. Arkadaşlar iki üç dakika içinde tüm tepeyi ele geçiriyorlar.”

Bu esnada İsmail ötedeki bir kayaya doğru ilerlemeye başladı. Ellerini elinde silah varmış gibi tutmuş, eğilerek asker mevzisi olarak kabul ettiği kayaya doğru ilerliyordu.

“Mevzide askerler bekliyorlar. Brusk hızla koşup mevzinin dibine yerleşiyor ve iki tane bomba atıyor. Patlamalardan sonra ayağa kalkıp mevzinin içini tarıyor”

Bunu anlatırken silahla taramaya yapıyor gibi yapıyordu. Tüm gerillalar kilitlenmiş halde onu izliyorlardı.

“Savaşın temeli cesarettir. Cesaret olmadan savaşamaz. Ölümü göze almayan savaşamaz. Ölüm de ancak güçlü manevi gerekçeler oluştuğunda göze alınabilir. Maneviyatı olmayanın güçlü bir savaşı olamaz. İnsanlığın, halkımızın temel değerlerine bağlanmayan savaşamaz.”

İsmail anlattıklarına öyle kilitlenmişti ki onları o anda yaşıyordu adeta. Söyledikleri vücut diline yansıyor; oturuyor, kalkıyor, hızlı hızlı yürüyor, durup geri dönüyordu. Tüm bunlar mücadele üzerinde ne kadar düşünsel yoğunlaşmayı yaşadığını ifade ediyordu.

“Milanlık, devrim için kendini her an adamaktır” diyordu İsmail. “Biz kendimizi feda ederek özgür bir toplumsallığı yaratacağız, tüm diğer şehitlerimizin yaptığı gibi...”

Öndeki bir gerillanın saatine baktığını gördü. Düşünceleri dağıldı. “Saat kaç?”

“Üç”

Saatin bu kadar ilerlediğinin farkında değildi. Şaşırmıştı. Karargâh gücündeki gerillalara çıkıştı. “Niye uyardırmıyorsunuz?!” Sonra gerillalara döndü. “Tamam arkadaşlar, bugünlük bitirelim. Yarın devam ederiz.”

Üç saat olarak planlanan toplantı ara vermeksizin altı saat sürmüştü. İsmail toplantılara çok önem veriyordu. “Toplantı bizim için bir eylem kadar, hatta sonuç alıcı bir eylemden bile daha önemlidir.” diyordu hep. “Aslında toplantının kendisi bir eylemdir. Şunu hepimizin iyice bilince çıkarması gerekiyor, zihniyette kazanılmayan bir savaş cephede kazanılamaz!”

Genel toplantılardan sonra İsmail bölüklerle toplantılar yapmaya başladı. Her gün ayrı bir bölükle toplantı yapıyor, sorunlarıyla ilgileniyor, perspektifler veriyordu.

Bir hafta sonra Navdar’ın soruşturması bitmişti. Genel bir toplantıyla nihai karara gidilecekti. Üç kişilik soruşturma ko-

misyonu, on beş sayfalık bir rapor hazırlamıştı. Rapor okunduktan sonra tüm gerilla yapısı değerlendirme yapacak, ondan sonra da Navdar kendisini savunacak, en sonunda da genel gerilla yapısının öneri ve kararıyla sonuca gidilecekti.

Soruşturma komisyonunun sözcüsü Melsa ayağa kalkıp gerillaları selamladı. Gergin bir hali vardı. Uzun boylu yapılı bir kadın gerillaydı.

İsmail gerginliği anlamış olacak ki onunla diyalog kurmaya başladı. “Başlamadan önce raporu nasıl hazırladığınızı kısaca özetler misin?”

Melsa boğazını temizleyip konuşmaya başladı. “Önce soruşturma için bir program hazırladık. Kimlerle görüşeceğiz, hangi konuları araştıracağız gibi meseleleri tespit ettik. Yine Navdar hevalin cevaplaması için sorular hazırladık ve o sorular temelinde arkadaşla mülakatlar yaptık. Şunu açık yüreklilikle ifade edebiliriz ki soruşturma komisyonunun ulaştığı sonuçlar büyük oranda Navdar arkadaşın özeleştirisi ve değerlendirmeleriyle örtüşüyor. Arkadaşın ciddi bir yoğunlaşma, kendini sorgulama, özeleştirisi tutumu vardı. Bu noktada arkadaşın olumlu yaklaşımını takdir de ettik”

İsmail’in kaşları çatılmıştı. Dayanamayıp araya girdi. “Sizin göreviniz o konularda yorum yapmak değil. Onun kararını verecek olan arkadaş yapımızdır. Değerlendirme yaparken daha dikkatli olun. Kolay değil altı arkadaşımızı, Fırat gibi bir yoldaşımızı şehit verdik. Bunun ciddiyetiyle hareket etmeliyiz. Yoksa tarih bizi affetmez!”

Melsa şok olmuştu. Ortamı yumuşatayım derken soruşturma komisyonu Navdar lehine yönlendirme yapıyormuş gibi bir görüntü ortaya çıkmıştı. Ortam epey gerilmişti. Melsa’nın elindeki kâğıt titremeye başladı.

İsmail sorusunun cevabını almıştı. Sözcü ile göz göze geldi. “Evet heval hazırladığınız raporu dinliyoruz.”

Melsa derin bir nefes alarak okumaya başladı. Okudukça üzerindeki tedirginlik dağılıyordu. Çünkü sanıldığının aksine soruşturma komisyonunun raporu epey sertti.

“Kayıpların nedeni telsiz görüşmesinden dolayı eylem yeri-

ne giden Fırat'ın grubunun deşifre olması, çembere alınıp imha edilmesidir. Bunun sorumlusu da Navdar'dır. Navdar söz konusu gün genel muhabereye çıkmış, muhabere bitince hiç gerek yokken Fırat'a çağrı yapıştır. Bu her zaman cereyan eden bir alışkanlıktır. Burada kasıt olduğuna dair hiçbir veriye ulaşamadık. Kasıt yok ama çok ciddi bir duyarsızlık var. Kasten olmasa da hatayla altı arkadaşın şahadetine neden olmuştur.”

Bu tespitten sonra rapor Navdar'ın geçmişi, katılım tarzı, savaştaki duruşunu analiz eden bir içeriğe bürünmüştü. “Sistemin iyi bir üyesi olmak için elinden gelen her şeyi yapan Navdar, ona rağmen sistem içinde kendisine bir yer bulamamıştır. Son çare olarak gerillaya katılmıştır. Buna rağmen gerilla ile bütünleşmemiş, sistem içinde elde edemediklerini gerilla mücadelesi içinde elde etmeye, kendi kariyer ve ihtiraslarını, toplum içine yükselme özlemlerini gidermeye çalışmıştır. Emeğiyle iş yapmaktan ziyade çeşitli ucuz yöntemlerle başkalarının emeğine konmuştur. Aslında gerilla mücadelesine, değerlerine bağlılığı, inancı da gelişmemiştir. Varsa yoksa onun bireysel çıkarı önde olmuştur. Bu anlayışla savaş cephesinde elle tutulur hiçbir başarı elde etmemiş, düşman karşısında bir iradi kırılmayı yaşamıştır. İradesi kırılınca da zamanla objektif olarak gerilla mücadelesini boşa çıkarmış; ilkeleri, kuralları, disipliniyle oynamıştır. Savaş içinde olmasına rağmen duyguda, düşüncede savaşı yaşamamış, savaştan kaçmıştır. Bu anlayıştan dolayı eyleme giden grupla telsizle görüşmenin tehlikesinin farkında değil. Aslında çok da umursamıyor. Bu düzeyde savaş farkındalığı az, hakikati algılama kapasitesi zayıftır.”

Melsa sayfayı değiştirip bir bardak su içti. Bacakları da yorulmuştu. Ama askeri bir ortamda olduğundan dayanmalıydı. Okumaya devam etmesi için raporu diğer üyelerden birine devredebilirdi. Ama devam etmeye kararlıydı.

“Navdar'ın suçlu olduğunu düşünüyoruz. Zaten bu kendisinin de ifade ettiği bir şey. Ama olayda bir kasıttan ziyade duyarsızlık, savaştan düşme olduğunu düşünüyoruz. Bu arkadaş artık savaşamaz. En azından bir süre savaşamaz. Bizim önerimiz Navdar'ın üyeliğinin düşürülüp gerilla ordusundan atılmasıdır. İhraç öneriyoruz. Savaşın dışında geri hizmetlerde emek süre-

cine alınabilir.” deyip bitirdi. İsmail’in onayını aldıktan sonra yerine oturdu.

İsmail sağa sola doğru birkaç tur attı. Sonra durup gerillaları süzdü.

“Evet arkadaşlar, raporu dinledik. Hem rapora ilişkin hem de olaya ilişkin arkadaşların değerlendirme ve önerilerini alalım.”

Gerillaların bir bölümü rapora tepkiliydi. Kasıt yok tespiti-ne karşı çıkıyorlardı.

Soring kalkıp Fırat ile Navdar arasında geçen bazı tartışmalardan örnekler verdi. Telsiz çağrısının Fırat’ı tasfiye etmeyi amaçlayan bir komplo olduğunu savundu.

Bir gerilla da Navdar’ın kariyerist olduğunu ve Fırat’ı kendisine engel olarak gördüğünü, telsiz çağrısıyla onu başarısız kılmayı amaçladığını dile getirdi.

Bir başka gerilla da Navdar’ın düşman tarafından sızdırılmış bir ajan olabileceğini, görevinin Fırat ve Delil gibi yetenekli gerillaları imha etmek olabileceğini belirtti.

Gerillalar Navdar’a karşı çok öfkeliydiler. Onun yüzünden altı arkadaşlarını kaybetmişlerdi. Ama soruşturma komisyonunun kasıt yok tespiti birçok şeyi frenliyordu.

İsmail en son söz hakkını Navdar’a verince o da gelen eleştirilere kısa bir cevap verdi.

“Suçumu kabul ediyorum. Soruşturma komisyonunun raporuna katılıyorum. Burada alınacak her türlü karara saygı duyacağımı ifade etmek istiyorum.”

İsmail şaşırmıştı. “Yani bu kadar mı? Ağır eleştiriler var. Kendini rahat bir şekilde savunabilirsin. Hatta hakikatin açığa çıkması için kendini savunmalısın da. Burada kişisel bir husumet, kin peşinde değiliz. Hakikati açığa çıkarmaya çalışıyoruz. Bizi güçlendirip özgürleştirecek yegâne şey odur.”

“Soruşturma komisyonu benim özeleştirim büyük oranda rapora geçmiş. Rapor benim gerçekliğimi ifade ediyor. Ama eğer bana bir şans tanınırsa mücadelede yeniden katılabilmek için elimden geleni yapacağım.”

Değerlendirmelerden iki ayrı öneri çıkmıştı: Birisi soruşturma komisyonunun önerisi, diğeri de “ölüm cezası!”

Oylamaya geçildi ve oy çokluğuyla soruşturma komisyonunun önerisi kabul edildi.

Navdar artık emek süreci gereği savaşın geri işlerinde çalışacaktı. Gerilla ordusundan atılmıştı. Savaşta yer alamazdı. Toplumsallıktan dışlanmıştı. Gerilla hareketi çok ağır suçlara karşı böylesi bir toplumsal dışlama cezası uyguluyordu. Navdar ancak yıllar sonra kendisini ispatlayınca tekrar üyeliğe kabul edilecekti.

Navdar’ın durumu netleştikten sonra eleştiri özeleştirisi bölümüne geçilmişti. Haydar ve Ramin’in durumları da gündeme gelmişti. İkisi de ağır eleştirilere maruz kalmışlardı. Çünkü ağır bir savaş sürecinde istifa etmek istemişlerdi ki bu kabul edilecek bir anlayış değildi. Haydar İsmail’in üstenci üslubuna tepki olarak istifasını vermişti ama Ramin’in istifasının nedeni farklıydı. O aslında Navdar’ın anlayışlarının farkındaydı. Ama onu çalıştırabilmek için esnek yaklaşmıştı. Yaşananlar Fırat’ı haklı çıkarmıştı. Fırat’ın şehadeti bir anlamda Ramin’in iyi niyetli yaklaşımlarından kaynaklandığından vicdan azabı yaşıyordu.

Mazan ciddi eleştiriler almamasına rağmen biraz soyut da olsa geniş bir özeleştirisi vermişti. Soring, Ramin ve Jivan onun niçin özeleştirisi verdiğini biliyorlardı. Eğer Delil’in vurulduğu çatışma toplantısında Navdar’ı desteklemeseydi her şey farklı olabilirdi.

İsmail’e de yoğun eleştiriler gelmişti. Yetkiye iktidarcı yaklaşım, üslupta üstencilik eleştirilerini almış ve özeleştirisini vermişti.

Yoğun bir eleştiri süreci yaşanmıştı. Her şey değişip dönüşüyordu. Hiç kimse mükemmel değildi. Eleştiri-özeleştirisiyle gerillalar kendilerini geleceğe hazırlıyor, değişim-dönüşüme uğrattıyor eksik, hatalı oldukları noktalarda birbirlerini tamamlıyorlardı.

Artık pratik zamanydı. Kasım ayına giriyorlardı. Her an kar yağabilirdi. On beş yirmi günlük bir zamanları vardı. Ondan sonrası kıştı.

Toplantılar bittikten sonra gerillalar hemen harekete geçtiler. TC'nin köy yakmalarına, faili meçhullerine karşılık vermek için kış kampına girmeden kapsamlı bir eylem yapacaklardı.

Bölgedeki faili meçhul cinayetlerin özel bir birlik tarafından gerçekleştirildiği haberleri geliyordu. Bu kontrgerilla yapılanması otuz dokuz kişiden oluşuyordu. Köy yakmalarında bile bunlar etkin rol oynuyorlardı. Direkt Ankara'dan görevlendirildiklerinden bölgedeki tüm devlet görevlilerinden daha yetkili bir konumları vardı.

Ramin'in yönlendirmesiyle eylem yeri olarak Nazimiye alanı belirlenmişti. Mazan Ramin'in henüz açıklamadığı planları olduğunu hissediyordu. Bu nedenle Nazimiye önerisine kimileri karşı çıksa da destek vermişti.

Bölük Nazimiye'de, üstünde birkaç geniş düzlük olan Munzur Baba tepesine konumlandı. Tepenin dibinden Nazimiye-Dersim yolu geçiyordu. Nazimiye taburundan gerillaların üssüne sırtları takip ederek yarım saatte ulaşılabilirdi.

Ramin karargahını Munzur Baba tepesindeki bir düzlüğe kurmuş, çevredeki birkaç küçük tepeye de mangalar mevzilenmiş, ondan sonra da bölgede gerilla hareketliliği başlamıştı. Askerleri araziye çekmek için bir hafta boyunca çevrede açık hareket etmelerine rağmen askerler operasyona çıkmamışlardı.

Farklı taktikler deneyen gerillalar Dereova karakoluna yapışık bir köye girme kararı almışlardı. Normal koşullarda o köye hiç gitmiyorlardı. Çünkü köye girdiklerinde köpekler havlıyor, askerler durumu anlıyor ve köye baskın yapıyorlardı. Köyle karakol iç içe olduğunda fazla tedbir geliştirmeden müdahale ediyorlardı.

Bu sefer bir grup gerilla köye girerken bir grup da köy ile karakolun arasına pusu atmıştı. Ama tahminlerinin aksine askerler, direkt köye baskın yapmaktan ziyade köyün etrafını kuşatarak operasyona başlamış, atılan çemberi son anda fark eden gerillalar zar zor çemberi yarıp çıkabilmişlerdi.

Tüm girişimler boşa çıkıyordu. En son Nazimiye-Dersim yolunda pusu atmaya karar verdiler. Kışa girmeden önceki son şansları olduğundan eylemi kapsamlı yapmayı düşünüyorlardı.

Pusu yerini keşfetmek için bir grup gerilla görevlendirilmişti. Mazan, Jivan Soring, manga komutanı Savaş ve diğer gerillalar havanın kararmasıyla birlikte yola koyuldular. Hava açıktı. Yıldızlar gökyüzünü aydınlatıyordu. Az sonra ay da çıkacak hava daha da aydınlanacaktı.

Mazan asfalt yola elli metre kala durdu. Durduğu yerin her iki yanında birbirine benzeyen beş altı küçük tepe vardı. Mini bir toplantı için komuta kademesi ön tarafta toplanırken diğerleri dinlenmeye koyuldular. Mazan'ın kafasında bazı fikirler oluşmuştu. Ayakta, silahlı omuzundaydı. Konuşurken arada bir yan taraftaki küçük tepeleri işaret ediyordu.

“Pusu yerini halen belirlememişsek de bildiğiniz gibi elimizde sadece birkaç seçenek var ama her koşulda savunma çıkaracağımız yer belli. O da bu tepelerden biri. O yüzden yola inmeden önce bu tepelerden birine savunma çıkarmamız daha iyi olur.”

Jivan şaşırmıştı. Ramin bu konuda bir şey belirtmemişti. Gece güvenlik çıkarmayı gerektirecek bir durum olur muydu? Her nedense Mazan bu konuya kafa yormuştu. Savaşta sezgiler önemlidir, eğer Mazan böyle bir şeye ihtiyaç duyuyorsa bunun bir nedeni olmalı diye düşündü Jivan. “Olabilir” dedi.

Diğer gerillalar da katılmalarına rağmen Mazan önerisini biraz daha açıklama ihtiyacı duydu.

“Yolda hareketlilik olunca düşman bu tepelerden birine güvenlik çıkarıyor, Nazimiye'nin çıkışından Yolçatı karakoluna kadar tüm yol boyunca denetim altına alıyor. Yolda eylem yapan grup geri çekilme esnasında güvenliğe takılırsa imha olur. O yüzden biz de kendi güvenliğimizi çıkarmalıyız.”

Mazan gerillaların ikna olduğunu görünce Savaş'a "sen üç kişiyi yanına alıp bu tepeye çıkacaksın. Görev bitince tekrar burada buluşacağız" dedi. Gösterdiği tepe sağ taraflarında Yolçatı karakolunun yukarısındaki bir tepedydi.

Yola yaklaştıklarında durup etrafı, yolu iyice dinledikten sonra hızla indiler. Yol, Nazimiye suyunun kenarında zikzaklar çizerek Dersim'e doğru uzanıyordu. Bazı yerleri öyle dardı ki kamyon, otobüs gibi arabalar geçmekte zorlanıyorlardı.

Gerillalar yol boyunca ilerliyor hem yola yakın hem de kamuflajlı pusu atılmasına uygun bir yer arıyorlardı. Günlerce kalmaya ve ihtiyaç olması durumunda savunmaya elverişli olmalıydı.

Jivan en önde Mazan da arkasındaydı. Yamacı orman olan bir yere ulaştıklarında Jivan durdu. "Burası nasıl?"

"Tamam bir bakalım"

Gerillalar iz çıkarmadan on beş metre yukarıdaki sık ormanlık ve daha az eğimli yere tırmanarak çıktılar. Mazan hemen etrafı kontrol etmeye başladı.

Jivan biraz daha yukarı çıktı. Aşağı inince yorum yapmadı ama burası olmaz ifadesi yüzüne yerleşmişti.

"Ormanlık iyi. Yamaç da uygun ama dar!" dedi Mazan. "Tüm gücü bu kadar dar bir yere mevzilendirmek kafama yatmıyor doğrusu."

"Bence de burası olmaz" dedi Jivan "çünkü geri çekilme açısından da uygun değil. Yukarısı yoldan mermi alıyor. Pusu esnasında yola panzerler gelirse geri çekilme çok riskli olur."

"Tamam o zaman" dedi Mazan. Diğer yerlere bakacaklardı. Hemen silahını alıp asfalta indi. Gerillalar da peşinden... Şimdi daha hızlı yol alıyorlardı.

Bir yere daha bakmalarına rağmen orada da karar kılamamışlardı. Epey aşağı inmişlerdi.

Mazan uygun bir yer bulamamanın sıkıntısını yaşıyordu. "Neredeyse Yolçatı'ya geldik" diye söylendi. "Şu virajın arkasına da bakıp geri döneceğiz. Olmazsa daha önce kontrol ettiğimiz yerlerden birini tercih edeceğiz"

Virajı döndüklerinde aradıkları yer karşılarında duruyordu. Önlerine geniş bir ormanlık alan çıkmıştı. Orada, yol açmak için yamaç dozerlerle oyulduğundan yol ile yamaç arasında beş altı metre yüksekliğinde topraktan duvarlar oluşmuştu. Yamaç yola çok hâkim olduğu gibi yoldan da mermi almıyordu. Ve hemen orada, geri çekilmeye elverişli yukarıdan inen derin bir dere vardı.

Pusu için orayı uygun görmüşlerdi. Grup asfaltta beklerken komuta kademesi pusu yerini kontrol ediyordu.

Jivan “madem burayı uygun gördük, mevzilerin yerini de belirleyip pusu provası yapabiliriz” dedi.

“Onun için bu kadar karanlıkta geldik ya!” dedi Mazan. Ağaçlık yerin sınırına gelip asfalttakilere kısık sesle seslendi. “Yukarı çıkın, toprakta iz çıkmasın!”

Mazan ile Jivan mevzilerin yerlerini tek tek netleştirip, önceden belirlenmiş üç kişilik timleri mevzilere yerleştirip kade-me kademe Yolçatı’ya doğru ilerliyorlardı.

Üçüncü mevzinin yerini de belirleyince oraya yerleşecek gerillalara Mazan açıklamalar yapmaya başladı. Yüz üstü yere uzanıp yerle yeksan oldu. Yolu nişan alacak şekilde mevzilendi. “Burada böyle yüz üstü uzanmalısınız.” Sonra pratik bir hareketle ayağa kalktı. “En azından kesinlikle ayakta hareket etmemelisiniz. Karşı tepelerde gizli gözcüler olabilir. Pusuda gündüz çok ama çok dikkatli hareket...”

O anda gökyüzünde ışık yansımaları olunca Mazan sözünü tamamlayamadı.

Jivan hemen yola bakmak için atıldı. Saniyeler sonra bir panzer altlarındaki yoldan geçip gitti. Ardından cemseler... Tıklım tıklım asker doluydu.

Jivan silahını doğrultmuş, diğer gerillalar da mevzilenmişlerdi. Büyük bir gürültüyle geçen araçların içindeki askerler de sessizce oturuyorlardı. Üstü açık cemselerdeki askerler çok net görünüyordu. Kimisi uyusa da çoğu etrafa dikkat kesilmişti. Ansızın askerin biri Jivan’ı gördü. Telaşla etraftakilere bir şeyler söylese de cemse hızla gözden kayboldu.

Mazan hemen karar vermeliydi Gerillalar ondan işaret bek-

liyorlardı. Eylem için uygun bir fırsat yakalamışlardı. Üstelik konvoy gece geçiyordu. Eylem yaparlarsa darbe vuracakları ke-sindi ama eylemin ne kadar sonuç alacağı belli değildi. Grubun çoğu yerini almamış sadece iki tim mevzilenmişti. Şimdi eylem yaparlarsa asıl eylemi yapma olanağı kalmazdı. Tüm bunları sa-niyeler içinde hesaplayınca “Yok vurmayacağız!” dedi.

Askeri konvoy gerillaların alt tarafından geçip gitmişti. Bu beklenmedik durum şok etkisi yaratmıştı. Araçların tümü geç-tikten sonra asfalt yola inip geldikleri yoldan geriye doğru yola koyuldular. Mazan dahil hepsinin kafasında “acaba ateş etmeli miydik” sorusu vardı. Epey yol almalarına rağmen halen cem-selerin altlarından geçtiği anı yaşıyorlardı. Öyle bir karışıklık oluşmuştu ki ne sıra ne de mesafe kalmış, gerilla birliği asfalt yolda yürüyen bir turist kafilesine dönmüştü.

Soring, elinde silahı grubun on metre önünde yürüyordu. Yukarı çıkan şose yolun kavşağına yaklaştıklarında yolun üze-rinde iki kişi belirdi. Savaş onları karşılamak için yola inmiş ol-malıydı. El işareti yaptı ama yoldakiler Soring’i fark etmediler.

Aniden üç kişi daha asfalta indi. Sonra sayı arttı. Bunlar as-kerdi...

Soring arkaya baktı. Gerillalar çöküp mevzilenmişlerdi.

Askerlerden biri Soring’i fark edince aralarında bir kargaşa oldu onlar da çöküp mevzilendiler. Soring de... Karşılıklı bekli-yorlardı. Gerillalar onların asker, askerler de onların gerilla ol-duklarına emin olamıyorlardı.

Askerler hızla dereye doğru yöneldiler, Gerillalar da tersi is-tikametteki dereye... Güvenli bir yere ulaştıklarında mevzilen-diler ama şimdi bir şey görünmüyordu.

Soring halen asfalt yolun ortasında çökmüş bekliyordu. Tuhaf sessizliği Jivan bozdu. “Soring Soring buraya gel, buraya gel!” diyordu fısıltıyla.

Soring askerlerin olduğu istikamete baktı. Sonra sürünerek gerillalara doğru yöneldi.

Onların asker olduklarını artık anlamışlardı. Bekleyip etrafi dinlediler ama bir şey görünmüyor duyulmuyordu.

Tesadüfler bitmiyordu. Dereden aŗađı inip Dersim'e doğru bir süre yol aldıktan sonra asfalt yolu keserek Munzur Baba'ya tırmandılar.

Buluŗma noktasında buldukları Savaŗ'ın hiçbir Şeyden haberi olmamıŗtı.

Gerillalar Munzur Baba'daki noktaya ulaştıklarında saat on ikiyi bulmuştu.

Mazan yaşananları bir bir anlatıyor arada bir Jivan da ekle-meler yapıyordu. "Asfaltta karşılaştığımız yaya askerler de kon-voyun güvenliği olmalı. Büyük ihtimalle Savaş arkadaş grubuyla tepedeki yerini alınca kısa süre sonra güvenliği sağlayan asker-ler de Savaş'ın tuttuğu tepenin karşısındaki bir tepeye yerleşti-ler. Askerler Yolçatı karakolundan değil Nazimiye taburundan geldiklerinden Savaşın grubuyla karşılaşmadılar. Tepeler sık ormanlık olduğundan gruplar birbirini fark edemedi saatler-ce karşılıklı beklediler" diye yorum yaptı Mazan en son. Jivan da aynı fikirdeydi.

Onları iyice dinleyen Ramin, kafasını kaldırıp Mazan ile Ji- van'ı sürdürdü. Yüzünde muzip bir ifade vardı. "Vallahi helal olsun. Akşamdan beri askerlerle köşe kapmaca oynuyorsunuz ve tek bir mermi bile patlamıyor. Büyük başarı!" dedi. Aslında o da kış öncesi ellerindeki son fırsatı iyi değerlendirip sonuç alıcı bir eylem yapmaları gerektiğini düşünüyor ve Mazan'ın konvoya karşı eylem yapmama kararını doğru görüyordu. Ama onlara takılmadan da edemiyordu.

Gece boyunca yaşanan karmaşa, şakacı mizaca sahip olan Jivan'ı epey germiş Ramin'in takılmalarına rağmen yumuşama- mıştı. "Yav düşmanı aradığımızda gündüz bile bulamıyoruz ama adamlar burada gece sevkiyat yapıyorlar!"

Mazan da aynı şeyleri dillendiriyor şansızlığına yakınıyor- du. Bir iki kez de "kesinlikle nokta değiştirmeliyiz." demişti.

Manga komutanları da yer değiştirmek gerektiği yönünde görüş belirtiyorlardı.

Ramin yorum yapmadan herkesi dinliyor anlamaya çalışıyordu. Yorum yapmamasına rağmen yapılan değerlendirmelerin çoğuna katılmadığı belli oluyordu. Komuta kademesinin yaşananları analiz etmede zayıf kaldığını düşünüyordu. Herkes konuştuktan sonra kendi düşüncelerini açıklamaya başladı.

“Arkadaşlar sorunu getirip nokta değiştirmeye bağlıyorlar. Askerlerle karşılaştık, yer değiştirmeliyiz deniyor ama bu arazi de gece yarısı nasıl oluyor da asker sevkiyatı oluyor diye kimse sormuyor. Konvoyun gece geçebilmesi kontra birliğinin işi!”

Gece boyunca yaşananların iyiye işaret etmediğini düşünüyordu Jivan. “Anlamadığım şey, yoldan geçen konvoyun kontralarla ne ilgisi var?!”

“Ben cemselerden bahsetmiyorum” dedi Ramin. “Cemselelerin geçişini mümkün kılan bu alandaki kontra hareketliliğidir. Onlar bu yolla, bizim eylem yapmak için yanıp tutuştuğumuz bir yerde, istersek gece karanlığında bile asker sevkiyatı yapabiliriz demeye çalışıyorlar. Büyük cihazda o kadar bu kontra birliklerden bahsediliyor, bakıyorum kimse bu konuda kafa yormuyor.”

Kontrgerilla birlikleri eyaletlerde yine hareketli hale gelmişlerdi. Geçmişte kontralar gerillayı karalamak için gerilla kıtlığına girerek bir sürü eylem yapmışlardı. Şimdiki rolleri değişmişti. Artık direkt halkı hedef alıyor, faili meçhuller yapıyor, köy boşaltmalarında da yer alıyorlardı.

Kontralar, gerilla taktiklerini kullanarak onları vurmaya çalışıyorlardı. Gerillalar bir köye girip çıktıktan sonra onlar da o köye giriyor, gerillalar bir boğazda pusu atmışken onlar da aynı bölgede başka bir boğazda pusu atıyorlardı. Bazen de gerillalar bir tepedeyken kontralar da hemen karşılarındaki tepede olabiliyor, gün boyu öylece birbirlerini kontrol ediyor, adeta köşe kapmaca oynuyorlardı.

“Büyük cihazda bahsedilen kontra birliklerden biri burada. Eğer bu birliği vurabilirsek normal eylemlerden on kat daha etkili bir eylem yapmış oluruz. Halkımıza yapılan zulmün intikamını en iyi bu şekilde olabiliriz” dedi Ramin.

Mazan düşüncelere dalmıştı. Kafasındaki sorulara cevap

bulmuştu. Demek ki Ramin o nedenle eylem yeri olarak Nazi-miye'yi belirlemişti.

“Bazı duyumlara göre” dedi Ramin sol tarafa dönüp karanlığa baktı “kontralar Düzgün Baba'nın etrafında dolaşıyorlarmış.”

Düzgün Baba deyince gerillaların kafaları refleksle Düzgün Baba'nın olduğu yöne dönmüştü. Orası toplantı yerinden direkt görülmese de Munzur Baba'nın tam karşısında olduğundan nöbet yerinden rahatça görölüyordu.

“Yani bunlar bizi sürekli izliyorlar mı diyorsun?!” dedi Mazan şaşkın bir halde.

“Evet” dedi Ramin kararlıca, “bizi izliyorlar ve ne yapmak istediğimizi de anlamış durumdalar. Askeri araziye çekme taktiğini izlediğimizin farkındalar. Bizimle satranç oynuyorlar. Ama keşif amacıyla yolda olacağımızı hesaplayamamışlardı. Tesadüfler öngörülmezdir. Biz onları gündüz ararken onlar gece hareket ediyorlar. ‘İstersek gece de buralarda cirit atarız’ diyorlar.”

Jivan “peki bu kadar şeye rağmen aynı pusuda ısrar mı edeceğiz” dedi sitemkâr bir edayla.

“Sen ne düşünüyorsun, vaz mı geçelim?”

“Vazgeçmesek de en azından hareket tarzımızı değiştirmeliyiz.”

“Evet bence de bu noktayı değiştirmeliyiz” dedi Mazan.

Son söylenenler Jivan'ın da Mazan'ın da ikna olduğuna işaret ediyordu.

Ramin konuşulanları toparlamaya başladı. “Tamam o zaman, zaten ben de taktik değiştirmeyi düşünüyordum. Artık genel askeri birliklere değil bizimle köşe kapmaca oynayan bu kontra birliğine yöneleceğiz. Onlar da bize darbe vurmaya amaçlıyorlar. Biraz çekilip onları takip etmeye çalışacağız. Onlar bizi vuramadan biz onları vuracağız. Halka yaşattıkları acıların intikamını onlardan alacağız!... Hakis'e gidiyoruz. Hemen bu saatte şimdi Hakis'e gidiyoruz!”

On dakika sonra harekete geçmiş, iki saat sonra da Hakis'in en alt kısmındaki kampa ulaşmışlardı.

Burası Dersim-Pülümür yoluna hâkim, kayalık ve ormanlık

bir yerdi. Kampın on dakika yukarısında savunmaya elverişli stratejik bir tepe vardı. Alanı oradan kontrol edeceklerdi.

Alana ulaşır ulaşmaz güvenlik almak için bir grup gerilla tepeye çıkmış, diğerleri de noktaya yerleşmişlerdi.

Sabahla birlikte yağmur başladı. Ahmak ıslatan değil iliklere kadar ıslatan yağmur yoğun ama ipince bir çizgi şeklinde yağıyordu. Naylon çadırın altından yağmura bakan Ramin şaşırmıştı. Yağmur ne kadar da simetrik ve kararlı yağıyordu!

Öğleden sonra hava aniden açılınca askerlerin Munzur Baba tepesinde olduğunu gördü. Dün gece boşalttıkları yere operasyon yapıyorlardı. Eğer yer değiştirmeselerdi o gün eylem yapabileceklerdi. Ama Ramin yine de pişman değildi. Artık tek hedefi kontralardı.

Akşama doğru hava tekrar karardı ve yağmur yağmaya başladı. Aralıksız iki gün yağmur yağdı. Sonra gökyüzündeki bulutlar hızla çekilince yağmur bıçakla kesilir gibi durdu. Kendisini tüm yakıcılığıyla gösteren güneş öğlene kadar her şeyi kuruttu. Önce ağaçların yaprakları ile gövdelerini, sonra da toprağı... Balçık gibi olan killi toprak kısa sürede suyun tümünü emince kısa sürede taşlaştı. Ramin tepe ile nokta arasında oluşan izlere baktı, bunlar herhalde sonsuza kadar kapanmaz, dedi içinden. Kimi yerlerde toprakta oluşan ayak izlerinin derinliği otuz santimi bile buluyordu.

Ramin günde iki kez tepeye gidiyor, uzun uzun keşif yapıyor; Zeldagı'nı, Deşt'i, Dereova'yı, Dokuzkayalar'ı gözetliyor, her seferinde "yok, hiçbir şey yok" deyip kampın yolunu tutuyordu. Kampa ulaştığında suratındaki asıklıktan keşiften bir sonuç çıkmadığını anlıyorlardı.

"Burada boş boş oturacağımıza bir şeyler yapamaz mıyız? Acaba Nazimiye'ye daha yakın bir yere gitsek nasıl olur?" dedi Ramin. Bazı sorular sorup fikir jimnastiği yapmak istiyordu. Öngörüsüne göre kontraların onların peşinden gelmesi gerekiyordu. Ama günler geçmesine rağmen değil kontralar normal bir askeri faaliyete bile rastlamıyorlardı. Zamanları tüketiyorlardı. Kış kapıdaydı.

Komuta kademesi toplanmış ne yapmaları gerektiği sorusu-

na cevap arıyorlardı. O esnada tepeciler geldiği için ara verdiler. Tepe komutanı Rojhat tekmiil veriyordu. “Hava aydınlanmadan yerimizi aldık. Herkes nöbetini düzenli tuttu. Yolda sıra dışı bir hareketlilik görmedik. Pülümür tarafından pompalı silahların sesleri geliyordu. Orada avcı grupları dolaşılıyor olmalı. Görevde bir sıkıntı, duyarsızlık olmadı.”

“Tamam” dedi Mazan “başka bir şey var mı?” Güvenlik sorumlusu Mazan’dı. Ondan dolayı bölük komutanı Ramin orada olduğu halde tekmiili Mazan’a veriyordu. “Başka bir şey var mı?”

Rojhat “yok” dedi ama duraksayarak söylemişti.

Onun duraksaması Mazan’ın dikkatini çekmemişti fakat Ramin Rojhat’ı göz hapsine almıştı. Kafasından geçenleri okumaya çalışıyordu. “Başka bir şey olmadığına emin misin?” dedi.

“Aslında Evin heval sabah bir şey gördü. Daha doğrusu gördüğünü sandı. Ama ben bizzat onun bahsettiği yeri akşama kadar gözetledim, en ufak bir hareketlilik görmedim. Zaten Evin heval de sadece bir hareketlilikten bahsediyor. Gördüğü şey bir hayvan bile olabilir, eğer bir şey görmüşse?!”

“Yanılmıyorsam Evindar’dan bahsediyorsun öyle değil mi?” dedi Ramin. Bölükte iki kadın gerillanın ismi Evindar’dı. Evindar’lara bazen kısaca Evin diyorlardı. Daha çok da yaşı küçük olana.

“Yani Evin Evindar, evet o yeni arkadaştan bahsediyorum.”

“Ha! Sen o yeni arkadaştan bahsediyorsun.” Hayal kırıklığına uğramıştı. Çünkü eski, tecrübeli Evindar olsaydı Ramin o hareketliliği daha ciddiye alacaktı. Hareketliliğin olduğunu düşündükleri yer onun teorisini haklı çıkaran bir veriydi. Kontralar onlara yaklaşarak onları kontrol altına almış olabilirlerdi. Bahsedilen yer Yolçatı ile gerillaların kampının arasında Munzur Baba’nın yamacında, asfalt yola hâkim çıplak bir tepeydi. Askerler o tepeye zaman zaman gizli gözetleme çıkarıyor, yolu ve gerilla alanlarını kontrol altına alıyorlardı. Eğer orada asker varsa aynı şeyler tekrar ediyordu demektir. Aynen Düzgün Baba’daki kontralar gibi. Bunları düşünürken Ramin’in fikirleri değişiyordu. Teori iyi ama kanıt az diye içinden söylendi. Evindar’ı çağırdılar...

Az sonra Evindar orada ayakta bekliyordu. Ramin yeni bir gerilla olan Evindar’a ilk defa böyle dikkatli bakıyordu. Ufacık, esmer ve tıknazdı. İlk gençlik dönemlerinde olduğu belliydi. Çok genç olan, ufak tefek yapılı gerilla katılımlarını görünce ‘bu cepheciler bunları niye alıyorlar’ diye yakınıyordu sürekli. Ama Evindar’ın o ufak tefek yapısına rağmen öyle bir duruşu, giyinişi vardı ki daha dikkatli bakınca Ramin şaşırmişti. Evindar yılların gerillası havasındaydı. Gerillada dış görünüş önemliydi. Biçim özün yansımasıydı. Sıska görünürlü, dağınık bir gerilladan iyi bir savaşçı çıkmazdı. Bir gerilla üzerindeki teçhizatıyla zıpkın gibi sağlam durmalıydı. Evindar işte böyle görünüyordu.

Gördüklerini anlatması istendiğinde tam bir asker gibi yüzünde keskin bir bakış vardı. “Heval! saat tam dokuzda o tepede bir hareketlilik gördüm!”

“Nasıldır hareketlilik? Bir insan mı, daha fazla mı, ayakta mıydı, neyi gördün? Onu anlat. Bahsettiğin yer tepeden çok uzakta değil. Eğer bir insansa dürbünle rahatlıkla anlaşılabilir” dedi Ramin.

“Tüm tepeleri en az dört beş dakika izliyordum. O tepeyi de dakikalardır gözetliyordum. Nöbet değişimi esnasıydı. Diğer nöbetçi geç kaldığı için ben de izlemeye devam ediyordum. Karşıdaki tepenin üzerinde bir çıkıntı vardı. Ben onun kaya olduğunu sanıyordum. Kaya sandığım şey bir anda kayboldu. Ve birkaç saniye sonra tekrar göründü. Orada hareketsiz şekilde durmaya devam etti. Bana kalırsa o bir nöbetçiydi. Ve hiç hareket etmeden uzanmış etrafı izliyordu. Büyük ihtimalle onlar da o esnada nöbet değişimi yapıyorlardı. Ben de tam o esnada onları gördüm.”

Bu arada Rojhat bir iki kez “ama” diyerek araya girmek istemiş, Ramin her seferinde Evindar’ın konuşmasını bölmesine izin vermemişti. Ramin bir noktadan sonra Evindar’ın anlattıklarından ziyade anlatım tarzına dikkat kesilmişti. Sonunda dayanamayıp sordu “kaç yaşındasın?”

“On dokuz”

“Öyle mi?” Şaşırmişti. Hiç de göstermiyordu.

“Minyon yapılı olduğumdan göstermiyorum.”

“Yani çocuk değilim demek istiyor” dedi Mazan araya girerek. Gölümsüyordu.

Gölüşmeler oldu. Jivan bir kakhaha attı. Çıkardığı ses etrafta yankılandı.

Ama Ramin ciddiyetini bozmadı. Onun gülüşmelere katılmaması diğerlerini de frenlemişti. “Tamam Evindar heval duyarlılığından dolayı teşekkür ederiz.”

Evindar kızarmıştı ama esmer yüzünde bir şey fark edilmiyordu.

Evindar ayrılınca Mazan “şimdi ne yapacağız? Az önce yer değiştirmekten bahsediyorduk.” dedi.

“Bu durumda yer değiştirmeyeceğiz” diye yanıtladı Ramin. “Ben Heval Evindar’a inanıyorum. O kontralar bahsettiğı tepedeler.” Elindeki çubukla önündeki közü karıştırdı. Sonra “Yarın tepeci benim. Ona göre düzenleme yapın. Akşama kadar tepede kalacağımndan müsaadenizle biraz dinleneceğim.” deyip toplantıyı bitirdi.

Tepe, Dersim, Pülümür, Sarı Yayla yollarının kesiştiği kavşaktaydı. Tepenin üzerinde bir insan boyu yüksekliğinde kayalar ve sık meşe ağaçları vardı.

Hava aydınlanınca Ramin hemen keşif yapmaya başladı. Dürbünü avuçlarının arasına almış, ayaktaiken kollarını önündeki kayaya dayamış etrafı izliyordu. Genel keşiften sonra Evindar'ın bahsettiği tepeye odaklandı. Bir saat, iki saat, üç saat, öğleden sonraya kadar gözetlemesine rağmen hiçbir şey görememişti. İn cin top oynuyordu.

Havanın kararmasına saatler kalmıştı. Onun dışındaki diğer gerillalar keşfe olan ilgilerini yitirmiş kampa geri dönme havasına girmişlerdi.

Ramin'in izlediği tepede aniden bir hareketlilik oldu. Saniyelere eşdeğer bir hareketlilikti. Heyecanlandı. Dürbüne sıkıca sarılıp hareketliliğin olduğu tepenin sivri ucuna odaklandı. Bir dakika, beş dakika, on dakika... bir heykel gibi o noktayı izledi ama bir şey göremedi. Evindar'ın söylediklerini aklından çıkarıyordu. Aynı şey olmuştu.

Bir saat kadar öylece beklemesine rağmen değişen bir şey olmamıştı. Herhalde bir göz yanılması oldu dedi içinden. Umudunu yitirmişti. Gözetlemeyi bırakıp arkaya yöneldi.

Aşağı tarafta kayaların arasında sohbet eden gerillalar onun hareketlendiğini görünce sessizleştiler. Geri dönme vakti gelmiş olmalıydı.

Ramin geriye dönünce hareket etmeden öylece bakakaldı. Tepenin gerçek halini yeni fark ediyordu. Tepe arkaya doğru giderek uzayan bir düzlüğü andırıyordu. Kaya ve ağaçların görüş mesafesini daraltması nedeniyle bu özelliğini fark edememiş-

ti. Zirvenin sağında, solunda, gerisinde daha az yüksek olsa da sırtlar vardı, tepe üç tarafa doğru uzanıyordu.

Dürbünü boynuna asıp hemen sol taraftan aşağıya yöneldi. Manga komutanı Rojhat da peşinden...

Zirveden metrelerce indikten sonra sola yöneldiler. Tepenin yamacından karşı tepelere görüntü vermeden yol alıyorlardı. Bir süre sonra tekrar tepeye çıktılar. Şimdi tepecilerden uzakta ve daha aşağıda bir yerdeydiler.

Ramin sık bir çalılığın içine yüzükoyun uzanıp karşıdaki tepeye baktı. Tahmin ettiği gibi o tepe oradan daha iyi görünüyordu. Dürbünle baktığı anda tepedeki nöbetçi kontrayı gördü!

Sadece biri görünüyordu. Yüz üstü uzanmış etrafı izliyordu. Bir saat önce bir anlığına saçlarını gördüğü kontranın şimdi gövdesinin çoğunu görüyordu.

Ramin zirvede kalan gerillaları görebilecek bir yere çıkıp bağırmaya başladı. "Acele edin, görüntü vermeyin. Eyleme gidiyoruz!"

Tepeciler hızla kampa doğru yola koyuldular. Ramin her şeyi kafasında planlamıştı. Zamanları çok kısıtlı olduğundan görevlendirmeleri talimatla yapacaktı. Mazan bir grupla kampa kalacak, kendisi de en seçme grupla eyleme gidecekti. Telsizi hiç kullanmayacak, eylem olursa Kutudere noktasında, eylem olmazsa Zeldağı'nın yamacında, askerlerin kaldığı tepenin karşısında buluşacaklardı.

Tepeciler kampa ulaştıktan kısa süre sonra eylem grubu Yolçatı'ya doğru harekete geçti.

"Kontralar akşamla birlikte yola inip Yolçatı karakoluna girecekler. Onlar harekete geçmeden Yolçatı ile tepe arasına yerleşebilirsek iyi bir eylem yapabiliriz" diyordu Ramin.

Gerillalar Hakis'ten Munzur Baba'nın zirvesinin yakınına kadar gidecek, sonra sağa dönüp yola ineceklerdi. Zaman az, arazi sarptı. Gündüz hareket ettikleri için kamuflajlı yerlerden geçmeleri, yol boyunca Zel karakolunun karşısından yol alacaklarından oraya da görüntü vermemeleri gerekiyordu. Koşar adım ilerliyor, doğaya, zamana, askerlere karşı yarışıyorlardı.

Hakis deresine inip hızla karşıya geçerek Munzur Baba'ya tırmanmaya başladılar. Askerlerin kaldığı tepenin seviyesini geçtikten sonra yatay olarak Yolçatı'ya doğru yöneldiler. Kontrollerin kaldığı tepeyi yan taraftan da geçtikten sonra önlerine çıkan ilk dereden aşağıya doğru inmeye koyuldular. Askerlerin üst tarafından C şeklinde bir rota izlemişlerdi.

İndikleri dere boyu adeta uçurumdu. Cırlıçıplak kutu gibi bir yerdi. İnişi çok zor olsa da bir kez bu dereye girmişlerdi. Artık vazgeçemezlerdi ama bu kadarını da beklemiyorlardı. En küçük bir yanlışlık yaşamlarına bile mal olabilirdi. Bir yandan kayıp düşmemeye bir yandan da kayaları yuvarlamamaya çalışıyorlardı. Aşağı yuvarlanacak kayalar hem onlar için tehlike yaratabilir hem de askerlerin dikkatini çekebilirdi. Bu nedenle çok yavaş ilerliyor, neredeyse el ele tutuşarak iniyorlardı.

Hava kararmak üzereyken, aralıktan yolun bir kısmı görününce Ramin arkaya durun anlamında el işareti yaptı. Bir askerin yoldan geçtiğini sanmıştı. Bekledi, izledi ama başka bir şey göremedi.

Oysa ki kontralar Yolçatı'ya doğru yola koyulmuşlardı. Elbiseleri normal askerlerden farklı, daha koyu bir tondaydı. Otuz dokuz kişilik kontrgerilla birliğinde kimi itirafçılar da görev yapıyorlardı. Özel harp dairesinden özel eğitim almış, özel bir birlikti bu. Hepsinde özel silahlar, teçhizatlar vardı.

Kontralar daha çocukken eğitiliyor, genelde de yetimhane-dekiler tercih ediliyordu. Kontra yapılanma, Osmanlı İmparatorluğundaki devşirme sisteminin günümüzdeki versiyonuydu. Tüm kirli işleri yapan bu kontralar devletin en karanlık, belki de en gerçek haliydi.

Bunlar aynı zamanda uyuşturucu, kadın ticareti, gasp gibi mafya işleriyle de uğraşüyor, devlet de bilinçli olarak onları bu işlere yönlendiriyor, onlara göz yumuyor, böylece kendisine bağımlı hale getiriyordu. Normal koşullarda toplumun en tortu işlerinde çalışmak zorunda kalacak bu insanlar kontra yapılanma içinde yer alınca bir anda devletin en zirve noktasına çıkma olanağını buluyor, bakanlarla, başbakanlarla, Cumhurbaşkanlarıyla muhatap olabiliyorlardı.

Ramin tekrar hareket talimatı verince ansızın bir kaya yuvarlanmaya başladı. Baran dikkatsizlik yapıp kocaman bir kayayı yerinden oynatmıştı. Kaya önce yavaşça hareketlendi ama bir takla attıktan sonra hızlandı ve öndeki bir taş çarpıp birkaç metre havalandı. Tekrar yere çarpınca etrafa taş toprak saçıldı. Gerillalar hemen kayanın yuvarlandığı yamacın karşı tarafına geçmişlerdi.

Kaya asfalt yola büyük bir gürültüyle çarpıp parçalandı.

Yolda hareket halinde olan kontra grubun komutanı “Dikkat!” deyince asfalt yolda aralarında mesafe olacak şekilde çöküp mevzileniler

Kontra birliğinin ön tarafı Yolçatıya, ortası yamaca, arka kısmı da Pülümür’e doğru mevzilenmişti. Öylece dakikalarca beklediler.

Gerillalar da mevzileniş bekliyorlardı. Ama birbirlerini görmüyorlardı. Bir süre sonra tekrar harekete geçtiler.

Ramin yola ulaştığında Yolçatı’ya doğru giden askerleri bir anlığına görebilmişti. Asfaltın ortasında durmuş, silahı omuzunda askerlerin gittiği yöne bakıyordu. Gerillaların tümü aşağıya inince Jivan’a döndü. “Herkes tamam mı?”

Jivan uzun boyuyla Ramin’in önünde hazır ol’da durup, silahının dipçığı yerde olacak şekilde teknil verdi. “Herkes tamam!”

Ramin asfaltın üzerinde dağınık şekilde duran gerillaları süzüp yüksek sesle konuşmaya başladı. “Bir fırsatı kaçırdık. Zamanında yetişemedik. Buradaki askerler bu bölgedeki tüm kirli işleri yapan kontra birliktir. Hissediyorum, bunlar tekrar buradan geçecekler. Pusuyu burada atıp onları burada vuracağız!”

Jivan ile Soring oradaki güçle birlikte pusuya komuta edeceklerdi. Ramin karşı yamaca geçip Mazan’la buuşacak, pusuyu oradan koordine edecekti. Bir aksilik olunca aşağı inip suyun karşısından konuşacak ya da Ramin direkt onların yanına gelecekti ama telsiz kesinlikle kullanılmayacaktı.

Orası aynen bir hafta önce Yolçatı ile Nazimiye arasında belirledikleri pusu yerine benziyordu. Gerillalar “deja vu” duygusuna kapılmışlardı. Yerden yirmi metre yüksekteki ormanlık

yamaç, dozerin açtığı on metre yüksekliğindeki topraktan duvarlar, yan tarafta yukarıdan aşağıya inen derin bir dere...

Eylem yeri Yolçatı karakoluna yakındı. Çatışma esnasında askerler kısa sürede takviye yapabilirlerdi. Ama eğer eylemden sonra gerillalar dereye ulaşabilirlerse o derin dereye hiçbir tekniğin, takviyesinin işlevi olamazdı.

Saat 12'yi buluncaya kadar Ramin pusu yerindeydi. Jivan, Soring ve Rojhat ile eylem hakkında son konuşmalarını yapıyordu. Pusu yerinde sabaha kadar kalmayı düşünüyordu ama gerillaların ısrarlarına dayanamayıp koordine yerine doğru yola koyuldu.

Ramin Dokuzkayalar suyunu kesip Mazan'la buluşacağı tepeye tırmandığında aklı pusudaki arkadaşlarındaydı. Aslında eyleme direkt katılmak istiyordu ama diğer yandan yolun karşısında eylemi daha iyi koordine edebilirdi.

Pusu grubundakiler eylem üzerine konuşuyorlardı. Jivan bağdaş kurup oturmuş, Soring ile Rojhat silahları omuzlarında ayakta onu dinliyorlardı.

Sol taraftaki mevzileri eliyle işaret etti. "Mevzileri sürekli kontrol edelim, uyuma olmasın. Tabi kontrol adı altında gereksiz hareket de olmasın. Hem sese hem de görüntüye dikkat etmeliyiz."

Soring Jivan'ın gösterdiği tarafa baktı. Yüzünde kaygılı bir ifade vardı.

"Ne oldu. Bir şey mi var?" dedi Jivan.

"Pusu yeri gerçekten uygun mu emin değilim?"

Gerildi. "İyi de heval bu şimdi mi söylenir?"

"Saatlerdir içimde tutuyordum. Kusura bakma. Ama neden olduğunu da bilmiyorum. Sanki bir şeyler eksik gibi geliyor bana."

O esnada sol tarafta bir hışırtı oldu. Jivan da ayaklandı. Gelen en uç mevzideki Selda'ydı. Nefes nefeseydi. Güçlkle "niye ateş etmediniz?" diyebildi.

Hep bir ağızdan "Ne ateş etmesi?!"

Gecenin zifiri karanlığına rağmen terden yüzü parlıyordu.

“Askerler” dedi Selda. “Askerler az önce yoldan geçip gittiler.”

Jivan hemen yolu görebilecek noktaya atıldı. Ama yolda bir şey görünmüyordu.

“Gittiler” dedi Selda “Pülümür’e doğru gittiler.”

“Nasıl?”

“Nasıl olacak, yaya olarak. Son derece sessiz bir şekilde hareket ediyorlardı. Adeta asfaltın üzerinden kayıyorlardı. Silahlarımızın emniyetini açıp bekledik ama sizden cevap gelmeyince ateş etmedik.”

“Nasıl olur, Yolçatı’ya gitmeleri kaç saat oldu ki. Bunlar hiç dinlenmiyorlar mı?”

“Belki de bunlar farklı bir birlik dedi Soring.

“Sanmam. Bunlar onlar. Ramin hevalin bahsettiği kontra birlik.”

“Şimdi ne yapacağız?”

“Yapacak bir şey yok.” dedi Jivan. “Bir fırsatı daha kaçırdık. Başka bir fırsatı daha kaçırmadan hemen yerimizi alacağız. Haydi şimdi herkes kendi mevzisine!”

Pusu grubunun tam karşısında Zeldağı’nın yamacındaki tepede bulunan Ramin, havanın aydınlanmasıyla birlikte etrafı gözetlemeye başladı. Tepenin en ucuna doğru ağaçlık yerin bittiği yerde yüzüstü uzanmış, dürbünü de camları parlamasın diye iki eliyle kamufle etmişti. “Aferin” dedi yüksek sesle, hemen arka tarafta çalıların arasında oturmuş Mazan ve diğer gerillaların duymasını ister gibi. “Arkadaşlar iyi mevzilenmişler. Hiç görüntü vermiyorlar. Ben bile zor görüyorum onları, yerlerini bilmeme rağmen.”

Dürbünü pusu grubunun mevzilerinin yukarısına Munzur Baba’ya doğru kaydırıldı. Sonra Yolçatı ile Nazimiye tarafına... Oraları uzun uzadıya gözetledikten sonra Pülümür tarafına geçti. O tarafa baktığı anda Hakis tepesindeki askerleri gördü. Dün bıraktıkları yerde asker vardı. Elindeki dürbün titremeye başladı. Sinirinden köpürüyordu. “Evet bunlar o kontralar” dedi adeta bağırarak. Kontralar hiç hareket etmiyorlardı ama Ramin öyle yüksek ve hâkim bir tepede konumlanmıştı ki onları tek

tek seçebiliyordu. Ama bunlar oraya nasıl gitmişlerdi. Elbetteki asfalttan. Peki Jivan'ın grubun niçin vurmamıştı? Yoksa uyumuşlar mıydı? Kafasındaki sorular arttıkça daha da gerginleşiyordu. "Ax!" pusuda asıl ben olmalıydım!"

Mazan da fırsattan istifade Ramin'i azarlamaya başladı. "Ne biçim düzenleme yapıyorsun? İkimizin burada olmasının gereği ne? Birimizin orada olması gerekiyordu."

"Neyse konu bu değil." dedi Ramin "Ne yapayım, planlamayı ayak üstü yaptım. Böyle olacağını nereden bileyim."

Aslında Ramin düzenlemeyi kasten öyle yapmış, pusu ve koordineyen birinin sorumluluğunu ona vermek istememişti. Çünkü onun eylem esnasında bir gruba komuta edemeyeceğini düşünüyordu. Bu durumun önüne geçmenin tek yolu onu kendi grubuna almasıydı. Aksi halde ikinci derecedeki sorumlu olarak, Ramin'in olmadığı yerde, komuta otomatikman Mazan'a geçiyordu.

Mazan konu ne o zaman deyip tartışmayı derinleştirmeyi, kendisine karşı duyduğu güvensizliğini yüzüne vurmaya içinden geçirdi.

Derin bir nefes alıp dürbüne sarıldı. Bunları tartışmanın zamanı değildi. Konuyu değiştirip "Jivan'a haber vermeliyiz. Çünkü onlar şu anda askerleri görmüyorlar." dedi.

"Evet haber vermeliyiz de ..."

Ramin sözünü tamamlamadan Mazan "böyle olmaz, böyle olmaz" demeye başladı. Dürbünle aşağıya odaklanmıştı. Arkaya dönüp "pusunun mevzilenmesi uygun değil, böyle olmaz" dedi.

"Niye uygun değilmiş?"

"Pusu mevzileri yola çok uzak" dedi soğukkanlılıkla. "Daha doğrusu yaya ve akşam pususu için uzak. Büyük ihtimalle askerler gece yoldan geçtikleri halde pusu grubu onları fark etmedi."

"Yani arkadaşlar uyudular diyorsun değil mi?"

"Onu bilemem ama askerler yoldan geçtikleri halde onları fark etmemiş olabilirler. Mevziler yola uzak. Gündüz olsa tamam ama gece için uzak. Hava kararır kararmaz arkadaşlar

yola inmeli, direkt yolun kenarına pusu atmalılar.”

Ramin dürbünü alıp pusu yerini gözetlemeye koyuldu. Tabi ya! ben niye düşünemedim bunu dedi içinden. Hayretler içindeydi. Askeri bir konuda Mazan’dan önemli bir fikir gelmesine şaşırmişti. “Ben aşağı iniyorum” diyerek ormanın içinden aşağıya yöneldi. İki gerilla da peşinden... Kısa sürede suyun kenarına inmiş, pusu grubunun karşısına, ormanlık alanın dışındaki çıplak yere gelmişti.

Jivan yolun karşısında Ramin’i onlara el sallarken görünce heyecanlanmıştı. Zihninde düşünceler hızla akmaya başladı ama hepsi de olumsuzdu.

Aralarında kuş bakışı elli metre mesafe vardı. Ortalarından bir asfalt yol bir de dere geçiyordu. Jivan yanındaki gerillalara “etrafı iyice kontrol edin, dikkatli olun, ben karşıya geçiyorum” diyerek, dar bir dereden aşağı inip, yolun sağını solunu kontrol ettikten sonra yolu hızla koşup Dokuzkayalar suyunun kenarına indi. Su çekildiği için indiği yer kuruydu. Kamufleli bir yere girip Ramin ile karşı karşıya geldi.

“Suyun karşısında kal bu kadar yeterli.” dedi Ramin bağırarak. “Kontralar Hasik tepesindeler.” Kısa cümleler kuruyordu, telsizle konuşur gibi. Cümlelerinin anlaşıldığını tek tek teyit ettikten sonra devam ediyordu.

“Anlamadım, anlamadım” dedi Jivan.

“Kontralar Hasikteler, Hasikteler”

“Tamam anlaşıldı, Hasikteler”

Ramin Jivan’a aralarında yirmi metre mesafe olmasına rağmen azarlarcasına bakıyordu. Kontralar oraya nasıl gitti der gibiydi. Ama bunun tartışmasını o an yapmak doğru olmazdı.

Jivan da Ramin’in “askerler Hasikteler” söyleminden ne düşündüğünü anlamıştı. Kesin bizim uyuduğumuzu düşünüyor dedi içinden ama o anda konuya girmeye niyetli değildi.

“Yeriniz gece pususu için uygun değil” dedi Ramin “karanlıkta yola inin.”

“Hemen yola mı inelim?”

“Şimdi değil karanlıkla birlikte.”

“Hava kararınca yola mı inelim?”

“Evet hava kararınca yola inin. Her tim kendisine doğal bir mevzi bulsun. Gerekirse çıplak yerde yüz üstü yatıp öyle mevzi de kalırsınız. Karanlık olacağı için fark etmez.”

“Tamamdır, anlaşıldı”

“Yani anlıyorsun değil mi? Yukarısı gece pususu için uzak.”

“Tamam anladım. Hava kararınca dediğiniz gibi yaparız.”

“Jivan aman dikkatli olun. En fazla da senin duyarlı olman lazım. Sürekli mevzileri kontrol et. Hep ayakta olmalısın. Sen gevşemezsen onlar da gevşemez.”

Bu nasihat tarzı uyarıların ne anlama geldiğini anlıyordu. Kendi içinde eleştiri barındırsa da Ramin’e hak veriyordu. Ama yine de uyarılar zoruna gidiyordu. “Heval tamam bunları anlıyorum. Başka bir şey var mı?”

Ramin artık söylenecek her şeyi söylediğini anlayınca “Serkeftin! Tüm arkadaşlara selam söyle” dedi. Biraz bekledi. Jivan’ın bir şey söylemeyeceğini anlayınca “Tamam gidebilirsin” diye ekledi.

Jivan da önce onun gitmesini bekliyordu. “Yok olmaz önce siz gidin, ben sonra giderim.”

Her biri diğerinin sağlam çekildiğini anladıktan sonra gitmeyi düşünüyordu.

“Sen yoldasın” dedi Ramin kızarak. “Haydi acele et, bizi de fazla oyalama!” Bu kesin bir talimattı.

Mevzi yerlerini daha iyi belirleyebilmek için hava tam karmamışken, pusu grubu yola inmişti. Yolun kenarında devasa su boruları ve büyük kayalar vardı. Kayalar yukarıdan yuvarlanmış olmalıydı. Su boruları da yarım kalmış bir iş gibi görünüyordu. Bazı yerlerde yol ile yamaç aynı hizada olsa da bazı yerlerde de küçük derecikler vardı. Her taraf doğal mevzi olduğundan gece pususu için ideal bir yerdi.

Asker eğer Yolçatı tarafından gelirse Soring, Hasik tarafından gelirse Jivan eylemi başlatacaktı. Bir bölümüne geri çekilme olanağı tanımak için yoldaki kontraların en arka kısmı hedef alınacaktı

“Tamam” dedi Jivan “Hemen mevzilere yerleşelim. Bunlar bazen bu saatte de hareket ediyorlar. Zaman kaybetmeyelim.”

Gerillalar artık kontra birlikten bunlar diye bahsediyorlardı. Ramin’in söylediklerine kani olmuşlardı. Hedefleri savaşın en kirli işlerini yapan bu kontra birlikti. Bu nedenle daha fazla motive olmuşlardı. Kontralara daha fazla kin besliyorlardı. Çünkü kontraların uğradıkları köylerde köylülerin üzerinde bıraktıkları dehşet duygusuna şahit olmuşlardı.

Jivan on beş dakikada bir tüm mevzileri dolaşüyor, kontrol ediyordu. Pusu komutanının böyle her an tetikte olması gerillalar üzerinde etki yapmış, tüm mevziler tetikte bekler olmuştu.

Ramin ile Mazan da koordine yerinde pusu yerindelermiş gibi tetikte bekliyorlardı. Telsizleri açık, tarama konumundaydı. Hemen hemen muhabere yoktu. Şaşırtıcı bir sessizlik çökmüştü her yere. Meşe ağaçlarının dibinde oturmuş karşı taraftaki pusu yerini izliyorlardı. Hiçbir şey görünmüyordu, Munzur Baba’nın alt sırtlarının silueti dışında.

Gerillalar normal koşullarda hava çok soğuk olduğundan o mevsimde gece kalmak için köz ateşi hazırlıyorlardı. Ama köz ateşi olmadığı halde, eylemde olduklarından soğuğa aldırış etmiyorlardı.

Ramin cihazı eline alıp düğmeleriyle oynadı. Suratı asıktı.

Mazan ona baktı. “Bir şey var mı?”

Kafasını sağa sola hafifçe salladı. “Maalesef hiçbir şey yok.”

Mazan silahını eline alıp sağını solunu kontrol etti. Kendi kendine söylenir gibi “bu gece düşman gelmeyecek” dedi.

Ramin de aynı şeyi düşünüyordu. Fakat Mazan bunu çok farklı bir tonda söylemişti. Onu süzmeye başladı. “Niye gelmeyecekmiş?”

“Çünkü kontralar her gittikleri yerde en az iki gün kalıyorlar da ondan.”

Ramin heyecanlanmıştı. “Munzur Baba, Düzgün Baba. Hımm! Vallahi haklısın.”

Ama Mazan’ın kafasında başka şeyler de vardı. “Biz eylemden sonra Kutudere’ye çekileceğiz ama öyle görünüyor ki ey-

lemeden sonra onların yükleneceği ilk yer Kutuderesi. Çünkü bizim doğal hareket tarzımız Kutudere'ye çekilmeyi öngörüyor. Ve onlar da büyük ihtimalle bunun farkındalar.”

Ramin “evet doğru” dedi. Artık Mazan’ın ne anlatmak istediğini anlamıştı. Eylem planını değiştirmeyi öneriyordu. Ve ileri sürdüğü gerekçeler de yabana atılacak cinsten değildi. Mazan’ın dile getirdiklerinden sonra bunları dikkate almamayı göze alamazdı. Ondaki değişimi daha net görebiliyordu. Artık önünde engel olan içsel kaygıları aştığı için savaş konularına daha fazla kafa yoruyordu.

“Ya Pokus ya da Mazgirt tarafına çekilmeliyiz” dedi Mazan. “Onun için de koordine yerini karşıya, pusu yerinin üzerine taşmalıyız. Düzenlemeyi de yeniden yapmayı öneriyorum. Ben ya pusuda ya da koordine olmak istiyorum.”

“Tamam öyle olsun ama bu gece sabaha kadar bekleyeceğiz. Eğer düşman gelmezse belirttiğin tarzda bir düzenleme yapacağız. Ama...” Biraz sustu. Kafasını öne eğmiş en doğru ifade tarzını düşünüyordu. Kafasını kaldırıp Mazan’a baktı, hislerini anlamaya çalışıyordu. “Peki ben şunu öğrenmek istiyorum. Sen koordineye ya da pusu grubuna gerçekten komuta edebileceğine dair kendine güveniyor musun?”

Mazan böyle bir sorunun sorulmasını yadırgar gibi baktı ve tereddüde yer vermeyecek şekilde tek kelimeyle cevap verdi: “Kesinlikle!”

Tahmin ettikleri gibi o gece asker yoldan geçmemişti. Öğleden sonra koordine yerindeki gerillalar bir gün önce Ramin’in indiği hattan aşağı inip tek tek suyu ve asfalt yolu keserek hızla pusu grubunun yanına çıktılar.

Artık yeni planlama ve düzenlemeye göre hareket edeceklerdi. Mazan koordine görevi için iki mangalık güçle pusu yerinin yukarısındaki tepeye çıkacak hem eylem koordinesi olacak hem geri çekilmenin yapılacağı derenin güvenliğini sağlayacak hem de daha üstten olası bir yönelimi engelleyecekti. Yani hem savunma hem gözetleme hem de koordineydi.

Ramin artık bizzat yolun üzerindeydi. Daha ilk anda istediği şeyi ede etmişti.

Jivan ise mevzileri kontrol etme işini Ramin devr aldığından rahatlamıştı. Pusunun Yolçatı, tarafındaki ucunda o mevzi lenmişti. Geri çekilme deresi pusu şeridinin ortasındaydı. Ve eylemden sonra önce Jivan'ın grubu çekilecekti sonra da Ramin'in.

Saatler tek tek geçiyor gece yarısı olmasına rağmen ortalıkta bir şey görünmüyordu. Ramin kısa aralıklarla mevzileri dolaşüyor, Jivan'ın mevzisine kadar gidip geri dönüyordu. Arada bir de Jivan'la kısa süreli bir şeyler konuşuyorlardı. Son gelişinde yine Jivan'ın kulağına eğilip "bayağı geç oldu" dedi. "Geçen sefer hava kararmadan hareket etmişlerdi. Şimdi baksana, böyle giderse eylem çok geç başlayacak."

Jivan yaşanan karmaşadan bezmişti. "Heval eylem olsun da ne zaman olursa olsun, bu arazide kendimizi koruyacak bir yer buluruz."

"Sen hiç merak etme. Bu sefer olacak" dedi Ramin tebesümle.

Saat iki dolaylarında herkesin biraz gevşediği bir esnada belli belirsiz sesler işitilince Ramin hemen "dikkat" çekti. Birkaç saniye içinde tüm mevziler hazır hale gelmişti.

Ses Hasık tarafından geliyordu. Kontralar yine Yolçatı'ya gidiyor olmalıydılar. Az sonra karartıları da göründü, onlara doğru geliyor, sessiz ve yavaş ilerliyorlardı. Ansızın çöküp etrafı dinlemeye koyuldular.

Ramin ve yanındaki iki gerilla betondan devasa bir borunun arkasında mevzilenmişlerdi. Solundaki mevziye "Sabırlı olun ilk ben ateş edeceğim" diye fısıldadı. Fısıltı mevziden mevziye en uca doğru aktı, Jivan'a kadar ulaştı.

Kontralar nihayet kalkıp hareketlendiler ama ön tarafları Ramin'in mevzisinin hizasına ulaşınca tekrar çöktüler.

Eli metrede bir çöküp etrafı dinliyor olmalıydılar. Ramin şaşırmıştı. Bunlar bu şekilde hareket ediyorlarsa bayağı az yol alıyorlar dedi içinden. Tabi adamlar bizim gibi her yere yürüyerek gitmek zorunda değil ki! Sonra dikkatinin dağılmış olması nedeniyle kendisini kınadı. Zihnindeki gereksiz düşünceleri dağıtmalı o ana odaklanmalıydı. Kontraların öncüsü birkaç metre ötede elde silah çökmüş etrafı dinliyor sağa sola bakıyordu. Bir-

kaç kez de Ramin'in arkasında olduğu boruya bakmıştı. Gerillalar adeta nefes bile almadan tetikte kontraları izliyor, Ramin'in ilk mermiyi patlatmasını bekliyorlardı. O da kontraların tümü halen pusu alanına girmedığı için eylemi başlatmıyordu.

Kontralar tekrar harekete geçtiklerinde Ramin geçenleri tek tek saymaya başladı. Sayı yirmi altıyı bulduğunda bir anda askerlerde bir telaş oluştu. Ön taraftan gerillaları fark etmişlerdi.

Ramin anında önündekini tarayınca kontra sarsılarak yere düştü. Diğerleri de patır patır düşüyorlardı. Ortalık bir anda mahşer yerine döndü. Vızıldayan mermiler, patlayan kayalar gümbürdeyen bombalar, uçuşan izliler...

Kontralar çok yaşıyorlardı. Çoğu karşılık veremeden öylece yola yığılmıştı. Bazıları da yolun kararındaki dereye çekilip savunmaya geçiyorlardı. Buna rağmen karşılık vermiyorlardı, yerlerini deşifre etmemek için.

Az sonra Ramin'in mevzisinin sağ tarafında pusu alanına girmemiş kontralar karşılık vermeye başlamışlardı. Ellerinde ateş gücü yüksek bir silah olan M27 ağır makineli olmalıydı.

Gerillalar vurabileceklerini vurmuşlardı. Artık geri çekilme zamanıydı.

Ramin telsizden çağrı yapmaya başladı. "Jivan bu kadar yeter. Çekiliyoruz!"

"Tamam alındı. Dereye ulaştığımızda sizi haberdar ederiz."

Ramin Mazan'a da çağrı yaptı. "Sağ tarafımızda karşı yamaçtalar. Orayı ateş altına alın."

Bu arada derinden araç sesleri geliyordu. Takviye geliyor olmalıydı. Sağ tarafta mevzilenmiş askerlerin atışları, Ramin'in grubunu etkilemese de onların çaprazından geri çekilme dereesine gidiyordu. Koordinenin yaptığı atışlar da etkili olmamıştı. Dere, alta düştüğü için menzil dışıydı onlar açısından.

Zaman geçiyordu ve halen "ulaştık" haberi gelmemişti. Ramin tekrar bağlantı kurdu. "Jivan ne oldu? Halen dereye ulaşamadınız mı?"

“Heval geri çekilme hattımız ateş altında. Geçemedik. Bir daha deneyeceğiz ama zor gibi görünüyor. Bence siz çekilin. Biz nasılsa bir yolunu buluruz.”

“Yok olmaz öyle şey. Bağlantıda olun!”

Ramin grubuyla rahatlıkla çekilebilirdi ama Jivan’ın grubunun geri çekilme hattı M27’nin menzilindeydi. Şimdi Jivanların geri çekilme deresine girmeleri için geçmeleri gereken yamacı ateş altına almışlardı. Rastgele ateş açmalarına rağmen M27 dereye girişi onlara kapatmıştı.

Ramin yamaca baktı, bir ikilemde kalmıştı. Jivan’ın grubu yamacın kenarında birikmiş, dereye giremiyorlardı. Orada sıkışıp kalmışlardı. Zaman ilerliyordu. Her an yoldakilere takviye gelebilirdi.

Ramin hemen yanındakilere “bombalarınızı çıkarın” dedi. Bombaları ceplerine yerleştirdikten sonra “beni koruyun” diyerek karşılık beklemeden harekete geçti. Saniyeler sonra Ramin asfalt yolun üzerinde yüzükoyun M27 mevzisine doğru sürünmeye koyuldu. Arkadaki gerillalar da Ramin’in kafasının üzerinden M27’nin olduğu tarafı tarıyorlardı.

Ramin yolun ortasına ulaştığında yüz üstü asfalta kapaklandı. Tereddüde düşmüştü. Mermiler adeta saçlarının arasından geçip gidiyordu. Bunlar çok mu aşağıdan tarıyorlar acaba dedi içinden. Kulağını asfalta dayadı. Derinden ama güçlü bir ses geliyordu. Gelen zırhlı araçlar yolda titreşim yaratıyorlardı. Tereddüdün zamanı değildi. Arkadaşlarına güvenmek zorundaydı. Ama şunu çok iyi biliyordu ki en ufak bir hata pahalıya mal olabilir, yaşamına son verebilirdi.

Ramin nihayet yolun kenarına ulaştığında yüzüstü yere kapaklandı. Hızla yeleğinin ceplerindeki bombaları çıkarıp pimlerini düzelterek sağ tarafına dizdi. Ve seri şekilde bombaların pimlerini dişleriyle çekip fırlatınca M27 mevzisi sustu. 4 bombayla bu işi başarmıştı.

Ramin dar dereye girdiğinde artık araç sesleri net duyuluyordu ama tehlikeyi atlatmışlardı. Daha yukarıda Jivan’la karşılaşınca nefes nefeseydi. “Herkes tamam mı?”

Ama Jivan soruya soruyla karşılık verdi. “Sizin mevzi?”

“Onlar tamam. Geliyorlar.”

Jivan’ın yüzü güldü. “Tamam. Herkes tamam.”

Uçurum gibi derin ve dar olan dereden Mazan’ın olduğu yere doğru yol alıyorlardı. Koordine tepesinde silah sesleri hiç eksik olmuyor, biksi yolu aralıksız tarıyordu.

Kısa süre sonra havan topları devreye girmiş gerillaların çekilme hattını ateş altına almıştı. Ama derenin iç kısmı menzil dışı olduğundan etkili olamıyordu.

Ansızın Mazan’ın olduğu tepede yeri sarsan bir patlama oldu. Tepe kızıl ateşle yanmaya başladı. Gerillalar çöküp tepeyi izlemeye koyuldular. Bu arada birkaç top atışı daha isabet etmişti.

Ramin telsize sarıldı. Nefes nefese panikle çağrı yapıyordu. “Mazan, Mazan durumunuz nedir?” “Mazan, Mazan sesimi alıyorsan cevap ver.” Aralıksız arıyordu. Havan toplarının bu kadar etkili isabet ettiğine şahit olmamıştı.

Zırhlı araçlar pusu yerine ulaşmış, gerillaların geçiş hattını ateş altına almıştı. Doçkalar gerillaların içinde oldukları derenin üst yamaçlarını aralıksız tarıyorlardı.

Mazan’ın sesi nihayet işitildi. “Ben Mazan. Sesini alıyorum. Tamam.”

“Durumunuz nedir?”

“Herhangi bir olumsuzluk yok. Sizi bekliyoruz!”

Koordine gurubu havanların Yolçatı karakolundan atıldığını anlayınca hemen arka yamaca mevzilenmişti. Havanlar ya ön tarafa ya tepenin zirvesine isabet ediyor ya da tepeyi geçip karşı yamaçta patlıyordu.

Ramin derin bir nefes aldı. “Bizde de olumsuzluk yok. Size doğru geliyoruz” dedi.

Zırhlılardan yapılan ateşler derenin içini görmese de mermi, bomba ve roketler derenin üst yamaçlarını delik deşik ediyor, kaya parçalarından oluşan yağmur gerillaların üzerine yağıyordu. Buna rağmen koordineli şekilde rahatlıkla geri çekiliyorlardı.

Ramin bir yandan telsiz muhaberesini takip ederek kontra-

ların durumunu öğrenmeye çalışıyor bir yandan da geri çekilmeyi nereye yapmaları gerektiğini düşünüyordu.

Gerillalar pusu alanından çıkıp dereye girdikten sonra yolda kalmış kontraların üzerindeki baskı azalmış olduğundan daha rahat muhabere yapmaya başlamış, Yolçatı karakolundan acil takviye istiyorlardı.

Oraya ulaşan zırhlılar da yoldaki askerlerden gerilla hedeflerinin koordinatlarını öğrenmeye çalışıyorlardı. Nazimiye'den tanklar da yola çıkmıştı. Termal kameralı tankları da kullanacaklardı gerillaların geri çekilme hattını kontrol altına alabilmek için. Tehlikeli eşiği aştıklarından gerillalar artık bunlarla ilgili değillerdi.

O esnada muhaberede duyduğu şey Ramin'i şok etmiş bir anda olduğu yere çakılıp kalmıştı.

O durunca yanındaki gerillalar da durmaya yeltendi ama Ramin izin vermedi. "Siz devam edin. Ben az sonra size ulaşırım" dedi.

Jivan endişeli bir şekilde "Ne oldu?" diye sormasına rağmen "önemli bir şey değil, bir iki dakika muhabereyi takip edip geleceğim" dedi.

Onu şok eden şey muhaberede araya giren üst düzey bir rütbelinin askerlere verdiği talimattı. Eyleme ilişkin ilk raporu alan rütbeli, zırhlı araçlara "yoldaki herkesi vurun. Yolda hiçbir canlı kalmasın" diye kesin talimat veriyordu. Karşı taraftan itirazlar yükselmesine rağmen üst rütbeli "isterse asker olsun ne olursa olsun yolda ne bulursanız vurun" diyordu kesin bir dille. Operasyon komutanı bedeli ne olursa olsun mutlaka birkaç gerillayı vurmak istiyordu. O, halen bazı gerillaların yolda kalmış olduğunu düşünüyor ve tek bir gerilla kalmışsa bile o gerillayı vurmak için sağ kalmış kontraları da gözden çıkarıyordu.

Az sonra "bize ateş ediyorsunuz" diye cihazdan çağrılar yapılmaya, çığlıklar yükselmeye başladı. Zırhlı araçlar yoldaki kontraları bir bir vuruyordu.

Ramin zaman kaybetmeksizin yukarıya yöneldi. Onun ulaşmasıyla birlikte gerillalar daha da hızlanmışlardı.

Jivan arkaya dönüp Ramin'le yüzyüze geldi "Ne oldu?"

Ramin “birbirlerini vuruyorlar, kontraları vuruyorlar” dedi.
“Belki de işleri bittiği için fişlerini çektiler!”

Ramin ile Jivan nöbet yerinde sırtlarını kayaya dayamış, ellerinde dürbün keşif yapıyorlardı. Arka taraflarındaki sırt silsile halinde Düzgün Baba'ya kadar uzanıyordu. Düzgün Baba'nın sadece alt taraflarını görmelerine rağmen Nazimiye'yi, Munzur Baba'yı, Pülümür tarafını, Zel dağı ile Kırmızı dağı, Dersim Merkez'in üstündeki sırtları komple görüyorlardı.

Jivan Kutudere'ye odaklanmıştı. Ramin'e "operasyon Kutudere'ye yönelik. Sadece Kırmızıdağ ile Zel'de asker var." dedi.

Ramin yorum yapmadı ama bir daha Munzur Baba'yı, Nazimiye'yi, Pülümür'ü uzun uzadıya gözetledi. "Yok" dedi en son "başka yerde yok. Gerçekten de sadece Zel ve Kırmızıdağ'da asker var."

Eylemden sonra Mazgirt alanına çekilmeyi düşünmüşlerdi ama eylem geç saatte başladığından Mazgirt'e ulaşamamış ara bir yerde konumlanmışlardı. Aksilik olmazsa ertesi gün Mazgirt alanına geçeceklerdi.

"İyi ki planlamayı değiştirip Kutudere'ye çekilmedik. Yoksa bugün çatışma içinde olacaktık."

Ramin ise halen temkinliydi "Burada operasyon yok diye gevşemeyelim. Akşama kadar çok dikkatli olmalıyız."

"Tamam heval. Nöbetçiler nöbet yerine sürünerek gelir. Akşama kadar hareket, görüntü, ses olmaz."

Ramin derin bir nefes alıp verdi. Düşünceli bir hali vardı. "Akşam o kadar muhabere yaptık. Haydar heval hiç bağlantıya geçmedi. Oysa ki Pülümür tarafındalar."

"Belki de başka bir alana geçmişlerdir. Pülümür'de olsaydı, muhabere yapmadan dayanamaz, eylem hakkına mutlaka ra-

por isterdi.”

“Yaptığımız muhabereyi takip edip sonuca ilişkin gerekli bilgiyi aldığı için çağrı yapmamış olamaz mı?”

Jivan kafasını alladı. “Tabi öyle de olabilir.”

Ramin dürbünü tekrar eline alıp etrafı izlemeye başladı. “Neyse sen aşağıya in, dinlen. Ben biraz daha keşif yapıp nöbetçilere devredeceğim.”

Jivan itiraz etti. “Yok olmaz heval. Sen git ben kalırım.”

Ama Ramin kararlıydı. “Git dedimse git. Biraz daha keşif yapmak istiyorum.”

Jivan sessizce tepenin üzerinden sürünerek aşağı indi. Yarım boy yüksekliğindeki çalıların arasına girince atık çömelmiş halde iniyordu. Az sonra metrelerce yüksekliği olan meşe ağaçlarının içine girdiğinden ayakta rahat hareket edebiliyordu.

Noktadaki gerillaların çoğu uzanmış olmasına rağmen halen kimse uyumamış, yüksek meşe ağaçlarının içinde, düzlük bir yamaçta harekete hazır halde, silahları, çantaları yanlarında bekliyorlardı.

Jivan noktaya ulaştığında hemen toparlandılar. Onun vereceği haber her şeyi belirleyecekti.

Mazan sabırsızca onu soru yağmuruna tuttu. “Bir şey var mı? Asker arazide mi? Yoldaki durum nasıl?”

“Sadece Kırmızıdağ ile Zel’de asker var. Operasyon Kutudere’ye yönelik!”

Mazan’ın yüzü güldü. Öngörüsü tutmuştu.

Akşama zorlu bir yolculuğa çıkacakları için artık dinlenmeye geçmeliydiler.

Saatler geçiyor, gerillalar ölü gibi yatıyorlardı. Nöbetçiler dikkatlice nöbet yerine çıkıyor, etrafı izliyor sonra noktanın yolunu tutuyorlardı.

Ramin hiç uyumamış, tüm güvenlik önlemlerini bizzat kontrol etmişti. Her şey yolunda gidiyordu.

Ama öğleden sonra üç dolaylarında aniden her şey tersine döndü.

Mermi vızıltılarıyla birlikte patlama seslerini duyuyor, gerillaların hızla topraklandığını görüyordu. Gördükleri gerçek mi rüya mı emin olamıyordu. Görüntü bir gidiyor bir geliyor, bir koşuşturmadır oluyordu. Uzaktan Mazan'ın talimatlar yağdırdığını görünce ansızın bunun bir rüya değil gerçek olduğunu anladı. Saatine baktı, üçü geçiyordu. Şaşırdı. On dakika önce Jivan ile sohbet ediyorlardı. Tüm komuta kademesi gün içinde uyumasına rağmen onu uyku tutmamıştı. Uykuya daldığı birkaç dakika içinde her şey tersine dönmüştü!

Aniden yerinden fırlayıp silahını alarak Mazan'ın yanına koştu. Ramin sormadan Mazan cevapladı. "Nöbetçileri fark etmişler, tepeye doğru ilerliyorlar."

"Peki ama neredeler?"

"Nöbet yerinin üzerindeki tepede."

Hayret etti. Büyük ihtimalle askerler gün boyu o tepedeydiler. Demek ki askerler arazinin önemli yerlerini tutup gizlice beklemişlerdi. "Yine aynı taktik" diye söylendi. "Ama nöbetçiler niye açık veriyorlar ki? O kadar da uyar mıştık!"

Elli metre yukarıda çatışma sürüyor, noktadaki gerillalar da ağaçlara, yapraklara isabet eden mermi sağanağı altında nöbet yerine doğru yol alıyorlardı.

İki nöbetçi gerilla askerler tarafından fark edilmişti. Soring yaslandığı kayanın ardında telsizi dinlerken aniden "tamam uygulamaya başlayın" anonsunu duymuş yanındaki gerilla "ne oldu" diye sorduğu esnada da birkaç metre ötedeki kayanın dibinde peş peşe patlamalar olmuş, sonra mermiler yağmaya başlamıştı.

İlk andan sonra şoku atlatan nöbetçi gerillalar karşılık verseler de ateş üstünlüğü askerlerde olduğundan dengeyi yakalayamamışlardı. Fırsatı değerlendiren askerler birkaç koldan nöbetçilerin tuttuğu tepeye iniyor anı anına mesafe kat ediyorlardı. Tepe düşmek üzereydi. Karşı hamleye girişen gerillalar başarılı olamıyor, kayanın ardından başlarını bile çıkaramıyorlardı.

Gerillaların tuttuğu tepe bir düzlük şeklinde geriye doğru uzanıyor bir noktadan sonra yükseliyor sonra başka bir tepe-

ye dönüşüyor, silsile halinde Düzgün Baba'ya kadar ulaşıyordu. Askerler ise çıplak ama daha hâkim tepede konumlanmışlardı.

O kadar ateş üstünlüğüne rağmen askerler yavaş ilerliyorlardı ama bu gidişle kısa sürede tepeye ulaşmışlardı.

Soring sırtını kayaya dayayıp nöbet arkadaşı Raperin'e baktı. Nefes nefeseydi. "Tepede suikastçılar var. Daha fazla açık verirsek hiçbirini vuramadan vurulacağız"

Raperin de dizlerinin üzerine çökmüş sol elini kayaya dayamış, sağ eliyle de silahını tutuyordu. "Peki o zaman ne yapacağız?"

"İnmelerini bekleyip onları bomba mesafesinde vuracağız. Onlarla iç içe girerek suikastçıların etkisi olmaz. Bu şekilde tepeye takviye gelinceye karar onları oyalayabiliriz." dedi Soring. Bir yandan da palaskalarına takılı bombaları çıkarıyordu.

Onda iki Raperin'de de bir bomba vardı. Raperin onda iki bomba olduğunu görünce gülümsedi. Genelde her bir gerillanın üzerinde tek bir bomba olurdu ama Soring'e iki bomba bile az geliyordu.

Noktadaki gerillalar takviye amacıyla hızla tepeye çıkıyorlardı. Halen yamaçtayken, Ramin, askerlerin nereye kadar geldiklerini görmüş, tepenin düşmek üzere olduğunu anlamıştı. "Çabuk bikiyi çalıştırın" diye bağırdı. Kendisi de oradan rastgele ateş etmeye başladı. Diğer gerillalar da. Oradan yapılan atışların askerlere hiç etki etmeyeceğinin farkındaydı ama dikkatlerini dağıtmaya çalışıyordu.

Ramin ve diğer gerillaların atışlarına rağmen askerler durmuyor ilerlemeye devam ediyorlardı. Fakat atışlar ısrarla devam edince ani bir değişim oldu. Askerlerin dikkati yamaçtaki gerillalara kaydı ve Soring ile Raperin'in üzerindeki baskı azaldı. Tam da Ramin'in istediği gibi.

O esnada Soring ile Raperin, kayanın ardından çıkıp askerleri taramaya başladılar. Birkaç saniye içinde, hemen üst taraflarındaki çıplak yamaçta olan askerlere birer şarjör sıkınca bir kısmı patır patır dökülüverdi. Nihayet ilerleyen askerler mevzi lenmek zorunda kalmışlardı.

Ellerinde sadece bir roket mermisi kalmıştı. Bugün olmaz-

sa ne zaman olacak dedi içinden Ramin. Rojhat'a "kullan" dedi bağırarak.

Kısa süre sonra roket bir yay çizerek tepedeki askerlerin mevzilerinin alt tarafına isabet etmiş, tepe toz yağmuru altında kalmıştı. Roket hedefe isabet etmese de psikolojik etki yaratmış mermi sağanağı bir anda kesilmişti.

Boşluktan yararlanan gerillalar kısa süre içinde tepenin üzerine yayılıp büyük kaya bloklarının arkasına mevzilendiler.

Arada kalan askerler tutunamadıklarından hızla geri çekilmeye koyuldular. Yukarıdaki askerler ise artık ilerleyemiyorlardı.

Nihayet tehlike bertaraf edilmiş, gerillalar dengeyi sağlamayı başarmışlardı.

Ramin mevzilendiği kayanın arkasından arada bir yana bakıp birkaç el ateş ettikten sonra kendisini sağlama alıyor, sürekli aynı noktada görüntü vermemeye çalışıyordu. Birkaç kez ateş ettikten hemen sonra başının bir iki santim yanına tek atışlık mermiler isabet etmişti. Bunlar suikastçıların atışlarıydı. Bu nedenle hareket tarzını sürekli değiştiriyordu. Aksi halde hareket tarzını çözen bir suikastçı doğru bir zamanlamayı yakalarsa kurtulmak mümkün olamazdı.

Ramin dikkatini muhabereye vermişti. Çatışmada dengeye ulaştığı için arazideki yönelimden çekinmiyordu. Akşama da fazla zaman kalmamıştı. Ama helikopterler gelirse ellerinde zırhlı kobra tipi helikopterleri etkisiz kılacak silahlar olmadığından o daracık tepede zorlanabilirlerdi. Saat ilerlemiş olduğu için helikopter gelmez dese de telsizden aksi işaretler almaya başlamıştı.

Ansızın Jivan mermi yağmuru altında manevra yaparak Ramin'in kaldığı tarafa geçerek iki metre ilerisindeki bir kayanın arkasına mevzilendi. Askerlere birkaç el ateş ettikten sonra "helikopterler geliyor" diye bağırdı. Eliyle Dersim tarafını işaret ediyordu.

Ramin dibinde oturduğu kayaya sırtını dayamış silahını bacaklarının arasında tutuyordu. "Ben bir şey duymadım" diye bağırdı.

“Burada değil ama diğer tarafta Helikopter sesi çok net duyuluyor.”

Tepenin başında iki kısım şeklinde mevzilenmişlerdi. Jivan’ın az önce geldiği taraf Harçık Vadisini boydan boya görüyordu. Dersim’den gelen helikopterler o taraftan geldikleri için Jivan seslerini duymuştu ama Ramin ters yamaçta olduğundan duyamıyordu.

Ramin helikopterlerin geldiğinden emin oluncaya kadar konumunu değiştirmemeye kararlıydı. Asıl amaçları tepeyi ellerinde tutmaktı. Akşama ne kalmıştı ki? Karanlık bastırdıktan sonra istedikleri yere çekilebilirlerdi.

“Helikopterlerin buraya doğru geldiğinden emin misin?”

“Aslında şimdiye kadar buraya gelmiş olmalıydılar. Halen gelmemiş olmalarının bir nedeni olmalı. Fakat Dersim tarafında yoğun bir helikopter hareketliliği olduğu kesin.”

“Acaba başka bir yerde de operasyon olabilir mi?”

“Olabilir tabi bekleyip görelim.”

Bir süre sonra Ramin de helikopter seslerini duymaya başlamıştı ama halen helikopterleri görememişti. Bu iyiye işaret değil dedi içinden. Yoksa indirme yapıp onları çembere mi alıyorlardı. Yine de o saatten sonra araziye güç yığmalarına ihtimal vermiyordu.

Oysa ki helikopterler daha ilk başta Mazgirt alanının geçiş hattına indirme yapmışlardı.

Ansızın bir Skorsky helikopter üzerlerinden Harçık suyu boyunca Nazimiye’ye doğru uçtu. Bir tane daha, bir tane daha... Birkaç dakika içinde Munzur Baba tepesinin üzerinde ona yakın Skorsky toplanmış, tepenin üzerinde çember çiziyor indirme yapıyorlardı. Gerillalar kuşatmaya alınıyorlardı.

Skorskyler kaybolduktan sonra yine tepedeki askerlere dikkat kesildiler ama artık askerler ateş etmiyor suikast bile yapmıyorlardı.

Ramin saatine baktı. Bir saate kalmaz hava kararacaktı. Ona rağmen araziye habire güç yığılıyordu.

O esnada birkaç tane savaş helikopteri üzerlerinden uçup

gitti. Bunlar epey alçaktan uçtuklarından bu sefer çok yakına gelinceye kadar seslerini işitmemişlerdi.

Üç kobra helikopteri Nazimiye'nin üzerine ulaştıktan sonra dönüp tekrar Dersim'e doğru yöneldiler ama uzaklaşmıyor, araziyi keşfediyor, saldırı için hazırlık yapıyorlardı.

Gerillalar da sürekli helikopterlerin geldiği tarafın tersi yamacı mevzileniyor duruma göre pozisyon alıyorlardı.

Bu gelişte saldıracakları belliydi. Arkadaki helikopter daha üstte savunma pozisyonundaydı. Diğer iki helikopter aralarında mesafe olacak şekilde geliyordu. Öndeki helikopter bir kilometre öteden uçaksavarlarla tepayı ateş altına alınca kayalara, ağaçlara isabet eden mermiler her değdiği yerden büyük parçalar koparıyor, kopan parçalar da şarapnel parçaları gibi etrafta uçuşup duruyordu.

Helikopter tepeye daha da yaklaşınca peş peşe iki tane roket fırlattı. Tam zirveye isabet eden roketler tepayı beşik gibi salladı.

Birkaç saniye sonra aynı şeyleri diğer helikopter de tekrarlamış, üç helikopter de Nazimiye tarafına geçmişlerdi.

Ramin Jivan'a bağırdı "Sizde bir şey var mı?"

"Yok. Bizde bir şey yok. Sizde durum nasıl?"

"Bizde de bir şey yok."

Ortalık barut kokuyordu. Havada yanık tadı vardı. Tepenin üzerine uçaksavar kovanları yağmış. Yukarıdaki askerler sinmiş bekliyorlardı.

Helikopterler kaybolunca Ramin Jivan'a "Arkadaşlara haber ver. Ben hadi deyince tepayı bırakıp ormanlık alana çekileceğiz" diye bağırdı.

"O zaman hemen gidelim"

"Şimdi gitmemiz riskli. Helikopterler yüklerini tümüyle boşaltmadılar. Tekrar gelecekler. Onlara derenin içinde yakalanırsak zorlanırsak."

"Anlaşıldı. Tamam. Haber bekleyeceğiz."

Bir süre sonra geri dönen helikopterler tekrar tepayı ateş altına almışlardı. Gerillalar ise güvenli bir şekilde mevzilenmiş

onların geçmelerini bekliyorlardı.

Tepeye kalan cephanelerini de boşaltan helikopterler cep-hane almak için arkalarına bakmadan uçup gittiler.

Kısa sürede geri gelmeyeceklerinden emin olan gerillalar tepeyi bırakıp sessizce çekilmeye koyuldular. Nazimiye tarafın-dan Dersim tarafındaki dereye geçiyorlardı. Tepedeki askerler-den bir yönelim olmadığı için çekilen gerillaların savunmasını alan Jivan da ateş etmeden tetikte bekliyordu. Askerler gerilla-ların çekildiğini fark etmemiş gibiydiler.

En son gerillalar da dereye girdikten sonra “tüm arkadaş-lar tamam” haberi aşağıda en öndeki Ramin’e ulaşınca harekete geçti. Görüntü vermeden derenin içinden hızla aşağıya doğru yöneldiler.

Ramin yaşanan sessizliğe şaşırmıştı. Tepedeki askerlerin gerillaların yerlerini bıraktığını fark etmemeleri mümkün müy-dü? Nedeni ne olursa olsun her şey beklediğinden iyi geçiyordu.

Tüm bunları düşündüğü esnada az aşağıda gördüğü şey onu düşüncelerinden alıp koparmıştı. Yan dere tahmininden çok daha aşağıda ana dereyle birleşiyordu. Dereyi aşağıya ka-dar takip etmeleri durumunda çıplak bir araziye çıkacaklardı ki ulaşmak istedikleri ormanlık alan yan tarafta kalacaktı. Orma-na ulaşmak için derenin yamacını sol taraftan geçmeleri gereki-yordu ama aradaki kırk metrelik çıplak yer tepedeki askerlerin menzilindeydi.

Gerillalar ansızın bıraktıkları tepeye askerlerin çıkmış ol-duğunu fark ettiler. Oraya gizliden sızmışlardı. Çembere alını-yorlardı. Birden etrafta patır patır sesler duyuldu. Sonra o ses-ler fırtınaya dönüştü. Mermiler önüne çıkan her şeyi biçiyordu.

Askerler, gerillaların ormanlık alana geçmeye çalıştıklarını fark etmiş hem gerillaların bıraktığı tepeden hem de asıl tepe-den onlara ateş ediyorlardı.

Gerillaların içinde oldukları dere mermi almasa da Ramin ne yapmaya çalıştıklarını anlamıştı. Gerillaları, derenin içinde hareketsiz hale getirip yukarıdan gelen güçlerle vurmak isti-yorlardı.

Ramin, derenin içinde yukarı dönüp gerillalara baktı. On-

lar da dere boyunca aşağıya doğru mesafeli olarak çökmüş ona dikkat kesilmişlerdi. Eliyle sağ tarafındaki çıplak yamacı işaret etti. “Bu yamacı hızla geçmemiz lazım. Ateş altında olsak da tereddüt etmeden tek tek koşarak geçeceğiz” diye bağırdı.

Yukarı kısımda bir savunma hattı oluşturup hızla tek tek yamaca çıkıp koşarak çıplak yamacı geçmeye başladılar. Karşı tarafa ulaşan hemen mevzilenip gelenler için savunma yapıyordu.

Askerler de çıplak yamacı tarıyor savunmadaki gerillaların karşı atışlarına rağmen yamaçtan geçen gerillalara mermi yağıdırıyorlardı. Dere ilk başta asıl tepenin tersine gitse de sonra viraj yapıp tepenin dibine yöneliyordu. Tepeden uzaklaşmış olmalarına rağmen askerler çıplak yamacın bir kısmını iyi görüyor, M6-3 gibi ağır silahlar o mesafeden çok etkili oluyordu.

Ramin derenin kenarında durmuş gerillaları tek tek yamaca yolluyordu. Gerillalar yamaçta yol aldıkça ayaklarının aralarında ateşler yanıyor, mermilerle zikzak yapıyorlardı.

Her şeyin iyi gittiği bir esnada yamaçta koşuşturan bir gerilla önündeki küçük bir taşla takılıp düşerek metrelerce yuvarlandı. Ve öylece yığılıp kaldı. Fırsattan istifade ona yoğunlaşan askerlerin atışları altında hareket edemez hale gelmişti.

Tehlikeyi fark eden savunmadaki gerillalar, atışlarını yoğunlaştırdı, atışları askerlerin mevzilerine isabet etmediği halde psikolojik etki yaratmış, askerleri savunmaya sevk etmişti. Mermi sağanağının durulduğu anda Ramin’in komutu ile yere düşmüş gerilla kalkıp koştu.

Sıra kısa süre öne katılmış bir gerilla olan Şiyar’dı. İlk defa böyle bir çatışmaya giriyordu. Silah ve askeri tecrübesi çok azdı. Yamacın kenarındayken Ramin onu iyice tembihledi. “Hızlı koş. Mermileri önemseme. Tereddüt edersen bu yolu aşamaz imha olursun. Bu hepimiz için geçerli.” Şiyar’ın ellerini tutarak gözlerinin için bakarak anlatmış “haydi şimdi” deyip onu yollamıştı. Gerillalar bu gencecik gerillayı çok önemsiyor “yeni katılımlar bizim geleceğimizdir” diyorlardı.

Şiyar yamaca çıkıp koşmaya başladı. Her şeyin iyi gittiği bir anda aniden yere kapaklandı. Kafasından vurulmuştu. Mazan

hemen fırladı. Aynı anda tüm gerillalar askerlere doğru mermi yağdırmaya başladılar. Buna rağmen askerler ateş etmeye devam ediyorlardı.

Mazan Şiyar'a ulaştığında çocuğunu savunan bir ana gibi onu kucakladı. Kafasından oluk oluk kan akıyordu. Yüzü elbise-leri kızıla boyanmış, mermi kafa derisini boydan boya yarmıştı. Yarasını kontrol ederken eli merminin yardığı yere girdi anızın. Vıcık vıcık kan oldu. Bir tuhaf olmuştu. Midesi hareketlendi ama hızla kendisini toparlamayı başardı. Mermi sağanağı altın-da onu sürüklemeye başladı. Kısa sürede de karşıya ulaştırmayı başardı.

Dereye en son ulaşan Ramin hemen Şiyar'ın yanına koştu. Şiyar'ın kanaması durdurulmuştu. Yarası tahmin ettiğı kadar kötü değildi. Bu haber Ramin'nin gün boyu aldığı en iyi haberdı.

Gerillalar ormanlık araziye ulaşmış, artık helikopterlerin hükmü kalmamıştı. Ancak karadan gelebilirlerdi ki hava karar-mak üzere olduğundan onun için de çok geçti.

Ramin operasyon tehlikesini atlatmanın rahatlığıyla zaman kaybetmeksizin Jivan ile birlikte muhabereye çıkmıştı. Muha-bere yeri gerillaların çekildiği ormanlık alanın yukarısındaki küçük bir tepeydi. Daha yukarıdaki asıl tepeyi askerler tuttu-ğundan oraya çıkamamışlardı. Halen yukarıdaki askerlerin se-sini çok net duyuyorlardı.

Muhabere esnasında Jivan sırtını ağaca vermiş Ramin'i ta-kip ediyor, arada bir saatine bakıyor, gece yapacakları zorlu yol-culuğu düşünüyordu. Yarım saattir muhabereyi dinlemelerine rağmen bölge koordinatörü Haydar onlara çağrı yapmamıştı.

Jivan “bari biz Haydar hevale çağrı yapalım” dedi.

Ramin sağ eliyle tuttuğu telsizi yukarı kaldırmıştı. Telsizin bataryası da sol elindeydi. Kafasını sallayıp “Kesinlikle olmaz” dedi. “Haydar heval bize çağrı yapmadan biz çağrı yapmayaca-ğız. Eğer muhaberede sesini almıyorsak çağrı yapıp daha fazla kontrole girmeye ne gerek var?”

Ramin muhabereyi daha iyi dinleyebilmek için yanındaki yüksekçe bir kayaya çıkıp elini havaya kaldırınca telsiz ağaçla-rın seviyesini geçti.

Jivan panikle “Ne yapıyorsun?” deyince Ramin hemen ka-yadan indi. Neyse ki az yukarılarındaki askerler telsizin ışığını fark etmemişlerdi.

Mahcup olmuştu Ramin. Nasıl böyle bir dikkatsizlik yaptığı-na yanıyordu. Az kalsın deşifre olmalarına neden olacaktı.

Ramin tekrar kayaya çıkınca artık ağaçların seviyesini gözetiyordu. Telsizdeki muhabere hayli yoğunlaşmıştı. Aniden askerlerden biri üst perdeden talimatlar yağdırmaya başladı.

Jivan başını kaldırıp telsize odaklandı. Gözlerini kısmış dinliyordu. “Ben bu sesi tanıyorum” dedi. “Bu şahıs TC ordusunun kurmaylarından biriydi. Şey... hah! Kara ordusunun komutanıymış, neymiş, öyle bir şey”

Ramin baygın gözlerle ona bakıyordu. “Sen nereden biliyorsun?”

“Geçen yılki bir operasyondan hatırlıyorum bu sesi. Sonradan o operasyonu yönetenin Kara gücünün başındaki şahıs olduğu gündeme gelmişti.”

Ramin kafasını salladı ama yorum yapmadı. Daha iyi çekmesi için telsizle yön ayarlamaları yapmaya koyuldu.

Rütbelinin sesini işitince Jivan ayağa kalkmış, kayanın dibinde Ramin’in oynattığı telsizi izliyordu. “Hah!” dedi yine “İşte o!” Bahsettiği rütbelinin sesi yine gelmeye başlamıştı.

Jivan’ın söyledikleri Ramin’i daha dikkatli olmaya sevk etmişti. Eğer bu gerçekten TC’nin Kara Kuvvetleri Komutanı ise o zaman tüm güçleriyle bize yöneliyorlar dedi içinden. Kontra birlik onlar için bu kadar önemli miydi? Oysa ki kontra birliğin bir bölümünü kendileri vurmuşlardı. Bu operasyonla onlara darbe vurabilirlerse bir taşla iki kuş vurmuş olacaktı. Kontrolleri imha ederek suçlarını örtme olanağını bulmuşlardı. Onlara darbe vururlarsa askerlerimizin intikamını aldık edebiyatı yapacaklardı.

“Panter Panter” diye yapılan çağrıya “Panter dinlemede” cevabı alınca, rütbeli asker şifresiz bir şekilde talimat vermeye başladı. Gerillaların dinlemesini ister gibiydi. “O birliği vurmazı istiyorum. Neye mal olursa o birliği yok edin!”

“Emredersiniz komutanım. Zaten kapana kısılmışlar. Kurtuluşları yok!”

“Aferin. Nefes almalarına bile izin vermeyin. Eninde sonunda açık vereceklerdir.”

Az sonra Haydar’ın sesi de duyulur oldu. Sanki askerlerin muhaberesini dinlemiş, muhabere bittikten sonra araya girmiş-

ti. Ramin hemen telsizi o frekansa sabitleyince Haydar'ın sesi daha iyi gelmeye başladı. Yardımcısı Peyman ile muhabere yapıyordu.

Şaşırmışlardı. Jivan Ramin'e soran gözlerle bakıyordu. "Peyman heval Haydar hevalden niye ayrı?"

Ramin telsizi daha iyi çekmesi için yukarıya kaldırdı. "Bilmiyorum ki bir şey anlamadım."

İkisi de aynı şeyi düşünüyor ama dile getirmiyorlardı. Demek ki Bölge Karargâhı operasyona takılmış ve en az ikiye bölünmüştü. Bir grubun başında Haydar diğerinde Peyman olmalıydı. En mantıklı açıklama buydu. Ama gün boyunca bölgede bir çatışma olduğuna ilişkin bir işaret görememişlerdi. Ne olmuşsa akşama doğru olmuştu. Eğer çatışma akşama doğru olmuşsa kısa sürede Peyman ile Haydar nasıl oluyordu da bu kadar uzağa düşebiliyorlardı. Ramin'in akıl yürütmesi mantıklı bir sonuca ulaşmıyordu.

Haydar ile Peyman'ın sesleri çok net geliyordu. Ya Harçık vadisinde ya da Pülümür taraflarında olmalıydılar. Pokus ya da Xıran'da olmadıkları kesindi. Aksi halde telsiz bu kadar iyi çekmezdi. Ama Haydar ile Peyman'ın seslerinin hemen hemen aynı netlikte gelmesi tuhaftı. Farklı yerde olduklarından birinin sesi net gelirken diğerinin parazitli olması gerekiyordu. Kafası iyice karışmıştı Ramin'in. Peki Haydar bir kez olsun bile niye onlara çağrı yapmıyordu?

"Çok asker yığıldılar" dedi Haydar. "Yarın çok kapsamlı operasyon olacak. Tamam."

Peyman "Yarın kapsamlı olacak. Anlaşıldı. Tamam" dedi.

"Munzur Baba, Düzgün Baba, Kırmızı Dağ ve Kızılkayalar'da asker var. Tamam."

"Alındı Tamam"

"Mazgirt boğazına tank çıkarmışlar."

"Boğazda tank var. Tamam."

Ramin habire kafasını sallıyordu. Gerillaların çekilmek için kullanmayı düşündükleri tüm geçiş hatları tutulmuştu. Özellikle Mazgirt boğazındaki tank onların alandan çıkış hatlarına ha-

kim olduğundan tüm planları suya düşmüştü.

“Anladım” dedi Ramin, bir şey keşfetmiş gibi. Ama sevinecek durumda da değildi. Çünkü bir sürü kötü haber almıştı.

Jivan Ramin’e meraklı gözlerle bakıyordu. “Neyi anladın?”

“Haydar ile Peyman bir aradalar. Operasyona falan da takılmadılar. Haydar Peyman’a telsizden bilgi verir gibi yapıyor ama asıl bilgileri bize veriyor!”

Jivan da meseleyi anladı “yani yerimiz deşifre olmasın diye bize çağrı yapmıyorlar öyle mi?”

“Aynen öyle. Arazideki düşman hakkında bize bilgi veriyorlar. İnisiyatif sizin diyorlar.”

Sessizleştiler. Dikkatlerini muhabereye vermişlerdi. Haydar en son bir kulübeden bahsedip muhabereyi bitirdi.

“Haydar hevalin bahsettiği kulübe nedir. O da şifre mi?”

“Umarım yanlış anlamamışımdır. Sanırım o da bir şifreydi.” dedi Ramin. Durup düşüncelerini toparlamaya çalıştı. “Haydar heval bir mağaradan bahsediyor. Oraya gidip biraz zaman kazanabilirsiniz demeye çalışıyor. Bahsettiği yer mağara da sayılmaz. Bir iki kaya altı o kadar. Yan tarafımıza düşüyor. Asfalt yolun yukarısında. Kutudere karakolunun karşısında.”

Jivan kaya altının olduğu yeri kafasında canlandırıncaya “valahi çok riskli bir yer.” dedi.

“Evet maalesef çok riskli. Yol hattı Mazgirt boğazının karşısında, tankın görüş alanında. Zaten Haydar heval orası da değerlendirilebilir diyordu. O da çok emin değildi. İnisiyatif bizde”

“Yani sence istesek de tanktan dolayı oraya gidemez miyiz?”

“Hayır öyle demiyorum. Oraya gitmek riskli ama imkânsız değil.”

“O zaman bence bir denemekte fayda var.”

“Asıl risk oraya ulaşmakta değil orada kalmakta. Çok da kamuflajlı bir yer değil. En ufak bir açık harekette fark edilebiliriz. Orada fark edilsek de...”

Alan kuşatmaya alınmış, tüm çıkış hatları tutulmuştu. Oraya gitmenin dışında başka alternatifleri yoktu.

Gerillalar, havanın kararmasıyla birlikte Haydar'ın şifreli olarak belirttiği kaya altlarına doğru yola çıkmışlardı. Orada ertesi gün çatışmaya girmemek için saklanacaklardı. Hem de zaman kazanacaklardı.

Grup bir süre sık ormanlık alandan yukarıya doğru zorlu bir yürüyüş yaptıktan sonra Ramin sağ dizini yere koyup az yukarıdaki tepenin zirvesini dinlemeye koyuldu. Bir saat önce Jivan ile birlikte muhaberedeyken bu tepedeki askerlerin seslerini duyabiliyorlardı. Ama şimdi tepe boştu. Çünkü tepenin karşısındaki tankın menzilinde asker bulundurmamak gereksiz olduğu gibi karışıklık da yaşanabilirdi. Tankın görüş alanındaki birlikler daha yükseklerle, tankın menzilinin dışına çıkarılıyor, meydan tanka bırakılıyordu.

Ramin hızla tepeye çıkıp etrafı kontrole başladı. Tepe üstü dümdüz, ağaçsız, çıplak bir yerd. Derme çatma mevzilerin etrafı konserve kutuları, plastik ve naylon türü atıklarla doluydu.

Tepede bir şey olmadığı anlaşılınca Haydar'ın bahsettiği yere doğru harekete geçmişlerdi. Çakaran boğazı ile Kutudere karakolunun arasındaki çıplak silsilede yol alıyorlardı. Aşağıdaki sarp ormanlık yere göre burada daha kolay ilerliyorlardı. Bir yanda Kutudere karakolu bir yanda da Mazgirt boğazındaki tank... Her iki tarafı da gözeterek yol alıyorlardı. Tankın sesi kesintisiz geliyordu. Gerillalar tepenin zirvesinin kenarından Kutudere'ye bakan yüzde hareket ediyorlardı. Daha aşağıda Harçik'e inen yamaçlar, uçurum olduğundan yürüyüşe elvermiyordu. Öyle bir hattan hareket ediyorlardı ki Kutudere karakolundan fark edilmeleri halinde anında Mazgirt tarafına kaya bilirlerdi.

Yoldan sesler gelince yamaçta çöküp beklemeye koyuldular. Üç yüz metre aşağılarındaki asfalttan içi asker, dolu olan cemserler Nazimiye'ye doğru yol alıyordu. Alanın tüm stratejik yerleri tutulduğundan gece bile yoğun bir şekilde asker sevk ediliyorlardı.

Son aracın geçişini beklemeden, yola koyuldular. Gidecekleri yer uzak olmasa da güvenlik nedeniyle yavaş hareket ediyor, sağ taraftaki Kutudere karakolunun ışığında parlamaması için silahlarını sol omuzda kamufleli bir şekilde taşıyorlardı.

Ramin arkasına dönüp “Arkadaşlar hızlı hareket etsinler” talimatını verince grup daha da hızlandı.

Tankın sesi yoğunlaşmıştı. Birden peş peşe birkaç atış sesi duyuldu. Ama Ramin istifini bozmadan yola devam etti. Sırtın Kutudere tarafında yol aldıklarından tankın onlara bir etkisinin olamayacağını biliyordu. Mermilerin çıkış sesleri net duyulmasına rağmen patlama sesleri belli belirsiz duyulmuştu. Tanklar Mazgirt tarafını, gerillaların ters istikametini vuruyorlardı. Bu şaşırtmaca mıydı yoksa göz dağı mıydı anlam verememişti ama o an için onları tehdit etmediği kesindi.

Kaya altlarının olduğu yere varmışlardı. Ramin hemen uygun bir iniş yerini aramaya koyuldu. Birkaç dakika sonra iki kayanın arasındaki oyukun yanında bekliyordu. İniş yerini bulmuştu. Aşağıyı işaret ederek “iki boy aşağıda bir patika var. Oraya inince kaya altları otuz metre sağ tarafta” dedi. “Dikkatli inmeliyiz. Aşağısı öyle bir uçurum ki buradan düşenin sağ kalması bir yana tek parça halinde kalması bile mümkün değil.”

Grubun en uzun boylusu jivan inmek için hazırlanmıştı bile. “Tamam ben inerim. Kolay bir şey.” dedi.

Birkaç kefiyenin birbirine bağlanmasından oluşan halatın yardımıyla kısa sürede aşağı inmeyi başarmıştı. Etrafına bakınca şaşırdı. Yaban geyiklerinin kullandığı patikanın sol tarafı yoktu. Sağa doğru da otuz metre devam ediyor, kaya altlarında bitiyordu. Geyikler kaya altlarından çıktıklarında, onun olduğu yere geliyor, oradan yukarıya çıkmak için beş metrelik yüksekliği kayalardan zıplayarak çıkıyor olmalıydı.

Jivan hemen aşağı inenleri karşılamaya başladı. Gerillalar sessizce aşağı iniyor, patikayı takip edip kaya altlarına gidiyorlardı.

Kaya altları Ramin’in tahmininden bile daha kötü durumdaydı. Ek kamuflej tedbirleri almazlarsa gündüz operasyona ta-kılmaları işten bile değildi. Hızla işe koyulup kısa sürede çevreden topladıkları ağaç dalları ve çalı çırpı ile etraflarını kamufle ettiler. Yine de gündüz dikkatli olunmazsa orada açık vermeleri kaçınılmazdı.

Ramin sabaha doğru uyulması gereken kuralları bir bir

hatırlatmıştı. Kısacası hiçbir hareketlilik olmayacak, ses çıkartılmayacak, görüntü verilmeyecek, akşama kadar ölü gibi yatacaklardı.

Erzakları yoktu. Herkes açtı. Suları tükenmek üzereydi.

Ramin'in konuşmasından kısa süre sonra hava aydınlanmış çevredeki askeri hareketlilik de artmıştı. Belli belirsiz silah sesleri geliyor, patlamalar oluyor, yoldan sürekli askeri araçlar geçiyordu. Telsiz çıldırırçasına enformasyon yayıyordu.

Gerillalar kaya altlarında iki grup şeklinde konumlanmışlardı. Kamuflajlar olmasa yoldan geçen askerler bile onları fark edebilirlerdi.

Bir grubun başında Ramin, diğerinin başında ise Mazan vardı. Aralarında beş metre mesafe olsa da birbirlerini görebilecek şekilde yerleşmiş, konuşmadan işaretlerle iletişim kurabiliyorlardı.

Ramin, telsizin sesini iyice kısmış dinliyor, dürbünle etrafı gözetliyordu. Aniden yukarılarındaki tepede ayak sesleri duyulunca uzaktan Mazan'a parmağı ile yukarıyı işaret etti. Nefes bile almadan dinlemeye koyuldu. Az sonra metal sesleri de gelmeye başladı. Şeritli ağır silahlar kuruluyor olmalıydı Derken "oğlum" laflarıyla küfürlü sesler işitilir oldu. Ama birkaç dakika sonra ayak sesleri de insan sesleri de kesildi. Askerler beş metre yukarılarında mevzilenmiş, sessizce yerlerinde bekliyorlardı.

Sesler kesilince Ramin Mazan'a eliyle bir şeyler anlatmaya başladı. Avucu yere bakacak şekilde elini yere doğru bir iki kez indirip kaldırdı. "Rahat ve sakın" işaret parmağını da dudağına götürerek "ama sessiz" diyordu. Sabır isteyen saatlerin startı verilmişti.

Gerillalar kamuflajların altında hareket etmeksizin, sessizce uzanmış bekliyorlardı. Sırtı uyuşan dikkatlice yana dönüyor kan dolaşımını ancak öyle sağlıyordu.

Öğlene doğru gerillaların kaldığı yerin otuz metre sağına, onların hizasındaki bir sırta askerin biri gelip dikildi. Ayakta dimdik durmuş etrafa bakıyordu. Sonra gerillaların olduğu yere dönüp kafasını sağa doğru yatırarak kaya altına bakmaya çalıştı. Orayı daha iyi görmek ister gibiydi. Az sonra dikkati başka

yöne kaymıştı. Tepenin üstünde çöküp dürbünüyle etrafı uzun uzun izledi. Birden arkaya dönüp bağırdı. “Hey! Tamam burası!”

Dakikalar sonra oraya etraftaki kayalarla bir mevzi inşa etmiş bir M6-3 ağır makineli silahı da mevzinin içine kurmuşlardı. Ama M6-2’ün namlusu Zeldağı’na dönüktü.

Beş metre yukarılarında askerler otuz metre yan tarafta da gerillalar hareket etmeden öylece bekliyorlardı. En ufak bir dikkatsizlik açık vermelerine, topluca imha olmalarına neden olabiliirdi.

Gerillalar akşama kadar dikkatlice beklemiş, hiç açık vermemişlerdi.

Askerler havanın kararmasını beklemeden kademeli olarak önce yan taraftakiler sonra da üsttekiler çekildiler. Büyük bir gürültüyle hareket ettiklerinden gerillalar onları görmeseler de ne yaptıklarını tahmin edebiliyorlardı.

Artık rahat bir nefes alabilirlerdi. Hareketsizlikten dolayı bedenleri uyumuştı.

Ramin ile Jivan hareket planını netleştirmek amacıyla henüz hava kararmadan etrafı gözetlemek üzere yukarıya çıktılar. Ramin hemen çalıların arasına uzanıp dürbünle etrafı izlemeye başlayınca Jivan daha altta oturarak beklemeye koyuldu.

“Kortan boğazı da kapalı” dedi Ramin, “asker boğazın her tarafını tutmuş.”

“Çakaran boğazı da mı dolu?”

Hemen cevap vermedi. Zeldağı’nı, Düzgün Baba’yı, Kızıl-kayalar’ı, Kırmızı Dağı bir süre daha izledikten sonra “sadece Çakaran boğazında değil her tarafta asker var” dedi. “Tüm çıkış yerleri tutulmuş. Bir şekilde açık vereceğimizi düşünüyor olmaları.”

“Pokus’a gidemeyeceksek ne yapacağız?”

Aslında gün boyunca Kortan boğazından geçip Periye, oradan da Pokus’a geçmeyi düşünmüşlerdi ama o hat da kapalıydı.

“Sen ne düşünüyorsun?” diledi Ramin. Ara vermeksizin hareket halindeki askerleri izliyordu. Alt tepelere yerleşmiş askerler daha yukarılara doğru hareket ediyor, stratejik yerlere

yöneliyorlardı.

Aniden yakın mesafeden insan sesleri duyuldu. Gerillaların üzerinde oldukları sırtın alt taraflarından askerler çıkıyordu. Aralarında sadece elli metre mesafe vardı.

Ramin ani bir hareketle yamaca kayıp mevzilendi. Ama askerler ters istikamete gidiyorlardı. Meseleyi anladıktan sonra sürünerek tekrar az önceki konumuna geçti.

Elli metre ileride toprak yolun yanındaki küçük bir tepeye çıkıyor, her geçen an yoğunlukları artıyordu. Az sonra askeri araçlar gelip bu askerleri şehirlerdeki garnizonlara, kışlalara götüreceklerdi. İki gündür arazide olan askerlerden yorulup yıprananların bir kısmını değiştiriyorlardı. Arazide birkaç gün kalan askerler zorlanıyor, savaş sendromuna kapılabiliyorlardı. Bu tür etkileri asgariye indirmek için askerler sık sık dinlendiriliyor, sonra tekrar operasyona çıkarılıyorlardı.

“Cevap vermedin? Sen ne düşünüyorsun?” dedi Ramin.

Jivan kararsızdı. “Ya bu alanda biraz daha kalacağız ya da neye mal olursa olsun alandan çıkmayı deneyeceğiz.”

Ramin burnundan soludu. Kızmıştı. Zaten önlerinde iki seçenek vardı. İyi de hangi alternatifi seçmeleri gerekiyordu. Sonuçta bir seçim yapacaklardı. “Askerler çekilmiyor. Adamlar bizim burada olduğumuzu biliyorlar. Yani bekleyecekler. Açık vereceğimizi düşünüyorlar.”

“Evet bence de açık vermemizi bekliyorlar. Araziyi didik didik taramalarına rağmen operasyonun çekilmeye niyeti yok. Belki de asıl amaçları bizi sıkboğaz edip alandan çıkmaya zorlamaktır. Gece manevra yaparken açık vereceğimizi hesaplıyor olabilirler.”

“Tabi olabilir” dedi Ramin “ama zaman ilerledikçe bizim açımızdan daha tehlikeli bir durum ortaya çıkıyor. İki gündür açız. Kimsenin ağzına yiyecek girmede. Bugün belki yürüyebiliriz ama yarın daha da güçsüz düşeceğiz. Gücün bu kadar aç, enerjisiz olduğu bir durumda çatışmaya girmek de çok tehlikeli.”

“Ama köylerden erzak temin etmeyi deneyebiliriz.”

“Hmm! olabilir tabi. Ama bir şey elde edeceğimizi sanmı-

yorum Araziye bu kadar güç yağın düşman köylerin etrafını da kuşatmıştır, erzak temin etmememiz için.” Sustu, biraz düşündü. “Tabi yine de denemekte fayda var. Köye bir grup yollayalım. Bakalım işe yarayacak mı?”

Alandan çıkmadan gizlilik temelinde operasyonu atlatmaya karar vermişlerdi. Orada kalmak çok riskli olduğundan kaya altlarında kalmayacak daha önce kaldıkları ormana gideceklerdi. Orada gizlenebilir, deşifre olsalar bile çatışabilirlerdi.

Artık hareket zamanıydı. Dün akşam geldikleri yoldan döneceklerdi. Tek fark bir köy görev grubunu çıkarmış olmalarıydı.

Tank sesleri, yoldaki askeri hareketlilik ve Kutudere karakolunun ışıkları altında pür dikkat hareket edip bir gün önce bıraktıkları ormanlık noktaya geldiler. Oraya ulaştıklarında adeta evlerine geri gelmişlerdi.

Ana grubun noktaya ulaşmasından bir saat sonra köye giden görev grubu da gelmişti.

“Köye yanaşamamışlar” diyordu Mazan, görevden gelen grubun gelişini Ramin’e aktarırken.

“Köye halen çok mesafe varken askerlerin sesleri duyuluyormuş. Köyün üzerindeki tepede, aşağılarında, köyün her tarafında asker varmış. Bu nedenle köye girmeden geri gelmişler.”

Yapacak bir şey yoktu. Sabırla bekleyip o günü de tüketmeleri gerekiyordu.

Nokta hafif eğimli sık ormanlık bir yamaçtı. Gerillalar orada gizli kalacak, asker ormana girse bile son ana kadar çatışmayacak, açık verilse bile onlarla iç içe bir duruma gelince ancak çatışacaklardı. Yerin altına gireceğiz diyordu Ramin. Yüksek meşe ağaçlarının dökülen yaprakları yarım metre kadar kalın bir tabaka oluşturmuştu. Kimi bu yaprak tabakasının içine giriyor, kimisi de çevrede topladıkları ağaç dalları ve çalılar ile kendi kamuflejlerini yapıyorlardı.

Ramin bir yandan telsizi takip ederken bir yandan da noktanın içinde dolaşiyor gerillaların kamuflejlerini kontrol ediyordu. Mangasında malzemeleri kamufle eden bir gerillaya beyaz bir torbayı işaret etti. “Şu torba açıkta kalmış, onu da çalıyla ört!”

Gerillaların çoğu kamuflej işini hal etmiş, dinlenmeye başlamış olmalarına rağmen Ramin ayakta dolanıyordu. Birden midesinde bir sancı hissetti. Başı döndü. Gözleri kararır gibi oldu. Hemen bir eliyle ağaca tutundu. Çevredeki gerillalara fark ettirmeye çalışıyordu. Açlık onun üzerinde de etki etmişti. Keşifte olağanüstü bir durum yoktu. Hâkim tepelerdeki askerler hareketsiz durumdaydılar. Biraz dinlensem iyi olur dedi içinden. Mangasına yöneldi.

Havanın aydınlanmasıyla birlikte gerillalar adeta yer altına çekilmişlerdi. Az sonra da “düşman geliyor” anonsu ormanın içinde usulca yankılandı. Ramin bir anda yerinden fırlayıp silahına sarıldı. Askerleri nöbetçi fark etmişti. Nöbet, konumlandıkları yerin otuz metre yukarısında tutuluyordu. Yüksek meşe ağaçları görüş mesafesini kapattığından etrafı dürbünle gözetleyemiyor ancak dinleyerek nöbet tutuyorlardı.

Gerillalar eller tetikte yukarıya doğru dikkat kesilmişlerdi. Askerler ormana girmiş tepeden aşağıya inmeye başlamışlardı. Demek ki araziye didik didik tarayacaklardı. Ramin TC generali-nin cihazdaki talimatını hatırladı. Bunların çekilmeye niyetleri yok, her ne hikmetse halen alanda olduğumuzu biliyorlar dedi içinden. Keşke dün gece alandan çıkmaya çalışsaydık

Askerlerin çekilmeye niyeti yoksa onlar alandan çıkmalıydı. Bunu ertelemek dezavantajlarını artırmıştı. Günlerdir yemek yememiş, yiyecek de temin edemiyorlardı. Açlık gittikçe daha fazla etki ediyor, onları güçten düşürüyordu. Böyle aç bir halde çatışmaya girmek daha da tehlikeliydi. Ne yapıp edip o gece alanı terk etmeliydiler.

Askerlerin sesleri birden kesilmişti. Ramin ne olduğunu anlamak için yukarıya yöneldi. Nöbetçilerin olduğu otuz metre yukarıdaki hafif tepelik yere kadar ilerledi. İki nöbetçi çalılarının içinde mevzilenmiş bekliyorlardı. Fısıltıyla sordu. “Ne oldu?”

Nöbetçilerden Ramin’e yakın olanı gözünü hedeften ayırmadan kısık sesle cevap verdi. “Harekete geçtiler ama aşağıya mı iniyor...”

O anda askerlerin teçhizatlarının metalik sesleri duyuldu. Nöbetçi sözünü tamamlayamamıştı. Askerler tehlikeli yerlere geldiklerinde hiç konuşmasalar da teçhizatlarının sesleri çok uzaktan duyuluyordu.

Sesleri daha net duyulur oldu. Gerillalar nefeslerini tutmuş bekleseler de görüş mesafesi birkaç metreyi geçmediğinden hiçbir şey görmüyorlardı.

Teçhizat sesleri diğer taraftan da gelmeye başlamıştı. Her iki taraftan aşağıya doğru iniyorlardı ama bir şey görünmüyordu.

Ramin dayanamayıp sağa doğru çalılarının içinde süründü. Ancak birkaç metre uzaklaşabilmiş, nöbetçilerle görüş mesafesi kapanacağından daha fazla ilerlememişti.

Yan tarafa dönüp nöbetçilere rahat işareti yaptı nihayet. Askerler sandıklarından daha uzaktan iniyorlardı.

Az sonra sesler kesilmişti. Biraz daha dinlediği halde bir şey duymayınca tehlikeyi atlattıklarını anlamıştı. Askerler birkaç

koldan ormana girmiş, arama yapmışlardı.

Uzaktan patlama ve silah sesleri geliyor, aşağıdaki asfalt yoldan askeri araçlar geçiyor, tanklar geçtiğinde de arazi zelzele olmuş gibi sarsılıyordu.

Daha erken olduğundan operasyon çekilmiş olamazdı. “Bir daha deneyeceklerdir” dedi içinden Ramin. İz çıkarmadan aşağıya grubun yanına indi. Tüm mevziler pür dikkat beklese de o hiçbir şey söylemeden mevzisinde yerini aldı.

Bir süre sonra gerillalar gevşeyince Ramin mevzisinden çıkıp dolaşmaya başladı. Onu gören hemen toparlanıyordu. Önünden geçtiği manganın kamuflajı iyi yapılmamıştı. Hemen etraftan birkaç dal koparıp beyaz torbaların üstünü iyice örttü.

Birkaç metre ötede mevzilenmiş dev cüsseli Baran hayli açıktaydı. Büyük bir ağacın dibinde uzanmış, ön tarafı kamuflajlı olsa da arka tarafı olduğu gibi görünüyordu. Baran’ın önünde durup ileriye gösterdi. “Eğer buradan gelirlerse mevzilenmen uygun! Hem gizlilik hem de savunma açısından iyi ama askerler illaki o taraftan gelecek diye bir şey yok. Sağ taraftan da sol taraftan da gelebilir, hatta ormanı yatay bile tarayabilirler. Her ihtimali göz önünde bulundurmalı, kendini düşmanın yerine koyup tüm olasılıkları hesaba katarak tedbirlerini geliştirmelisin.”

Baran Ramin’i dikkatle dinlemiş, mesajı almıştı. Hızla yerinden çıkıp çalı çırpı topladı. Az sonra Baran’ın mevzilendiği yer küçük bir çalılığa dönmüş, gerilla kaybolmuştu.

Saatler sonra askerlerin sesleri yine işitilir oldu. Gevşemiş olan gerillalar anında toparlanıp kamuflajlarını kontrol ettikten sonra beklemeye koyuldular. Kimileri yüz üstü uzanmış, kimileri yoğun çalılıkların arasında oturmuş, bir şerit halinde aşağıdan yukarıya doğru mevzilenmişlerdi.

“Askerler bizi fark etmeden kimse ateş etmeyecek” diyordu Ramin. Her ne olursa olsun çatışmaya girmemeye çalışıyordu. Asıl hedef çatışmaya girmeden grubu operasyon alanından çıkarmaktı. Çatışma olsa da iç içe çatışacaklardı.

Sabahki hareketliliğin benzeri yaşanıyordu. Teçhizat sesinin arttığı bir anda birden sesler kesildi. Askerler durmuş, et-

rafi dinliyorlardı. Az sonra tekrar harekete geçince gerillalar bu sefer üzerlerine geldiklerini anlamışlardı. Sessizce silahların emniyetini açıp, parmaklar tetikte beklemeye koyuldular.

Yukarıdaki çalıların arsından aniden askerin biri çıktı. En öndeki gerilla mevzilerinin biraz sağından aşağıya doğru iniyor, yavaşça gözleriyle etrafı tarıyordu.

Fark edilmeleri an meselesiydi!

Öncü asker gerilla hattının ortasına ulaşınca Ramin'in mevzisinin hemen yanında çömeldi. Kafasındaki kaskı, çelik yeleği, G3'ü ile tipik bir öncüydü asker.

Ramin askerin yüzünü çok net görebiliyordu. İnsanların yüzünü okuma gibi bir yeteneğe sahipti. Askerin yüzünde bir donukluk, yüzeysellik, boşluk vardı. Sanki niçin orada olduğu bile bilmiyordu. Genç yaşına rağmen avurtlarının çökmesi, cildinin solgun olması iyi beslenmeden yetiştiğine işaret etti. Yoksul bir aileden geldiği açıktı. Zaten savaşta hep yoksul insanlar en ön saflara gönderiliyor muydu? Şaşılacak bir şey değildi.

Asker çömelmiş etrafı dinliyor, gözetliyordu. Ama hemen yanına değil uzaklara bakıyor, ormanın ardında bir şey görmeyi umuyor gibiydi. Ansızın ayağa kalkıp arkasındaki askerlere dönerek yavaşça el işareti yaptı, ilerliyoruz diye.

Askerler gerillaların yanından geçmeye başladılar. Tek sıra halinde inmelerine rağmen gerillalara bazen yaklaşıyor bazen de uzaklaşıyorlardı.

Askerin biri gerillalara epey yakın yürüyordu. Ramin kafasını hafifçe çevirince askerin üzerine doğru geldiğini gördü. Ama hareket etmedi. Postalının ezdiği çalılar hışır hışır ses çıkarıyor, kurumuş yaprakları un ufak ediyordu. Üzerine doğru geldi, geldi ve adeta silahının namlusuna sürtünerek geçip gitti.

O geçtikten sonra Ramin derin bir nefes alıp silahını hafifçe geriye çekti. Saniyeler sonra bir asker daha aynı hattan, iniyor, postalları yerden bir sürü şey kaldırıp havaya savuruyordu. Oldu olası postallardan nefret ederdi. Postal, ülkesinin sömürgeleştirilmesinin, halkının soykırımdan geçirilmesinin simgesiydi. İçinden bir ses o postalı yakala diyordu. Bir metre ötede-ydi. Elini uzatsa rahatlıkla yakalayabilirdi. Bunu bir anlığına

içinden geçirdi bile.

Asker yanından göz açıp kapayıncaya kadar çekip gitmişti. Hayret ediyordu. Hemen yanlarından iniyorlardı. Silahların patlayacağı yoktu.

Az sonra sessizlik başlamıştı. Akışları kesilmiş, çalılarının arasında küçük bir patika açarak, geçip gitmişlerdi.

Ramin Mangasında bağdaş kurmuş, elindeki çubukla yere bir şeyler çiziyor, kroki hazırlıyordu. Mazan ile Jivan da iyice sokulmuş onu takip ediyorlardı.

Krokiyi bitirince başını kaldırıp “ne yapıp edip bu alandan çıkmalıyız” dedi.

Jivan omuz silkti. Bunu bekliyor gibiydi “Çemberdeyiz. Tüm çıkış hatları kapalı.”

Mazan ona baktı. Kaşları çatıktı. “Yani kalmaya devam mı edelim diyorsun?”

“Yok öyle demiyorum ama Kırmızı Dağ kapalı, Kortan boğazı kapalı” dedi Jivan. Ramin’in çizdiği kroki üzerinde askerlerin tuttuğu yerleri tek tek gösteriyordu. “Tüm geçiş hatları kapalı. Nereden geçeceğiz?” Aslında o da oradan çıkmaları gerektiğini düşünüyordu. Ama çemberi yaracak bir alternatif bulamıyordu. “Yani buradan çıkabilirsek elbette iyi olur. Adamların operasyonu bitirmeye niyetleri yok. Sanırım o kontra birlik tümüyle imha oldu. Onların intikamını almaya çalışıyorlar. Şimdiye kadar iyi geldik ama en ufak açık verirsek ağır kayıplar verebiliriz.”

Ramin Jivan’ı iyice dinledi. Çok yanlış şeyler söylemiyordu ama harekete geçerlerse kesin kayıp verecekleri üzerine kurmuştu fikirlerini. “Anladığım kadarıyla buradan çıkmamız gerektiği konusunda hem fikiriz. Ama nasıl çıkacağımız konusunda bir alternatif bulmamız lazım.” Söylediklerini onaylatmak için Mazan ile Jivan’a bakıyordu.

Ramin’in söyledikleri Jivan’ın hoşuna gitmemişti. Görüşlerini değişik ifade ettiğini düşünüyordu. “Ben elbette alandan çıkmamızın iyi olacağını düşünüyorum. Ancak mevcut durumda yapacağımız bir girişimin hata olacağını söylüyorum.”

Ramin’in yüzünde acımsı bir ifade belirdi. Belli ki Jivan’ın

söylediklerine bozulmuştu. “Peki benim bir planım daha doğru-su önerim var dersem yine de öyle mi düşünürsün?”

“Önerine göre değişir elbet ama ben mevcut durumda bir girişimin başarılı olamayacağını düşünüyorum Açık verimiz. Belki hareket esnasında kayıp vermeyebiliriz ama ertesi gün kesin çatışmaya gireriz. İşte o zaman ağır kayıplar verimiz.”

“Peki burada kalırsak açık vermeyeceğimizin garantisi var mı?” Ramin tepkili bir şekilde konuşuyordu. “Bugün fark edil-mememizin sadece bir şans işi olduğunu herhalde kabul eder-sin.”

Toplantı karşılıklı polemige dönüşmüştü.

Jivan araya girdi “ama bugün...”

Ramin “bir dakika müsaade et bitireyim” dedi ve önerisini kroki üzerinde anlatmaya başladı.

Mazan onun ne önerdiğini hemen anlamıştı. “Tabi bu da ola-bilir” dedi içinden. Aslında Mazan’ın kafasında farklı bir öneri vardı. Ramin’in önerisi olmasa Kortan boğazından geçerek Pe-rinin kıyısında bir yere çekilmeyi önerecekti. Ama o öneri hem gece geçecekleri hat açısından hem de gündüz kalacakları yer açısından daha riskliydi. Ama ne olursa olun o akşam oradan çıkmaları gerektiğine inanmıştı. O gün tesadüfen fark edilme-mişlerdi. Aynı şeyi bir daha göze alamazlardı.

Ramin Yolçatı Karakolunun dibinden Bezik alanına geçmeyi öneriyordu. Yolçatı Karakolu gerillaların kaldığı vadinin karşı yamacındaydı. Hem asfalt yola hem de gerillaların kaldığı yerin aşağılarına hakimdi. Geçiş hattı olan karakolun karşısındaki ya-maç, gerillalar kullanamasın diye, dozerlerle düzeltilmiş, yük-sek aydınlatıcılarla aydınlatılıyordu.

Oradan geçmeyi aklının ucundan bile geçirmeyen Jivan, Ra-min’in önerisine çok şaşırmıştı. “Yani o karakolun tam karşısın-daki çırılçıplak ve gündüz gibi aydınlatılan düzlükten geçebile-ceğimize gerçekten inanıyor musun?” dedi. “Oradan bir karınca bile geçemez!”

Son söylediği şey abartılıydı. Ramin’in yüzü mosmor olmuş, az daha öfke nöbeti geçirecekti. Nefesini zar zor kontrol ediyor-du. Cevap vermedi. Sessizlik oldu.

Jivan da son söylediği şeyin abartılı olduğunun farkına varmıştı. “Heval ben bu öneriye katılmıyorum ama inisiyatif sende. Kararını vermişsen hemen harekete geçebiliriz.”

Mazan kararını vermişti. Araya girdi. “Ben öneriye katılıyorum. Aslında riskli bir öneri gibi görünüyor ama alacağımız her türlü karar bir risk barındıracak. Eğer Yolçatı’nın altından geçebilirsek gerisi kolay. O yüzden katılıyorum.”

Onun desteği Ramin’i rahatlatmıştı. İstese yetkisini kullanarak o kararı alabilirdi ama tarzı öyle değildi. Her zaman önerisinin kabul edilmesini önceliyordu. Eğer Mazan da katılmamış olsaydı önerisini geri çekecekti. Ama Jivan’ın daha baştan öyle negatif yaklaşması onu kızdırmıştı. Önerisine katılmaması değil, düşüncelerindeki darlık, katılık, tutuculuk, tartışmaya kapallılık... Peşin hükümle hareket edilmesini kabullenmiyordu.

“Düzlük yer yaklaşık yüz elli metrelik bir mesafe” dedi Ramin “orayı açık vermeden aşarsak kuşatmayı yarmış sayılırız. Sonra Bezik ormanlarına kolayca ulaşabiliriz. Zaten orada gömülü erzığımız da var.”

“Erzak kalmış mı orada?” diye ilgiyle sordu Jivan. “Bildiğim kadarıyla Bezik’teki erzaklar Kutudere’ye taşındı.”

“Evet var. Oradaki erzakların çoğu Kutudere ile Pokus’a taşınsa da orada ihtiyat olarak bir depo bırakılmıştı.”

Erzak ihtimalinin belirmiş olması Jivan’ı yumuşatmıştı. Günlerdir bir şey yemediklerinden zaman geçtikçe daha da güçsüzleşiyorlardı. Ramin Yolçatı hattını önerince Jivan’ın itirazının bir nedeni de erzak sıkıntısıydı. Bezik’te erzak olduğunu bilmediğinden oraya ulaşırsalar bile erzak temin edebilecekleri köyler olmadığı için Sarı Yayla üzerinden Pokus’a geçmeleri gerekiyordu ki bu da üç dört günden önce erzağa ulaşamayacakları anlamına geliyordu.

“Yüz elli metreyi açık vermeden geçebilirsek bu gece bile erzağa ulaşabiliriz” dedi Ramin, önerisini daha da güçlendirmek için. Mazan zaten öneriye açık destek vermişti. Jivan ise artık karşı çıkmıyordu. “Tamam o zaman ben Baran’la birlikte önden gideceğim, gündüz gözüyle düzlüğü kontrol altına almak için. Siz de hava tam kararmadan ormanın içinden harekete ge-

çersiniz ama çok acele etmeyin. Patikanın sırta ulaştığı yerde sizi bekleyeceğiz.” Bahsettiği yer yarım saat uzaktaki düzlüğe doğru inecekleri zaman kullanacakları sırttı.

Ramin saat üç dolaylarında yola koyulduğunda yanında genç bir gerilla olan Baran da vardı. Erken bir saatte gözetleme yerine ulaşp seyrek ağaçlı ve kayalık bir sırta konumlandılar. Burası Nazimiye deresinden başlayıp Düzgün Baba’ya kadar uzanıyor, silsile şeklinde bazen yamaç oluyor, bazen de tepeye dönüşüyordu.

Ramin kamufleli bir şekilde ağaçlık ve kayalık bir yere yerleşip etrafı izlemeye başlamıştı. Dürbünü eliyle kamufle edip öyle gözetleme yapıyordu. Arazideki askerler hareket halindeydiler. Zeldagi’nda, Munzur Baba’da halen asker olduğuna göre stratejik tepeleri tutmaya devam edecekler diye düşündü. Tahmin ettikleri gibi operasyon sürecekti.

Yolçatı Karakolunda normalin üzerinde asker vardı. Operasyondan gelen bir kısım asker burada birikmiş olmalıydı. Operasyon bölgesini terk edip Dersim’e gideceklerdi büyük ihtimalle.

Ramin hava kararınca geçecekleri düzlüğü de uzun uzadıya izledi. Yolçatı’nın tam karşısındaki düzlük, karakola karşı tehlike arz etmesin diye dozerlerle düzeltilmiş, adeta uçak pistine çevrilmişti. Karakolun yüksek seviyeli projektörleri ile aydınlatıldığından bu düzlükteki bir insanın gece karanlığında bile karakoldan çıplak gözle dahi görülebileceğine inanılıyordu. Ama şimdi o düzlükten geçmeye niyetlenmişlerdi. Başka da alternatifleri kalmamıştı. Kuşatmayı yarabilecekleri tek yer burasıydı.

Ramin fark edilmeden geçebileceklerini düşünüyordu. Çünkü büyük ihtimalle askerler gerillaların düzlükten geçmeyi deneyeceklerini akıllarından bile geçirmiyorlardı. Savaşta başarılı olmanın altın kuralı beklenmedik olanı tercih etmek, karşıdaki ni hazırlıksız yakalamaktır, diyordu.

Baran Ramin’in yanına çömelip fısıltıyla konuştu. “Duydun mu?”

Ramin uzandığı yerden sağına dönüp Baran’a baktı. “Neyi?”

Baran eğilerek çalıkların içine iyice girdi. “Askerler, aşağıdan

askerlerin sesi geliyor.”

Bunu beklemiyordu. Bir saate yakındır aşağı tarafı dürbünle gözetlemiş ama bir şey görememişti. Sırtın üzerinden öne doğru sürünerek aşağıları daha iyi görebileceği bir çalığa yerleşti. Tüm dikkatini aşağıya vermişti. Uzun uzadıya gözetledi ama bir şey göremedi. Ses seda yoktu. Arkada onu izleyen gerillanın duyacağı şekilde kısık sesle konuştu. “Yok bir şey.” Biraz daha izledi. Tekrar “Yok yok” dedi.

Dürbünü tek eline alıp geriye doğru sürünerek eski pozisyonuna geçip daha yüksek yerleri izlemeye koyuldu. Biraz durdu. Az önce izlediği yerde gözüne çarpan bir ayrıntı onu şüpheye düşürmüştü. Aşağıda bir tepenin tam üzerinde bir kaya görmüştü. Ama şimdi onun kaya olup olmadığı konusunda tereddüt yaşıyordu. Hızla az önceki pozisyonunu alıp aşağıdaki kayayı gözetlemeye başladı. Kayanın üst tarafı sivri, tabanı genişti. O anda kayanın yanından bir asker tepeye çıktı. Sonra peş peşe askerler çıktılar. Ansızın kaya sandığı şey de hareketlendi. O bir askerdi. Grubun öncüsüydü. Önden gelerek tepeye çıkmış, oturmuş, asıl grubun ona ulaşmasını beklemişti.

Askerler onlara doğru geliyorlardı. Bunlar Nazimiye dere-sinde pusu atmış askerlerdi. Hava kararacağı için yükseklerle çekiliyor olmalıydılar.

Büyük ihtimalle Mazan’ın grubu yola çıkmıştı. Ramin dehsete kapıldı. İkimde kalmıştı. Askerlerle çatışmaya girseler o akşam düzlükten geçemeyeceklerdi. Arkadaşlarının hangi taraftan gelecekleri belli olsa da hangi patikayı kullanacakları belli değildi. Ormanın içindeki onlarca patika sık sık birleşiyor, ayrılıyordu. Onlara doğru hareket etmeyi kafasından geçirdi ansızın ama ya çoktan yola çıkmışlarsa ya onlarla yolda karşılaşmasalar, o zaman onlar farkında olmaksızın askerlerin içine girmezler miydi?

Baran çömelmiş halde ona bakıyordu. “Ne yapacağız?”

Ramin hemen cevap vermedi ama yavaşça hazırlanıyor düşünmek için zaman kazanmaya çalışıyordu. Çantasını sırtına alıp aşağıdan gelen askerleri izlemeye devam etti. Ne kadar çok asker var dedi içinden. Silahının emniyetini açıp fısıltıyla

konuşmaya başladı. “Geri gidemeyiz. Ormanın içinde arkadaşları bulamayabiliriz. Harekete geçmiş olabilirler. Eğer onlarla karşılaşmadan yerimizi bırakırsak, onlar savunmasız bir şekilde askerlerle karşı karşıya kalabilirler. Bundan dolayı burayı savunacağız” dönüp Baran’a baktı, ne hissettiğini anlamak istiyordu. Baran’ın çoktan çatışma motivasyonuna girdiğini görünce tebessüm etti. “şu küçük tepeyi görüyor musun?” Bahsettiği tepe otuz metre aşağılarında onların da üzerinde olduğu sırtın devamıydı. “Oraya ilk çıkanı vuracağız. Askerlerin orayı geçmesine, tutmasına izin vermeyeceğiz”

“Tamam heval” dedi Baran kalın sesiyle. “Oraya asker çıkmayacak!”

Askerler sırtı takip ederek onlara doğru geliyor, tepelere çıktıklarında görünüyor, tepeleri geçtikten sonra da öndeki tepenin arkasına düştüklerinden görüntüleri kayboluyordu. Silsile boyunca dizilmiş adeta bir tren gibi sırtın üstünden yukarıya doğru ilerliyorlardı.

Askerlerin sesleri de işitilir olmuştu. Gözlerine kestirdikleri tepenin alt tarafına ulaştıklarında “dikkatli ol” diye fısıldadı Ramin yüzüstü uzandığı yerden. “Az sonra tepeye çıkacaklar”

Baran silahının nişangahından bakıyor, sabırsızlıkla askerlerin tepeye çıkmasını bekliyordu. Günlerdir köşe kapmaca oynadıkları askerlerle en sonunda karşılaşacaklardı.

Baran birden irkildi. Kısık sesle Ramin’e seslendi. “Duydun mu?”

“Evet askerlerin seslerini duydum.”

“Yok askerlerinkinden farklı. Sanki biri heval dedi”

Ramin refleksiyle yerinden fırladı. “Mazan” diye söylendi. Hava henüz kararmamıştı. Mazan’ın şimdiden oraya ulaşmış olması mümkün myd? Oysa ki hava kararmaya başlayınca harekete geçmeleri gerekiyordu. Baran’ın omuzunu tuttu. “Gözlerini tepeden ayırma”

Hızla arka tarafa geçerek aşağıdan görülmeyecek bir kayanın üzerine çıkıp yan taraftaki ormanın ağaşsız çıplak yerlerine baktı... Bir şey göremedi. Daha yukarılara, en sonda da aşağılara hızla göz gezdirdi. Vaz geçip Baran’ın yanına gidecekti. Askerler

epey yaklaşmışlardı. Ama aşağı tarafta gözüne bir anlığına bir şey takıldı. Oraya daha iyi odaklanınca nefes alamaz hale geldi. Grup elli metre aşağıda askerlerin içine doğru gidiyordu. Onlar halen yamaçta olduklarından birbirlerini göremiyorlardı. Ama az sonra iç içe gireceklerdi. Telaşla telsizi çıkarıp çağrı yaptı. “Mazan olduğu yerde kal!”

Aşağıdaki gerilla grubu duvara çarpar gibi durmuştu. Mazan hemen cevap verdi. “Heval anlaşılmadı, anlaşılmadı!”

“Olduğunuz yerde emniyet alıp kalın”

Gerillalar mesajı almışlardı.

Askerler de telsizden şüphelenmiş olmalıydılar. Durup mevzilendiler.

Ramin de Baran’la birlikte tepede mevzilenip onları hedeflemişlerdi.

Öylece birkaç dakika bekledikten sonra nihayet askerler harekete geçtiler, eskisi gibi yukarıya doğru çıkıyorlardı. Gerillaları fark etmemişlerdi. Epey yorgun bir halleri vardı. Başka bir dünyada yaşıyor gibiydiler. Yukarıya Düzgün Baba’ya gidiyorlardı.

Askerler geçip gittikten sonra Ramin yerinden fırladı. Mazan ile Jivan da onun yanında durmuş yardımcı oluyorlardı. Talimatlar veriyor, uyarılar yapıyor, el kol hareketleriyle bir şeyler söylüyordu. Yükler hazırlanıyor, silahlar değişiyor birileri gidip birileri geliyordu.

Hava kararınca askerlerin takip ettikleri hattı tersinden takip etmeye başlamışlardı. Düzlüğün karşısındaki ormanlık yamaca ulaşmaları fazla sürmedi. Bundan sonra arazi tümüyle çıplaktı.

Ramin hiç duraksamadan sağ taraftan derin dereye indi. Çok engebeli bir dere olmasa da hareket edilmesi kolay bir yer değildi. Buna rağmen çok hızlı hareket ediyordu. Düzlüğe ne kadar erken ulaşırlarsa o kadar iyiydi.

Düzlüğün kenarına ulaştığında yüz üstü uzanıp etrafı izlemeye koyuldu. Elindeki gündüz dürbünü ile karakola baksa da bir şey göremedi. Karakolla aralarında kuşbakışı üç yüz metre mesafe vardı. Öndeki düzlük ise aksine tüm ayrıntısına kadar

görünüyordu.

Aşağıdan gerillalar geliyorlardı. Mazan da Ramin'in yanında mevzilenip düzlüğü izlemeye başladı.

Az sonra arkadan sesler duyuldu. Gelen Jivan'dı. İki metre aşağıda elinde keleş ile durmuştu. "Arkadaşlar tamam" dedi kısık bir sesle.

Ramin iki elini kavuşturup konuşmaya başladı. "Daha önce ifade ettiğimiz gibi her şey bu düzlüğü aşmamıza bağlı." Kısık sesle konuşuyor, ağzından düzlük kelimesi çıktığında baş parmağı dışa doğru açılıyor, arka tarafı işaret ediyordu. Aşağıda dere içindeki patika boyunca mesafeli şekilde mola vermiş gerillalar oturdukları yerden onu izliyor pür dikkat kesilmiş gelecek talimatları bekliyorlardı.

"Mesafeyi çok açalım" dedi Ramin" Mesafe ne kadar uzun olursa güvenlik açısından daha iyi. Bomba veya taramadan o kadar korunabiliriz."

"En az kırk metre açmamız lazım" dedi Jivan

Mazan "kırk metre çok" dedi. "Grup kopabilir. Bir de fark edilirse grup üzerindeki hakimiyeti yitirir, toparlayamaz, dağılırız."

Ramin Mazan'ı onaylarcasına kafasını salladı. "Bence de kırk metre çok ama arkadaşların birbirini rahatlıkla görebileceği en uzun mesafeyi ayarlamalıyız" Sustu. Kafasında hesap yapıyordu. "Mesafe yirmi metre olacak. Bu şekilde hem görüş mesafesini koruyabilir hem de havan, obüs, roket, doğka saldırılarına karşı olası kaybımızı en aza indirebiliriz."

Belki farklı şeyler söylerler diye bekledi. İtiraz gelmeyince Jivan'a döndü, "sen grubun arkasından geleceksin, artçısın." Sonra Mazan'a "sen de öncüsün" dedi. Parmakla kendisini gösterince hafifçe gülümsedi. "Ben de orta kısımda hareket edeceğim. Kopma ve başka bir aksilik olursa mezranın altındaki tepe bizim buluşma yerimiz olacak. Oraya ulaşanlar saat dörde kadar bekleyecekler." Bahsettiği yer Munzur Baba'nın zirvesinin altında tek haneli boşaltılmış bir mezraydı. "Mezrada buluşma gerçekleşmezse ikinci buluşma yerimiz Bezik. Ne yapıp edip herkes hava aydınlanmadan Bezik noktasına ulaşmalı."

Ramin, Mazan ile Jivan'a konuşsa da az aşağıdaki tüm gerillalar onu dinliyordu. O da bunun farkında olarak sesini yükselterek konuşmuştu. En son gerillalara dönüp TC'nin bu operasyonu niçin bu kadar önemseydiğini, kayıp vermeden bu operasyonu atlatmanın ne kadar önemli bir başarı olacağını anlatmak istedi ama o düzlüğün dibinde, karakolun karşısında bunları konuşmanın yersiz olacağını düşündü. Vazgeçti.

Düzlüğü bir kez daha izleyip, bir süre dinledikten sonra Mazan'a "tamam şimdi" dedi.

Mazan elindeki silahı ve sırtındaki çantası ile düzlüğe fırlatarak hızla ilerlemeye başladı. Bir süre sonra bir başka gerilla düzlüğe çıktı. Gerillalar bir yandan hızla ilerliyor, bir yandan da kopma olmaması için birbirlerini kolluyorlardı.

Ramin düzlüğün kenarında durmuş mesafeyi gözeterek komutlar veriyordu. Ortalara doğru yerini Jivan'a bıraktı. Artık düzlüğe çıkacakların mesafesini o ayarlayacak, komutları o verecekti.

Ramin hızla düzlüğe çıkıp koşar adım ilerleyip öndekileri bir bir geçmeye başladı. Yürüyüş kolunda kopukluk olup olmadığını kontrol ediyordu. Silahını sağ omuzuna almış karakolun ışığında parlamaması için kamufle etmişti.

Aniden ışığın seviyesinde bir değişim olunca refleksiyle sol tarafına dönüp projektörlere baktı. Gözlerini hemen kaçırır da anlık bir körlük yaşadı. Gözlerinin önünde flaş patlamış gibi olmuştu. Durdu. Neyse ki etraftaki görüntüler yavaş yavaş geri geliyordu.

Az ileride birkaç gerillanın toplandığını fark etti. Kopmuş olmalıydılar. Başlarına gelebilecek en tehlikeli şey gerçekleşiyordu. Müdahale etmezse az sonra grubun büyük bir bölümü orada açığa hedef haline gelecekti.

Hemen koşmaya başladı. Bir yandan da "beklemeyin, birikmeyin" diye uyarılar yapıyordu. Ama gerillalar beklemeye devam ediyorlardı. Oraya ulaştığında ancak o zaman meseleyi anlayabildi. Orada arazi çok engebeliydi. "Burası hiç de uçak pisti değilmiş" dedi içinden. Grubun nereden gittiğini bulmalıydılar. Ama bu durumda düzlükte beklemek zorunda kalacaklar-

dı. Grubu daha fazla bekletmenin tehlikeli olacağını düşündü. Her geçen an biriken gerillaların sayısı artıyordu. Karakoldan belli belirsiz işaretler gelmeye başlamıştı. Acaba evham mı yapıyordu. Nihayet gittikleri yönün kırk beş derece solunu gösterdi. Düzlüğün oradan daha kısa mesafede bittiğini, Nazimiye deresine daha kısa sürede ulaştığını hissediyordu. Düzlüğün ortasında yüzü karakola dönük şekilde durup, meydan okurcasına, gerillalara gitmeleri gereken yönü işaret etti. “Dereye ulaşınca kadar kimse durmasın, haydi acele edin” diye uyarılara başladı.

O esnada “çaaaaannk!” diye bir patama oldu. Ayaklarının ilerisinde ışıktan bir top oluştu. Patlamanın basıncı onu geriye doğru metrelerce fırlattı.

Gerillalar başında birikmiş onu uyandırmak için sarsıyorlar. Yattığı yerden gözlerini açıp “Haydi ben iyiyim, birikmeyin, ilerleyin” diyerek hemen doğruldu. Adım atmak isterken ayağı boşluğa gelip metrelerce yuvarlandı. Bacakları tutmamış adeta tüm gücü boşalmıştı. Ama pes etmedi. Yaralanmadığını o kadar derinden seziyordu ki, tekrar kalkmaya yeltendi. Bu sefer bacakları onu taşımıştı. Ama hareketleri yavaştı. Başında müthiş bir ağrı vardı.

Etraftaki aydınlık daha da arttı ve sonra mermi sağanağı başladı. Onları uçaksavarlarla tarıyorlardı. Kayalardan kıvılcımlar saçılıyordu.

Ramin kendini toparlayıp öne atıldı. Artık bağırarak komutlar veriyordu. Gerillalar hemen engebeli yeri siper yapıp karakola karşılık vermeye başladılar. Mermi sağanakları karşılıklı akıyordu.

Ramin ortada durmuş gerillaları koordine ediyordu. Gerillalar artık çatışmanın içinden çekiliyorlardı. Biksilerin ateşi etki etmiş, kısa süreliğine de olsa karakolun uçaksavarlarına kararsızlık yaşatmışlardı.

Son gerillanın da biksicileri geçtiğini görünce onlara da geri çekilme talimatı verdi. Kısa süre sonra gerillalar uçaksavarların hedefi olan alandan uzaklaşmışlardı.

Gerillalar fark edildikten sonra uçaksavar mermilerinin altında müthiş bir hızla düzlüğü geçmeyi başarmışlardı. Ama grubun bir bölümü yoktu. Mazan yirmi kişi ile birlikte kopmuş grup ikiye bölünmüştü.

Ramin grubuyla hızla yola koyuldu. Artık hiçbir engelle karşılaşmıyorlardı.

Birinci buluşma yerine erkenden ulaşmış, saatlerce beklemiş olmalarına rağmen kopan grup buluşma yerine gelmemişti.

Saat dört buçuğu gösterince harekete geçmiş, önce Munzur Baba'yı, sonra Deşt'i, en son da Hasik deresini geçip Bezik ormanlarına gelmişlerdi. Artık rahat nefes alabilirlerdi. Çünkü en kapsamlı operasyonları bile bu stratejik arazide karşılayabilirlerdi. Burası Pülümür, Sarı Yayla, Nazimiye üçgeninde çatışma ve savunmaya elverişli dağlık bir araziydi.

Oraya ulaştıklarında hava henüz aydınlanmamıştı. Noktaya gelen rastgele oturuyordu. Ramin etrafta dağınık şekilde oturan gerillaları görünce Jivan'a "hava aydınlanıp ateş yakıncaya kadar kimse uyumasın" dedi. "Hatta herkes hareketli olsun terli terli bu soğukta hastalanabiliriz yoksa."

"Tamam heval. Tepecileri nasıl ayarlayalım?"

"Tepeye ben giderim."

"Heval sizin gitmenize ne gerek var? Başka bir arkadaş gidebilir. Ben de gidebilirim."

"Merak etme, kendim gitmek istiyorum. Keşif yapacağım. Operasyonu takip edeceğim." Etrafına bakındı. "Hava aydınlanacak az sonra. Sanırım kopan grup ulaşamayacak."

"Öyle görünüyor. Umarım çatışmaya girmemişlerdir."

“Neyse hava aydınlanınca operasyon yoksa depoyu hemen açın. Ne kadar ihtiyaç görüyorsanız o kadar erzak çıkar. Hatta fazla da çıkar. Arkadaşlar günlerdir aç. Ayrıca Pokus’a ulaşınca kadar yetecek erzak almamız lazım. Tüm bunları hesaplayarak bir ayarlama yaparsın.”

Ramin üç gerilla ile birlikte Bezik noktasının üstündeki hâkim çıplak tepeye çıkmış, tepenin üzerindeki tek çalılık yere yerleşip havanın aydınlanmasıyla birlikte keşfe başlamıştı.

Zeldağı’nı, Munzur Baba’yı, Dereova tarafını uzun uzadıya gözetledi. Zeldağı’nda asker vardı. Munzur Baba asker kaynıyordu ama Dereova’nın hâkim sırtlarında bir şey yoktu. Bu da onların kuşatmayı yardığını gösteriyordu. Operasyon alanının dışına çıkmışlardı nihayet.

Genel keşiften sonra tekrar Munzur Baba’yı, Mazan’ın grubunun geliş hattını izlemeye koyuldu. Sevinse mi üzülse mi bilmiyordu. Çemberin dışına çıkmayı başarmışlardı ama kopanlar nerede kalmışlardı? Ya onlar halen kuşatmadalarsa dedi içinden. Onlar bizden öndeydiler. Çatışma esnasında onlar sağlam yere ulaşmış olmalıydılar. Peki halen neredeydiler? Biz onlardan sonra hareket etmemize rağmen nasıl oluyor da zamanında buluşma yerlerine ulaştığımız halde onlar ulaşamıyorlar? Sinirleri iyice gerildi.

Saat dokuz olduğunda arazide asker olmadığına kanaat getirmişti. Artık kampa inebilirlerdi. Günlerdir bir şey yememiş, çay içmemişlerdi. Ama Ramin dün gecedan beri Mazan’ın grubunu düşünüyor, çatışmaya girip kayıp vermiş olmalarından kaygılanıyordu.

Aşağıya inmek için hazırlanmışlardı. Gözü Munzur Baba’ya takıldı. “En iyisi Mazan’a bir iki çağrı yapayım, çıkmazsa ısrar etmeyeceğim” dedi içinden. Çalıkların içinden telsizi havaya kaldırıp çağrı yapmaya başladı.

“Mazan, Mazan!”

“Evet ben Mazan, dinliyorum. Tamam.”

Hayret etti. Daha ilk çağrıda bağlantı kurmuştu. Bu kadar kolay bağlantı kurabileceğini düşünmemişti. Heyecanlandı. Tel-

sizden “Mazan neredesiniz, niye gelmediniz...” gibi bir sürü şey sıraladı. Cihazda konuştuğunu unutmuştu.

“Alınmadı, alınmadı. Tamam”

Derin bir nefes alıp “Mazan Mazan, ben Ramin. Durumunuz hakkında rapor ver. Tamam” dedi nihayet.

“Kaybımız yok. Durumumuz iyi. Tamam.”

“Mazan şu an konumunuz nedir. Onu aktar. Tamam”

“Biz şu anda top noktasındayız. Tamam. “

Ramin hemen dürbüne sarılıp Munzur Baba’ya baktı. Mazan’ın bahsettiği yerde zaman zaman “yakan topu” oynadıklarından oraya Top Noktası ismi verilmişti. Orası Munzur Baba’nın Bezik’e bakan yamacındaydı ki bu da Mazanların kuşatmayı yardığını gösteriyordu. Yüzü güldü. Ama aralarında üç dört saatlik bir mesafe vardı. Peki neden bu kadar geride kalmışlardı. Görüşmeyi bitirmesi gerektiği halde dayanmayıp devam etti.

“Buluşma yerine neden gelmediniz. Tamam.”

“Heval birinci buluşma yerine ulaştığımızda siz yoktunuz. Tamam.”

“Alındı. Biz saat üç olmadan oraya ulaşmıştık. Dört otuza kadar da bekledik. Siz niye öyle geç geldiniz? Tamam.”

“Heval, Yolçatı ile Mezranın arası tutulmuş, hat kapatılmıştı. Tutulan yerin etrafından dolaştığımız için geç kaldık. Tamam.”

Ramin şaşırmıştı. Oysa ki onlar o hattı kullanmış ve hiçbir engelle karşılaşmamışlardı. “Biz Mazan’ın bahsettiği yere ulaştığımızda oradaki askerler çekilmişti. Ama Mazan’ın grubu bizden önde olduğundan oradaki askerlerle karışmış olmalılar” diye düşündü. Yüzüne bir tebessüm yayıldı.

“Mazan sesimi alıyor musun? Tamam.”

“Mazan dinlemede. Tamam.”

“Peki ikinci yere neden ulaşmadınız. Tamam.”

“Heval Munzur Baba’da asker vardı. Dağın etrafını dolaşmak zorunda kaldık. Ancak sabaha doğru aşabildik. Tamam”

Hayret etti. Bu kadar da tesadüf olamazdı. Çünkü onlar Munzur Baba’yı geçerken hiçbir engelle karşılaşmamışlardı.

Askerler onlardan sonra Munzur Baba'ya çıkmış olmalıydı. Ve Mazan'ın grubu daha geç geldiğinden engele takılmıştı.

"Tamam anlaşıldı. Yerimizi biliyorsunuz. Uygun şekilde hareket edebilirsiniz. Bekliyoruz. Tamam."

"Alındı. Görüşmek üzere. Selamlar saygılar."

Telsizi cebine koydu. Hareket zamanıydı. O an boğucu bir hava olduğunu fark etti. Gökyüzüne baktı. Bembeyaz bulutlar her yeri kaplamıştı. Ama hava çok da kararmamıştı. Bulutlar ince ve bembeyazdı. Hemen aklına kar geldi. Yoksa kar mı yağacaktı? Gündüz olmasına rağmen hava epey soğuktu.

Keşif bitmişti. "Haydi noktaya gidiyoruz" deyip aşağıya yöneldi.

Yüksek meşe ağaçlarının ortasındaki bir düzlükte olan noktaya ulaştıklarında etrafta büyük bir sessizlik vardı. Saat 10'a gelmesine rağmen halen mutfakçı çıkmamıştı. Nöbetçinin dışında herkes uyuyordu. O bile ağır hareket ediyordu. Belki de arada bir uyuklamıştı nöbeti esnasında. Karşıdan Ramin'i görünce toparlanmıştı. Operasyon olmadığını anlayınca bu güçlü arazide herkes uykuya dalmış olmalıydı.

Nöbetçi koşarak gelip önünde durdu. Ramin'in kaşları çatıktı. Gördüklerine bozulmuştu. Öfkeyle sordu "mutfakçılar niye çıkmamış?"

Nöbetçi bezgin bir halde sağa sola bakınarak cevap verdi. "Erzak yok ki!"

"Depoyu bulamadınız mı yoksa?" Eliyle sol tarafı deponun olduğu yeri gösteriyordu. Aha burada der gibi!

Nöbetçi hayıflanarak başını salladı. "Heval depo yok. Domuzlar açmışlar. Depoda erzak namına ufacık bir şey bile kalmamış."

Planları suya düşmüştü. Ramin hayal kırıklığı yaşıyordu. Günlerdir bir şey yememişlerdi. En yakın erzak Pokus'daydı. Ya bu arada tekrar operasyona takılırlarsa, o zaman ne olacaktı? En kısa sürede Pokus'a ulaşmalıydılar. Aksi halde açlık başlarına büyük işler açacaktı.

Mazan'a hemen haber vermeliydi. Çağrı yapmayı başardı ve

yeni planlamayla nerede buluşacaklarını aktardı.

Gerillalar Öğleden sonra yola koyulmuşlardı. Pokus’a bir günde ulaşabilirlerdi. Sabahki kapalı havanın aksine açık pırıl pırıl bir hava vardı. Havada bulut namına bir şey yoktu. Tepede koskocaman bir güneş olmasına rağmen hava şaşırtıcı derecede serindi. Ama havanın açmış olması Ramin’i rahatlatmıştı. Bu havada yağış olamazdı.

Bezik ormanlarından etrafa görüntü vermeden Dereova karakolunun sırtlarına kadar gelmişlerdi. Havanın kararmasından kısa süre sonra Mazan’ın grubu da ulaşmış, tüm güç birleşmişti.

Boğaza ulaştığında açlıktan dolayı bitkin düşse de Mazan’ın yüzü gülüyordu.

Ramin uzaktan uyarı yapmaya başladı. “Haydi oyalanmayalım. Hemen gitmeliyiz!”

Mazan uzaktan cevap yetiştirdi. “Heval biraz dinlensek olmaz mı? Perişan olduk.”

“Merak etme istesek de istemesek de bu gece bol bol mola vereceğiz.”

Ramin’in tahmini gerçekleşmişti. Arazi engebeli olduğundan çok zor yürüyorlardı. Açlıktan güçsüz düşmüş gerillalar yürüyemiyor, sürekli kopmalar olduğundan kısa aralıklarla mola veriyorlardı.

Artık operasyonu atlatmış, yolda da hiçbir askeri hareketlilikle karşılaşmamış olmaları nedeniyle çok rahat hareket ediyorlardı.

Ramin de zorlayıcı olmak istemiyordu. Sonuçta iyi bir eylem yapmış, önemli bir operasyonu da kayıp vermeden atlatmışlardı. Eninde sonunda Pokus’a, erzaklara ulaşacaklardı.

Sarı Yayla-Nazimiye yolunu geçip karşı sırtlara tırmandıklarında yürüyüş büsbütün yavaşlamıştı.

Mola esnasında en önde Ramin ile Jivan oturuyorlardı. Mazan kendisinden beklenenden daha enerjikti. Ramin’den de daha fazla yönlendiriciydi. Elinde silahıyla gelip yanlarına oturdu.

Ramin cihazını açmış dinliyordu. Mazan Jivan’a bakınca, Ji-

van kafasını hafifçe eğdi. Yürüyüşün kötü halde olduğu konusunda hemfikirdiler.

Mazan Ramin'e "heval bu gidişle yetişemeyeceğiz" dedi.

Ramin cihazı cebine koyup "evet haklısın" dedi. Dikkatini aşağıdan gelen gerillalara verdi. Çok zorlandıkları belliydi. "İnsan çok da zorlayıcı olamıyor. Cihazda da hiçbir askeri hareketlilik yok. Varsın bir gün geç gidelim." O an ikisinden de itiraz gelmemiş onu onaylamışlardı.

Pokus'un dibine ulaştıklarında havanın aydınlanmasına bir saat kalmıştı ki Pokus boğazına ulaşmaları en az iki saat sürerdi. Artık isteseler de boğaza ulaşamayacaklarından Pokus'un dış yamaçlarında ormanlık bir yerde konumlandılar. O günü de aç aç geçirmeleri gerekiyordu.

Hava henüz aydınlanmamışken nöbetçi “herkes hazırlansın, harekete geçiyoruz.” diye bağıırıyordu.

Hareket talimatını Ramin vermişti. Patikanın çıkışında durmuş sakın bir şekilde bölüğün hazırlanmasını bekliyordu. Onu o şekilde gören gerillalar telaşla toparlanmaya çalışıyorlardı.

Tipi başlamıştı.

Gece boyunca hava açıldı. Kimse yağış beklemiyordu. Kar yağmaya başlayınca Ramin altında olduğu naylonun ıslandığını hissetse de bunun terden kaynaklandığını düşünmüştü. Ama naylonun üzerine yağın kar zamanla birikince ancak o zaman kar yağdığını anlamıştı.

Evet kar yağıyordu! Hem de toz kar. Üstelik tipi şeklinde...

Kar araziye tam tutmadan Pokus vadisine ulaşmaları gerekiyordu. Boğazı şimdi geçmezlerse belki de bir daha geçemeyeceklerdi.

Tipiden göz gözü görmüyordu. Böyle bir tipide patikayı takip etmek çok zor olduğundan, ne kadar dolambaçlı olsa da direkt Pokus vadisine çıkan bir sırtı takip ederek boğaza çıkacaklardı.

Öncüleri Pokusu en iyi bilen, karda yürüme konusunda da uzman olan manga komutanı Savaş tı.

“Arkadaşlar tamam” şeklinde tekmil gelince Ramin’in talimatı ile Savaş, kaldıkları noktanın kenarındaki sırta çıkıp yukarı doğru yola koyuldu. Ramin de hemen arkasından yürüyordu. Kadın takımı ve diğer iki takım da onları takip ediyorlardı.

Açlık ve yoğun kar yağışı nedeniyle çok yavaş yol alıyorlar-

dı. Kar şimdiden otuz santimi geçse de bereket versin ki yeni yağmaya başlamıştı. Yoksa...

Kar içinde yürümek bacaklarındaki gücü eritiyordu adeta. Sürekli kopmalar olduğundan yine kısa aralıklarla molalar veriyorlardı.

En büyük sorunları da görüş mesafesini bitiren tipiydi. Göz gözü görmüyordu.

Gerillalar içgüdüleri ve ayaklarının marifetiyle yürüyorlardı. Ayaklarını yükseğe kaldırıp kar seviyesinin üzerine çıkarıldıktan sonra adımlarını atıyorlardı. Aksi halde karda yürüyemezlerdi.

Zorlu doğa koşullarında yürümek uzmanlık gerektiriyordu. En önemlisi ayaklarını iyi kullanabilmektir. İnsan türünün elini kullanabilme yeteneğini kazanması ne kadar önemliyse bir gerilla açısından ayaklarını bir duyu organı gibi kullanabilme yeteneğini kazanması da o kadar önemliydi. İyi bir gerilla ayaklarıyla, dokunduğu her şeyi algılayabilir, temas ettiği toprağı, kayayı, karı hissedip en uygun yürüyüşü içgüdüsel olarak ayarlayabilirdi.

İki saat sonra Savaş aniden durup ayaklarıyla yeri kontrol etmeye başladı.

Grup otomatikman durmuştu. Yüzlerine kar çarpıyordu.

Ramin Savaş'ın yanına gelip ne olduğunu sordu.

Savaş yeri eşelemeye devam ediyordu. Kafasını kaldırıp Ramin'e baktı. "Bilmiyorum, bir süredir düz bir yerde yürüyormuşuz gibi geliyor bana."

Eğilip yere yatay bir şeklide baktı. Eliyle yerdeki karı eşele-yip yeri kontrol etti. Yürüdükleri yerin eğimini anlamaya çalışı-yordu. Tipi nedeniyle görüş mesafesi hemen hemen kayboldu-ğu için bulundukları zeminin eğimini gözle tespit edemiyordu. Ayağı kalktı ve sesini duyurabilmek için Ramin'in kulağına eği-lerek: "Evet burası bir düzlük. Bundan eminim!" dedi.

O da Savaş'ın kulağına doğru "peki bu ne anlama geliyor?" diye bağırarak sordu.

"İşte ben de bunu anlamaya çalışıyorum. Yol hattımızda

böyle bir düzlüğün olmaması gerekiyordu, Pokus Boğazına kadar. Tabi burası Pokus boğazı değilse.” O an Ramin’e kaçamak bir bakış atmıştı. Acaba Pokus boğazına ulaşmış olma ihtimalleri var mıydı? O ne düşünüyordu?

“Yok” dedi Ramin gergin bir tavırla. “Hiç öyle bir şeyi aklından bile geçirme. Burası Pokus-mokus değil.” Aslında normal bir yürüyüşle o saate kadar boğaza ulaşmış olmaları mümkündü. Ama neredeyse emekleyerek yol alıyorlardı. “Saat daha sabahın dokuzu. Boğaza akşama ulaşırsak şükretmeliyiz”

Savaş da boğaza ulaşmadıklarını tahmin ediyordu ama ulaştıkları bu düzlük yere de anlam veremiyordu. Fazla üstelemedi. Yola koyuldu.

Kısa süre sonra arazinin eğimi değişmiş daha dik bir yamaça tırmanıyorlardı. Savaş rahatlamıştı. Demek ki doğru hatta yol alıyorlardı.

Ama çok geçmeden arazinin eğimi yine azalmıştı.

Savaş yine durup Ramin’e döndü. “Müsaade ederseniz ben bir şeyleri kontrol edeceğim.” deyip tipinin içinde kayboldu. Az sonra yağın yoğun karın içinden çıka geldi. Nefes nefese kalmıştı. Jivan durumu anlamak için yanlarına geldi.

“Müsaadenizle ben bir de şu tarafı kontrol edeyim” dedi. Az önce gittiği yönün tam tersini işaret ediyordu. “Şu anda takip ettiğimiz yol iniş mi çıkış mı çok emin değilim.”

Jivan ile Ramin birbirine bakıp aynı anda konuştular. “Elbette yukarı çıkıyoruz.”

“Vallahi ben ona emin olamıyorum.”

Jivan Savaş’ı omuzundan tuttu. “Dur bir dakika. Ben de seninle geleceğim.”

Ramin Savaş’ı süzdü. Tuhaf şeyler oluyordu. Kaşları çatılmıştı. “Evet Jivan da gelsin. Hem çantalarınızı da bırakın. En fazla beş dakikanız var. Beş dakika sonra nerede olursanız olun geri geleceksiniz. Tamam mı? Sizi burada bekleyeceğiz.”

“Tamam heval” dedi Savaş. Jivan ile hemen tipinin içinde kayboldular.

Gerillalar donmamak için sürekli hareket ediyor, kimileri

zıplıyor, kimileri de ayak parmaklarını oynatıyorlardı. Çünkü donma oradan başlıyordu.

Birkaç dakika sonra gerillalar Savaş ile Jivan'ı çağırılmış cevap alamamışlardı. Kendi yerlerini bildirmek için sürekli onların isimlerini çağırıyorlardı. Zaman geçiyor, onlardan haber alamıyorlardı.

Mazan Ramin'i iyi görmek için elini alnına dayayıp şapka yaptı. Bağırarak konuştu. "Jivan ile Savaş'ın gittiği yöne iki kişi gönderebiliriz."

Ramin kafasını iki yana sallayarak bağırarak cevap verdi. "Yok olmaz, olmaz! Başka kimse gruptan ayrılmayacak." Silahını kaldırıp bir el ateş etti. Silah sesi yağın yoğun karın içinde sönüp gitti. Yukarıya, yağın kara baktı. Kar zalimce, acımasızca üzerlerine geliyordu. Ürperdi. Karşı karşıya oldukları tehlikenin farkına varmıştı. Zorlu bir operasyonu kılı kırk yararak hiç kayıp vermeden atlatmışlardı. Ama şimdi hiç hesapta olmayan bir başka tehlike ile yüz yüzdüler. Yağmurdan kaçarken doluya tutulmuşlardı!

Arazi çırılçıplaktı. Bu uçsuz bucaksız çorak arazide ağaç namına bir şey yoktu. Uygun bir yer bulup ateş yakmazlara tümünün donması kaçınılmazdı. Pokus vadisi dışında bir alternatifleri de kalmamıştı.

Mazan, onun düşüncelerini iyi okuyordu. Ramin suçluluk hissediyordu. Eğer dün gece biraz daha çaba harcasalardı hava aydınlanmadan Pokus'a ulaşabilir, tipiye yakalanmaz, bugün naylon çadırlarda ya da Pokus'un güvenli kaya altlarında köz ateşinin başında çaylarını içiyor olurlardı.

Ramin hayıflanarak kafasını salıyor, "ax ax! nasıl bu kadar duyarsız olabilirim" diyordu içinden. Mazan da Jivan da bu durumdan sorumluydular. Onlar da sorumluluklarını yerine getirmemiş, onun duyarsızlığına ortak olmuşlardı. İşte bu da savaşın diğer bir yüzüydü. Bir yandan anlatılmaz fedakarlıklar, fedai çizgisinde yürütülen bir savaş ama diğer yanda da böyle küçük keyfilikler, rahatlık arayışları... İnsanın kendi nefesine karşı mücadelesini yirmi dört saat sürdürmesi gereken bir sırat köprüsü yürüyüşüdür savaş. Kendi içindeki savaşı kaybettiğin anda, en

zirvede olduğu bir zamanda bile en büyük kaybı yaşar, yaşatabilirsin. Bunu bir kez daha deneyimleyerek anlamıştı Ramin.

Onu Mazan'ın "tarama yapalım" deyiş i kendisine getirmiş, düşüncelerinden koparmıştı. Kafasını anlamadım manasında salladı.

Ona daha da yaklaşıp, kulağına eğilerek bağırdı. "Tarama yapalım, belki öyle duyabilirler."

Ramin bir şey söylemeden kafasıyla olur işareti yaptı. Böylesi durumlarda sessizleşir, bir nevi yas tutardı. Kendisini cezalandırarak tecride alıyordu böylece.

Mazan keleşini havaya kaldırıp bir el tarama yaptı. Birkaç saniye bekledi. Karşılık gelmemişti. Bir sefer daha ama uzun bir tarama yaptı. Şarjörü bitinceye kadar sürdürdü taramayı.

Ramin kafasını kaldırıp yukarıya dikkat kesildi. "Duydunuz mu?"

Mazan cevap vermedi. Onu duymuyordu. Bir şarjör mermiyi sıkarken keleş i kulağına yakın tuttuğu için kulakları duyarsızlaşmıştı.

Soring araya girdi. "Evet ben duydum. Silah sesi geldi."

Ramin silahını kaldırıp bir el ateş edince tekrar karşılık geldi. Bir daha, bir daha... Karşılık artık daha net geliyordu.

Az sonra "Heval, heval" sesleri işitilir oldu. Birden tipinin içinden, kardan iki arkadaşıları çıkageldi.

Jivan ile Savaş gruptan ayrılır ayrılmaz kaybolmuş, hemen geri dönmek istemelerine rağmen kar yağışı izlerini anında kapattığından kaybolmuşlardı.

"Aslında ip kullanabilirdik" dedi Jivan, nefes nefeseydi. "Aceleyle düşünemedik. Makara ipiyle çok uzağa gidebilirdik oysa."

"Bundan sonra öyle yapmalıyız" dedi Mazan. İp kelimesini duyunca Jivan'ın neden bahsettiğini anlamıştı.

"Yok!" dedi Ramin sertçe "bundan sonra grup-murup olmayacak. Tipi bitinceye kadar bölükten hiç kimse bir metre bile uzaklaşmayacak."

Ramin, grubun ortasına doğru hareketlenince gerillalar da onu daha iyi duyabilmek için yaklaştılar. Az önce söylediklerini

yüksek sesle tekrarlamaya başladı.

“Arkadaşlar! hiç kimse gruptan bir metre bile uzaklaşmasın. Herkes önündekini arkasındakini iyi kontrol etsin. Kimse sırasını bozmasın. Herkes gelen talimatlara yüksek sorumlulukla uysun!”

Aslında Ramin çok genel doğruları hatırlatmıştı ama bu doğruların böyle sertçe dile getirilmesinin başka bir anlamı daha vardı. Ve artık herkes bunun farkına varmıştı: “Ya hep birlikte kurtulacak ya da hep birlikte imha olacağız!”

Grup yolla koyulmuş, Ramin’in uyarıları gerillaları canlandırmıştı. Kopma olmuyor, göz gözü görmese de tipi içinde düzenli yol alıyorlardı.

Savaş halen arada bir sağa sola gidip bir şeyleri kontrol ediyordu. Onun arkasından Ramin, onun da arkasından Jivan yürüyordu. Savaş’la Jivan ikide bir bakışıyor başka kimsenin bilmediği bir sırrı paylaşıyor gibiydiler.

Bir süre sonra karşılardaki yamaç daha da dikleşmişti. Birden önlerine bir tümsek çıkınca Savaş tümseğin kenarından dolaşıp aynı hata girip devam etti. Bölüğün hepsi onun açtığı yolda tümseğin etrafından C çizerek ilerlediler.

Savaş az ileride aniden durdu. Tereddütlü bir şekilde arkaya bakıyordu. Ramin’e bir şey sormadan geriye dönüp tümseğe yöneldi.

Karı yara yara yol aldığı için gerillaların yanından geçerken neredeyse kardan adama dönüşmüştü. Az önce yanından geçtikleri tümseğin yanına vardığında hemen sağını solunu kontrol edip üzerine tırmandı ama tutunamayıp kaydı. On metre kadar aşağıya yuvarlandı. Boynundan içeri kar girmişti. Ürperiyor, titriyordu. En tehlikelisi de buydu. Elbisenin içine kaçan kar kısa sürede vücudun ısınısını hızla düşürüyor, insanın donmasına neden oluyordu. Gerillalar hemen koşup Savaşın vücuduna kaçan karı temizlemişlerdi. Yoksa kısa sürede donabilirdi.

Ramin Savaş’ın başında dikilmiş çatık kaşla ona bakıyordu “Ne oldu?”

Yukarıdaki tümseği gösterip “O bir kaya” dedi. Hemen tekrar tümseğe doğru tırmanıp karın içinde sağa sola koşuşturma-

ya koyuldu. Durdu ansızın. Aradığı şeyi bulmuştu.

Yanına gelen Ramin'e onu gösterdi. "İşte burada, görüyor musun?"

Kayanın dibindeki oyuğu kar almamıştı. Ramin ilk anda bir şey görmese de daha iyi eğilip bakınca işaret ettiği şeyi fark etti nihayet. Hemen doğrulup "Ne bu şimdi?" dedi. Jivan ile Savaş'a ortak soruyordu. Çünkü bu ne ise bir süredir ikisi de bunun farkındaydı.

Savaş başını salladı. Yüzünde hüznün vardı. "Ayak izi" dedi.

Ramin inanmamış gibiydi. Bir daha eğilip baktı. Ama yorum yapmadı. Olanları anlamaya çalışıyordu.

Mazan da eğilip baktı. Biraz kaldı karın içinde. Sonra kalkıp üzerindeki karları eliyle temizlemeye başladı. "Evet bence de bu bir ayak izi. Üstelik yönü gittiğimiz yönün tersine doğru."

Ağır bir sessizliktir başlamıştı. Herkes Ramin'e bakıyordu. Ama o olanlara inanmak istemiyordu adeta.

Sessizliği Savaş bozdu nihayet. "Heval şu an sabah bıraktığımız noktaya doğru gidiyoruz. Bu ayak izi bizim çıkardığımız bir iz. Saatlerdir etrafımızda çember çiziyoruz."

Haber dalga dalga geriye doğru yayılınca gruptan homurdanmalar yükselmeye başladı. Yağan kar yoğunlu ve bir metreyi çoktan aşmıştı. Böyle devam ederse bir süre sonra yolu bulsalar bile boğazı aşamayabilir, öylece karın içinde çakılıp kalabilirlerdi.

Ramin kara kara düşünüyordu. Yukarı baktı ama güneşin silüetini bile göremedi. Yoksa güneş batmış mıydı? Oysa saat dörttü. Daha aşağıya bakınca güneşin tipi içinde belli belirsiz bir halde orada olduğunu gördü. En fazla bir saat sonra güneş batacak, yol almak daha da zorlaşacaktı.

Arkaya dikkat kesildi. Kimi gerillalar oturmuştu bile. Tehlike çanları çalıyordu. Bağırma başladı. "Kimse oturmasın, herkes yerinde hareket etsin." Mazan ile Jivan'a da çıkışıyordu. "Baksanıza şimdiden birçok kişi kendisini bırakmış. Niçin müdahale etmiyorsunuz? Bundan sonra bir anlığına bile olsa kimse oturmayacak. Gerekirse ağırlıklarınızı atın ama herkes sürekli hareket halinde olacak." Kızgınlıkla bağırıyor, karşı karşıya

oldukları tehlikeyi kavratmaya çalışıyordu.

Açlık, yorgunluk ve soğuk zamanla vücudu uyuşturuyor, oturduklarında anında uykuya dalıyorlardı. Öyle tatlı ve derin bir uyku vücudu sarıyordu ki sanki uykuya teslim olursa tüm zorluklar aşılabilecek, huzura ulaşılacaktı!

Bedenlerinin dış yüzeyi uyuşsa da halen uyuşmamış iç kısımlarının soğuğa verdiği tepki vücudu sarsarak dışa vuruyordu. Hafif bir ritimle sürekli titriyorlardı, parkinson hastalarında görülen baş ve ellerin sürekli titremesi gibi...

Ramin ansızın doğruldu. Heyecanlanmıştı. Önce kayaya sonra Savaş'a baktı. "Buranın bizim sabah çıktığımız sırt olduğuna emin misin?"

Savaş başını salladı. "Evet kesinlikle eminim"

Ramin doksan derece sola dönüp yürümeye başladı. "Tamam o zaman haydi hareket ediyoruz" dedi bağırarak.

Artık Pokus boğazına yatay şekilde yol alıyordu. Kimse onun ne yapmak istediğini anlamasa da bir şey sormadan peşine takılmışlardı. Kervan dizilmişti. Artık öncü Ramin'di.

Yamaçtan yan tarafa doğru ilerliyor, boğazdan gelen ana dereye ulaşmak istiyordu. Gün boyu kar yağdığından o dereden şimdiye kadar çoğu gelmiş olmalıydı.

Derenin içine doğru yol aldıkça hareket etmek büsbütün zorlaşmış, arazi dikleşmiş uçurum halini almıştı. Karşılarına bir sürü engel çıkıyor, bazı yerler hiç yol vermediğinden ya üst taraftan ya da alt taraftan dolaşmak zorunda kalıyorlardı. Yol uzadıkça uzuyordu.

Onca uyarıya rağmen molalar vermek zorunda kalıyor, bu esnada gerillaların çoğu uyuyor, rüyaya dalıyorlardı. Rüya ile gerçek karışmış, gerçeklik algıları muğlaklaşmıştı.

Ramin birkaç kez durdu, her seferinde sağdaki yamacı kontrol edip devam etti. Bir şey arıyordu ama ne olduğunu kimse bilmiyordu.

Saatlerdir yürüyorlardı ama nereye varacaklarını da bilmiyorlardı. Tipiye zifiri karanlık eklenmiş artık neredeyse emekleyerek yol alıyorlardı.

En önde Ramin yürüyordu. Gücü tükendiğinde karı yarmak için diğer gerillalar yardımcı oluyorlardı. O da “acaba?” demeye başlamış, yürüyüşün sonuç vermeyeceği düşüncesine kapılmıştı.

Karamsarlığa kapıldığı esnada karın seviyesi düşmeye başladı. Birkaç adım sonra da Ramin’in ayaklarının altındaki kar kütlesi koptu. Sonra kendisi de kaydı. Metrelerce kaymıştı. Hemen doğrulup hızla yukarı tırmandı. Yukarıda durmuş ona bakan gerillalara “tamam burası” dedi. Eliyle yukarıyı gösteriyordu. “Burayı tırmanacağız!”

Orası boğazdan gelen dereydi. Oradan çığ geldiği için alt tarafta sıkışmış kar vardı. Çığ gelen yerin üzerine kar yağdığı için Ramin orayı ilk anda fark edememişti.

Gerillalar ancak o zaman Ramin’in ne yapmak istediğini anlamışlardı. Direkt Pokus boğazından gelen dereyi takip edeceklerdi. Normal koşullarda uçurumlardan oluşan bu derenin içinden boğaza doğru tırmanmak imkansızdı. Ama kar ve çığ şimdi tırmanmayı mümkün kılacaktı. Dere çok dik olduğu için de tipiye rağmen yolu şaşırmak mümkün değildi. Yapılması gereken şey sürekli tırmanmak olacaktı.

Hepsi dereye girip yukarı doğru tırmanışa geçtiler. Ayaklarının altındaki çığdan arta kalan sert kar merdiven rolü oynuyor, ilk birkaç kişi zorlansa da açılan ayak izleri bir süre sonra kalıp haline geliyor, yürüyüşü kolaylaştırıyordu.

Umudun bittiği yerde yeni bir umut doğmuştu.

Herkes canlanmış grup artık hızla yol alıyordu. Uçurumdan yukarı doğru tırmanmalarına rağmen tipinin yoğunluğundan uçuşunu algılamıyorlardı bile.

Bir saatten fazla tırmanmalarına rağmen kopma olmamıştı. Aniden arkasındaki gerilla dengesini kaybedip kara gömülünce Jivan geriye dönüp yardım etmek için eğildi. O esnada uçuşunun gerçek halini görünce içi ürperdi. Adeta düz duvara tırmanıyorlardı. Dengesini kaybeden biri yüzlerce metre aşağıya yuvarlanabilirdi. Tipi nedeniyle bir şey fark edilmiyor, yere yakın mesafede kısmen görüş mesafesi olsa da ayaktayken bir şey gö-

rünmüyordu. Geriye dönüp arkadaşını kaldırmak için yere eğilen Jivan arazinin gerçek halini ancak o zaman algılayabilmişti.

Öndeki gerillalardan geçmek için izin isteyip hızla ön tarafa yöneldi. Ramin'in yanına ulaştığında kulağına eğilip "Heval farkında mısın? Çok tehlikeli bir yerden geçiyoruz!"

Ramin durmuştu. Arkaya dönüp bağırarak cevap verdi. "Evet farkındayım ama yapacak bir şey yok"

Bir sessizlik oldu ansızın. O da tereddütlüydü. Jivan'a iyice sokulup kısık sesle konuşmaya başladı. "Bu bizim son şansımız. Aslında çok kalmadı sanırım. Ama asıl tehlikeli yere halen ulaşmış değiliz!"

"Daha tehlikelisi de mi var?" Sesi gayri ihtiyari yüksek çıkmıştı. Sesini düşürerek ekledi. "O zaman bir ip kullanalım."

"Merak etme kimse kaybolmaz. Tabi uçurumdan aşağı yuvarlanmazsa!"

"Zaten ben de ipi düşme tehlikesine karşı öneriyorum."

Ramin Jivan'ın sırtına minnetle vurdu. Öneri kafasına yatmıştı. "Tamam sen hemen ayarla. Hızlı ol. Zaman kaybetmeyelim."

Gerillalar birkaç dakika içinde upuzun bir halat hazırlamışlardı. Halat, çantalardaki kalın ip parçaları, kefiyeler ve gerillaların bellerine sardıkları kuşaklar olan şutiklerin birbirine bağlanmasıyla yapılmıştı. Gerillaların palaskalarının altından geçirilerek grubun başından sonuna kadar sarkıtılan kalın ip şimdi hepsinin kaderini adeta birbirine bağlamıştı. Saatler önce Ramin'in söylediği "hepimiz ya birlikte kurtulacak ya da birlikte imha olacağız" anlamına gelen sözleri sanki şu anki durumu anlatıyordu.

Grup zaman kaybetmeksizin yola koyulmuş, halat yavaşlatıcı olsa da herkes aynı tempoda yürümek zorunda kaldığından yürüyüşü daha düzenli hale getirmişti. Birinin geride kalması tüm grubun durmasına yol açıyor, bu nedenle kimse kendisini kolay kolay bırakmıyordu artık.

İki saatlik yolu on sekiz saatte kat edebilmiş, boğaza ancak gece yarısı ulaşabilmişlerdi.

Yokuşu aşır Pokus boğazındaki düzlüğe ulaşan kendisini yere atıyordu. Bir irade savaşını kazanmanın sevinci yaşıyordu. Gerillaların çoğu yürüyüş bitmiş gibi bir havaya girmişti. Oysa bu erken bir sevinçti.

Ramin halen her şeyin bitmediğini hatta asıl zorluğun yeni başladığını farkındaydı.

Uygun bir yer bulup önce ateş yakmalıydılar. Gerillaların tümü boğaza çıkınca harekete geçti ama hızlı yürümüyordu. Jivan hemen onu takip etmeye başladı. Az sonra Mazan da ayağa kalkıp “haydi kalkın” diye bağırdı. “Arkadaşları takip edin. Ne oturuyorsunuz! Haydi kimse uyumasın!” Uyuyan birkaçını da tutup sarstı.

Gerillalar hareket etmeye başladıklarında öncüler gözden kaybolmak üzereydiler. Ama Ramin aslında grubu kontrol altında tutuyor öyle hareket ediyordu.

Boğazdan inmeleriyle birlikte hareket kolaylaşsa da bu artık bir yürüyüş bile değildi. Bacakları artık onları taşıyamadığından yürümekten çok aşağıya doğru kayıyor, yuvarlanıyorlardı. Yukarıdan kayan, yuvarlanan aşağıda bir düzlüğe ulaşınca karın içine gömülüyor, aynı manzara sürekli tekrarlanıyordu.

Yürüyüş düzeni bozulmuş, dağınık şekilde aşağı indiklerinden donma tehlikesi en üst seviyede seyrediyordu. Bu tür yürüyüşlerde gruptan kopan bir gerilla zamanla uykuya yenik düşüyor, donuyordu. Karda uyku, huzur postuna bürünmüş ölümdü. Kalabalık gruplar bir arada olduklarında gerillalar sürekli birbirlerini uyarıyor, biri uyuyorsa yanındaki onu uyandırıyor. Bir süre sonra roller değişiyordu. Bu nedenle Ramin sürekli “kimse kopmasın, kimse tek başına kalmasın” talimatını veriyordu.

Pokus boğazından epey aşağıda bir nokta belirlenmişti. Orası hem civar karakolların göremeyeceği hem de sık ağaçlık bir yerdi.

Oraya ulaşanların bazıları yığılıp kalıyor, bilinçleri kapanıyordu. Bir bölümü de ateş yakma işlemlerine başlamışlardı. Bundan sonra ateş yakıp yakmamaları her şeyi belirleyecekti. Zamana karşı ateş yakma savaşı başlamıştı.

Gruplar halinde ateş yakmaya çalışıyorlardı. Ama ateş bir türlü yanmıyordu...

Her şey sırlıslıkladı. Çantalarda yakmak için kuru bir şey kalmamıştı. Ağaçlar da su çekmiş, süngere dönmüştü. Çakmaklar da iyi çalışmıyordu. Donmak üzereydiler. Yağın ateşi engellememesi için yukarıda açtıkları naylonların altında kendilerini paralıyorlardı. Ama sonuç alamıyorlardı. Eller sürekli titriyordu. Bu da yakılacak malzemeyi sabit tutmayı engelliyor, aleve sabit tutulmayan malzeme de tutuşmuyordu. Yeterince ısınmayan ve ıpsıslak olan malzemeler bir türlü yanmıyordu. Kara lastik bile alev almamış yanmamıştı.

Güçsüz düşen gerillalar ateş yakmayı bırakıyor, karın içinde sere serpe uzanıyor, uyuşmuş bedenler zamanla uykuya teslim oluyorlardı.

Ateş yakma grupları bir bir dağılmış sadece Ramin ile Jivan kalmıştı. Ya ateş yakacaklardı ya da ...

Jivan naylonu yukarıda tutup koruma sağlıyor, Ramin aşağıda ateş yakmaya çalışıyordu.

Ramin birden durdu. Sayısız girişimleri boşa çıkmıştı.

Jivan hemen ateş yakma görevini devralıp naylonu Ramin'e verdi. Ama o da aynı şeyleri tekrarlamaktan başka bir şey yapmıyor, kendisini umutsuzca paralıyordu.

Gerillalar sere serpe uzanmış kimse diğerini uyandırmıyor, ölüm kol geziyordu. Çoğu çoktan derin bir uykuya dalmıştı.

Ramin'in elleri gevşemiş, naylon ikide bir aşağıya düşüyordu. Artık adım adım ölüme yaklaştıklarını fark etmişti. "Gerçekten vaktimiz geldi mi?" dedi içinden. Yoksa boşuna mı direniyorlardı. Sallanan kafasını kaldırıp gerillalara baktı, ne kadar da sakin ve huzurlu bir halleri vardı. Jivan'a baktı. Sol omuzunu yana yaslamış, elindeki çakmak ve lastik ile öylece duruyor, uyuyordu.

"Umut bitti mi?" diye sordu kendi kendisine. Umut deyince aklına hep Amed zindanı gelirdi. Oradaki direnişten etkilenecek gerilla safalarına katılmıştı. Birden naylonu üzerinden atıp dışarı fırladı.

Jivan gözlerini açmış ona bakıyor onu hayal meyal görüyor-

du. Ramin ağaçların içinde dolanıyor, bazı yerlerde omuzlarına kadar kara dalıyordu.

Aniden koca bir meşe ağacının içine girip kayboldu. Az sonra elleri koynunda geri geldi. “Naylonu kaldır” diye bağırdı.

Jivan da heyecanlanmıştı. Hemen hareketlenip naylonun altında ona yer açtı.

Ramin avuçlarında bir şeyler saklıyordu. Islanmayacaklarından emin olunca avuçlarını açtı. Avuçlarında kibrit çöpü büküklüğünde üç kuru dal vardı.

Dalları görünce Ramin’e baktı. Gözleri dolu dolu olmuştu.

Ramin’in de gözleri dolmuştu. Jivan’ın onu anladığını hissetmişti.

İki, dört ya da daha fazla değil üç dal getirmişti. Amed zindanında 12 Eylül Faşizmini protesto etmek için eylem yapan Mazlum Doğan, eylemini üç kibrit çöpü yakarak duyurmuştu. Üç küçük dal getirmesi onu simgeliyordu. Mazlum’un direnişi Kürdistan dağlarında devam ediyordu. Öyle veya böyle direniş devam edecek, zafer kazanıncaya kadar da direniş bayrağı yerde kalmayacak, nesiller boyu devredecekti.

Ramin bu çöpleri çok aramış, büyük bir meşe ağacının en kuytu yerinde bulmuştu. Bunlar hiç ıslanmamış, su çekmemiş kâğıt gibi yanabilecek çöplerdi.

Naylonu bırakıp yere kapaklandılar. İkisinin de kafası ve elleri sürekli sallanıyordu. Ramin çöpleri yukarıda tuttu. Jivan da alttan çakmağı çaktı. Çakmak alev saçtığı anda çöpler mucizevi bir şekilde benzine batırılmış gibi alev aldı.

Birkaç dakika içinde öyle gür bir ateş yakmışlardı ki yukarıdan çılginca yağın karı anında emiyor kurutuyordu. Ateş artık sönmeyecekti...

Ateş, anında bir canlanma yaratmıştı. Gerillalar bir bir uyanıyor ateşin etrafında çembere duruyorlardı.

Tehlike henüz bitmemişti. Ateşe iki metreden fazla yanaşmak yasaktı. İnsan vücudundaki donmuş dokular ateşe temas ettiğinde hemen ölüyor, kangrene dönüşüyordu. Kimi gerillala-

rın durumları iyi olsa da bazılarının elleri ve ayakları büsbütün donmuştu. İyi durumda olanlar diğerlerine yardım ediyor, önce elleri ve ayaklarını karda iyice ovuyor, sonra sopalarla dövüyor donmuş dokuların buzu öyle çözülmeye çalışılıyordu. Uzuvları kangrene dönüşmek üzere olan gerillaların ağıt gibi inlemeleri ile patlamalı şekilde yanan mahşeri ateşin cızırtıları iç içe karışıyordu.

Birkaç gerilla da sadece ateşe ağaç taşımakla uğraşiyor, ateş gittikçe harlanıyordu.

Ramin sigarasından derin bir nefes çekip dumanını havaya savurdu. 'Bu kış zorlu geçecek' dedi içinden. Nasıl başlarsa öyle devam eder, başlangıç sonucu belirler...

Zorlu geçecekti ama bir önceki zorluğu aşmanın buruk bir gururunu da yaşıyordu. Eğer bugün kimse elini ya da ayağını kaybetmezse bunu başarı olarak kabul edecekti. Ne var ki durum henüz netleşmemiştir!

05.03.2015
Bolu F-Tipi Cezaevi
Rıdvan Çelik

